Resimli ibadetler ilmihali

Islamın hükümlerini öğretme ve kolaylaştırma

https://www.al-feqh.com/tr

Dr. Abdullah Bahmmam

https://www.al-feqh.com/tr

1

Taharet ve sular

Taharet

Taharetin sözlük anlamı

Temizlik ve pisliklerden arınma

Şer'i açıdan taharet

Hades (abdestsizlik)in ortadan kalkması ve necasetin giderilmesi.

İçindekiler

Tahâret

Tahâretin tanımı

Tahâretin kısımları

1- Manevi taharet

2- Hissî taharet

Sular

Suların kısımları

1-Temiz olan su

2-Necis olan su

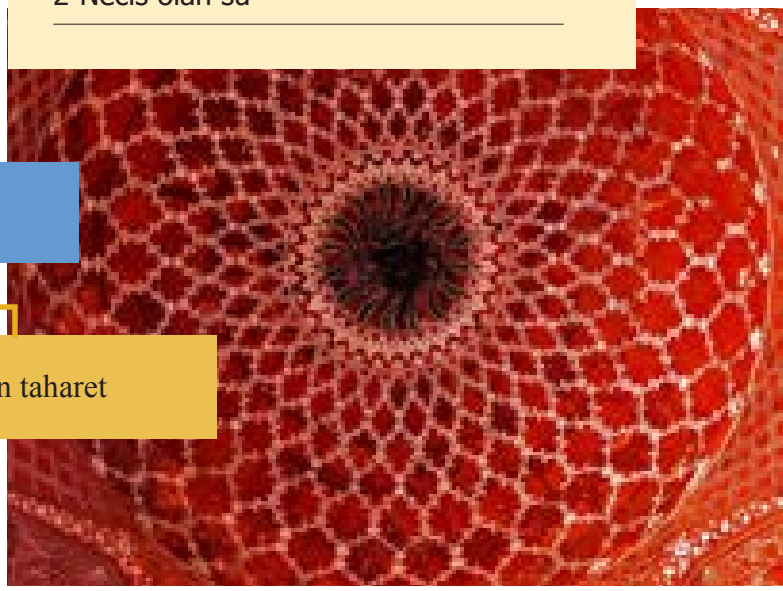

Taharetin kısımları

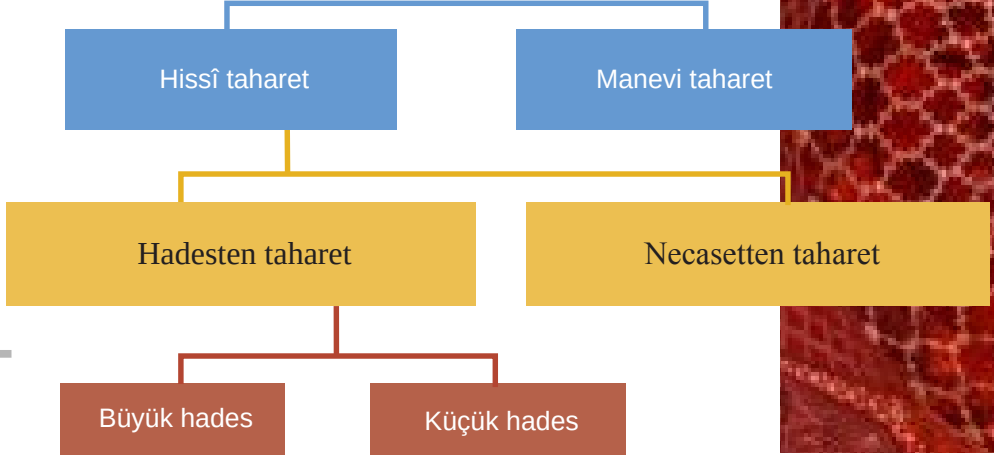

Taharetin kısımları

1. Manevi Taharet:

Kalbin şirk ve günahlardan ve onu kaplayan tüm kötülüklerden arınması, temizlenmesidir. Kalpteki şirk necaseti bulunduğu sürece taharetin gerçekleşmesi mümkün değildir. Yüce Allah'ın buyurduğu gibi; «Ey iman edenler! Müşrikler ancak bir pisliktir. Onun için bu yıllarından sonra Mescid-i Haram'a yaklaşmasınlar. Eğer yoksulluktan korkarsanız, (biliniz ki) Allah dilerse sizi kendi lütfundan zengin edecektir. Şüphesiz Allah iyi bilendir, hikmet sahibidir» (Tevbe: 28)

Resulullah (sallallahu aleyhi vesellem) de "Mü'min necis olmaz![1]" buyurmuştur.

(1) Buhari ve Muslim rivayet etmişler.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

2. Hissî taharet:

Bedenin, hades ve necasetten arınması, temizlenmesidir. İki kısma ayrılır:

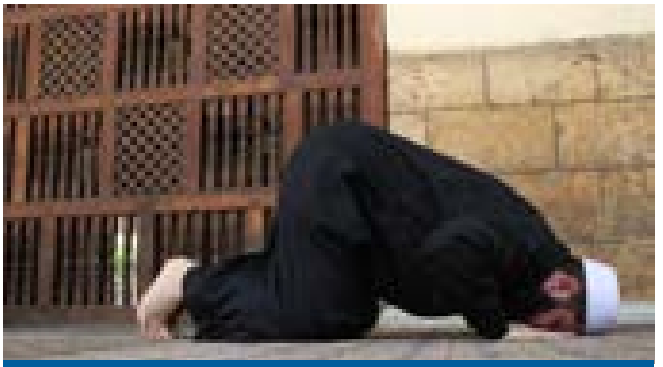

Hades (abdestsizlik) namaza engeldir.

1. Hadesten taharet:

Hades: Vücutta ortaya çıkıp Müslümanı; namaz, beyt-i haramı tavaf vb. taharet gerektiren ibadetleri yapmaktan alıkoyan şeylerdir. Hades iki kısma ayrılır:

Küçük hades:

İdrar, dışkı gibi abdestsizlik hali gibi yalnız abdest ile giderilen haldir.

Tahareti abdestle olur. Yüce Allah'ın şöyle buyurduğu gibi: "Ey iman edenler, namaza kalktığınız zaman yüzlerinizi ve dirseklere kadar ellerinizi yıkayın, başlarınızı mesh edin ve her iki topuğa kadar ayaklarınızı da (yıkayın)." (Maide: 6)

Abdest bir temizliktir.
Küçük hades için

Büyük hades:

Cünüplük ve hayız gibi gusül gerektiren hadestir. Taharet gusül yoluyla olur. Yüce Allah şöyle buyurmaktadır: «Eğer, cünüp iseniz, temizlenin.» (Maide:6) Taharet, abdest ve guslün mümkün olamadığı durumlarda teyemmümle yapılır. Yüce Allah şöyle buyurmaktadır: "…su bulamamışsanız temiz bir toprakla teyemmüm edin." (Maide: 6)

Gusül, büyük hadesten temizlenmektir.

2. Necasetten taharet

Necasetin bedenden, giysiden ve mekandan giderilmesiyle gerçekleşir. Necasetin giderilmesi vaciptir. Yüce Allah buyurmaktadır: "Elbiseni de temizle"(Müddessir: 4) Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'in de "Kabir azabının çoğu idrardandır[1]"ve: "Sizden biriniz mescide geldiğinde, baksın, eğer ayakkabılarında bir pislik görürse, onu silsin ve onunla namaz kılsın[2]"

(1) İbn Mâce rivayet etmiştir.
(2) Ebû Dâvûd rivayet etmiştir.

Beden temizliği

https://www.al-feqh.com/tr

Elbise temizliği

Mekan temizliği

Sular

Suların kısımları

- Temiz olan su
  - Mutlak su
  - Kullanılmış su
  - İçine temiz bir şeyin karıştığı su
  - İçine necis bir şeyin karıştığı fakat onu değiştirmediği su
- Necis olan su (içine (necaset vb. karışan

Suyun kısımları

Birincisi: Temiz su

Temiz ve temizleyici olan sudur. Bu da dört çeşittir:

1. Mutlak su:

Yağmur, kar, dolu gibi gökten yağan ya da deniz, nehir, yağmur ve kuyu suyu gibi yerde akan ama yaratıldığı vasfı üzere kalan (aslını koruyan) sudur. Yüce Allah şöyle buyurmaktadır: «Ve gökten tertemiz bir su indirdik» (Furkân: 48) Başka bir ayette şöyle buyurmaktadır: «Sizi kendisiyle tertemiz kılmak için size gökten su indiriyor» (Enfal: 11) Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) dua ederek şöyle derdi: "Allah'ım! Kar, su ve dolu ile beni hatalarımdan arındır."[1]

Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) deniz suyuyla ilgili şöyle demektedir: "Suyu temiz ve ölüsü de helaldir."[2]

(1) Buhari ve Muslim rivayet etmişler.
(2) Ahmed ve Ebu Davud rivayet etmişlerdir.

Yağmur suyu

Nehirler

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

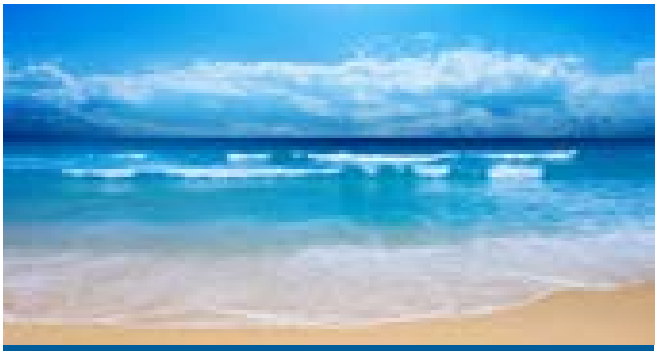

Denizler

Kuyular

2. Kullanılmış su:

Abdest ya da gusül alan kişinin üzerinizden damlayan sudur. Temizlikte bu suyun kullanılmasında bir sakınca yoktur. Bu da İbn Abbas (radiyellahu anh)'ın şu sözüyle sabittir. "Resulullah (sallallahu aleyhi vesellem) 'in zevcelerinden biri bir tekne içerisinde yıkanmıştı. Resulullah da aynı tekneden abdest almak isteyince zevcesi O'na: Ya Resulallah ben cünüptüm! dedi. Bunun üzerine O (sallallahu aleyhi vesellem): Su cünüp olmaz![1] " buyurdu.

(1) Tirmizî rivayet etmiştir.

3. İçine temiz bir şey karışan su

İçine ağaç yaprakları, toprak, su depolarının pas kısımları gibi temiz bir şey karışan fakat bunlardan ötürü su ismini kaybetmeyen sudur. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) kızını hazırlamak için gelen kadınlara şöyle demiştir: "Onu su ve sidr ile üç, veya beş, veya –eğer isterseniz- bundan daha fazla yıkayınız. Son yıkayışta kâfur kullanınız."[2]

(2) Buhari ve Muslim rivayet etmişler.

İçine ağaç yaprağı karışan su

Su depolarının pas kısımları

İçine toprak karışan su

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Suyun değişmesi

Su, kendisine sirayet eden bir şeyle değişikliğe uğrarsa ve onu; su özelliğinden çıkarıp çay, meyve suyu gibi başka bir şeye dönüştürürse, su olarak isimlendirilemeyeceği için, onunla taharet / temizlik yapılmaz.

Meyve suyu

Çay

Mürekkep

Et suyu

Konular

1. Suda asıl olan temizliktir. Temiz ya da necis olup olmadığı bilinmeyen suyun temizliğine hükmedilir. Bundan dolayı herhangi bir vebal de yoktur. Fakat daha önce necasetiyle bilinen bir su da şüpheye düşülürse bu suyun hükmü üzerinde bulunduğu ilk durum / asıl üzere necistir.

2. Zemzem suyuyla abdest almak "Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) zemzem suyuyla büyük bir kova istedi. Ondan içti ve abdest aldı."[1]

(1)Ahmed rivayet etmiştir.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

4. İçerisine necaset karıştığı fakat onu değiştirmediği su:

Bu da içine idrar, ölü/leş gibi necis şeylerden bir düşen fakat özelliklerinden birini değiştirmeyen sudur.

Bu su temizdir. Bunun delili de Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'in, Budâa kuyusu hakkındaki şu sözüdür: "Su temizdir, onu hiç bir şey pisletmez[1]" Bu hadisle anlatılmak istenen şudur: İnsanlar pis şeyleri kuyunun yanında bırakmaktaydılar. Yağmurlar da onları kuyuya sürüklemekteydi. Suyun çokluğu sebebiyle düşen bu şeyler ona etki etmiyor ve onda herhangi bir değişiklik yapmıyordu.

İkincisi: Necis su

İçine düşen idrar, ölü/leş gibi necis şeylerden ötürü, üç vasfından biri -kokusu, tadı ya da rengi- değişen su, icmâ ile necistir. Kullanılması da caiz değildir.

(1)Ahmed ve Tirmizî rivayet etmiştir.

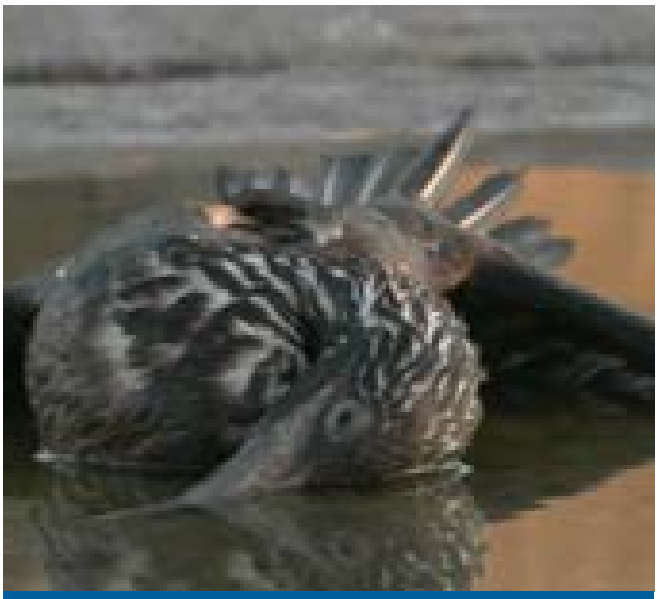

Suyu değiştiren ölü/leş

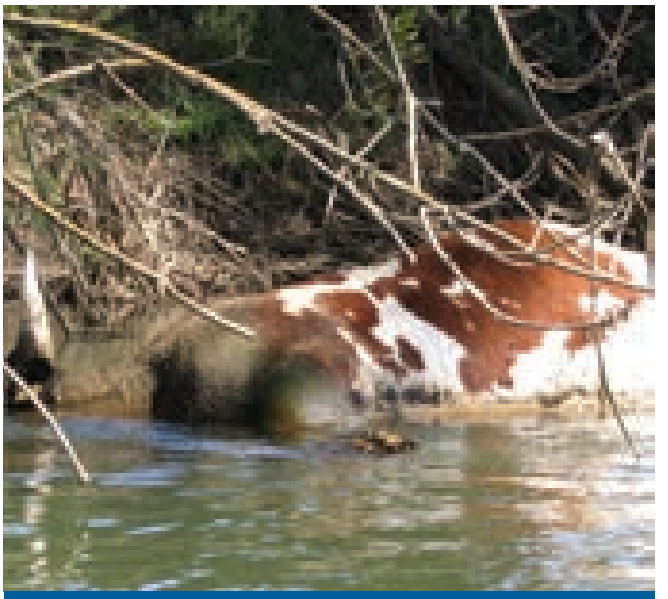

Suyu değiştirmeyen ölü/leş

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Resimli İbadet Fıkhı

İslam Hükümlerinin Basitleştirilerek Öğretilmesi

Temizlik | Namaz | Oruç | Zekat | Hac

Dr. Abdullah Bahmmam

Necasetlerin hükümleri

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

2 Necasetlerin hükümleri

https://www.al-feqh.com/tr

İçindekiler

Necasetin tanımı

Necasetin çeşitleri

1. İnsanın idrar ve dışkısı

2. Hayız kanı

3. Eti yenmeyen hayvanın idrar ve dışkısı

4. Ölü / leş

5. Domuz eti

6. Köpeğin salyası

7. Mezi

8. Vedi

Necaseti temizleme yolları.

Necasetin sözlük anlamı
Pislik

Necasetin şer'i anlamı
Şeriatın giderilmesini emrettiği pislik

Necasetin çeşitleri

1. İnsanın idrarı ve dışkısı

Mescitte bevleden / küçük abdestini yapan bedevinin hadisi. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: "Mescidler bevl ve pislik yeri değil, Allah'ı zikretme, namaz kılma ve Kur'an okuma yerleridir.[1]"

(1)Buhari ve Muslim rivayet etmişler.

2. Hayız kanı

Havle Binti Yesâr Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'e gelip şöyle dedi: "Ya Resulallah! Benim sadece bir elbisem var. Ve ben onda hayız oluyorum. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): "Temizlendiğinde kanın yerini yıka ve onunla namaz kıl[2]" buyurdu.

Hayız (adet) kanı dışındaki kanlar, aksın ya da akmasın temizdir. Bu da şu rivayetle sabittir: "Müşriklerden biri Müslümanlardan bir adamı ayakta namaz kıldığı bir esnada okla vurdu. Adam oku çıkardı ve kan vücudundan akarken namazına devam etti.[3]"

3. Eti yenmeyen hayvanın idrar ve dışkısı

Abdullah bin Mesûd (radiyellahu anh) şöyle rivayet ediyor: "Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) büyük abdeste çıktı, bana üç taş getirmemi emretti, iki taş bulabildim. Üçüncü taş yerine kurumuş bir hayvan dışkısı götürdüm. Taşları aldı, dışkıyı atarak 'bu necistir[4]" dedi.

(2)Ebu Davud rivayet etmiştir.
(3)Ebu Davud rivayet etmiştir.
(4)Buhari rivayet etmiştir.

https://www.al-feqh.com/tr

Eti yenen hayvanların idrar ve dışkısının hükmü nedir?

Eti yenen hayvanların idrar ve dışkısı temizdir. Enes bin Malik (radiyellahu anh)'tan rivayet edildiğine göre bazı insanlar, Medine'ye gelmiş ve orada uyum sağlamayarak hastalanmışlardı. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) onları, sadaka develerinin sütlerinden ve idrarlarından içmeleri için gönderdi.[1]

(1)Buhari rivayet etmiştir.

Ölü (hayvan)

4. Ölü /leş

Bunlar boğazlanmaksızın ölen yahut din kurallarına uyulmaksızın kesilen hayvanlardır. Bunun delili yüce Allah'ın şu sözüdür: «De ki: Bana vahyolunanlar içinde, bu haram dediklerinizin, yemek isteyen kimseye haram kılındığını görmüyorum. Ancak leş, yahut akıtılmış kan, yahut pis olduğunda hiç şüphe olmayan domuz eti.» (Enâm: 145)

Ölünün kapsamına boğazlanmadan önce canlıyken hayvandan kesilip-koparılan kısımlar da girer.

Bundan istisna edilenler şunlardır:

1. Balık ve çekirge ölüsü:

Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: "Bize iki ölü ve iki kan helal kılınmıştır. İki ölüye gelince bunlar: Balık ve çekirgedir. İki kan ise: Karaciğer ve dalaktır[1]."

Balık

Çekirge

2. Sinek gibi akıcı kan taşımayan ölü hayvanlar

Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: "Sinek herhangi birinizin (yeme veya içme) kabına konarsa, onu tamamen kabın (yiyeceğin veya içeceğin) içine batırsın ve sonra çıkarıp atsın. Çünkü sineğin bir yanında şifa, diğer yanında ise hastalık vardır[2]."

Sinek

(1)Ahmed rivayet etmiştir.
(2)Buhari rivayet etmiştir.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

5. Domuz eti

Bunun delili yüce Allah'ın şu sözüdür: «De ki: Bana vahyolunanlar içinde, bu haram dediklerinizin, yemek isteyen kimseye haram kılındığını görmüyorum. Ancak leş, yahut akıtılmış kan, yahut pis olduğunda hiç şüphe olmayan domuz et.» (Enâm: 145)

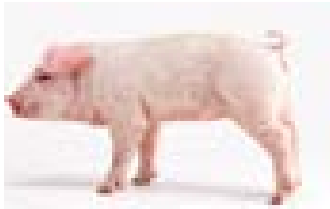

Domuz

6. Köpeğin salyası

Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: "Birinizin kabını köpek yaladığında, o kabın temizliği, birincisi toprakla olmak şartıyla onu yedi defa yıkamasıdır.[1]"

الولوغ: Köpeğin, dilini bir kabın içinde –ondan içsin ya da içmesin- hareket ettirmesidir.

Köpeğin salyası

7. Mezi

Oynaşma, cinsi münasebeti hayal etme neticesinde meydana gelen fakat şehvetle akmayan, aktığı zaman, insan tarafından hissedilmeyen ve akmasıyla da şehvet kesilmeyen beyaz ve ince bir sudur. Ali bin Ebi Talib (radiyellahu anh) Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'e mezi hakkında sormuş O da: "Abdest al ve cinsel organını yıka[2]" buyurmuştur.

8. Vedî

İdrardan sonra çıkan katı ve beyaz bir sudur.

(1)Buhari ve Muslim rivayet etmişler.
(2)Buhari ve Muslim rivayet etmişler.

Menî temizliği

Menî: Beyaz renkte, şehvetle, fışkırarak çıkan ve çıkışının ardından durgunluk veren ve hurma tomurcuğunun kapçığı gibi hamurun kokusuna yakın bir koku çıkaran katı bir sıvıdır. Temizdir. Şayet necis olsaydı Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) mutlaka yıkanmasını emrederdi. Aişe (radiyellahu anha) anlatıyor: "Resulullah (sallallahu aleyhi vesellem), elbisesine bulaşan meniyi yıkar, sonra da o elbiseyle namaza çıkardı. Ben de elbisede yıkanan yere bakardım[1]." Müslim rivayetinde ise "Ben, Resulullah (sallallahu aleyhi vesellem) 'in elbisesine bulaşan meniyi ellerimle ovalardım, O da onunla namaz kılardı[2]."

(1)Buhari ve Muslim rivayet etmişler.
(2)Buhari ve Muslim rivayet etmişler.

Islak ise yıkama

Kuru ise ovalama

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Alkol

Alkol, manevi açıdan necis ve içilmesi de büyük günahlardan olmasına rağmen hissî yönden temizdir. Yüce Allah şöyle buyurmaktadır: «Ey iman edenler! İçki, kumar, putlar ve fal okları sadece şeytanın işinden bir pisliktir, kurtuluşa erebilmeniz için onlardan uzak durun.» (Maide: 90) Burada kastedilen, kumar ve putlar gibi hissî (maddî) pislik değil manevi pisliktir.

Şaraplar

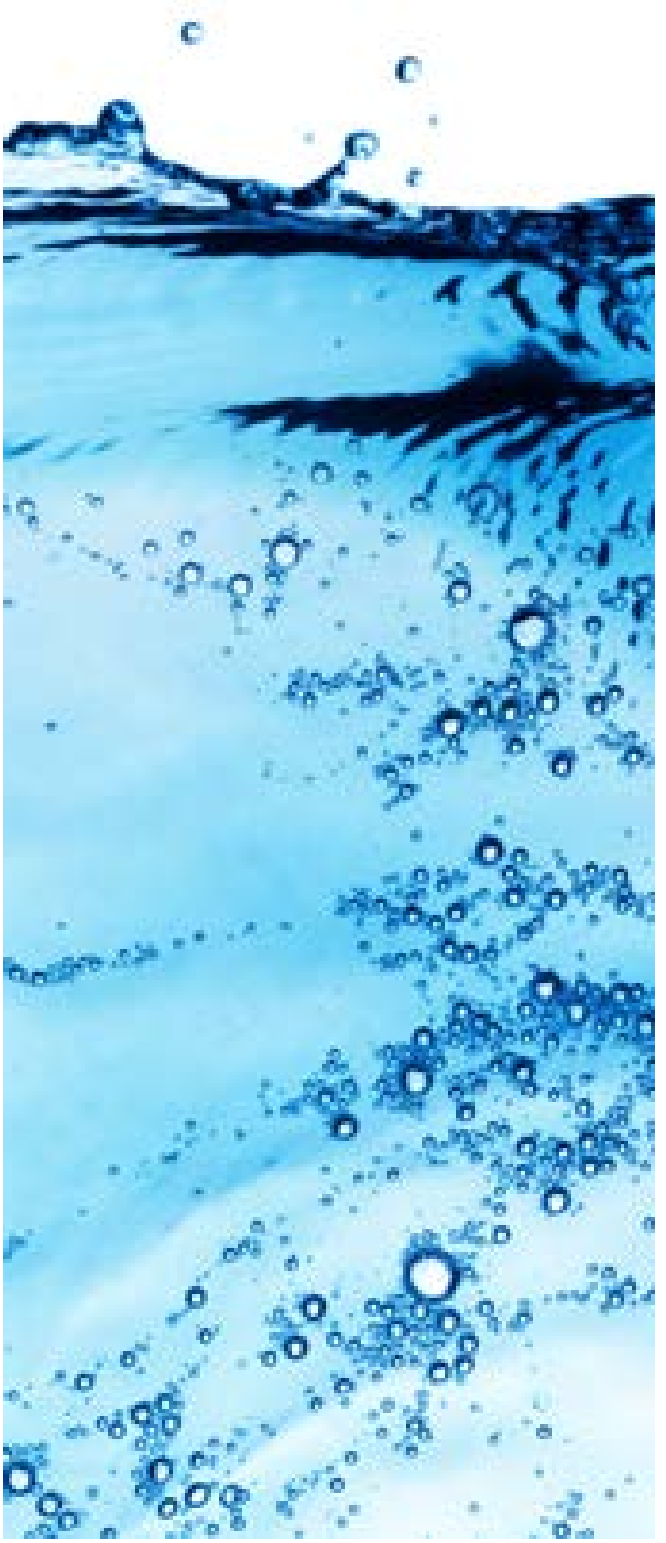

https://www.al-feqh.com/tr

Necasetleri temizleme yolları

1. Necis olan yerin temizlenmesi

Yere herhangi bir necaset bulaşırsa su ya da başka bir şeyle giderilir. Bunun delili de mescitte bevl eden bedevinin hadisidir. Onun üzerine Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: "Adamı kendi haline bırakın. Abdest bozduğu yere bir kova veya büyük bir kova su dökün.[1]"

Şayet necaset akışken kurumuşsa bu şekilde temizlenmiş olur. Bunu da Ebu Kılâbe (radiyellahu anh)'ın "Toprağın kuruması, temizliğidir[2]" sözünden çıkarıyoruz.

(1)Buhari ve Muslim rivayet etmişler.
(2)Buhari rivayet etmiştir.

Yerde bulunan sıvı necaset

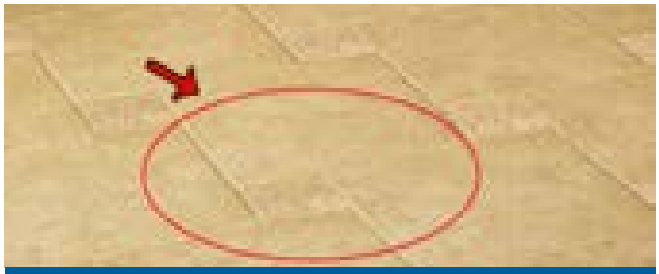

Sıvı necasetin kuruması

2. Necis olan suyun temizliği

Necasetin etkisi ortadan kalkıncaya dek üzerine çokça su katılmasıyla temizlenir. Aynı şekilde modern teknolojik yöntemlerle arıtılarak temizlenir.

Modern araçlarla temizleme

Su ekleyerek temizleme

3. Necis olan elbisenin temizliği

Necaset ortadan kalkıncaya dek suyla yıkanır, ovulur ve sıkılır.

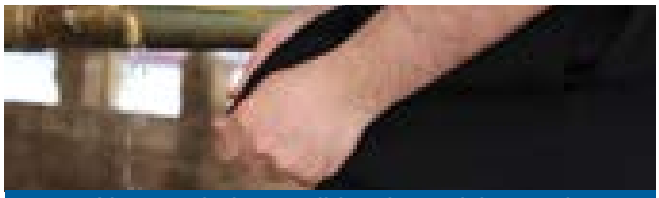

Necaset bulaşan elbisenin temizlenmesi

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

4. Yatak ve minderlerin temizliği

Suyla ya da modern temizleyicilerle yıkanır ve necaset ortadan kalkıncaya kadar ovulur.

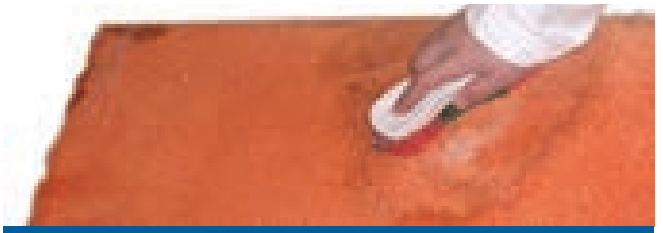

Halilerin temizlenmesi

5. Ölü hayvanın derisinin temizlenmesi.

1-Eti yenen ölü hayvanın derisi:

Bu da tabaklanarak temizlenir. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: "Deri tabaklanırsa temizlenmiş olur.[1]"

Tabaklanma: Derinin, bazı malzemelerle yumuşayıncaya ve kokusu gidinceye kadar çeşitli işlemlere tabi tutulmasıdır.

Eti yenen hayvan eğer ölü değilse ve şeri usullere göre boğazlanmışsa derisi temizdir.

Tabaklama

(1)Müslim rivayet etmiştir.

Eti yenen hayvan

2- Eti yenmeyen ölü hayvanın derisi:

Canlıyken temiz olsa dahi boğazlanmayla helal olmayan hayvan, tabaklama yoluyla temiz olmaz.

Eti yenmeyen hayvan

6. Kız çocuğunun veya yemek yemeye başlamamış oğlan çocuğunun idrarının temizlenmesi

Kızın idrarı yıkanır, oğlanın idrarının ise üzerine su serpilmesi kâfidir. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: "Kız çocuğunun idrarı yıkanır, erkek çocuğunun idrarı ise üzerine su serpip – ıslatılır.[2]"

(2)Ebu Davud rivayet etmiştir.

Oğlan çocuğunun idrarına su serpilmesi

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

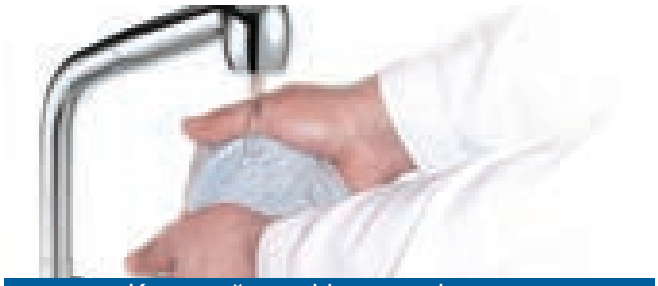

Kız çocuğunun idrarının yıkanması

7. Köpeğin yaladığı eşyaların temizlenmesi

Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) 'in: "Birinizin kabını köpek yaladığında, o kabın temizliği, birincisi toprakla olmak şartıyla onu yedi defa yıkamasıdır[1]" sözünden hareketle ilki toprakla olmak şartıyla onu yedi defa yıkamaktır.

Toprakla temizleme — Yıkayarak temizleme

8. Mezî ve Vedî'nin temizliği

Erkeklik uzvunu yıkar ve abdest alır. Bunu da Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'in, kendisine mezi hakkında soran Ali bin Ebi Talib (radiyellahu anh)'a: "Abdest al ve cinsel organını yıka[2]" buyurmasından çıkarıyoruz. Elbisenin temizliği ise mezi veya vedi bulaşmış yerine su dökmek yeterlidir. Sehl bin Huneyf anlatıyor: "Dedim ki: Ey Allah'ın elçisi! Elbiseme bulaşan mezîyi nasıl yapayım? Buyurdu ki: Bir avuç su alırsın ve onunla mezînin elbisene bulaştığını zannettiğin yerin üzerine serpersin[3]."

(1)Buhari ve Muslim rivayet etmişler.
(2)Buhari ve Muslim rivayet etmişler.
(3)Ebu Davud rivayet etmiştir.

9. Hayız kanının temizlenmesi

Suyla yıkanır, izi de zarar vermez. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyuruyor: "Su sana yeter, kanın izi ise sana zarar vermez[4]."

10. Ayakkabı temizliği

Necasetin izi gidinceye kadar yere sürtülür. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyuruyor: "Sizden biriniz ayakkabısıyla bir pisliğe basarsa, şüphesiz ki toprak onun için temizleyicidir[5]."

Ayakkabıyı yere sürterek temizleme

11. Kadının uzun elbisesini temizliği

Kadının elbisesinin ucuna bir necaset bulaşması halinde temiz mekânda yürümesi yeterlidir, yer onu temizler. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) "(Pis yerlere değen uzun elbiseyi/eteği) ondan sonrası temizler[6]" buyurmaktadır.

(4)Ebu Davud rivayet etmiştir.
(5)Ebu Davud rivayet etmiştir.
(6)Ebu Davud rivayet etmiştir.

Yerin, kadının elbisesini temizlemesi

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

12. Katı yiyeceklerin temizliği

Bunlar, necaset ve çevresinin çıkarılmasıyla temizlenir. Geri kalan kısmı ise temiz halini korur. "Resulullah (sallallahu aleyhi vesellem) 'e yağa düşen fareden soruldu. O (sallallahu aleyhi vesellem) : 'Onu ve etrafındaki kısmı atın, yağınızı yiyin[1]" buyurdu.

İçine ölü fare düşen yağ

13. Ayna ve cam gibi parlak yüzeylerin temizlenmesi

Necaset izi gidinceye kadar silinir.

Camı silerek temizleme

(1)Buharî rivayet etmiştir.

Necasetlerle ilgili konular

1. Necasetine delalet eden herhangi bir şey olmadığı sürece eşyalarda aslolan temizliktir.
2. Necaset bir eşyanın üzerine düşer fakat necasetin düştüğü yer bilinmezse o eşyanın tamamı yıkanır.
3. Necaset –eşek gübresinin yanarak küle dönüşmesi gibi- başka bir şeye dönüşürse bununla temizlenmiş olur.

Dışkının küle dönüşerek temizlenmesi

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Resimli İbadet Fıkhı

İslam Hükümlerinin Basitleştirilerek Öğretilmesi

Temizlik | Namaz | Oruç | Zekat | Hac

Dr. Abdullah Bahmmam

Artıklar

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

3 Artıklar

İçindekiler

Artıkların tanımı

Temiz artıklar

1. İnsanın artığı
2. Kedinin artığı
3. Eti yenen hayvanları vb. artığı

Necis artıklar

1. Köpek artığı
2. Domuz artığı

Artıklar

Kişi içtikten sonra kapta kalan su

Necasetini kanıtlayan bir delil bulunmadığı sürece artıklarda asıl olan temizliktir. Bunları şunlardır:

1. Temiz olan artıklar

a. İnsan artığı

Sabit olmuş; Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) Âişe (radiyellahu anha) hayızlıyken onun artığından içerdi ve ağzını Aişe'nin ağzının değdiği yere koyardı.[1]

b. Kedi artığı

Kaptan su içen kedi hakkında peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: "O (kedi) pis / necis değildir. Ancak o sizin etrafınızda çok dolananlardandır.[2]"

Kedi artığı

c. Eti yenen hayvanların, katır, eşek, yırtıcı hayvan, yırtıcı kuş vb. hayvanların artıkları:

Temizdir; zira eşyalarda aslolan temizliktir. Necis olduğuna dair herhangi bir delil de yoktur. Çünkü Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) ve o dönemde yaşayanlar eşeklere biniyordu.

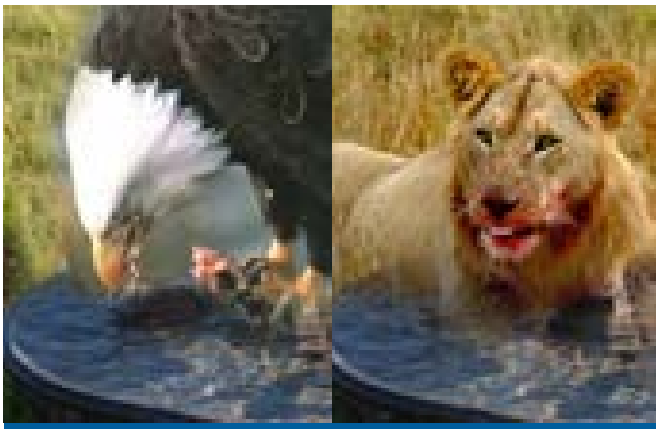

Yırtıcı kuşların artığı — Yırtıcı hayvanların artığı

(1)Müslim rivayet etmiştir.
(2)Tirmizi rivayet etmiştir.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Eşeklerin artığı | Eti yenen hayvanların artığı

2. Pis olan artıklar

a. Köpek artığı

Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: "Birinizin kabını köpek yaladığında, o kabın temizliği, birincisi toprakla olmak şartıyla onu yedi defa yıkamasıdır.[1]"

Köpeğin artığı

b. Domuz artığı

Domuzun artığı necistir. Bunun delili yüce Allah'ın şu sözüdür: «yahut pis olduğunda hiç şüphe olmayan domuz eti.» (Enâm: 145) Domuzun kendisi necis olduğu için artığı da necistir.

Domuzun artığı

(1)Buhari ve Muslim rivayet etmişler.

İnsan temizliği

İster Müslüman olsun ister kafir olsun insan kendinden temizdir. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) : "Mümin necis olmaz"[1] buyurmuştur. Ayrıca bir müşrik kadının su tulumundan abdest almıştır.[2] Yüce Allah'ın {Müşrikler bir pislikten ibarettirler} (Tevbe: 28) ayetiyle kastedilen manevî yani itikadî necasettir.

(1)Buhari rivayet etmiştir.
(2)Buhari ve Muslim rivayet etmişler.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Resimli İbadet Fıkhı

İslam Hükümlerinin Basitleştirilerek Öğretilmesi

Temizlik | Namaz | Oruç | Zekat | Hac

Dr. Abdullah Bahmmam

Kaplar

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

4 Kaplar

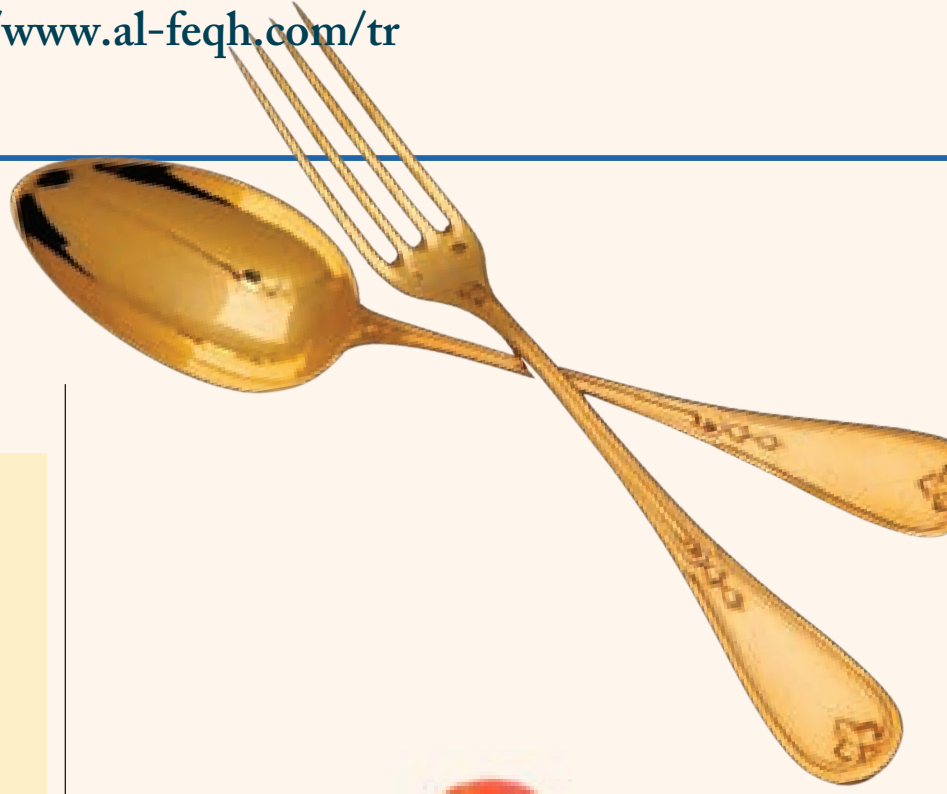

İçindekiler

Kapların tanımı

Gümüş ve altın kapların kullanımı

1. Yeme ve içmede

2. Yeme ve içme dışındaki hallerde

Gümüşle kaynatılmış kapların kullanımı

Kaplar

İçinde su vb. şeylerin muhafaza edildiği kaplar

Altın ve gümüş kapların kullanımı

1. Yeme ve içmede

Kullanılması haramdır. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: "Altın ve gümüş kaptan bir şey içmeyiniz. Altın ve gümüş tabaklardan da yemek yemeyiniz. Bunlar dünyada onların, ahirette ise bizimdir.[1]" Diğer bir hadisinde de "Gümüş kaptan bir şey içen kimse karnına cehennem ateşi doldurmuş olur[2]" buyurmaktadır.

Gümüş kapta yemek yeme

Altın kapta yemek yeme

(1)Buhari ve Muslim rivayet etmişler.
(2)Buhari ve Muslim rivayet etmişler.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

2. Yeme ve içme dışındaki hallerde

Yeme ve içme dışındaki hallerde, abdest ve diğer durumlarda, kullanılması caizdir. Bunun caiz olmasının nedeni bir önceki hadisteki yasağın yeme ve içme ile sınırlı tutulmasıdır. Bir rivayete göre "Ümmü Seleme (radiyellahu anha)'nın yanında Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'in sakalından bir kaç telin yer aldığı gümüş bir kutusu bulunmaktaydı[1]."

Abdest almak için yapılmış gümüş bir ibrik.

Gümüş alaşımlı kapların kullanımı

İhtiyaçtan ötürü gümüş alaşımlı kapların kullanımı. "Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'in su bardağı kırılmıştı. Kırılmış bulunan yere gümüşten bir bağ (kenet) yaptırmıştı[2]."

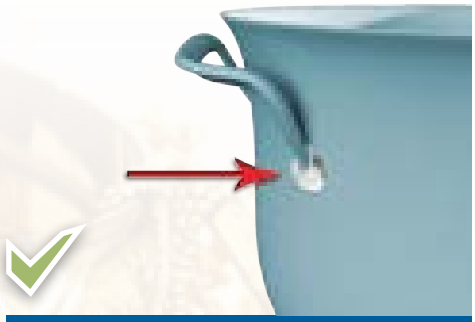

Gümüşle kaynatılmış kapların kullanımı

(1)Buhari rivayet etti..
(2)Buhari rivayet etmiştir.

Erkeklerin altın takması

Erkeğin altın takması caiz değildir. Ebu Musa el-Eşarî anlatıyor: Resulullah (sallallahu aleyhi vesellem) buyurdu ki: "İpek giymek ve altın takmak ümmetimin erkeklerine haram, kadınlarına ise helâl kılındı."[1]

(1)Tirmizi rivayet etmiştir.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Resimli İbadet Fıkhı

İslam Hükümlerinin Basitleştirilerek Öğretilmesi

Temizlik | Namaz | Oruç | Zekat | Hac

Dr. Abdullah Bahmmam

Def-i Hacetin Hükümleri

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

5 Def-i Hacetin Hükümleri

https://www.al-feqh.com/tr

İçindekiler

Def-i Hacet Yaparken Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar

Def-i Hacet esnasında haram olan şeyler

Def-i Hacet esnasında müstehab olan şeyler

Def-i Hacet sırasında mekruh olan şeyler

İstincâ ve isticmâr

İstincâ ve isticmârın tanımı

İstincâ ve isticmârın hükmü

İstincâ ve isticmârın hikmeti

İsticmâr yapılacak şeyde aranan şartlar

Def-i Hacet Yaparken Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar

1. Setr-i avret yapmak, avret yerlerini insanlardan gizlemek. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: "Helâya girdiği zaman insanoğlunun avretleri ile cinlerin gözleri arasındaki perde, kişinin "bismillah" demesidir. [(1)]"

2. Necasetin elbisesine veya bedenine bulaşmamasına özen göstermek. Şayet kendisine bir necaset bulaşmışsa, orayı yıkaması gerekir. Bir rivayete göre Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) iki kabre uğramış ve şöyle buyurmuştur: "Şüphesiz ki bu ikisi azap çekiyorlar. Çektikleri azap da büyük bir şey değildir. Bu ise idrar sıçrantısına karşı korunmazdı. [(2)]"

3. İstincâ (suyla taharetlenmek) ve İsticmâr (taşla taharetlenmek). Enes bin Malik (radiyellahu anh) anlatıyor: "Resulullah (sallallahu aleyhi vesellem) helaya girerdi. Ben ve benim gibi bir çocuk su kabı ve küçük bir mızrak taşırdık. Bu su ile temizlenirdi. [(3)]"

(1)Tirmizî rivayet etmiştir.
(2)Ebu Davud rivayet etmiştir.

(3)Buhari ve Muslim rivayet etmişler.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Def-i Hacet esnasında haram olan şeyler

1. Def-i hacet esnasında sahrada yüzün ya da sırtın kıbleye dönük olması. Binalarda ise efdal olan bunun terkedilmesidir. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: "Helaya vardığınızda, küçük veya büyük abdest bozarken kıbleyi karşınıza almayın ve arkanızı da çevirmeyin, doğu veya batı tarafına yöneliniz." [1]
2. İnsanların yürüdükleri, gölgelendikleri ve toplandıkları yerlerde def-i hacet yapmak. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır:"Lânet edilen iki şeyden sakının!"buyurdular. Ashab, "Lanet edilen iki şey nedir?" diye sordular. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) de, "İnsanların yolu ve gölgelendikleri yeri helâ olarak kullanmaktır" [2] buyurdular.
3. Yüzme havuzları gibi akmayan durgun suyun içine bevl etmek. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: "Sizden hiçbiriniz akmayan durgun suya idrar yapıp sonra orada gusletmesin" [3]
4. Mushafla /Kur'ân'la helaya girmek haramdır.

(1)Buhari ve Muslim rivayet etmişler.
(2)Müslim rivayet etmiştir.
(3)Buhari ve Muslim rivayet etmişler.

İnsanların yollarını terk etmek

Def-i Hacet esnasında müstehab olan şeyler

1. Çölde def-i hacet esnasında insanlardan uzaklaşmak.
2. Helâya girerken "Allah'ım pislikten ve pis şeylerden sana sığınırım[4]" denmesi.
3. Helaya sol ayakla girip sağ ayakla çıkmak.
4. Heladan çıkarken "(Allahım) beni bağışla[5]" denmesi

(4)Buhari ve Muslim rivayet etmişler.
(5)Ebu Davud rivayet etmiştir.

Sol ayakla girmek

Sağ ayakla çıkmak

https://www.al-feqh.com/tr

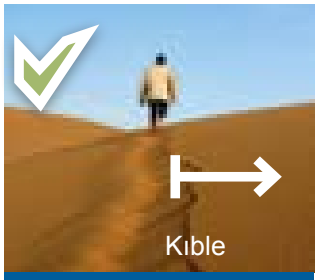

Çölde def-i hacet

Durgun suda bevl etmek

Durgun suda bevl etmek, tıbben kanıtlandığı üzere bilharyaz olarak adlandırılan ve insanlarda kurtçuklar şeklinde görülen Schistosoma cinsinden bir parazit hastalığına neden olmaktadır.[1]

(1) Ğıyâs el-Ahmed, et-Tıbbu'n-nebevî fî dav'i'l-İlmi'l-hadîs.

Def-i Hacet sırasında mekruh olan şeyler

1. Def-i Hacet sırasında -bir zaruret olmaksızın- konuşmak veya başkalarına seslenmek. İbn Ömer (radiyellahu anh) rivayet ettiğine göre "Bir adam, bevl etmekte olan Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'e selam vermiş, fakat Peygamber ona cevap vermemiştir[1]."
2. Çalınma korkusu vb. durumlar dışında içinde Allah-u Tealanın anıldığı bir şeyle halaya girmek .
3. Sağ elle ferce dokunmak, istinca veya isticmar yapmak. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: "İçinizden hiç bir kimse bevlini yaparken sağ eli ile erkeklik uzvunu tutmasın ve tuvalette sağ elini kullanarak silinmesin[2]."
4. Yarıklara ve yuvalara bevl etmek. Böyle yaparak bunların içinde yaşayan hayvanlara zarar verilmiş olur.

(1)Müslim rivayet etmiştir.
(2)Buhari ve Muslim rivayet etmişler.

Def-i hacet sırasında konuşmak

İçinde Allah-u Tealanın anıldığı bir şeyle helaya girmek

Yuvalara bevl etmek

Mushafla helaya girmek

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Ayakta bevl etmek

Kişi idrar sıçrantısından emin oluyorsa , ayakta bevl etmesinde bir sakınca yoktur. Huzeyfe (radiyellahu anh) anlatıyor: "Resulullah (sallallahu aleyhi vesellem) bir kavmin çöplüğüne geldi ve ayakta bevl etti / küçük abdestini yaptı."(Buhari rivayet etmiştir.)

İbnü'l-Münzir şöyle dedi: "Ayakta bevl etmek mubah olmakla birlikte oturarak bevl etmeyi tercih ederim."

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

İstincâ ve isticmâr

İstincâ

Önden ve arkadan çıkan necasetin kalıntılarını temiz bir suyla gidermek.

İsticmâr

Önden ve arkadan çıkan necasetin kalıntılarını taş vb. nesnelerle gidermek.

İstincâ ve isticmârın hükmü

İstincânın gerekliliğiyle ilgili olarak Enes bin Malik (radiyellahu anh) şu hadisi nakletmektedir: "Resulullah (sallallahu aleyhi vesellem) helaya girerdi. Ben ve benim gibi bir çocuk su kabı ve küçük bir mızrak taşırdık. Bu su ile temizlenirdi. [1]"

Kişi iki şartla sadece isticmarla yetinebilir.

1. İdrar ve gaitanın normal çıktığı yerin dışına taşmaması. Aksi halde mutlaka su kullanılmalıdır.
2. İsticmar yaparken önden ve arkadan çıkan necasetin kalıntılarının temizlenmesi için taş vb. nesnelerle üç defadan az silmemek gerekir.

İstincâ ve isticmârın hikmeti

1. Temizlenmek ve necaseti gidermek.
2. Temizlik ve hastalığa sebebiyet veren durumlardan uzaklaşmak.

Faydalar

Yellenme istinca gerektirmez.

İstinca, isticmardan daha efdaldir. Çünkü daha temiz ve daha hijyeniktir.

İsticmar yapılacak nesnelerde bulunması gereken şartlar

a. Temiz olmalıdır. Necis bir nesneyle isticmar yapılması caiz değildir.

b. Mubah olmalıdır. Haram kılınan bir nesneyle isticmar yapılması caiz değildir.

c. Necaset yerini temizleyecek nitelikte olmalıdır.

d. Kemik ve dışkı/ters olmamalıdır. Selman el-Fârisî (radiyellahu anh) anlatıyor: "Resulullah (sallallahu aleyhi vesellem) büyük ve küçük abdest bozarken kıbleye karşı dönmekten, sağ el ile taharetlenmekten, üçten az taşla, tezek veya kemikle istinca yapmaktan bizi nehyetti. [1]"

e. Yiyecek ya da içinde önemli bilgiler ihtiva eden kitap yaprağı gibi şer'an saygın sayılan bir şeyle yapılmamalıdır.

İsticmar yapılması caiz olan nesneler şunlardır: Temiz taşlar, peçeteler, temiz kağıtlar ve kumaşlar.

(1) Müslim rivayet etmiştir.

(1)Buhari ve Muslim rivayet etmişler.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Sağ elle istinca yapmak

Sağ elle istinca yapmak caiz değildir. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: "İçinizden hiç bir kimse bevlini yaparken sağ eli ile zekerini/erkeklik uzvunu tutmasın ve tuvalette sağ elini kullanarak silinmesin."[1]

(1) Müslim rivayet etmiştir.

Kumaşla isticmar yapmak

Kemikle isticmar yapmak

Peçeteyle isticmar yapmak

Yemekle isticmar yapmak

Taşlarla isticmar yapmak

Şer›an saygın sayılan kitap yapraklarıyla isticmar yapmak

https://www.al-feqh.com/tr

Resimli İbadet Fıkhı

İslam Hükümlerinin Basitleştirilerek Öğretilmesi

Temizlik | Namaz | Oruç | Zekat | Hac

Dr. Abdullah Bahmmam

Fıtratla İlgili Sünnetler

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

6 Fıtratla İlgili Sünnetler

İçindekiler

Fıtratla ilgili sünnetlerin tanımı
1- Misvak kullanmak
2- Mazmaza (ağzı çalkalamak) ve istinşak (burna su çekip temizlemek)
3- İstincâ
4- Bıyığı kesmek ve kırkmak
5- Sakalı kendi haline bırakıp çoğaltmak
6- İstihdâd (etek tıraşı olmak)
7- Hitân ve hifâd (sünnet olmak)
8- Tırnakları kesmek
9- Koltuk altını traş etmek
10- Parmak boğumlarını yıkamak

Fıtratla İlgili Sünnetler

Allah'ın, insanları ona göre yarattığı ve kişinin, onlarla kemale erip vasıfların en üstününe ve suretlerin en güzeline ulaştığı özelliklerdir.

Âişe (radiyellahu anha) anlatıyor: Resulullah (sallallahu aleyhi vesellem) buyurdu ki: "On şey fıtrattandır: bıyığı kesmek, sakalı kendi haline bırakıp çoğaltmak, misvak kullanmak, istinşak yapmak, (burna su çekip temizlemek), tırnakları kesmek, parmak boğumlarını yıkamak, koltuk altını yolmak (traş etmek), etek tıraşı olmak, istincâ yapmak ve mazmaza yapmak (ağzı çalkalamak)"[1]

(1)Müslim rivayet etmiştir.

1. Misvak

Misvak

Genel olarak Erak ağacının dallarından elde edilen ve dişlere bulaşan yemek ve kokuları gidermek için ucu fırça olarak kullanılan bir çubuktur.

Misvak

Misvak kullanmak tüm vakitlerde sünnettir. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) bu hususta şöyle buyurmaktadır: "Misvak ağzı temizler ve Rabbin rızasını kazandırır." [2]

Misvakın kullanılması gereken durumlar şunlardır:

1. Abdest sırasında

Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: "Eğer ümmetime güçlük vereceğimden çekinmeseydim, her abdest aldıklarında onlara misvak kullanmalarını emrederdim."[3]

2. Namaz sırasında

Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: "Eğer ümmetime zorluk vereceğimden çekinmeseydim, her namazın başında onlara misvak kullanmalarını emrederdim."[4]

(2)Ahmed rivayet etmiştir.
(3)Ahmed rivayet etmiştir.
(4)Buhari ve Muslim rivayet etmişler.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

3. Eve girerken

Mikdâm, babası (radiyellahu anh)'ın şöyle dediğini naklediyor: "Âişe (radiyellahu anha)'ya: "Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) evine girdiğinde ilk iş olarak ne yapardı?" diye sordum. "Önce ağzını misvaklardı."[1] diye cevap verdi.

4. Uykudan uyanıldığında

Huzeyfe (radiyellahu anh) anlatıyor: "Paygamber (sallallahu aleyhi vesellem) gece namaz kılmaya kalktığında, ağzını misvakla temizlerdi."[2]

5. Kur'ân okurken

Ali (radiyellahu anh)'ın rivayet ettiğine göre Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) misvak kullanmayı emrederek şöyle buyurmuştur: "Kul, misvak kullandıktan sonra namaza durunca, melek de onun arkasında durur. Onun Kur'an okumasını dikkatlice dinler. Sonra ona o kadar yaklaşır –veya aynı manaya gelen başka bir söz söyledi- ki ağzını onun ağzına koyar. Namaz kılan kişinin ağzından çıkan Kur'an'ın her kelimesi doğruca o meleğin karnına ulaşır. O halde sizler ağzınızı Kur'an okumak için temiz tutun." [3]

(1)Müslim rivayet etmiştir.
(2)Buhari rivayet etmiştir.
(3)Bezzar rivayet etmiştir.

Misvak kullanmanın faydaları

Misvak Kullanmanin Bazi Faydalari: Dünyada ağzı temizler, ahirette de Rabbin rızasını kazandırır, dişleri güçlendirir, sese duruluk verir, kulu zinde tutar.

2. Mazmaza ve İstinşak

Mazmaza

Suyu ağza alıp hareket ettirmek.

İstinşak

Nefes yoluyla burna su çekmek.

Mazmaza

İstinşak

3. İstinca

İstinca

Önden ve arkadan çıkan pislikleri temiz suyla gidermek.

4. Bıyığı kesmek ve kırkmak

Bundan kasıt, bıyığın iyice kısaltılmasıdır; bu da süslenmek, temizlik ve kafirlere muhalefet içindir.

5. Sakalı kendi haline bırakıp çoğaltmak

Sakalı bırakmak ve onu kesmemektir.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

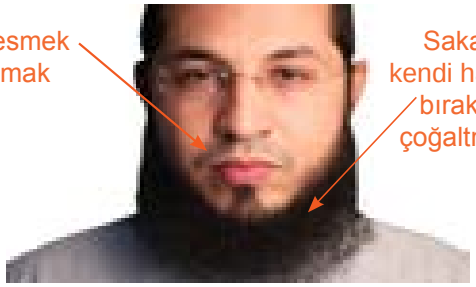

Sakalı kesmek

Kendi haline bırakıp çoğaltma emrinden dolayı sakalı kesmek haramdır. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadur: "Bıyıkları kesin, sakalları salın, Mecusilere muhalefet edin"[1]

(1)Muslim rivayet etmiştir.

6. İstihdâd

İstihdâd

Etek traşı olmak, avret çevresindeki kılları kesmek.

Etek traşı olmanın faydaları

Bilimsel olarak ispatlandığı üzere etek traşı olmak, vücut sağlığını, kuvvetini ve selametini muhafaza eder. Kılların bu bölgede çoğalması vücuda zarar veren cilt hastalıklarına neden olur.

7. Hitân (erkeklerin sünnet ettirilmesi) ve Hifâd (kızların sünnet ettirilmesi)

Erkeklerin sünnet ettirilmesi

Erkek üreme organının uç kısmında bulunan deri parçasının kesilmesi

Kızların sünnet ettirilmesi

Klitoris üzerindeki deri parçasını kesme şeklinde yapılan kadın sünneti

Hitan erkekler için, hifad ise kızlar içindir. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) Ümmü Atiyye'ye hitaben şöyle buyurmaktadır: "(Kızları sünnet ederken) üstten kes, derin kesme, bu şekilde kesilmesi yüze daha çok parlaklık, kocaya daha çok haz verir."[1]

Erkeğin sünnet olmasının hikmeti: Erkeklik uzvunu, sünnet derisinin yol açtığı necasetten temizlemektir. Kadın için hikmeti: Yüze canlılık ve parlaklık vermesidir.

(1)Hâkim rivayet etmiştir.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

8. Tırnakları kesmek

Tırnakların uzamadan kesilmesidir.

Tırnakları kesmek

9. Koltuk altlarını traş etmek.

Kılların yol açtığı kötü kokuları ortadan kaldırmak ve temizliği sağlamak amacıyla koltuk altlarında biten kılları gidermektir.

Koltuk altlarını traş etmek.

10. Parmak boğumlarını yıkamak.

Parmak boğumları

Avuç sırtındaki parmak boğumları, mafsalları.

Alimlerin bazıları bunlara ayrıca kulaklarda, boyunda ve vücudun bazı bölümlerinde biriken kirleri de eklemişlerdir.

Parmak boğumları

Kırk gün

Tırnakların, bıyıkların, etek ve koltuk altı kıllarının kırk günden fazla uzatılması mekruhtur. Enes bin Malik (radiyellahy anh) anlatıyor: "Rasûlullâh (sallallahu aleyhi vesellem) bize, bıyığı kısaltmak, tırnakları kesmek, etek tıraşı olmayı ve koltuk altını temizlemeyi kırk günden fazla terk etmemekle sınırladı."(1)

(1)Muslim rivayet etmiştir.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Resimli İbadet Fıkhı

İslam Hükümlerinin Basitleştirilerek Öğretilmesi

Temizlik | Namaz | Oruç | Zekat | Hac

Dr. Abdullah Bahmmam

https://www.al-feqh.com/tr

Abdest

https://www.al-feqh.com/tr

7 Abdest

Abdestin sözlük anlamı

Güzellik ve temizliktir.

Abdestin şer'î manası

Temizlik/taharet niyetiyle belli uzuvları suyla yıkamak.

Abdestin hükmü

Abdest ya vacip ya da müstehabtır.

A. Abdest şu üç şeyde vaciptir.

1. Namaz kılmak

Yüce Allah'ın şöyle buyurmaktadır: «Ey iman edenler, namaza kalktığınız zaman yüzlerinizi ve dirseklere kadar ellerinizi yıkayın, başlarınızı mesh edin ve her iki topuğa kadar ayaklarınızı da (yıkayın).» (Maide: 6)

Namaz için abdest almak

İçindekiler

Abdestin tanımı
Abdestin hükmü
Abdestin faziletleri
Abdestin alınış şekli
Abdestin şartları
Abdestin farzları
Abdestin sünnetleri
Abdesti bozan şeyler

2. Kabeyi tavaf etmek

Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) hayızlı bir kadına hitaben: "Temizleninceye kadar tavaf yapma"[1] buyurmuştur.

(1)Buhari rivayet etmiştir.

Tavaf için abdest almak

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

3. Mushafa dokunmak

Yüce Allah'ın şöyle buyurmaktadır: «Ona ancak temizlenenler dokunabilir.» (Vakıa:79)

Mushafa dokunmak için abdest almak

Uyumadan önce abdest almak

B. Bu durumların dışında abdest almak müstehabtır.

Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: "Ancak [kâmil] mümin, devamlı abdestli durabilir."[1] Abdestin müstehab olduğu durumlar şunlardır: Her namaz için abdest tazelemek, dua ve Allah'ı zikrederken, Kur'ân okurken, uyumadan önce, gusülden önce, cenazeyi taşırken, namaz kılmak istemese bile her def-î hacetten sonra abdest almak müstehabtır.

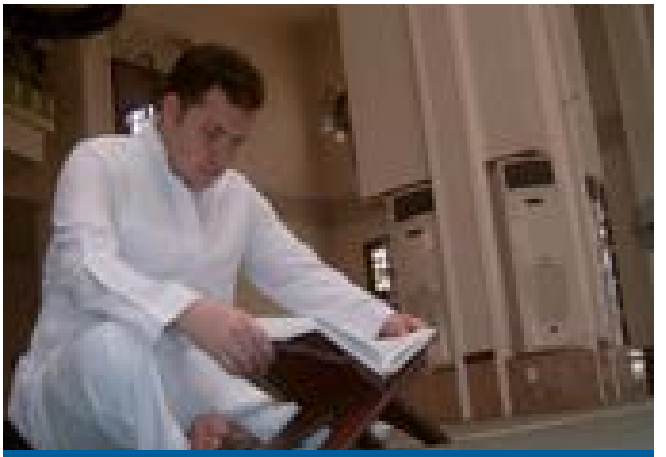

Kur'ân okumak için abdest almak

Allah'ı zikretmek için abdest almak

Cenazeyi taşıdıktan sonra abdest almak

(1)Ahmed rivayet etmiştir.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Abdestin faziletleri

1. Allah'ın sevgisine nail olmak

Yüce Allah'ın şöyle buyurmaktadır: «Allah, şüphesiz daima tevbe edenleri sever, temizlenenleri de sever.» (Bakara: 222)

2. Muhammed (sallallahu aleyhi vesellem) ümmetinin alameti olması, onlar kıyamet günü onlar yüzleri nurlanmış olarak geleceklerdir.

Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: "Şüphesiz ki benim ümmetim, kıyamet gününde, abdest izlerinden dolayı yüzleri nurlu, elleri ve ayakları parlak olarak çağırılacaktır. Yüzünün nûrunu artırmaya gücü yeten kimse bunu yapsın."[1]

3. Günah ve hataların keffareti olması.

Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: "Kim abdest alır ve abdestini güzel yaparsa hataları vücudundan tırnak diplerine varıncaya kadar çıkar."[2]

4. İnsanın derecesini yükseltmesi

Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: "Sizlere hataları silen, dereceyi yükselten şeyi haber vereyim mi?" Evet, ey Allah'ın Resulü! dediler. "Meşakkatli de olsa abdesti tam ve adabına riayet ederek almak, uzak yerden camiye gitmek ve bir namazdan sonra diğer namazı beklemektir. Bunlar kişinin Allah'a bağlılığını gösterir, buyurdular."[3]

(1)Buhari ve Muslim rivayet etmişler.
(2)Müslim rivayet etmiştir.

Abdestin alınış şekli

1. Kalben niyet etmek
2. Besmele: "Bismillah" demek.
3. Elleri yıkamak (üç kez)
4. Misvak kullanmak: Mazmaza (ağza su alma) sırasında.
5. Mazmaza, İstinşâk ve İstinsâr yapmak (üç kez).

Mazmaza: Suyu ağızda çalkalayarak hareket ettirme.

İstinşâk: Suyu teneffüs yoluyla burna çekmek.

Mazmaza ve İstinşâkı beraber olması.

İstinsâr: Burna çekilen suyu şiddetle dışarı atmaktır.

6. Yüzü yıkamak (üç kez). Yüzü yıkarken sakalı da ıslatmak

Yüzün sınırı: Uzunlamasına saçın bittiği yerden çene altına; enine ise kulaktan kulağa kadarki kısımdır.

7. Sağ kolu parmak uçlarından dirseklere kadar (üç kez) yıkamak. Ardından sol kolu da aynı şekilde yıkamak.
8. Saçın meshetmek. Eli suyla ıslatmak suretiyle başın ön kısımdan arkaya doğru; arkadan da öne doğru (bir kez) meshedilmesi şeklinde olur.
9. Her iki kulağın iç kısmını şehadet parmağıyla, dış kısmı ise baş parmağıyla (bir kez) meshetmek.
10. Sağ ayağı topuklara kadar (üç kez) yıkamak, sonra sol ayağı da aynı şekilde yıkamak.
11. Abdest aldıktan sonra şu duayı okumak:

(3)Müslim rivayet etmiştir.

https://www.al-feqh.com/tr

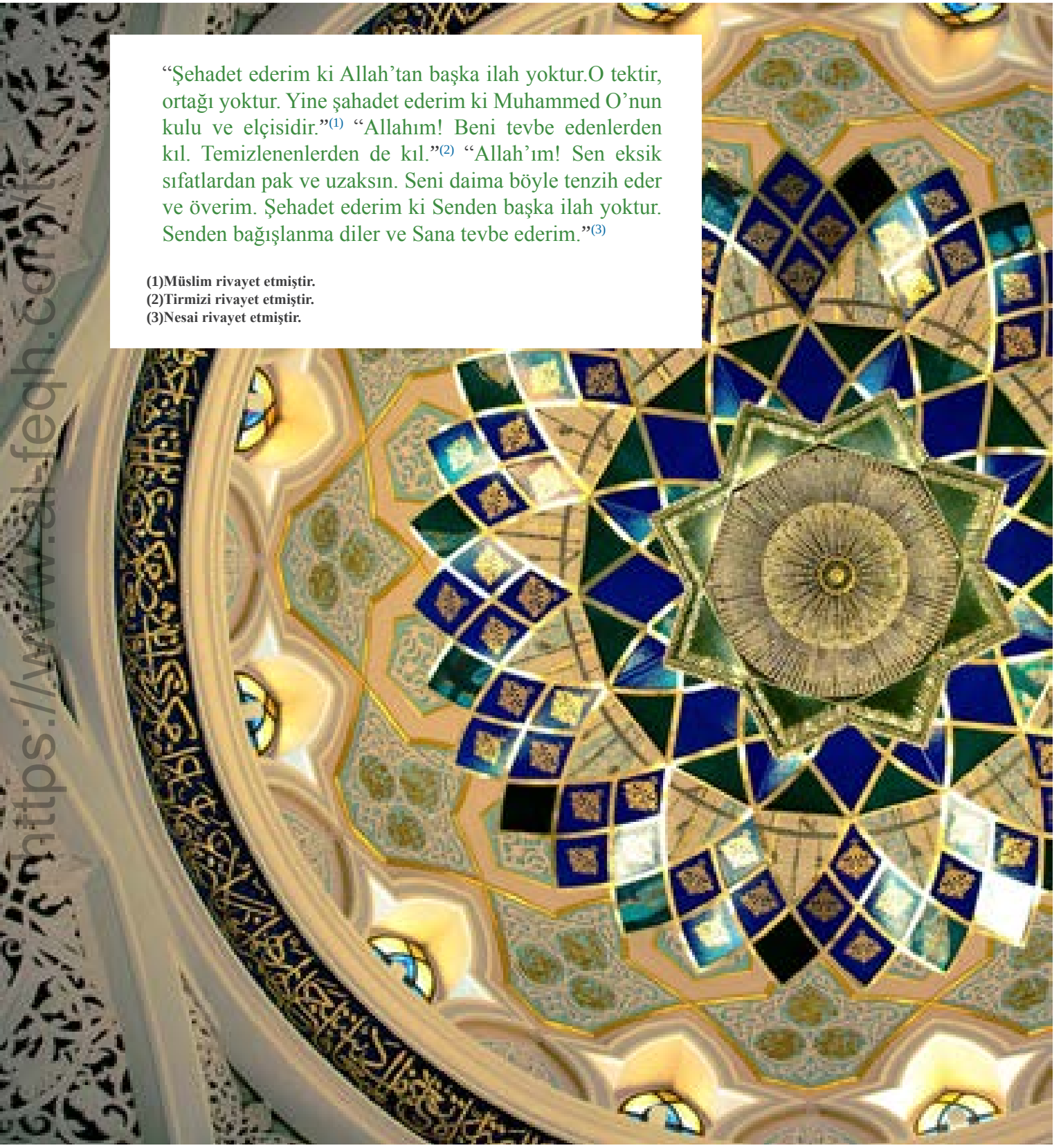

"Şehadet ederim ki Allah'tan başka ilah yoktur.O tektir, ortağı yoktur. Yine şahadet ederim ki Muhammed O'nun kulu ve elçisidir."[1] "Allahım! Beni tevbe edenlerden kıl. Temizlenenlerden de kıl."[2] "Allah'ım! Sen eksik sıfatlardan pak ve uzaksın. Seni daima böyle tenzih eder ve överim. Şehadet ederim ki Senden başka ilah yoktur. Senden bağışlanma diler ve Sana tevbe ederim."[3]

(1)Müslim rivayet etmiştir.
(2)Tirmizi rivayet etmiştir.
(3)Nesai rivayet etmiştir.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Abdestin alınışı

Elleri yıkamak (üç kez).

Mazmaza yapmak (üç kez).

İstinşak yapmak (üç kez).

İstinsar yapmak (üç kez).

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Yüzü yıkamak (üç kez).

Sakalı ovalamak.

Kolları parmak uçlarından
dirseklere kadar yıkamak (üç kez).

Başin meshedilmesi

Kulak ortasını meshetmek.

Ayakları topuklara kadar yıkanması üç kez.

https://www.al-feqh.com/tr

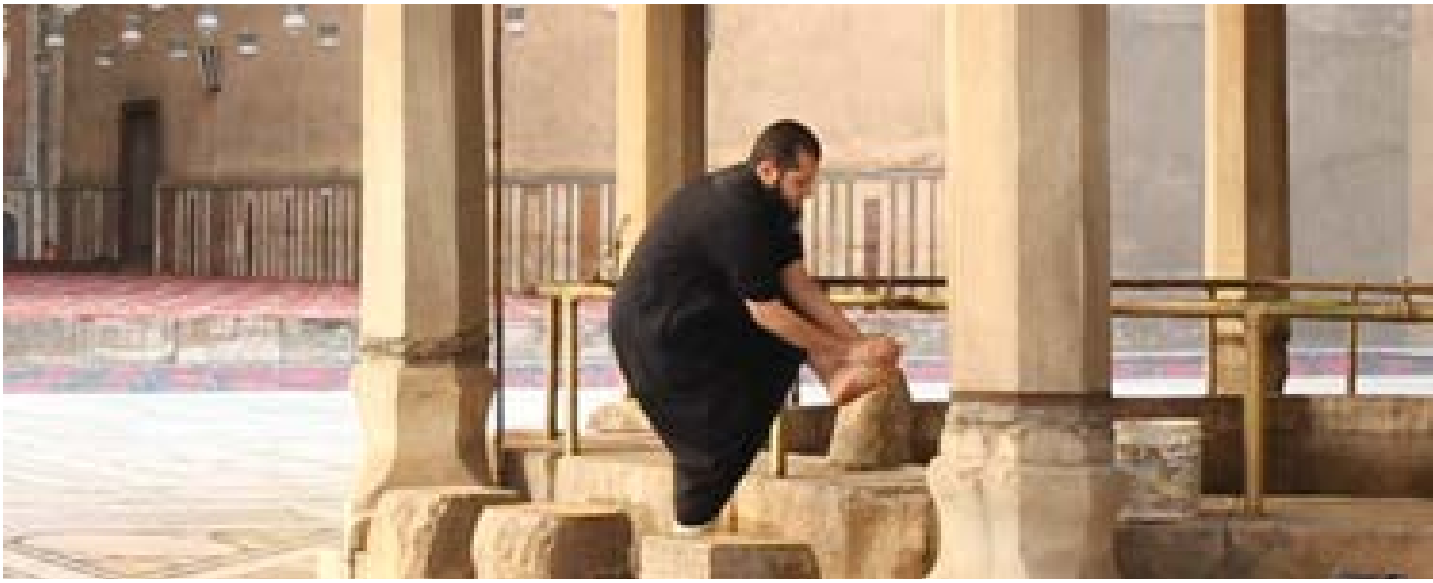

https://www.al-feqh.com/tr

Abdestin şartları

1. Suyun temiz olması
2. Suyun mubah olması. –Örneğin- çalınmış olmaması.
3. Suyun deriye ulaşmasını engelleyen boya vb. şeyleri ortadan kaldırmak.
4. Abdest alırken yıkanan uzuvlarda kuru yer bırakmamak.

Boyanın giderilmesi

Abdestin farzları

1. Niyet: Niyetin yeri, kalptir. Abdeste niyet etmeksizin sadece serinlemek ve temizlenmek amacıyla abdest uzuvlarını yıkayan kişi abdest almış sayılmaz.
2. Mazmaza ve istinşakla birlikte yüzü yıkamak.
3. İki kolu dirseklere kadar yıkamak,
4. Kulaklar dahil başın tamamını meshetmek.
5. İki ayağı topuklarla beraber yıkamak,
6. Uzuvları sırayla yıkamak.

Abdestin sünnetleri

1. Abdeste başlarken elleri üç kez yıkamak.
2. Misvak kullanmak
3. Bir kez meshedilmesi gereken baş ve kulaklar hariç uzuvları üçer kez yıkamak.
4. Abdest Almaya Sağ Taraftan Başlamak
5. El ve ayakları, dirsek ve topukları da içine alacak yıkamak.

El ve ayakları dirsek ve topukları iyice içine alacak şekilde yıkamak

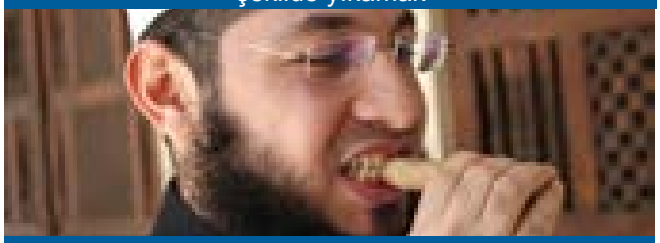

Misvak kullanmak

https://www.al-feqh.com/tr

Parmakların arasını ovarak yıkamak

6. Suyu sakal diplerine kadar ulaştırmak.

7. El ve ayak parmaklarının arasını ovarak yıkamak.

8. Abdest uzuvlarını iyice ovarak yıkamak. Üzerine su dökmek veya serpmek yeterli değildir.

9. Suyu idareli kullanmak. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: "Şüphesiz bu ümmet içinde abdestte aşırılık yapacak bir topluluk gelecektir"[1]

   Bunlar abdest alırken su israfı yapanlardır.

10. Abdestten sonra dua etmek. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: "Kim abdestini güzelce alır –veya tazelerse- ve sonunda; 'Allah'ım; senden başka ibadete layık olmadığına, senin eşin ve ortağın olmadığına Muhammed senin kulun ve resulün olduğuna şahitlik ederim. Allah'ım sen beni sıkça tevbe edenlerden, hata ve kirlerden iyice arınıp temizlenenlerden eyle' derse kendisine Cennetin sekiz kapısı açılır ve dilediği kapıdan içeri girer."[2]

11. Abdestten sonra iki rekat namaz kılmak. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: "Kim, benim aldığım şu abdest gibi abdest alır da sonra kalkar iki rekat namaz kılarsa ve bu namazda aklına namazla ilgili olmayan birşey getirmezse, Allah onun geçmiş günahlarını affeder."[3]

(1)Ebu davud rivayet etmiştir.
(2)Tirmizi rivayet etmiştir.
(3)Buhari ve Muslim rivayet etmişler.

Abdesti bozan şeyler

1. Ön ve arka mahalden çıkan herşey. Bunlar idrar, gaita, yel gibi maddelerdir. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: "Biriniz (önden ve arkadan çıkan şeyler gibi, abdesti bozan şeylerle) abdesti bozulunca, abdest almadıkça, Allah onun namazını kabul etmez."[4]

2. İnsanın kendine hâkimiyetini kaybettiren uyku ve buna benzer baygınlık, tam narkoz gibi durumlar.

3. Deve eti yemek. Câbir bin Semure anlatıyor: Bir adam, Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) 'e gelerek: "Deve etinden dolayı abdest almam gerekir mi?" diye sordu. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): "Evet"[5] buyurdu.

4. Erkek veya kadının arada bir engel bulunmaksızın doğrudan tenasül organına dokunması. Büşra binti Safvan (radiyellahu anha) Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'in şöyle dediğini nakletmiştir: "Kim erkeklik uzvuna dokunursa abdest alsın."[6]

Deve eti yemek

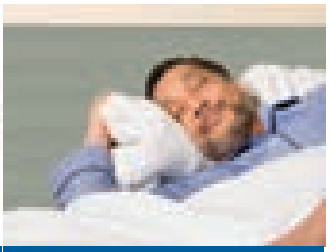

Derin uyku

Dikkat edilmesi gereken hususlar

1. Müslüman, uykudan kalktıktan sonra abdest alacaksa, abdest alacağı kaba dokunmadan ilken ellerini üç kere yıkamalıdır. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: "Herhangi biriniz uykusundan uyandığı zaman elini hemen abdest suyunun bulunduğu kaba sokmasın. Önce dışarıda üç defa yıkasın. Çünkü insan, geceleyin elinin nerelere dokunduğunu bilemez."[7]

(4)Müslim rivayet etmiştir.
(5)Müslim rivayet etmiştir
(6)Ebu davud rivayet etmiştir.
(7)Buhari ve Muslim rivayet etmişler.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

2. Yıkanması vacip olan uzuvların özellikle el ve ayak parmak aralarının, dirseklerin, topukların iyice yıkandağından emin olmak. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: "Topukların ateşte vay haline!"[1]

3. Abdestle ilgili şüphelerde ölçü yakîn yani kişinin kendinden emin olmasıdır. Dolayısıyla kendisinde temiz olduğu düşüncesi ağır bastıktan sonra abdestinden şüphe kişi abdestli sayılır. Kendisinde temiz olmadığı düşüncesi ağır bastıktan sonra abdest alıp almayacağı noktasında şüpheye kapılan kişi abdestli sayılmaz.

4. Müslüman, abdest alırken abdest uzuvlarının bazılarını birer, bazılarını ikişer, bazılarını da üçer yıkarsa abdesti sahihtir. Fakat efdal olanı terketmiş olur.

5. Unutarak abdestsiz bir şekilde namaz kılan kişi hatırladığı anda namazını tekrar etmelidir.

6. Abdest aldıktan sonra kendisine bir necaset isabet eden kişinin tekrar abdest alması gerekmez. Üzerindeki o pisliği gidermesi yeterlidir. Çünkü bu, hükmî necaset denilen hades değildir.

(1)Müslim rivayet etmiştir.

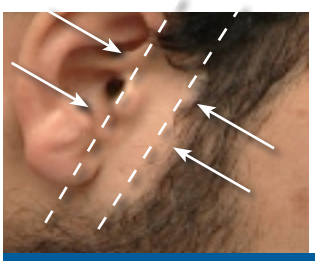

Kulakla sakal arasındaki bölge

Uyandıktan sonra eli su kabına daldırmak.

Ayak parmaklarının arasını ovarak yıkamak

Topuk

Abdest ve genel sağlık

Birleşmiş Milletlerin çıkardığı Source dergisinde yayınlanan bir makalede şöyle denmektedir: "Düzenli yıkanmak, Müslüman toplumlarda namaz için abdest almak, üçüncü dünya ülkelerinde körlüğün ana nedeni sayılan Trahom hastalığının yayılmasını büyük ölçüde önlemektedir. Dünyada bu hastalağa yakalanan yaklaşık 500 bin kişi, körlükten sakınmak maksadıyla, namazdan önce her müslümana vacip olan bu İslamî temizlik yöntemini uygulayabilirler. Muhafakar İslam toplumlarında bu hastalığa yakalanma oranının düşük olduğu, hatta yok derecesine ulaştığı tespit edilmiştir."[1]

(1)Ğıyâs el-Ahmed, et-Tıbbu'n-nebevî fi dav'i'l-İlmi'l-hadîs.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Abdest sırasında gerekmeyenler

1. Abdest alırken niyeti sesli yapmak.

2. Su israfı yapmak.

3. Abdest uzuvlarını üçten fazla yıkamak.

"Bedevinin birisi Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'e gelerek abdestin nasıl alınacağını sordu. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) azalarını üçer defa yıkayarak ona abdest almayı gösterdi. Sonra da şöyle buyurdu: işte abdest budur. Bundan fazlasını yapan kişi hata yapmış, sınırı aşmış ve nefsine zulmetmiş olur"[1]

Fakat uzvun, boya vb. benzeri maddeler sebebiyle üç yıkamayla temizlenemediği durumlarda üçten fazla yıkanması mübahtır.

4. Abdest alırken abdest uzuvlarında kuru yer bırakmamak: Rivayet edildiğine göre

"Bir adam Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e gelmişti. Bunun abdest almış fakat ayaklarının üzerinde tırnak kadar bir yeri yıkamadan bırakmış olduğunu gördü. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), adama derhal müdâhale etti: "Dön ve abdestini güzel al!"[2] buyurdu. Adam gidip yeniden abdest aldı, sonra namazını kıldı."

Suyu israflı kullanmak

Abdest alırken abdest uzuvlarında kuru yer bırakmama kapsamına giren durumlar:

a. Topukları yıkamamak

b. Elbise kollarının darlığı sebebiyle dirsekleri yıkamamak

c. Kulakla sakal arasında kalan beyazlığı yıkamamak.

d. Sol eli, sol kol ile birlikte yıkamamak.

e. Üzerinde boya lekeleri olduğu halde abdest almak.

f. Kadının parmaklarında suyun deriye temasını önleyen bir ziynet eşyasının bulunması.

g. Erkeğin, suyun tamamen ulaşmadığı parmak aralarını ovarak yıkamaması.

5. Boynun meshedilmesi

Boynu meshetmek, abdestin gereklerinden bir husus değildir. Şayet boyun mutlaka meshedilmesi gerekiyorsa, onu abdestten önce veya sonra yapmak gerekir.

6. Her uzva bir dua okunması gibi dinde yeri olmayan duaların edilmesi.

Örneğin abdest alan kişiye söylenen "Zemzem" sözü gibi.

7. Vesveseye kapılan kişinin abdesti tekrar edip durması:

Bu, şeytanın, kulla oynaması sonucu görülen bir durumdur. Şeytan, sürekli olarak o kişiye, abdestinin bozulduğu, ya da eksik olduğu noktasında vesvese verip durur. Şayet bu kişi şeytanın vesvesesine kulak verirse ibadetten soğuyana dek tekrar tekrar istinca yapacak ve bir şeylerin eksik kaldığı şüphesiyle defalarca abdest alacaktır.

(1)Ebu Davud rivayet etmiştir.
(2)Müslim rivayet etmiştir.

https://www.al-feqh.com/tr

Resimli İbadet Fıkhı

İslam Hükümlerinin Basitleştirilerek Öğretilmesi

Temizlik | Namaz | Oruç | Zekat | Hac

Dr. Abdullah Bahmmam

https://www.al-feqh.com/tr

Mest, çorap, alçı, baş örtüsü ve yapışkan cisimler (yarabant) üzerine mesh etme

https://www.al-feqh.com/tr

8 Mest, çorap, alçı, baş örtüsü ve yapışkan cisimler (yarabant) üzerine mesh etme

https://www.al-feqh.com/tr

Mest

Ayağa giyilen deriden yapılmış özel bir ayakkabı.

Çorap

Ayağa giyilen pamuk ve benzerlerinden örülen giyecek.

Mest ve çorap üzerine mesh etmenin hükmü

Mest ve çorap üzerine meshedilmesi cazidir. Bu hususta birçok hadis nakledilmiştir. Bunlardan birisi de –mest üzerine meshetme ile ilgili soru soran- Enes bin Malik (radiyellahu anh)'tan gelmektedir. O şöyle demektedir: "Resulullah (sallallahu aleyhi vesellem) ikisinin üzerine meshederdi."[1]

Mest ve çorap üzerine mesh etmenin şartları

1. İkisini tamamen temizlendikten sonra giymek. Muğire (radiyellahu anh) anlatıyor: "Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) ile bir yolculukta beraber bulundum. Eğilip mestlerini çıkarmak isteyince bana: 'Bırak! Onları temiz olarak giymiştim' dedi ve üzerlerini meshetti."[2]

(1)Buhari ve Muslim rivayet etmişler.
(2)Buhari ve Muslim rivayet etmişler.

İçindekiler

Mest ve çorabın tanımı
İkisi üzerine mesh etmenin hükmü
İkisi üzerine mesh etmenin şartları
İkisi üzerine mesh etmenin şekli
İkisi üzerine mesh etmenin müddeti
İkisi üzerine mesh etmeyi geçersiz kılan hususlar
Alçı, baş örtüsü ve yapışkan cisimler üzerine mesh etme
Alçı, baş örtüsü ve yapışkan cisimlerin tanımı
Meshin şeri kılınmasının delilleri
Meshin şartları
Meshin keyfiyeti (yapılış şekli).

2. Topuklara kadar ayakları örtmeleri. Topukların altında kalan mest ve çoraplar -ayaktan sayılmadıkları için- giyilmesi caiz değildir.
3. Temiz bir şeyden yapılmış olmalıdırlar.
4. Her ikisi de giyilmesi mubah olan şeylerden olmalıdır. Örneğin erkeklere haram kılınan ipek

https://www.al-feqh.com/tr

gibi haram kılınan şeylerden olmamalıdır.

5. Mesh, belirlenmiş süre içerisinde yapılmalıdır. Çünkü Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) mesh için belirli bir müddet tayin etmiştir (mukim –seferi olmayan kişi- için bir gün ve gece; seferi olanlar için üç gün). Bu süreleri aşmak caiz değildir.

6. Mesh sadece hades-i asgar yani namaz abdestinde tatbik edilmelidir. Hades-i ekber yani gusül abdesti gerektirecek durumlarda yapılması caiz değildir. Safvan bin Assâl (radiyellahu anh) anlatıyor: "Seferde olduğumuzda Resulullah (sallallahu aleyhi vesellem) bize büyük abdest bozmaktan, küçük abdest bozmaktan ve uyumaktan dolayı üç gün üç gece mestlerimizi çıkarmamamızı; yalnız cünüplükte (yıkanırken) çıkarmamızı emrederdi."[1]

Buna göre cünüp olan bir kişi yıkanacağı zaman mestlerini çıkarmalı; yıkandıktan sonra tekrar giymelidir.

(1)Buhari rivayet etmiştir.

Mest ve çorap üzerine meshetme şekli

Kişi, mestin üstünü, suyla ıslatılmış iki elliyle ayak parmaklarından bacağına doğru bir kez meshetmelidir. Sağ ayağını sağ eliyle, sol ayağını da sol eliyle meshetmelidir. Mestin altı veya ökçe kısmı meshedilmez. Ali (radiyellahu anh) şöyle demektedir: "Eğer din rey ile olsaydı, mest´in altını değil, üstünü meshederdik. Oysa ben Peygamber (sallahu aleyhi vesellem)´i, mestlerinin üzerine meshederken gördüm."[2]

(2) Ebu Davud .

İki elle meshetme

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Mest ve çorap üzerine mesh etmenin müddeti

İkamet halinde olan kimse için bir gün bir gece; yola çıkan için ise, üç gün üç gecedir. Bunun delili Ali (radiyellahu anh)'ın şu sözüdür: "Resûlüllah (sallallahu aleyhi vesellem) yolcu için üç gün üç gece; mukiym (yerleşik) için bir gün bir gecedir" [1]buyurdu.

Meshetme müddetinin hesaplanması.

Bu müddetin başlangıcı, mestler giyildikten sonra ilk abdestin bozulma zamanından itibarendir. Bir kimse abdestini tamamladıktan sonra o taharet üzerine mestlerini giyse, sonra da ondan abdesti bozucu bir hal meydana gelse, sonra da birinci meshi yapsa bu kişi için meshin müddeti bu ilk meshetmeden başlanarak mukim için bir gün bir gece (yirmi dört saat) devam eder. Meselâ, bir kimse abdest alıp ayaklarını yıkadı ve mestlerini giydi. Sabah namazını da kıldı. Sabah saat 10'da abdesti bozuldu. Sabah saat 11'de Duha sünnetlerini kılmak için abdest aldı. Ve çoraplarına meshetti. Bu durumda bu kişinin, çoraplarını/mestini ertesi gün sabah saat 11'e kadar giymesi caizdir. Bu durum mukim içindir. Seferî için ise üç gün üç gece sonra bu müddet bitmiş olur.

(1)Nesai rivayet etmiştir.

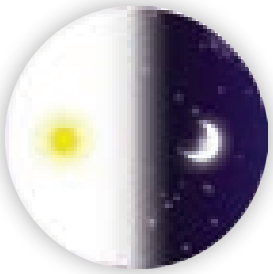

Mest ve çorap üzerine mesh etmeyi geçersiz kılan hususlar

1. Mesh müddetinin sona ermesi
2. İki çorabı ya da birini çıkarmak.
3. Hades-i ekberin meydana gelmesi: Safvan bin Assâl (radiyellahu anh) anlatıyor: "Resûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem) yolculukta iken veya yolcu olduğumuz zaman -cünüplük hâli bunun dışındadır-, (abdestli olarak giydiğimiz takdirde), büyük ve küçük abdest bozmak ile uyku uyumak gibi hallerde üç gün ve üç gece mestlerimizi çıkarmamamızı emrederdi."[2]

(2)Tirmizi rivayet etmiştir.

Ökçe kısmını meshetmek

Mestin alt kısmını meshetmek

Çorabı /mesti çıkarmak meshi iptal eder.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Alçı, sargıbezi ve yarabant üzerine meshetmek

Cebîre

Kırık üzerine sarılan alçı, tahta vb. cisimler

Sargıbezi

Tedavi maksadıyla yara, yanık vb. bölgeler üzerine sarılan kumaş vb. şeylerden yapılmış cisimler.

Yarabandı vb. yapışkan cisimler

Tedavi maksadıyla yara vb. bölgeler üzerine yapıştırılan cisimler.

Kırık bölgenin etrafına sarılan alçı vb. şeyler üzerine meshetmenin dini dayanağı

Cabir (radiyellahu anh) anlatıyor: “ Bir sefere çıkmıştık. Bizden birisine bir taş isabet etti, kafasını yardı. Sonra ihtilâm oldu, arkadaşlarına: Teyemmüm etmek konusunda benim için ruhsat var mıdır? ne dersiniz? Onlar: “Sen su kullanmak imkânına sahip olduğun için sana ruhsat olduğunu sanmıyoruz, dediler; o da gusletti ve akabinde öldü. Rasulullah (sallallahu aleyhi vesellem)’in yanına varınca bu durum ona bildirildi, o da şöyle buyurdu: Onu öldürdüler, Allah kahretsin onları, bilmedikleri bir konuda kendilerine soru sorulunca ne diye onlar da sormadılar? Şunu biliniz ki ne söyleyeceğini bilememenin çaresi soru sormaktır. O kişiye, teyemmum etmesi ve yarasının üzerine bir bez bağlayıp ondan sonra da orayı meshetmesi vücudunun sair kısımlarını da gusletmesi yeterdi.”[1]

Alçı, sargıbezi ve yarabant üzerine meshetmenin şartları

1. Sargıbezi ve alçı ve bunların sair müştemilatı, tedavi edilen yarayı veya kırığı aşmamalıdır.
2. Yarayı abdestli bir vaziyette sarmak şart olmadığı gibi herhangi bir süre de şart koşulmaz. İhtiyaç olduğu sürece abdest ve gusülde bunların üzerine meshetmek caizdir. İhtiyaç ortadan kalktığında ise sargı vb. şeyler kaldırılıp taharet sırasında iyileşen uzuv yıkanır.
3. Yarabandı , sargı vb. şeylerin kolay çıkarılıp çıkarılmaması durumuyla ilgili hususlarda bakılır:

(1)Ebu davud rivayet etmiştir.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

a. Kolayca çıkarılıp yaraya zarar verecek veya iyileşmeyi geciktirecek bir durum hasıl olmuyorsa, çıkarılır; altı yıkandıktan sonra yara tekrar sarılır.

b. Kolayca çıkarılan türden değilse, ve çıkarılması halinde yara zarar görecekse veya iyileşme sürecini geciktirecekse bunların üzerine meshedilmesi yeterlidir.

Sargıbezi ve alçı vb. şeyler üzerine meshetme şekli

Atel ve sargı bandı- bezi üzerine meshin yapılışı:

Abdest alan kişi üzerinde atel ve sargı bandı-bezi olan uzva geldiğinde uzvun etrafını yıkar. Her taraftan atel ve sargı bandı- bezi üzerini mesh eder. Atel ve sargı bandı-bezinden bir parça temizlenmesi vacip olan uzvun dışında ise, üzerini mesh etmeye gerek yoktur.

Sargıbezi üzerine meshetmenin şekli

Kırık üzerine sarılan alçı vb. cisimler üzerine meshetmenin şekli

(Yara bandı-Bandaj) üzerine meshin yapılışı:

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Mesh müddetini hesaplama şekli

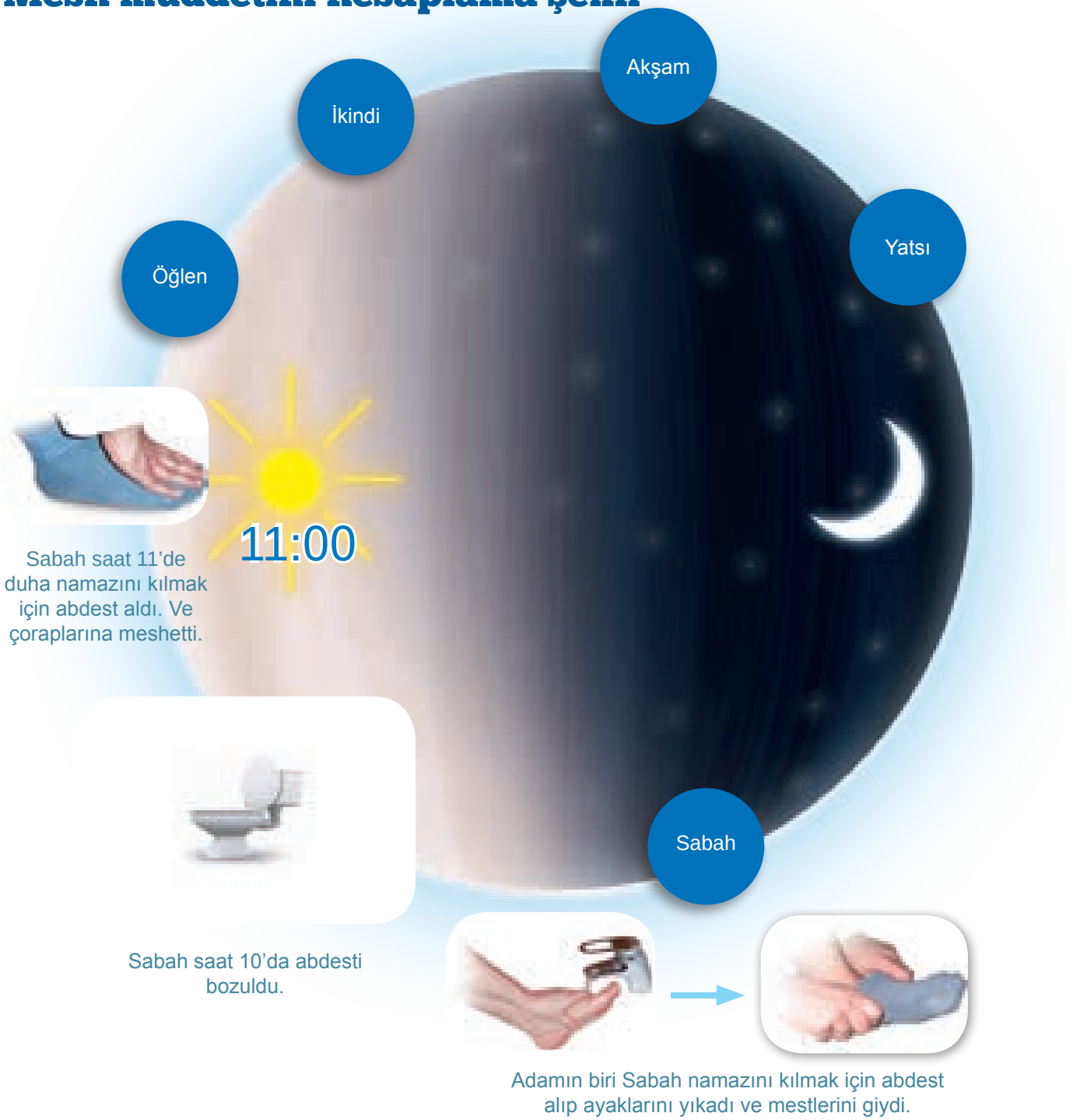

Adamın biri abdest aldı, ayaklarını yıkadı, sonra mestlerini giydi, Sabah namazını kıldı, sabah saat 10'da abdesti bozuldu, sabah saat 11'de Duha namazını kılmak için abdest aldı ve çoraplarına/mestine meshetti. Bu durumda bu kişinin, çoraplarını/mestini ertesi gün sabah saat 11'e kadar giymesi ve bunların üzerine meshetmeye devam etmesi caizdir.

Bu durum mukim içindir. Seferî için ise üç gün üç gece sonra bu müddet bitmiş olur.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Resimli İbadet Fıkhı

İslam Hükümlerinin Basitleştirilerek Öğretilmesi

Temizlik | Namaz | Oruç | Zekat | Hac

Dr. Abdullah Bahmmam

Gusül

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

9 Gusül

İçindekiler

Guslün tanımı

Gusül abdesti gerektiren durumlar

1. Meninin çıkışı

2. Cinsî münasebet

3. Kafirin müslüman olması

4. Hayız kanının kesilmesi

5. Ölüm

Gusül abdestinin alınış şekli

Cünüp olan kişiye haram kılınan şeyler

Müstehab olan gusüller

Guslün sözlük anlamı

Bir şeyin tamamını suyla yıkamak

Guslün dindeki anlamı

Yüce Allah'a kulluk maksadıyla vucüdun tamamını suyla yıkamak

Gusül abdesti gerektiren durumlar

1. Meninin çıkması

Meni: Şehvetle yerinden ayrılıp tenasül uzvundan ve fışkırarak dışarıya çıkan ve bozuk yumurta gibi kokan beyaz renkli koyu bir sıvıdır. Yüce Allah şöyle buyurmaktadır: «Eğer, cünüp iseniz, temizlenin» (Maide: 6) Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) de şöyle buyurmaktadır: "Ancak su (meni) atacak olursan o zaman yıkan!"[1]

Su atmaktan kasıt, çıkması ve fışkırmasıdır. Buradaki sudan kasıt menidir.

Konuyla ilgili çeşitli hususlar

1. Kişi ihtilam olup ondan meni çıkmazsa ona gusül gerekmez. Uyandıktan sonra meni çıkarsa o zaman gusletmesi gerekir.

2. Kişi, meniyi görüp de ihtilam olduğunu hatırlamazsa –meninin çıkışı sebebiyle- gusletmesi gerekir. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: "Su ancak sudan dolayı icap eder."[2] Yani gusül, meninin çıkışından dolayı icap eder.

(1)Ebu davud rivayet etmiştir.
(2)Müslüm rivayet etmiştir.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

3. Tenasül uzvunda meninin dolaştığını hissedip de meni çıkmazsa gusül gerekmez.

4. Şehvet sonucu olmaksızın bir hastalık veya rahatsızlıktan dolayı meni çıkarsa gusül gerekmez.

5. Cünüp olan bir kişiden, gusül abdesti sonrası, çıkan meni tekrar gusül gerektirmez. Çünkü çoğunlukla şehvetsiz çıkan bir menidir. Abdest almak yeterlidir.

6. Kişi uykudan uyandığında üzerinde sebebini hatırlamadığı bir ıslaklık görürse şu üç şeye dikkat etmelidir:

a. Meni olduğundan emin olması. Çıkan meninin ihtilam sonucunda olup olmadığını ister hatırlasın ister hatırlamasın, bu durumda gusül abdesti alması gerekir.

b. Meni olmadığından emin olması. Ona gusül gerekmez. Çıkan sıvının hükmü idrarın hükmü gibidir.

c. Meni olup olmadığı noktasında şüpheye düşerse iyice düşünür; eğer bu sıvının kesin meni olduğuna kanaat getirirse, bu sıvı menidir, yok şayet mezi olduğuna kanaat getirirse, bu sıvı mezidir. Hiçbir şey hatırlamazsa ihtiyaten gusül abdesti alması gerekir.

7. Kişi bir meni görür de ne zaman ihtilam olduğunu hatırlamazsa gusül abdesti alması gerekir.

2. Cinsî münasebet

Erkeğin cinsel uzvunun kadının cinsel uzvuyla buluşması. Erkeklik uzvunun baş kısmının kadının cinsel uzvuna tamamen girmesiyle gerçekleşir. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: "Sünnet yeri sünnet yerini aşınca gusul yapmak gerekir."[1]

3. Kafirin müslüman olması

Çünkü "Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) İslam'a giren Kays bin Âsım'a gusletmesini emretti"[2]

(1)Tirmizi rivayet etmiştir.
(2)Ebu davud rivayet etmiştir.

4. Hayız ve nifas kanının kesilmesi

Aişe (radiyellahu anha) Fatıma binti Ebi Hubeyş'a: "Hayız kanı gelirse namazı bırak, giderse guslet/yıkan ve namaz kıl"[3] demiştir. Nifas icma ile hayız gibidir.

5. Ölüm

Bunun delili, Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'in, kızı Zeynep vefat ettiğinde söylediği şu sözdür: "Onu üç, beş veya eğer uygun görüyorsanız daha fazla yıkayın."[4]

(3)Buhari ve Muslim rivayet etmişler.
(4)Buhari ve Muslim rivayet etmişler.

https://www.al-feqh.com/tr

Guslün alınış şekli

Gusülde vacip olan, bedenin tamamını -hangi şekilde olursa olsun- gusül abdesti niyetiyle suyla yıkamaktır. Fakat müstehab olanı, Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) 'in gusül alış şeklini uygulamasıdır. Müminlerin annesi Meymune (radiyellahu anha) Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'in gusül alış şeklini bizlere şöyle anlatmaktadır: "Peygamber cenabetten dolayı abdest almak için abdest suyunu hazırladı. Sonra sağ eli ile sol eline iki ya da üç kez su döktü. Sonra avret mahallini yıkadı, daha sonra iki ya da üç kez elini yere veya duvara sildi. Sonra ağzını çalkaladı, burnuna su verdi, yüzünü ve kollarını yıkadı. Sonra başından aşağı su döküp bütün vücudunu yıkadı. Daha sonra bulunduğu yerden biraz kenara çekilerek ayaklarını yıkadı. Ona (kurulanması için) bir bez getirdim. Fakat, almadı. Eliyle suyu silkelemeye başladı.[1]"

Şu şekilde alır:

1. Her iki elini yıkar. (iki veya üç kere).
2. Avretini yıkar.
3. Elini yere veya duvara sürer. (iki veya üç kere).
4. Namaz abdesti gibi abdest alır, yalnız ayağını yıkamaz.
5. Başının üzerine su döker.
6. Diğer vucudunu yıkar.
7. Yıkama yerinde ayrılıp her iki ayağını yıkar.

(1)Buhari rivayet etmiştir.

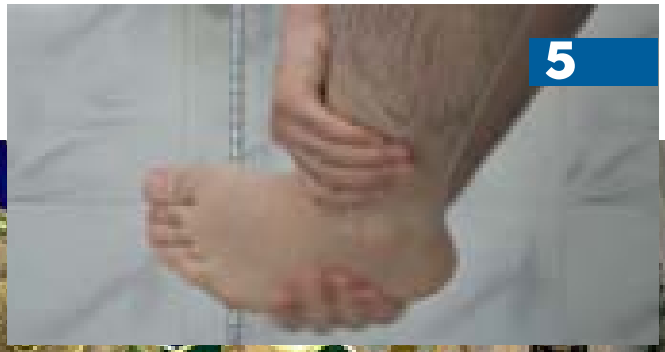

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Faydalı bilgiler

- Kadının hayız ve cenabetten yıkanmak için saçını çözmesi gerekmez, yeter ki, saçın üzerine dökülen su saç köklerine kadar ulaşsın.
- Hayız kanı kesilen kadının, gusül abdestini tamamladıktan sonra misk ve güzel kokulu bir pamuk parçasını kan izinin bulunduğu yere sürmesi müstehabtır.
- Cünüplükten dolayı aldığı gusül abdestiyle kişinin –abdeste niyet etmiş olsun ya da olmasın- namaz kılması caizdir.

Cünüp olan kişiye haram kılınan şeyler

1. Namaz

Yüce Allah şöyle buyurmaktadır: «Ey iman edenler, sarhoş iken ne dediğinizi bilinceye ve cünüp iken de yolculukta olmanız hariç- gusledinceye kadar namaza yaklaşmayın.» (Nisa: 43)

Namaz

2. Kabeyi tavaf etmek

Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: "Beytüllah'ı tavaf etmek, namaz kılmak gibidir.[1]"

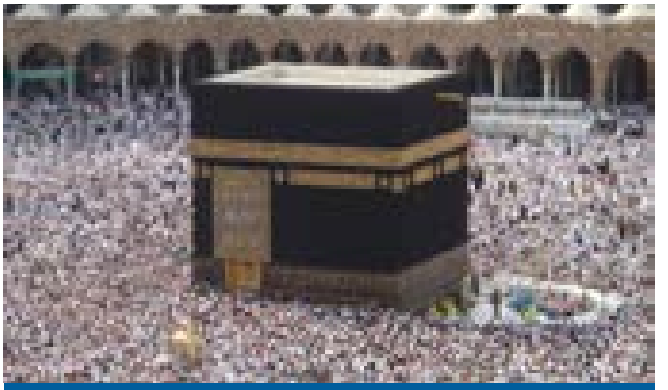

Kabeyi tavaf etmek

3. Mushafa dokunmak

Yüce Allah şöyle buyurmaktadır: «Ona ancak temizlenenler dokunabilir.» (Vakıa:79) Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) de şöyle buyurmaktadır: "Mushaf'a ancak temiz olan dokunur.[2]"

Mushafa dokunmak

4. Kur'ân okumak

Ali (radiyellahu anh) anlatıyor: "Resulullah (sallallahu aleyhi vesellem) helâdan çıkar, bize Kur'an okutur, bizimle et yerdi. O'nu cünüplükten başka hiçbir şey Kur'an okumaktan alıkoymazdı[3]."

(1)Nesai rivayet etmiştir.
(2)Malik, Muvatta'da nakletmiştir.
(3)Tirmizi rivayet etmiştir.

https://www.al-feqh.com/tr

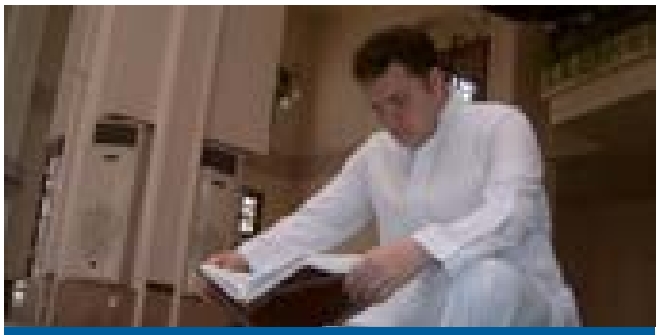

Kur'ân okumak

5. Yolculuk durumu dışında camide oturmak.

Yüce Allah şöyle buyurmaktadır: «Ey iman edenler, sarhoş iken ne dediğinizi bilinceye ve cünüp iken de yolculukta olmanız hariç- gusledinceye kadar namaza yaklaşmayın.» (Nisa: 43)

Mescitte oturmak

Müstehab olan gusüller

1. Cuma namazı için alınan gusül:

Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: "Her kim Cuma günü abdest alırsa; ne güzel yapmıştır. Kim de gusledersе, daha değerli bir iş yapmış olur.[1]"

2. Umre ve hac için ihrama girerken gusletmek:

Zeyd bin Sabit (radiyellahu anh) anlatıyor: "Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'in, hac için ihrama girmek istediğinde elbiselerini çıkarıp yıkandığını gördüm.[2]"

3. Ölüyü yıkadıktan sonra gusletmek:

Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: "Kim ölü yıkarsa, yıkansın.[3]"

4. Her cinsi ilişkiden sonra gusletmek:

Ebu Râfi (radiyellahu anh) anlatıyor: "Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) bir gece hanımlarını dolaştı ve tek tek hepsinin yanında gusül abdesti aldı. Ben; Ey Allah'ın Resulü! Tamamı için bir defa abdest alman yeterli olmaz mı?' dedim. 'Bu daha güzel, daha hoş ve daha temiz[4]" buyurdu.

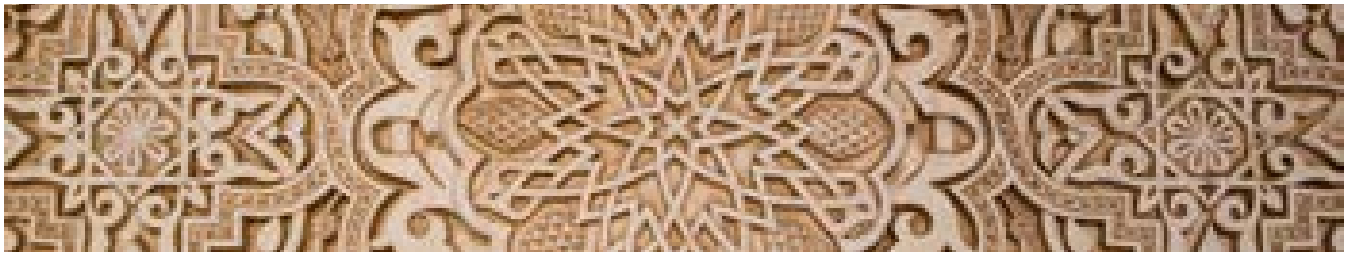

(1)Ebu davud rivayet etmiştir.
(2)Tirmizi rivayet etmiştir.
(3)İbnu Mace rivayet etmiştir.
(4)Ebu davud rivayet etmiştir.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Yapılmaması gerekenler

1. Cünüplük sebebiyle alınacak guslü, namaz vakti çıkıncaya kadar geciktirmek.
2. Hayızdan temizlenen kadının farz namazı terketmesi. Örneğin öğle namazının vaktinin çıkmasına bir rekatlık zaman dilimi kala hayızdan temizlenen bir kadın, hemen gusledip öğle namazını kılmalıdır. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: "Kim sabah namazından bir rekât güneş doğmazdan önce kılabilirse, sabah namazına yetişmiş demektir. Kim ikindi namazından bir rekât güneş batmadan önce kılabilirse ikindi namazına yetişmiş demektir.[1]"

(1)Buhari ve Muslim rivayet etmişler.

https://www.al-feqh.com/tr

Resimli İbadet Fıkhı

İslam Hükümlerinin Basitleştirilerek Öğretilmesi

Temizlik | Namaz | Oruç | Zekat | Hac

Dr. Abdullah Bahmmam

Teyemmüm

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

10 Teyemmüm

İçindekiler

Teyemmümün tanımı
Teyemmümün hükmü
Teyemmümün şerî delilleri
Teyemmümün meşru kılınmasının hikmetleri
Teyemmüm ne zaman alınır?
Teyemmümün alınış şekli
Teyemmümün farzları
Teyemmümü bozan şeyler

Teyemmümün sözlük anlamı

Bir şeyi kastetmek, ona niyet etmektir.

Teyemmümün dindeki anlamı

Temizlenmek niyetiyle yüzü ve kolları temiz toprakla meshetmektir.

Teyemmümün hükmü

Teyemmüm, suyun bulunmadığı veya kullanılamadığı hallerde namaz gibi taharet gerektiren durumlar için alınır. Kurân okumak için teyemmüm yapılması ise müstehabdır.

Teyemmümün şerî delilleri

1. Yüce Allah şöyle buyurmaktadır: «Eğer su bulamamışsanız temiz bir toprakla teyemmüm edin, yüzlerinizi ve ellerinizi onunla meshedin.» (Maide:6)
2. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) de şöyle buyurmaktadır: "Bana, benden evvel, hiç kimseye verilmedik beş şey verilmiştir: Bir aylık (gibi uzun) bir mesâfeden (düşmanın kalbine) korku salmakla (ilâhî) nusrete mazhar oldum. Yeryüzü bana namazgâh ve sebeb-i taharet kılındı. Bu itibarla, ümmetimden namaz vaktini idrak eden herkes; (bulunduğu yerde) namaz kılsın![1]"

Teyemmümün meşru kılınmasının hikmetleri

1. Muhammed (sallallahu aleyhi vesellem)'in ümmetine kolaylık getirmesi
2. Hastalık, şiddetli soğuk gibi hallerde suyun kullanılmasıyla hasıl olabilecek zararı defetmektir.
3. İbadetle olan bağı koparmamak. Suyun kesilmesiyle ibadetleri terketmemek.

Teyemmüm ne zaman alınır?

1. Suyun bulunamadığı hallerde

Yüce Allah şöyle buyurmaktadır: «Su bulamamışsanız temiz bir toprakla teyemmüm edin.» (Maide: 6)

(1)Buhari rivayet etmiştir.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

2. Suyun -bulunsa dahi- kullanılamamasıdır.

Hareket edemeyen ve abdest almasına yardım edecek kimsesi bulunmayan hasta, yaşlılar gibi.

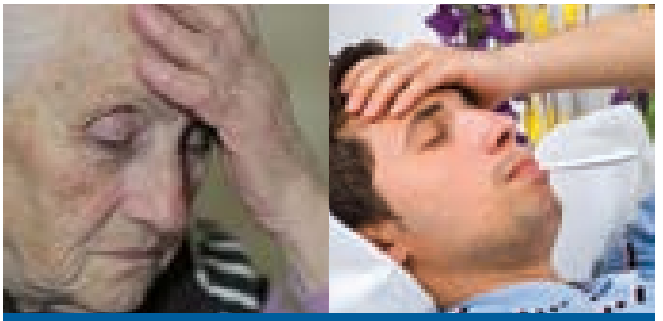

Yaşlı Hasta

3. Suyun kullanılmasıyla hasıl olabilecek zarardan çekinmek

Bunun örnekleri ise şunlardır:

a. Hasta bir kişinin, su kullanması halinde hastalığının artması

b. Kişinin dondurucu bir havada suyu ısıtma imkanı bulamaması, çok soğuk bir suyla abdest aldığında ise hastalanacağına kesin kanaat getirmesi. Çok soğuk olduğu için teyemmüm alıp arkadaşlarına namaz kıldıran Amr bin As ile ilgili Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)susarak onaylaması bunun delilidir. [1]

c. Uzak bir yerde olması, içmesine yetecek kadar su olup başka suyu bulunmaması zaman.

Teyemmümün alınış şekli

1. İki eliyle toprağa bir kez vurmak
2. Elleri birbirine hafifçe vurup üzerindeki tozları silkelemek
3. Sonra elleriyle yüzünü bir kez meshetmek.
4. Eller tekrar toprağa vurularak sol elinin içi ile sağ kolu dirseklerle beraber; sağ elin içi ile de sol kolu dirseklerle beraber meshetmek.

Bunun delili Ammar (radiyellahu anh)'ın naklettiği şu hadisidir: "Peygamber (sallahu aleyhi vesellem) ellerini toprağa vurdu ve onlara üfledi, sonra onlarla yüzünü ve avuçlarını meshetti. [2]"

Teyemmümün farzları

1. Niyet etmek.
2. Yüzü meshetmek.
3. Avuçları meshetmek.
4. Sıraya riayet etmek: Önce yüzü, sonra avuşları meshetmek.
5. Muvalat: Yüzü meshettikten sonra beklemeksizin / doğrudan elleri meshetmek.

Teyemmümü bozan şeyler

1. Suyun bulunması.
2. Abdesti bozan yel vb. şeylerin çıkışı.
3. Gusül gerektiren ihtilam vb. durumların hasıl olması
4. Teyemmümü mübah yapan Hastalık vb. özürlerin kalkması.

Suyun bulunması

(1)Ebu davud rivayet etmiştir.

(2)Buhari ve Muslim rivayet etmişler.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Teyemmümün alınış şekli

Elleriyle toprağa bir vurmak

Avuçlarda biriken tozu gidermek

Yüzü meshetmek

Sağ kolu sol elle meshetmek

Sol kolu sağ elle meshetmek

Bilimsel yönden kanıtlanmış

Toprağın içinde, mikropların tümünü yok eden temiz bir maddedinin yer aldığı bilimsel açıdan kanıtlanmıştır.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Konuyla ilgili çeşitli hususlar

1. Suyun bulunamadığı durumlarda kişinin, teyemmüm alarak namaz kılması; idrar ve gaitasını hapsederek namaz kılmasından efdaldir.

2. Üzerinde toprak ve toz bulunmayan duvar, halı vb. nesneler üzerine teyemmüm yapılması caiz değildir.

3. Teyemmüm alan kişinin –teyemmümü bozan bir durumla karşılaşmadığı sürece- tek teyemmümle dilediği kadar farz ve nafile namaz kılması mübahtır.

4. Abdestli birinin, teyemmüm alan kişinin arkasında namaz kılması caizdir.

Bunun delili, Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'in, çok soğuk olduğu için teyemmüm alıp arkadaşlarına namaz kıldıran Amr bin As ile ilgili ikrarı/susarak onaylamasıdır.[1]

5. Kişi teyemmüm alıp namaz kıldıktan sonra, o vaktin namazı çıkmadan su bulursa, kılmış olduğu namazı tekrarlaması gerekmez. Ebu Said el-Hudri (radiyellahu anh) anlatıyor: "İki adam sefere çıkmıştı. Namaz vakti girdiği halde yanlarında su bulunmuyordu. Temiz bir toprakla teyemmüm edip namaz kıldıktan sonra vaktin içinde su buldular. Onlardan biri abdest ve namazını tekrar etti, diğeri ise tekrar etmedi. Sonra Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'e gelip durumu arz ettiler. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem), tekrar etmeyen adama: 'Sünnete uymakta isabet etmişsin ve namazın da kâfi gelir sana.' Abdest alıp namazı tekrar eden adama ise "Senin için de iki kere ecir vardır"[2] buyurdu.

6. Kim teyemmüm eder sonra –namaz kılmadan veya namaz esnasında – su bulursa, su ile temizlenmesi vaciptir. Peygamber efendimizin şu sözü ona işaret ediyor: "Temiz toprak Müslüman için, on yıl su bulamasa dahi temizleyicidir. Su bulduğunda ise onu tenine sürsün, bu onun için hayırlıdır"[3].

7. Su bulacağını ümit eden kişi için teyemmümüm vaktin sonuna ertelemesi caizdir. Ancak bulacağından umutsuz ise vaktin başında teyemmüm alması müstahap olur. Çünkü en hayırlı namaz vaktinde kılınan namazdır.

8. Namazın vaktinin çıkmasından korkan kişi su bulduğunda ve onu kullanabiliyorsa teyemmüm ona yetmez. Vakit çıksa dahi abdest alması ona vacip olur.

9. Müslüman su bulamadığında veya teyemmüm yapmaya aciz olduğunda namazdan alıkoymasın. Teyemmüm yapamıyorsa namazı vaktinde ve abdestsiz kılsın ve o namazı tekrar kılmasına gerek yoktur. Buna iki tahareti kaybeden olarak isimlendirilir. Allah'u Teala'nın şöyle buyuruyor: «Gücünüz yettiği nisbetinde Allah'tan korkun». (Tegabun: 16)

10. Su olduğu halde, insan namazın vaktinin çıkacağından korkar da teyemmüm alırsa, bu ona yetmez ancak namaz vakti çıksa dahi abdest almak zorundadır.

Su bulamayan kişi

(1)Ebu davud rivayet etmiştir.
(2)Ebu davud rivayet etmiştir.
(3)Tirmizi rivayet etmiştir.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Resimli İbadet Fıkhı

İslam Hükümlerinin Basitleştirilerek Öğretilmesi

Temizlik | Namaz | Oruç | Zekat | Hac

Dr. Abdullah Bahmmam

Hayız, istihaza ve nifâs

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

11

Hayız, istihaza ve nifâs

https://www.al-feqh.com/tr

İçindekiler

- Hayız
- Hayızın tanımı
- Hayız kanının şekli
- Hayızın yaşı ve müddeti
- Hayızın hükümleri
- İstihâze
- İstihâzenin tanımı
- Hayız ve İstihâze kanı arasındaki fark
- İstihâzeli (kendisinden özür kanı gelen) kadının halleri
- Nifas
- Nifasın tanımı
- Nifasın süresi
- Nifasın hükümleri
- Nifaz ve hayız hallerinde haram kılınan şeyler

Hayız

Hayızın sözlük anlamı

Bir şeyin akıp taşmasıdır.

Hayızın Şerî Anlamı

Herhangi bir sebep olmaksızın, sağlıklı kadının rahminden belli günlerde gelen kanı ifade eden bir fıkıh terimi.

Hayız kanının şekli

Rengi siyahtır, şiddetli siyahlığından yanmış gibi bir görüntüsü vardır. Ağrı yapar, kötü bir kokusu vardır, kadına şiddetli sıcaklık/hararet hissi verir.

Hayızın yaşı

Hayızın belli bir yaşı olmayıp, kadının yapısı, çevresi ve iklimine göre değişkenlik arzeder. Kadın hayız kanı gördüğü anda hayızlı olur.

Hayızın müddeti

Hayızın belli bir müddeti yoktur. Bazı kadınların hayız (adet) süresi üç gün; bazıları dört gün sürer. Ama çoğunlukla bu süre 6 veya 7 gündür. Bunu da Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'in –adeti günlerce süren- Hamne binti Cahş'a hitaben: "Allah'ın ilmine göre sen kendini altı veya yedi gün hayızlı kabul edersin sonra yıkanırsın. [1]"

(1)Ebu davud rivayet etmiştir.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Konuyla ilgili çeşitli hususlar

1. Aslolan hamile kadının adet görmemesidir. Doğuma az bir süre kala kan görürse, beraberinde de sancı varsa, bu nifas kanıdır. Sancılı değilse ve doğuma uzak bir zamanda gelmişse bu hayız kanıdır.
2. Hayız kanının alışılmışın dışında erken veya geç gelmesi, örneğin ayın başında görürken sonunda görmeye başlaması; mutat süresinin azalması veya çoğalması; altı günden yedi güne çıkması gibi durumlara kadın itibar etmemelidir. Kanı gördüğü anda hayızlı, kanın kesildiğini gördüğü anda temizlenmiş olur.
3. Hayızın bittiğinin anlaşılması için akıntının renginin tamamen beyaza dönmesi lâzımdır. Eğer çıkmıyorsa kadının temizlik alameti kuruluktur. Ya da kadın, adet kanının çıkış yerine beyaz pamuk koyar, koyduğu pamuk kuru ve lekesiz çıkarsa temizlenmiş olur.

Hayızın hükümleri

1. Küdra ve sufranın hükmü

Küdra ve Sufranın tanımı

Sufra:

Kadından çıkan sarımsı kan

Küdra:

Sarı-siyah arası bulanık kan

Küdra ve Sufranın hükmü:

Kadın sarı ya da sarı ile siyah arasında bulanık bir kan yahut da bir rutubet görürse iki durum söz konusudur:

1. Onu ya hayız (adet) döneminde ya da temizlenmeden önce adete bitişik olarak görmesi.

Bu durum hakkında Aişe (radiyellahu anha)'ın hadisinden dolayı hayız hükmü tatbik edilir: "Kadınları, (âdet zamanında) ferclerine sıkıştırdıkları, üzerinde hayız kanından sarılık bulunan pamuğu küçük bir kabın içinde mü'minlerin annesi Âişe'ye gönderirler ve ona namaz hakkında sorarlardı. Âişe (radiyellahu anha) onlara: Beyaz akıntıyı görünceye kadar namaz kılmak için acele etmeyin' derdi." [1]

2. Yada taharet döneminde kanı görmesi

Bu hiçbir şey sayılmaz, abdest alması ya da gusletmesi de gerekmez. Ümmü Atıyye bu hususta şöyle demektedir: "Biz, hayızdan temizlendikten sonraki sarılık ve bulanıklığı bir şey saymazdık." [2]

(1)Durecet: Kadınların hayız kanından iz kalıp kalmadığını öğrenmek maksadıyla, ferclerine sıkıştırdıkları şey.
(2)Ebu davud rivayet etmiştir.

Temizlik alameti

https://www.al-feqh.com/tr

Sufra'nın şekli

Küdra'nın şekli

2. Kesik gelen hayız'ın hükmü:

Kadın bir gün kan, bir gün temizlik görürse iki durum söz konusudur:

1. Kanın devamlı olması:

Bu, istihaze kanıdır.

2. Kanın kesik kesik olması:

Kadın bazen hayızlı, bazen de temiz oluyorsa; hakkında tatbik edilecek hüküm şöyledir:

a-Kanın kesildiği süre bir günden az ise bu süre hayız müddetine eklenir.

b-Temizlik müddetinde temizliğe delalet eden –beyazlığı görürse- bu süre –az veya çok olsun; bir günden az veya çok olsun- temizlik müddetine dahil edilir.

İstihâze

İstihâze

Kanın kadının fercinden sürekli olarak veya az bir süre kesilip tekrar akması

Hayız ve İstihâze kanı arasındaki fark

Hayız kanı	İstihaze kanı
Siyah ve katı	İnce ve kırmızıdır
Kötü ve ağır bir kokusu vardır	Kokusu yoktur
Pıhtılaşmaz	Pıhtılaşır
Rahmin en derin noktasından gelir	Rahmin en yakın iç tabakasından çıkar
Doğal ve sağlıklı bir kandır	Fasit ve kirli bir hastalık kanıdır.
Belirli vakitlerde akar	Belirli vakitleri yoktur.

İstihâzeli (kendisinden özür kanı gelen) kadının halleri

Birinci durum: İstihaze'den önce alışageldiği bir hayız kanı ve belli bir adet müddeti varsa

Bu süreden, kadının alışageldiği adet müddeti kadarı çıkarılır ve ayın geri kalan kısmı istihazeden sayılır. Bunun delili, Aişe (radiyellahu anha)'nın rivayet ettiği şu hadistir: "Aişe (radiyellahu anha) anlatıyor: "Fatıma binti Ebi Hubeyş, Peygamber

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

(sallallahu aleyhi vesellem)'e gelerek: 'Ya Resulallah! Ben devamlı istihaze olan bir kadınım, hiç temizlenemiyorum. Namazı terk edeyim mi?' dedi. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): 'Hayır! Bu bir damar kanıdır, hayız değildir! Hayzın geldiği vakit namazı terk et; hayız müddeti bittiği vakit namazını kıl![1] " buyurdu.

İkinci durum: Bilinen mutat bir adeti olmamasına rağmen istihaze ile hayız kanını birbirinden ayırtedebiliyorsa

Bu da ayırtetme yoluyla belirlenir. Bunun delili Fatıma binti Ebi Hubeyş (radiyellahu anha)'nın karşılaştığı şu durumdur. "Fatıma binti Ebi Hubeyş istihaze oluyordu. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) kendisine: 'Hayz kanı olduğunda kuşkusuz o, siyahtır bilinir. Kan hayız kanı olduğu zaman namazdan el çek; diğeri olduğu zaman abdest al ve namaz kıl! O kan ancak damar (kanı) dır[2] " buyurdu.

Üçüncü durum: Alışageldiği bir adeti yoksa ve iki kanı birbirinden ayırtedemiyorsa

Bu durumda, diğer kadınların çoğunluğunun adet müddetine göre hareket eder. Buna göre hayız süresini, aylık 6 veya 7 gün olarak belirlemiş olacaktır. Bu süre kadının, kanı farkettiği ilk günde başlar. Ayın geri kalanı istihazeden sayılır. Bunun delili ise Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) 'in, Hamne binti Cahş (radiyellahu anha)'ya söylediği şu sözüdür: "Altı veya yedi gün Allah'ın sana bildirdiği müddet kendini hayızlı kabul et; sonra yıkan. Hayızdan temizlenip arındığına kanaat getirdiğin yirmi üç veya yirmi dört gün namaz kıl ve oruç tut. Çünkü bu sana yeter. Normal kadınlar nasıl hayız günlerinde hayız, temizlik günlerinde de temizleniyorlarsa sen de her ay öyle yap.[3] "

(1)Buhari rivayet etmiştir.
(2)Ebu davud rivayet etmiştir.
(3)Ebu davud rivayet etmiştir.

Dördüncü durum: Kadının, bir adeti olup da istihaze ile hayız kanını birbirinden ayırtedebiliyorsa

Bu husus ayırtme yoluyla değil adete göre hesaplanır. Çünkü kadın için adet daha belirleyicidir. Adetini unutursa o vakit ayırtetme (temyiz) yolunu seçer.

Konuyla ilgili çeşitli hususlar

1. Kadın hayız zamanını biliyorsa, fakat adet günlerini unutmuşsa, o vakit hesaplamayı, kadınların çoğunluğuna göre yapar.

2. Kadın hayız günlerinin adedini biliyorsa ve fakat hayızın ne zaman başladığını, ayın başında mı sonunda mı olduğunu, hatırlamıyorsa; mutat hayız müddeti kadarını ayın başından itibaren başlayarak hesaplar. Ayın ortasında geldiğini söylemesine rağmen tam olarak hangi günde başladığı hatırlamıyorsa, mutat/her zamanki hayız müddeti kadarını ayın yarısından itibaren başlayarak hesaplar. Çünkü ayın yarısı, onun için daha belirleyicidir.

3. Hayız müddeti sona ermesine rağmen kan akmaya devam ediyorsa, kadın yıkanır ve fercinin üstünü bir bezle kapatır. Bu kadının hakkında temizlik hükümleri uygulanır. Dolayısıyla namazını kılıp orucunu tutar. Abdest aldıktan sonra kendisinden gelen kanın bir zararı yoktur. Çünkü geçerli bir özrü bulunmaktadır. Bu kadın hakkında temizlik / taharet ilgili şu üç durumdan biri tatbik edilir:

a. Vakit girdikten sonra her namaz için ayrı ayrı abdest alması. Fercini yıkayıp üstünü bir bezle kapattıktan sonra bu işlemi gerçekleştirmelidir. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'in Fatıma binti Ebi Hubeyş (radiyellahu anha)'ya söylediği "Sonra her namaz için abdest al ve namazını kıl" [4]

sözü buna işaret etmektedir.

(4)Ebu davud rivayet etmiştir.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

b. Öğlen namazını ikindiden önceki bir zamana geciktirmesi. Ardından guslederek/yıkanarak öğlenle ikindiyi birlikte kılması. Bunun delili de Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'in, Hamne binti Cahş (radiyellahu anha)'ya söylediği şu hadisidir: "Öğleyi tehir edip ikindide acele ederek sonra yıkanır ve iki namazı cem eder kılarsın. Akşamı tehir edip yatsıda acele ederek sonra yıkanır ve iki namazı cem eder kılarsın. Sabah namazında yıkanabilirsen yıkan (ve o şekilde namazını kıl). Eğer gücün yetiyorsa ve orucunu tut."[1]

c. Her namaz için gusletmesi/yıkanması. Bunun delili şu rivayettir: "Ümmü Habibe yedi sene istihazeye müptela olmuştu da bunu Resulullah (sallallahu aleyhi vesellem) 'e sordu. Resulullah (sallallahu aleyhi vesellem) ona gusül abdesti almasını emretti. Müteakiben Ümmü Habibe her namaz için gusül abdesti alıyordu."[2]

4. Kadında bir rahim ameliyatı neticesinde bir kanama meydana gelirse şu iki durum söz konusudur:

a. Kadın şayet hayızdan kesilmişse yani artık adet görmeyecekse, onun hakkında istihaze hükümleri tatbik edilmez. Dolayısıyla namaz vakitlerinin tümünü kılması gerekir. Çıkan kan fasit kan hükmündedir. Her namaz vakti için ayrı ayrı abdest almalıdır.

b. Kadın adet görüyorsa, onun hakkında istihaze hükümleri uygulanır.

5. İstihaze (özür) kanı gelen kadınla cinsi münasebet yapılması caizdir. Çünkü dinimiz bunu yasaklamamıştır.

(1)Ebu davud rivayet etmiştir..
(2)Buhari rivayet etmiştir.

Nifas

Nifasın tanımı

Doğum nedeniyle kadının rahminden çıkan kan

Nifasın süresi

Nifas zamanının azı yoktur. En çok zamanı 40 gündür. Şayet 40 gün dolmadan kan kesilirse, kadın gusledip namazları kılmaya başlar.

Nifasın hükümleri

1. Kadın doğum yaparsa, ve kanı görmezse –ki bu çok nadir bir durumdur- abdest alıp namazını kılar. Gusül abdesti alması da gerekmez.

2. 40 günde kesilmeyip devam eden kan, artık nifas kanı değil, istihaze kanıdır. Bu kadın hakkında istihaza hükümleri tatbik edilir.

3. Kadın 40 günden önce temizlenirse, gusül abdesti alarak namazını kılar ve orucunu tutar. Kocası onunla cima (cinsi münasebet) yapabilir.

4. Kadın 40 günden önce temizlenirse ve bu süre zarfında kendisinden kan gelirse, şu hususlara dikkat etmelidir:

a. Gelen kan, nifas (lohusalık) kanı ise lohusalık hali devam eder.

b. Gelen kan nifas kanı değilse kadın temizlenmiş olur. Onun hakkında taharet hükümleri tatbik edilir.

5. Nifas ancak el ve ayak gibi organları belirmiş olan bir çocuğun doğmasıyla sabit olur. Kadın düşük yapmışsa ve cenin, hilkati tamamlanmadan yani âzaları henüz teşekkül etmeden kadının rahminden inmişse onunla ilgili üç durum söz konusudur:

a. İlk 40 günden önce gelirse. Gelen kan, fasit kandır. Kadın gusül abdesti alır, namazını kılar ve orucunu da tutar.

b. 80 günden sonra gelirse. Bu kan nifas kanıdır.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

c. 40 günle 80 gün arasında gelirse.

Bakılır; eğer düşük neticesinde gelen ceninin âzaları teşekkül etmişse, gelen kan nifas kanıdır. Aksi halde fasit kandır.

Nifas ve hayız hallerinde haram kılınan şeyler

1. Cima (cinsi münasebet)

Yüce Allah şöyle buyurmaktadır: «Sana kadınların ay halini sorarlar. De ki: O, bir rahatsızlıktır. Bu sebeple ay halinde olan kadınlardan uzak durun. Temizleninceye kadar onlara yaklaşmayın. Temizlendikleri vakit, Allah'ın size emrettiği yerden onlara yaklaşın. Şunu iyi bilin ki, Allah tevbe edenleri de sever, temizlenenleri de sever.» (Bakara: 222). Bu ayet indiği zaman Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: "Cima dışında her şeyi yapabilirsiniz."[1]

Konuyla ilgili çeşitli hususlar

1. Hayızlı olan hanımıyla cima yapan kişi günahkardır. Üzerine keffaret düşer. Kadının da rızası varsa, ona da keffaret düşer. Bunun keffareti ise bir veya yarım dinar sadaka vermektir. İbn Abbas (radiyellahu anh)'ın rivâyet ettiğine göre; Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem), hayızlı hanımıyla cinsel ilişkide bulunan kişiyle ilgili "Bir dinar veya yarım dinar sadaka versin"[2] buyurmuştur.

   1 Dinar = 4,25 gram altındır.

2. Hayızlı kadın temizlenirse, boy abdesti almadan kocası onunla cima yapmamalıdır.

Yüce Allah şöyle buyurmaktadır: «Temizleninceye kadar onlara yaklaşmayın.» Yani kandan.

Ayetin devamında «Temizlendikleri vakit» yani yıkandıkları vakit. «Allah'ın size emrettiği yerden onlara yaklaşın.» Yani onlarla cima yapabilirsiniz. (Bakara: 222)

(1)Müslim rivayet etmiştir.
(2)Müslim rivayet etmiştir.

2. Namaz

Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: "Hayız görmeye başladığın zaman namazı bırak, kesilince de guslet. Kanı temizle, sonra namaz kıl."[3]

Konuyla ilgili çeşitli hususlar

1. Temizlenen kadının namazları kaza etmesi gerekmez. Aişe (radiyellahu anha) kendisine yöneltilen: "Neden adetli kadın oruç tutuyor da namaz kılmıyor?" şeklindeki bir soruya şu cevabı vermiştir: "Bizim başımıza bu olay gelince orucu tutmamız emredilirdi ama namazı kılmamız emredilmezdi."[4]

2. Hayızlı kadın temizlendikten sonra mevcut vaktin namazından tam bir rekatini edâ edebilecek kadar bir zamana yetişirse o namaz kendisine farz olur. Namazın vaktinden idrak ettiği bölüm bir rekat kılabilecek miktardan az ise o vaktin namazı ona farz olmaz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: "Kim namazın bir rekâtına yetişirse, o namaza yetişmiş demektir."[5]

3. Oruç

Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) : "(Kadın) âdetli iken namaz kılmaz ve oruç tutmaz; değil mi?' buyurdu. (Orada bulunan kadınlar): 'Evet' dediler"[6]

Konuyla ilgili çeşitli hususlar

Hayızlı kadın, sabah namazından önce temizlenirse, - Gusül abdestini Fecirden sonra alsa da- oruç tutar, tuttuğu oruç da sahih olur.

4. Musfaha dokunmak

Yüce Allah şöyle buyurmaktadır: «Ona ancak temizlenenler dokunabilir.» (Vakıa:79)

(3)Ebu davud rivayet etmiştir.
(4)Buhari ve Muslim rivayet etmişler.
(5)Buhari ve Muslim rivayet etmişler.
(6)Buhari rivayet etmiştir.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) de şöyle buyurmaktadır: "Mushaf'a ancak temiz olan dokunur"[1]

5. Kabeyi tavaf etmek

Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) âdet olan Âişe (radiyellahu anha)'ya hitaben: "(Âdetten) temizleninceye kadar Beytullah'ı tavaf etmen dışında, hacıların yaptığı her işi yap"[2] buyurmuştur.

İbn Abbas (radiyellahu anh) da şöyle demektedir: "İnsanlar, (Mekke'den ayrılmadan önce) son iş olarak Beytullah'ı tavaf etmekle emrolundular. Ancak bu tavaf âdetli kadından hafifletildi (kaldırıldı)"[3]

6. Geçme hali dışında mescitte oturmak

Yüce Allah şöyle buyurmaktadır: «Ey iman edenler, sarhoş iken ne dediğinizi bilinceye ve cünüp iken de -yolculukta olmanız hariç- gusledinceye kadar namaza yaklaşmayın.» (Nisa: 43)

Konuyla ilgili çeşitli hususlar

1. Hayızlı kadının –gerekli tedbirleri alması halinde- mescide girmesinde bir sakınca yoktur. Yüce Allah şöyle buyurmaktadır: «Yolculukta olmanız hariç.» (Nisa: 43)
2. Hayızlı kadının, Bayram namazının kılındığı ortamda bulunması haramdır. Peygamber şöyle buyurmaktadır: "Hayızlı kadınlar, namazgahta ayrılsınlar!"[4]

Bayram namazında musalla (namazgah)a gidip hutbeyi dinlemek, ve oradaki müslümanların hayır duasını almak maksadıyla olsa kadınlara böyle bir ruhsat verilmiş isede.

7. Talak

Erkeğin, hanımını hayızlıyken boşaması caiz değildir. Yüce Allah şöyle buyurmaktadır: «Ey Peygamber! Kadınları boşayacağınızda, onları iddetlerini gözeterek boşayın ve iddeti de sayın.» (Talak: 1)

Hayızlı kadının talakı haramlığına ve bidatlığına rağmen geçerlidir.

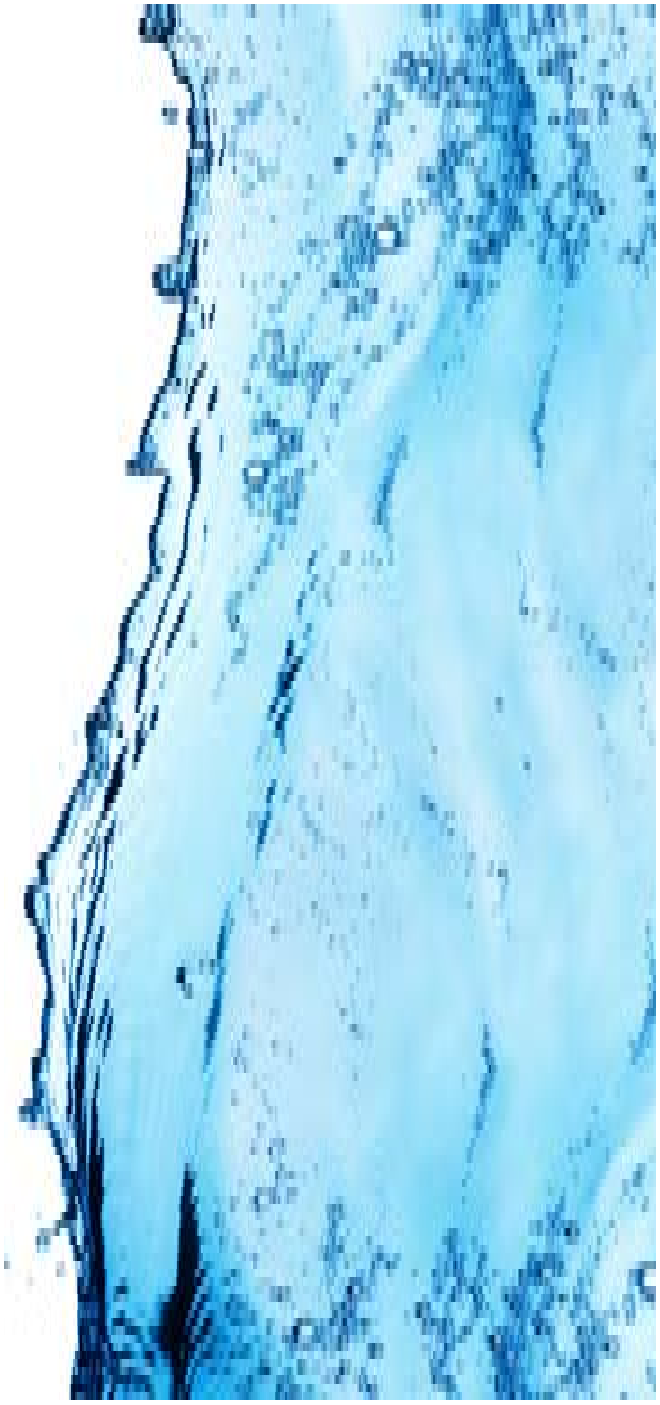

(1)Malik bu hadisi Muvatta'da nakletmiştir.
(2)Buhari ve Muslim rivayet etmişler.
(3)Buhari ve Muslim rivayet etmişler.
(4)Buhari ve Muslim rivayet etmişler.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Resimli İbadet Fıkhı

İslam Hükümlerinin Basitleştirilerek Öğretilmesi

Temizlik | Namaz | Oruç | Zekat | Hac

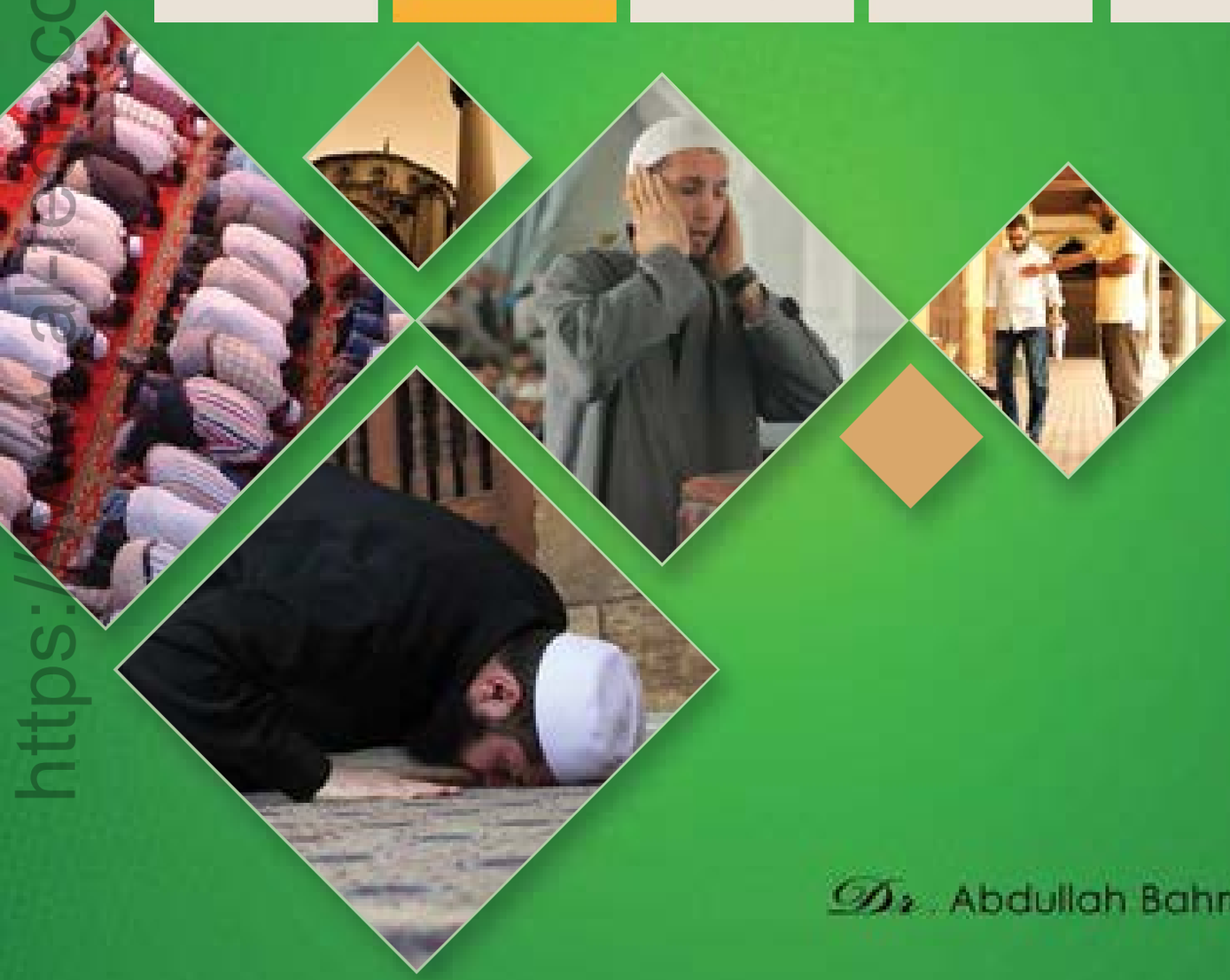

Dr. Abdullah Bahmmam

Namazın Hükmü ve Önemi

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

1

Namazın Hükmü ve Önemi

https://www.al-feqh.com/tr

İçindekiler

Namazın tanımı
İslam'da namazın önemi
Namazın fazileti
Namazın hükmü
Namaz kime vaciptir?
Namazı terk edenin hükmü

Namaz lugatta/sözlükte

Dua

Namazın İstılahta anlamı

Namaz; Belirli davranış ve sözlerle Allah'a ibadet etmektir. Tekbirle başlar, selamla biter.

İslam'da namazın önemi

1. İslam'ın ikinci rükünlerindendir. Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem)şöyle buyurmaktadır: "İslam beş şey üzerine inşa edilmiştir: "Allah'tan başka ilah olmadığına ve Muhammed Allah'ın elçisi ve kulu olduğuna şahadet etmek, namaz kılmak…"[1]

2. Namaz amellerin en faziletlisidir. Resülullah (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurdu: "Amellerin en faziletlisi ilk vakitte kılınan namazdır."[2]

3. Namaz küfür ve İslam arasında fasıladır. Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurdu: "Kişi ile şirk ve küfür arasında namazı terk etmek vardır."[3]

4. Namaz İslam'ın direğidir. Tevhid'den sonra İslam namaza bina edilir. Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmaktadır: "Bu işin başı İslam'dır, direği de namazdır."[4]

Namazın Fazileti

1. Namaz sahibi için nurdur/aydınlıktır. Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurdu: "Ve namaz nurdur."[5]

(1) Buhari ve Müslim rivayet ettiler.
(2) Tirmizi rivayet etti.
(3) Müslim rivayet etti.
(4) Ahmed rivayet etti.
(5) Müslim rivayet etti.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

2. Namaz günahlar için kefarettir. Allah u Teala şöyle buyurmaktadır: «(Ey Muhammed!) Gündüzün iki tarafında ve gecenin gündüze yakın vakitlerinde namaz kıl. Çünkü iyilikler kötülükleri giderir. Bu, öğüt alanlar için bir öğüttür.» (Hud:114) Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmaktadır: "Sizden birinizin kapısının önünden bir nehir aksa ve bu nehirde her gün beş kere yıkansa acaba üzerinde hiç bir kir kalır mı, ne dersiniz? Bu durum, onun kirlerinden hiçbir şey bırakmaz. dediler. Bunun üzerine (sallallahu aleyhi ve sellem): İşte bu, beş vakit namaz misalidir. Allah onlar sayesinde bütün hataları siler"[1] buyurdu.
3. Namaz, Cennete girmenin nedenidir. Rabia bin Ka'b, Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem)'den cennette onun refiki olmasını istediği zaman şöyle buyurdu: "Çokça secde etmekle bana yardım et."[2]

Namazın Hükmü

Beş vakit namaz kılmanın vücubu; Kitap, sünnet ve icma ile sabittir:

1. Kitap: Allah u Teala şöyle buyurmaktadır: «Namazı kılın, zekâtı verin. Rükû edenlerle birlikte siz de rükû edin.» (Bakara:43).
2. Sünnet: Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmaktadır: "İslam beş esas üzerine bina edilmiştir: Allah'tan başka ilah olmadığına ve Muhammed'in O'nun kulu ve elçisi olduğuna şahadet etmek, namaz kılmak, zekat vermek, Ka'be'ye hacetmek ve Ramazan orucunu tutmak."[3]

-Talha bin Ubeydullah nakletmektedir: Adamın biri Resülullah'(sallallahu aleyhi ve sellem)a İslam'ı sordu. Bunun üzerine Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurdu: "Gece ve gündüz beş vakit namaz" adam: bunun dışında borcum var mı? dedi. Peygamber : Hayır, ancak istersen nafile kılarsın."[4]

(1) Buhari ve Müslim rivayet ettiler.
(2) Müslim rivayet etti.
(3) Buhari ve Müslim rivayet ettiler.
(4) Buhari ve Müslim rivayet ettiler.

3. İcma: Alimler gece ve gündüz beş vakit namaz kılmak hakkında ittifak ettiler.

Namaz Kimlere vaciptir?

Namaz; Müslüman, baliğ ve akıllı erkek veya kadın üzerine vaciptir.

Namazın Kazası

Kafir, Müslüman olmadan önce kılmadığı namazları kaza etmekle emrolunmaz. Çünkü İslam daha önceki günahları siler.

Namazı terk edenin hükmü

1. Namazın vücubiyetini inkar ederek namazı terkeden kimse:

Bu konuyla ilgili bilgisizse öğretilir. Eğer inkara devam ederse kafir olur. Zira Allah'ı, Resülullah'ı ve Müslümanların icmasını yalanlamış olur.

2. Tembel olarak namazı terkeden

Kim namazı kasten ve tembel olarak terk ederse küfre girer. Veli emrinin bu kimseye namaz kılmaya

https://www.al-feqh.com/tr

ve üç gün süreyle tevbe etmesi için davet etmesi düşer. Tevbe ederse affedilir. Ancak kabul etmezse mürted olarak öldürür. Nitekim bu konuda Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurur: "Bizimle onlar arasındaki ayırıcı temel unsur namazdır. Namazı terk eden küfre düşer." [1] Başka bir hadiste ise şöyle buyurmaktadır: "Gerçekten kişi ile şirk ve küfür arasında namazı terk etmek vardır."[2]

(1) Tirmizi rivayet etti.
(2) Müslim rivayet etti.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Küçük çocuğun namazı

Çocuk yedi yaşına geldiğinde namaz kılmak için emredilir; alıştırma babından, on yaşına geldiğinde acıtmadan vurulur. Nitekim bu konuda Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurdu: "Çocuklarınıza yedi yaşlarına geldiklerinde namazı emredin. On yaşlarına geldiklerinde kılmadıkları zaman vurunuz." (1)

(1) Ebu Davud rivayet etti.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Resimli İbadet Fıkhı

İslam Hükümlerinin Basitleştirilerek Öğretilmesi

Temizlik | Namaz | Oruç | Zekat | Hac

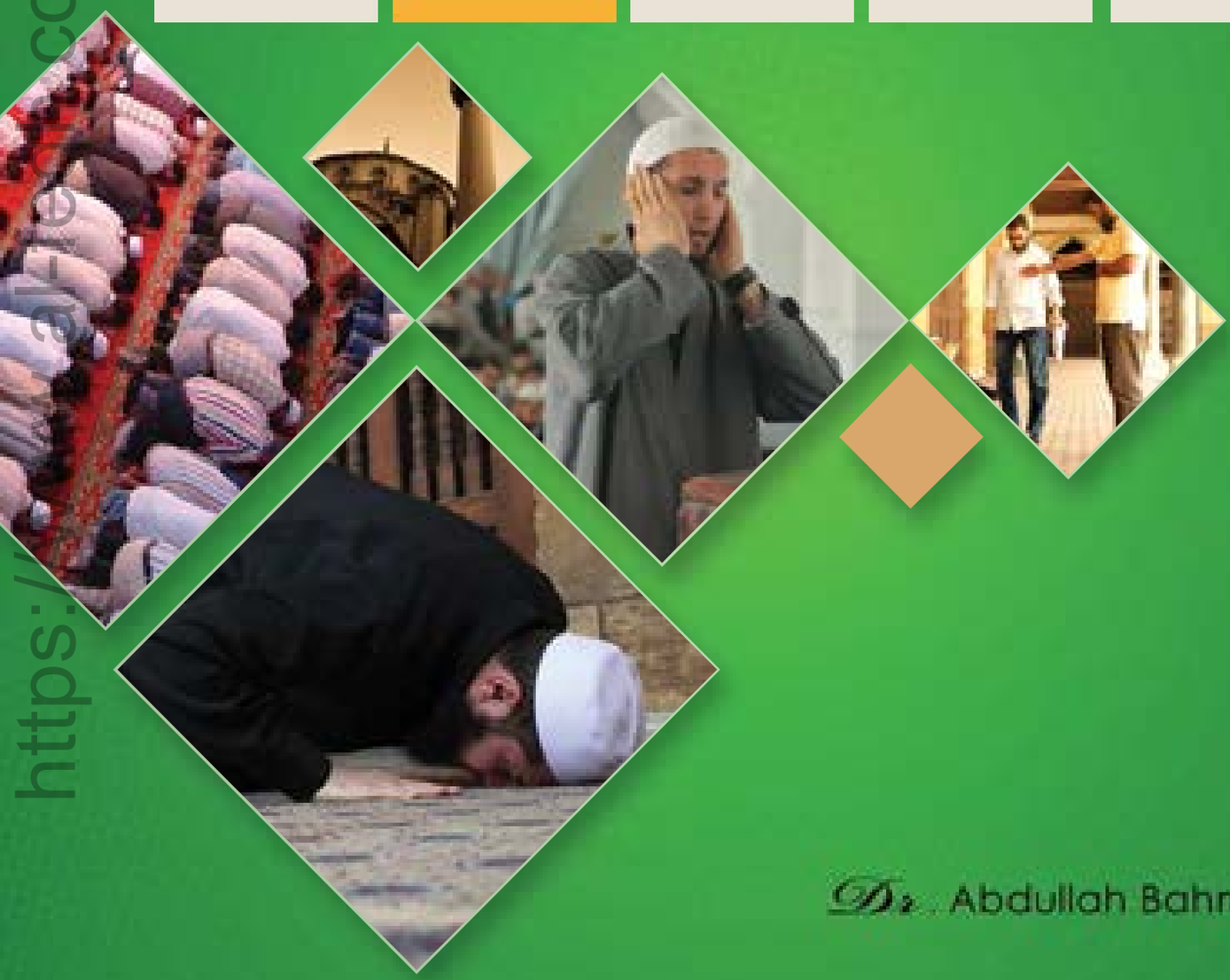

Dr. Abdullah Bahmmam

Ezan ve Kamet

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

2

Ezan ve Kamet

İçindekiler

Ezan ve Kametin tanımı
Ezan ve Kametin hükmü
Ezanın hikmeti
Ezan ne zaman meşru kılındı ve nedeni?
Ezanın fazileti
Ezanın sıhhatinin şartları
Ezanın sünnetleri
Ezan ve Kametin yapılış şekli
Ezanı işiten kimsenin yapması müstehap olan şeyler
Ezan ve Kametin hükümlerinden

Ezan

Belirli bir zikirle namaz vaktinin girmesini ilan etmektir.

Kamet

Belirli bir zikirle namaza durulduğunu ilan etmektir.

Ezan ve Kametin hükmü

1. Cemaatle ilgili hükmü

Hazırda ve yolculukta farzı kifayedir (sadece beş vakit farz namazlar içindir); zira islamın açık şiarlarındandır. Onu terk etmek caiz değildir. Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurdu: "Namaz vakti geldiğinde biriniz sizin için ezan okusun. Daha sonra en yaşlınız imam olsun."[1]

2. Tek başına olan için hükmü:

Sünettir. Ukbe bin Amir (radiyellahu anh)'ın rivayetine göre dedi ki: Rasülullah (sallallahu aleyhi ve sellem)'in şöyle buyurduğunu işittim: "Rabbin, koyun güden bir çobanın, bir dağın zirvesine çıkıp namaz için ezan okuyup sonra da namaz kılmasından hoşlanır ve Allah Teala şöyle der: "Benim şu kuluma bakın! Ezan okuyor, namaz kılıyor, yani benden korkuyor. Yemin olsun, kulumu affettim ve onu cennetime dahil ettim."[2]

(1) Buhari ve Müslim rivayet ettiler.

(2) Nesai rivayet etti.

https://www.al-feqh.com

https://www.al-feqh.com/tr

Ezanın hikmeti

1. Namaz vaktinin ve yerinin ilan edilmesi.
2. Cemaatle namaz kılmaya önem verilmesi.
3. Nimetlerin en değerlisi olan namazı eda etmek için gafilleri uyarmak ve unutanları hatırlatmaktır.

Ezan ne zaman meşru kılındı ve nedeni?

Ezan; hicretin birinci yılında meşru kılındı. Nedeni ise; müslümanları namaz vakitlerinden bir araya toplayacak bir işarete ihtiyaç duyulduğunda birbirleriyle istişare ettiler. Ancak gece olunca Abdullah bin Zeyd rüyasında birinin çan taşıdığını gördü. Ona dedi ki: "Bu Çan'ı satar mısın?" bunun üzerine adam: "Onunla ne yapacaksın?" Abdullah dedi ki: "Onunla namaza davet edeceğiz." Adam: "Sana bundan daha hayırlı bir şeye işaret edeyim mi?" Abdullah: "Evet" dedi. Bunun üzerine bilinen ezanı kendisine öğretti.[1] Daha sonra kameti öğretti. Abdullah dedi ki: Sabahlayınca Resülullah'(sallallahu aleyhi ve sellem)ın yanına geldim ve gördüklerimi anlattım. Bunun üzerine Resülullah (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurdu: "İnşallah bu gerçek bir rüyadır. Kalk Bilal'e aynısını öğret. Şüphesiz ki onun sesi senin sesinden daha tatlıdır."[2]

Ezanın Fazileti

1. Kıyamet gününde Müezzin'e sesi işiten herkes şahitlik eder. Nitekim peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmaktadır: "Müezzinin sesinin ulaştığı son hudud içerisinde, onun sesini duyan hiç bir cin, hiç bir insane ve hiçbir şey yoktur ki, kıyamet gününde o muezzin şahitlik etmesin."[3]
2. İnsanlar müezzinlikte fazileti ve üstünlüğü bilselerdi onu okumak için yarışırlardı. Nitekim Peygamber Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurdu: "İnsanlar ezan okumanın ve ilk safta durmanın sevabını bilselerdi, ön safta durabilmek için kura çekmekten başka yol bulamazlardı."[4]

(1) Darimi rivayet etti.
(2) Ebu Davud rivayet etti.
(3) Buhari rivayet etti.
(4) Buhari rivayet etti.

https://www.al-feqh.com/tr

Ezanın Sıhhatinin Şartları

1. Müslüman, erkek ve akıllı olması.
2. Ezanın tertibe riayet ederek okumak.
3. Ezan kelimelerini peş peşe söylemesi ve aralarına büyük fasıla bırakmamalı.
4. Namaz vaktinin girmesinde okunması.

Ezanın sünnetleri

1. Kıbleye yönelmek.
2. Müezzinin iki hadesten temiz olması.
3. "Hayya alessalat" darken sağa, "hayya alelfelah" darken de sola başıyla dönmek.
4. Ezan okurken Müezzinin iki işaret parmaklarını iki kulağına koyması.
5. Ezanı okuyacak kimsenin sesi gür ve güzel olması.
6. Tertil yapmak. Yani her kelimeyi teker teker ve yavaş bir şekilde okumak.

Ezan ve Kametin Yapılış Şekli

1. Ezanın sıgaları/kelimeleri: "Allahu Ekber, Allahu Ekber, Allahu Ekber, Allahu Ekber, Eşhedü En la ilahe illallah, Eşhedü En la ilahe illallah, Eşhedü Enne Muhammden Resülullah, Eşhedü Enne Muhammeden Resülullah, Hayya alessalati, Hayya alessalati, Hayya alelfelah, Hayya alelfelah, Allahu Ekber, Allahu Ekber, Lailahe İllallah."[1]
2. Kametin sıgası/kelimeleri: "Allahu Ekber, Allahu Ekber, Eşhedü En la ilahe illallah, Eşhedü enne Muhammeden Resülullah, Hayya alessalati, Hayya alelfelah, Kad kametissalatü, Kad kametissalatü, Allahu Ekber, Allahu Ekber, Lailahe İllallah."

Parmaklarını kulaklarına koymaktadır.

(1) Müslim rivayet etti.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Ezanı işiten kimsenin yapması olan müstehaplar

1. Müezzinin dediğini tekrarlamak, ancak "Hayya alessalat, Hayya alelfelah"[1] dediğinde "La havle vela kuvvete illa billahilhi"[2] denilir.
2. Ezan okunduktan sonra şöyle der: "Allah'tan başka ilah olmadığına O birdir, O'nun ortağı yoktur. Muhammed O'nun kulu ve elçisidir. Allah'a Rabbim olarak razı oldum, Muhammed (sallallahu aleyhi ve sellem) de Resül olduğuna ve din olarak İslam'ı kabul ettim."[3]
3. Ezandan sonra Peygamber Efendimize salat ve selam getirmek ve daha sonra şu duayı okumak: "Ey şu eksiksiz davetin ve kılınacak namazın Rabbi Allahım! Muhammed'e vesileyi ve fazileti ver! O'nu kendisine vaddettiğin Makam-ı Mahmuda ulaştır."[4]
4. Ezan ve Kamet arasında kendi nefsi için dua etmesi, nitekim bu vakitte dua geri çevrilmez. Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmaktadır: "Ezan ile Kamet arasında yapılan dua geri çevrilmez."[5]

(1) Buhari rivayet etti.
(2) Buhari rivayet etti.
(3) Müslim rivayet etti.
(4) Buhari rivayet etti.
(5) Ahmed rivayet etti.

https://www.al-feqh.com/tr

Ezan ve Kametin Hükümlerinden

1. İki Namazın ceminde bir ezanla iktifa edilir. Örneğin; Öğle ve İkindi vakitlerini bir arada kılmak gibi. Ancak her namaz için kamet getirilir.
2. Namaz için kamet getirilir ve namaza hemen başlanmazsa tekrar kamet getirmeye gerek yoktur.
3. Müezzin telaffuzlarını doğru okuması ve yanlış etmemesidir. Şöyle ki:
   a. "Âllahu Ekber?" soru şeklinde olması.
   b. "Allahu Ekbâr" demesi; yani "b" harfinden sonra "Elif" koyarak uzatması.
   c. "Allah ve Ekber" demesi; yani "vav" harfini ziyade okuması.
4. Kamet getirildiğinde nafile namaza başlamak caiz değildir. Fakat eğer kendisi nafile namaz kılarken kamet getirilirse, az kalmışsa tamamlar. Ancak bitirilmesine daha çok varsa -selam vermeden- namazını keser ve İmama tabi olur.
5. Mümeyyiz çocuğun ezan okuması sahihtir.
6. Uykuya dalmak veya unutkanlıkla geçirdiği kaza namazı için ezan okumak meşru kılınmıştır. Nitekim Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) ve ashabı sabah namazına kalkamayıp güneş çıkıncaya kadar uyuduklarında; Bilal'e ezan okuması için emretti. Daha sonra abdest aladılar ve sabah namazının iki rekatını kıldılar. Daha sonra Bilal'e kamet getirmesini emretti ve onlarla birlikte sabah namazını kıldı."[1]
7. Ezan okunduktan sonra bir özür olmadan mescitten çıkmaması. Nitekim Ebu Hüreyre (radiyallahu anhu)naklettiği rivayetinde şöyle buyurdu: " Resülullah (sallallahu aleyhi ve sellem) bize mescitte olduğunuzda ve ezan okunursa, sizden biriniz namaz kılmadıkça dışarı çıkmasın, diye emretti."[2]
8. Müezzinin Terci' yapması; yani ilk iki şahadette sesini alçak söylemesi ve ikinci iki şahadette sesinin yükseltmesi demektir. Bu durum sünnetle sabittir.(Ebu Davud rivayet etti.)

Gerekmeyeenler

1. Ezan okunurken kelimeleri yanlış okumak ve aşırı şekilde teğanni yapıp harfleri, harekeleri, sükunları değiştirerek noksan ve ziyade ile okumak.
2. Ezandan sonra Peygamber e salat ve selamı yüksek sesle söylemek.
3. "Kad kameti's-Salat" dendiğinde bunu işiten bazılarının "Allah kaim ve devam ettirdi" demeleri.

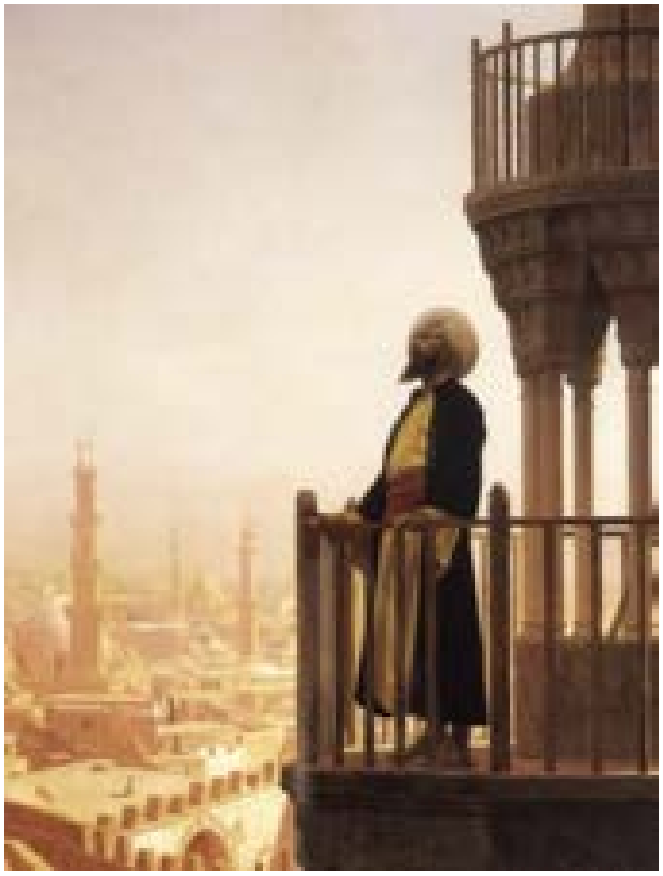

(1) Ebu Davud rivayet etti.
(2) Ahmed rivayet etti.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Sabah Ezanı

Sabah namazı için meşru olan iki ezanın okunmasıdır: Birincisi vakit girdiğinden önce, ikincisi ise; namaza başlama vaktinin geldiğini ilan etmek içindir. Birinci ezanda, muezzin; "Essalatü Hayrun minennevm" lafzını iki defa söylemesi meşru kılınmıştır. Nitekim Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurur: "Sabah için birinci ezanı okuduğunda şöyle de: "Essalatü Hayrun Minennevm, Essalatü hayrün minennevm"[1]

(1) Ebu Davud rivayet etti.

Ezan Şeytanı Kovar

Ebu Hüreyre (radiyellahu anh)'ın rivayetine göre; Resülullah (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurdu: "Namaz için ezan okunduğu zaman, şeytan ezanı duymamak için arkasını dönüp yellenerek kaçar. Ezan bitince tekrar geri gelir. Namaz için kamet edilince yine arkasını dönüp kaçar. Kamet bittiğinde yine gelir ve kişi ile nefsi arasına sokulur ve ona: Filan şeyi hatırla, filan şeyi hatırla diyerek, namazdan önce aklında olmayan şeyleri hatırlatır da, neticede insane kaç rekat namaz kıldığını bilemez olur. Eğer biriniz üç veya dört rekat kıldığını bilemez hale gelirse otururken iki secde yapsın"[1]

(1) Buhari rivayet etti.

Yararlı Olan Şeyler

1. Ezan okunduktan ve kamet getirildikten sonra mescitten dışarı çıkmak caiz değildir. Ebu Hüreyre (radiyellahu anh)'ın rivayetine göre; ezandan sonra birinini mescidi terkettiğini görünce şöyle dedi: "Bu durum Ebu'l-Kasım'a (sallallahu aleyhi ve sellem) karşı gelmektir."
2. Nafile namazı, iki bayram namazı, istiska (yağmur) namazı, cenaze namazı ve Güneş ve Ay tutulması namazı için ezan ve kamet getirilmez. Ancak küsuf namazı için "Essalatü Camia" denilir.
3. Müezzin, çok şiddetli yağmurlar ve soğuklarda "Hayye alelfelah" lafzından sonra "Ela Sallü Fi Rihaliküm" Ey Cemaat evlerinizde namaz kılınız!" der.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Resimli İbadet Fıkhı

İslam Hükümlerinin Basitleştirilerek Öğretilmesi

Temizlik | Namaz | Oruç | Zekat | Hac

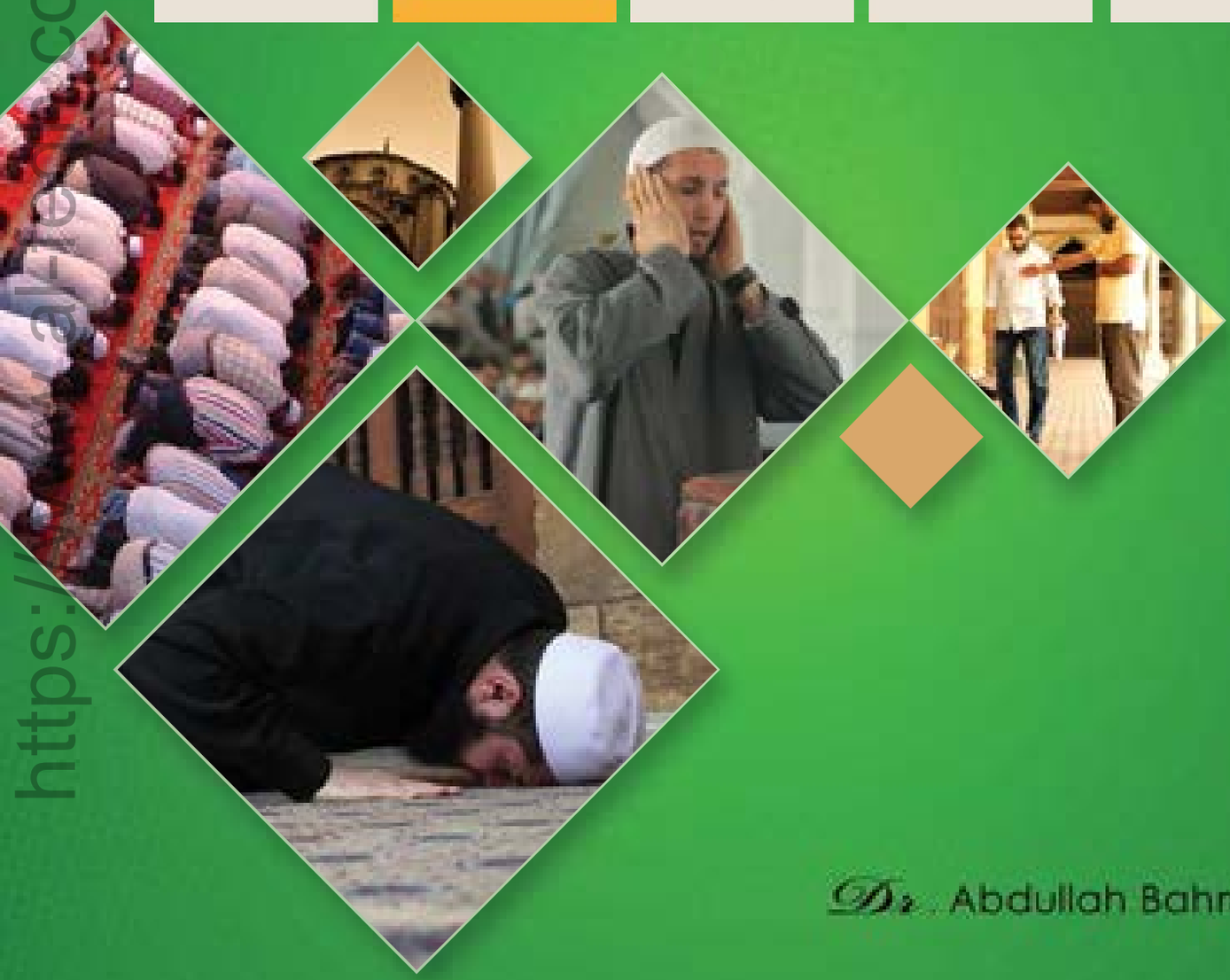

Dr. Abdullah Bahmmam

Namazın Sıhhatinin Şartları

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

3

Namazın Sıhhatinin Şartları

https://www.al-feqh.com/tr

İçindekiler

1. Vaktin girmesi
2. Hadesten Taharet
3. Elbise, beden ve yer temizliği
4. Avret yerlerinin örtülmesi
5. Kıbleye Yönelmek

Birincisi: Vaktin girmesi

Farz olan namazın vakti vardır ve vakitten önce kılınması ve vakit geçtikten sonra kılınması sahih değildir. Nitekim Allah u Teala şöyle buyurmaktadır: "Namazı kıldınız mı, gerek ayakta, gerek otururken ve gerek yan yatarak hep Allah'ı anın. Güvene kavuştunuz mu namazı tam olarak kılın. Çünkü namaz, mü'minlere belirli vakitlere bağlı olarak farz kılınmıştır." (Nisa: 103) Yani belirli vakitlerde farz kılınmıştır.

Ebü Müsa (radiyellahu anh) anlatıyor: "Resülullah (sallallahu aleyhi ve sellem)'e bir zat gelerek namaz vakitlerini sordu. Efendimiz ona hiçbir cevap vermedi." (Sabah vaktinde) şafak sökünce, henüz kimse kimseyi tanıyamayacak kadar ortalık karanlık iken Bilâl'e emretti, sabah ezanını okudu. Sonra, güneş tam tepe noktasından batıya dönme (zeval) anında yine Bilâl'e emretti, öğle ezanını okudu. Bu vakit için, -öbürlerinden daha iyi bilen- birisi: "Bu, gün ortası " demişti. Sonra, güneş henüz yüksekte olduğu zaman emretti, Bilâl akşam namazı için ezan okudu. Sonra ufuktaki aydınlık (şafak) kaybolunca yatsı için emretti, Bilâl yatsı ezanını okudu. Sonra ertesi gün, sabah namazını tehir etti. O kadar geciktirdi ki, kişinin, "sabah vakti çıktı veya çıkmak üzere" demesi ânında namazı tamamladı. Sonra öğleyi tehir etti, öyle ki, öğle namazını dün ikindiyi kıldığımız âna yakın bir vakitte kıldı. Sonra ikindiyi tehir etti. Bir kimsenin, "Güneş (ikindi) kızıllığına büründü" diyebileceği bir vakitte namazdan çıktı. Sonra akşamı, nerdeyse ufuktan aydınlığın (şafak) kaybolduğu âna kadar tehir etti. Sabahlayınca soru soranı çağırarak şöyle buyurdu: "Vakitler bu ikisi arasındadır" başka bir rivayette; "ikinci günde şafak batmadan akşam namazını kıldı."[1]

Namaz vakitleri şunlardır:

1. Sabah Vaktı:

Sabah namazının vakti, ikinci fecrin (fecr-i sâdık) doğuşu (doğudan batıya doğru uzanan beyazlık) ile başlar, güneşin doğuşu ile sona erer.

2. Öğle Vakti:

Güneşin zevalinden başlar bir şeyin gölgesi misli oluncaya kadar devam eder. Güneşin zevalinden sonra meydana gelen gölgedir. Nitekim güneş doğduğunda kişinin gölgesi batı yönünde olur. Güneş yükseldikçe gölge kısalır. Ta ki gölge duruncaya kadar daha sonra gölge uzamaya başlar. Gölgenin artmaya başladığı ana zeval vakti denilmektedir.

(1) Müslim rivayet etti.

https://www.al-feqh.com/tr

3. İkindi Vakti:

Öğle vaktinin bitişinden başlar bir şeyin gölgesi iki katı oluncaya kadar devam eder. Güneşin zevalden sonra olan gölge demektir.

4. Akşam Vakti:

Güneşin batımından başlar, kırmızı şafak kayboluncaya kadar devam eder. Kırmızı şafak; Güneş doğarken gökyüzünde beliren kırmızı aydınlıktır.

5. Yatsı Vakti:

Akşam vaktinin bitişinden gecenin yarısına kadar devam eder. Nitekim peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmaktadır: "Yatsı namazının vakti, gece yarısına kadar surer."[1] Günümüzde namaz vakitlerini takvim yardımıyla öğrenmemiz en kolay yoldur.

(1) Müslim rivayet etti.

https://www.al-feqh.com/tr

Olmamalıdır

- Namazı avret yerlerini gösteren dar elbise veya ince ve şeffat veya avret yerleri açık olduğu halde namaz kılmak veya topukları geçecek şekilde yerde sürünen elbise giyip namaz kılmak.
- Üzerinde resim olan elbiseyle namaz kılmak veya ruhları olan resimli yerlerde namaz kılmak veya içinde resim ve nakış olan seccade üzerinde namaz kılmak.
- İçerisinde mazarlık olan mescitlerde namaz kılmak. Nitekim peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurur: "Dikkat edin, sizden öncekiler, Peygamberlerinin ve salih insanların kabirlerini mescit edinirlerdi. Sakın ola ki, kabirleri mescit edinmeyiniz Ben size bundan nehyediyorum."[1]

(1) Müslim rivayet etti.

https://www.al-feqh.com/tr

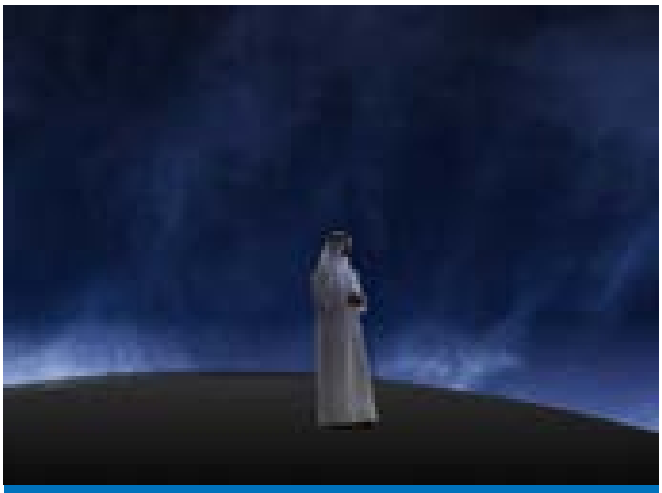

Sabah namazı

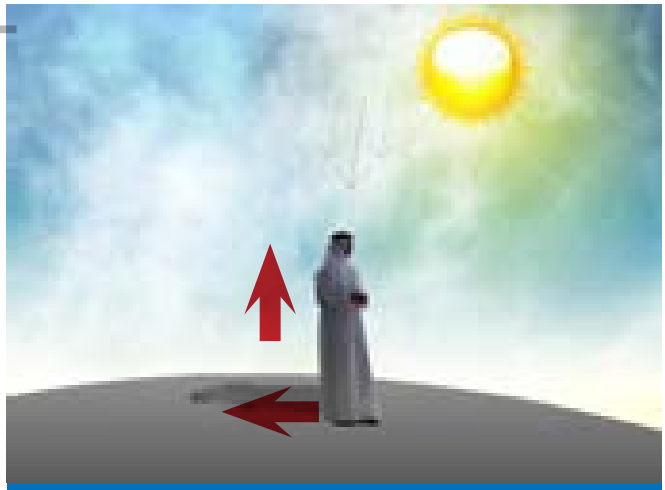

Öğle Namazı

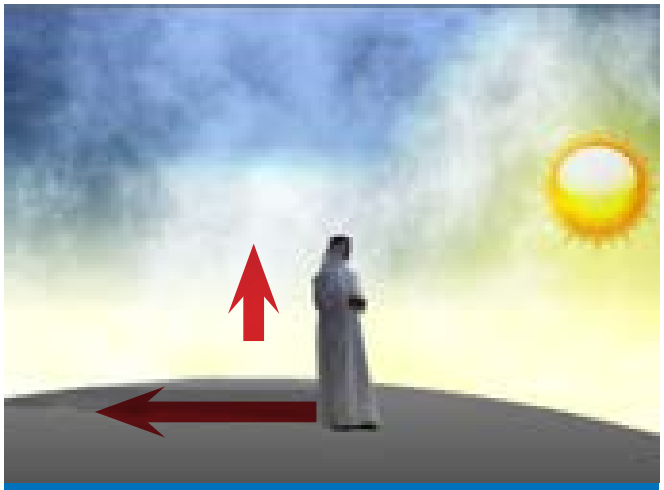

İkindi Namazı

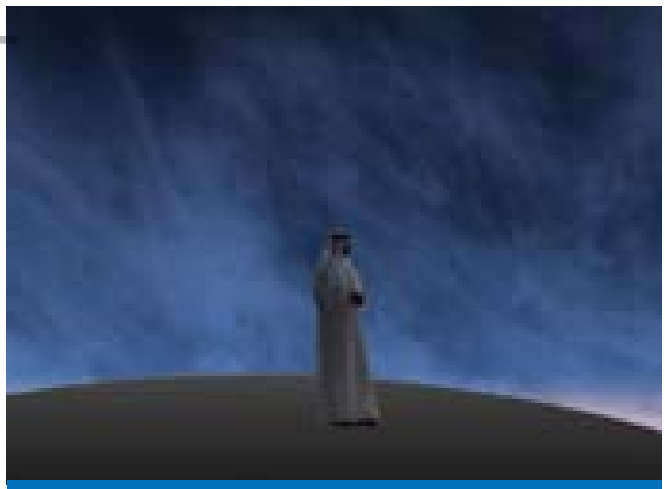

Akşam Namazı

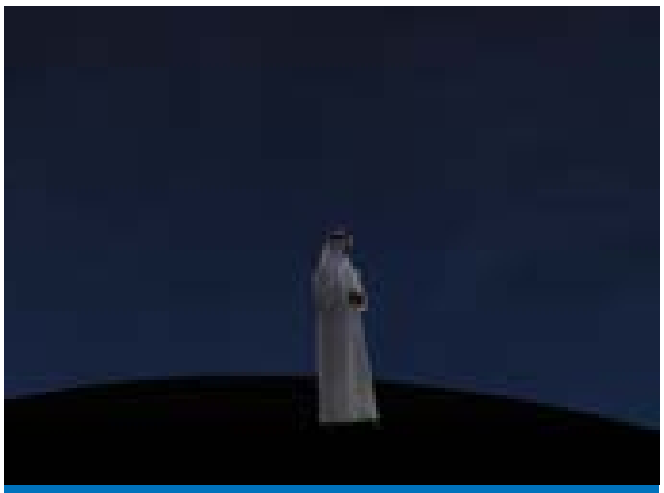

Yatsı Namazıww

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Yararlar/Faydalar

1. Kim vakit çıkmadan önce bir rekat idrak ederse tüm namazı idrak etmiş olur. Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurdu: "Kim namazdan bir rekatı idrak ederse tüm namazı idrak etmiş olur."[1]
2. Unutarak veya uyuyarak kılınmayan bir namaz hemen kılınmasıdır. Zira Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurdu: "Kim namazı unutarak kılmazsa hatırladığı an kılsın. Onun kefareti odur."[2]

(1) Buhari ve Müslim rivayet ettiler.
(2) Buhari ve Müslim rivayet ettiler.

İkincisi: Hadesten Taharet

1. Küçük hades den Taharet:

Abdestle olur; Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem)şöyle buyurdu: "Abdesti bozulan biriniz abdest almadan namazını Kabul etmez."[1]

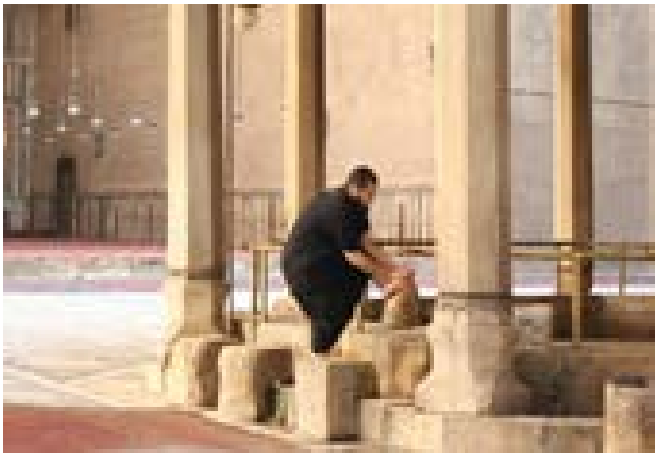

(1) Buhari rivayet etti.

2. Büyük Hades'ten temizlik:

Bu Taharet de Boy abdesti almakla meydana gelir. Nitekim Allah u teala şöyle buyurmaktadır: "Eğer cünüp iseniz, iyice yıkanarak temizlenin" (Maide:6).

Namaz esnasında abdestsiz olduğunu hatırlarsa veya namaz esnasında abdesti bozulursa namazı bozulur. Selam vermeden namazı terkeder ve abdest alır, zira namaz kesildi ve bitmemişti. Selam vermek namazın bitimine işarettir.

ÜÇÜNCÜSÜ: Elbise, beden ve yer temizliği

1. Elbise temizliği:

Cenab-ı Hak şöyle buyurmaktadır: "Ve elbiseni temizle." (Müddessir: 4)

Elbise temizliği

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

2. Beden temizliği:

Sabit olan bir rivayette Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) iki kabre uğradı. Ve şöyle buyurdu: "Şüphesiz ki o ikisi azap çekiyorlar. Çektikleri azap da büyük bir şey değildir (kolay olan, fakat ondan korunmaları nefislerine zor gelen bir şey idi.) Oysa o şey, büyük günah idi. Onlardan birisi, idrar sebebiyle azap çekiyor."[1]

3. Yer temizliği:

Arabinin mescitte idrar etmesiyle ilgili hadis'te Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmaktadır: "Bırakın ve onun idrar yaptığı yere bir kova su dökünüz."[2]

Yer temizliği

Namaz ve Necaset

Üzerinde bir necaset olduğunu bilmeyen veya unutan kimsenin namazı sahihtir. Peygamber den sabit olan rivayette; "Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) Efendimiz namaz kılarken ayakkabısını çıkardı, bunun üzerine insanlar da ayakkabılarını çıkardılar. Resûlüllah (sallallahu aleyhi ve sellem) namazı bitirip ayrılınca onlara sordu; Ayakkabılarınızı neden çıkardınız? Onlar da, biz senin ayakkabılarını çıkardığını görünce, çıkardık, diye cevap verdiler. Bunun üzerine Resûlüllah (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurdu: "Şüphesiz ki, Cibril bana geldi ve ayakkabılarımda murdarlık bulunduğunu söyledi, O bakımdan, sizden biriniz Mescid'e geldiğinde ayakkabılarını çevirip altlarına baksın, onlarda bir murdarlık görürse, yere sürüp gidersin, sonra da onları giyinik bulunduğu halde namazını kılsın." [3]

Üzerinde necaset olduğunu hisseden kimse necaseti gidersin ve namazına devam etsin. Daha önce zikredilen hadise binaen; şayet temizlemeye gücü yetmezse namazı bozulur.

Yeryüzünün Tümü mescittir.

Yeryüzünün hepsi mescit olup üzerinde namaz kılması sahihtir. Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmaktadır: "Yeryüzü benim için mescit ve temiz kılındı. Ümmetimden olan bir kimseye namazı idrak ederse namazı kılsın!"[4] ancak nehyedilen müstesna hükümler vardır. Örneğin; Kabirde ve banyoda namaz kılmak gibi. Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurdu: "Yeryüzünün tümü mescittir, ancak kabir ve banyo müstesnadır."[5] Deve ahırları da; yine Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem): "Deve ahırlarında namaz kılmayınız"[6] Deve ahırları; develerin kalıp uydukları yerdir.

(1) Ebu Davud rivayet etti.
(2) Buhari ve Müslim rivayet ettiler.

(3) Ebu Davud rivayet etti.
(4) Buhari ve Müslim rivayet ettiler.
(5) Tirmizi rivayet etti.
(6) Tirmizi rivayet etti.

Banyoda Namaz kılmak

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Mezarlıkta Namaz kılmak

Dördüncüsü: Setru'l-Avret

Erkeğin Avret yer: Göbekten dize kadardır.

Kadının namazda avret yeri: yüz ve el avuçları hariç tüm bedenidir.

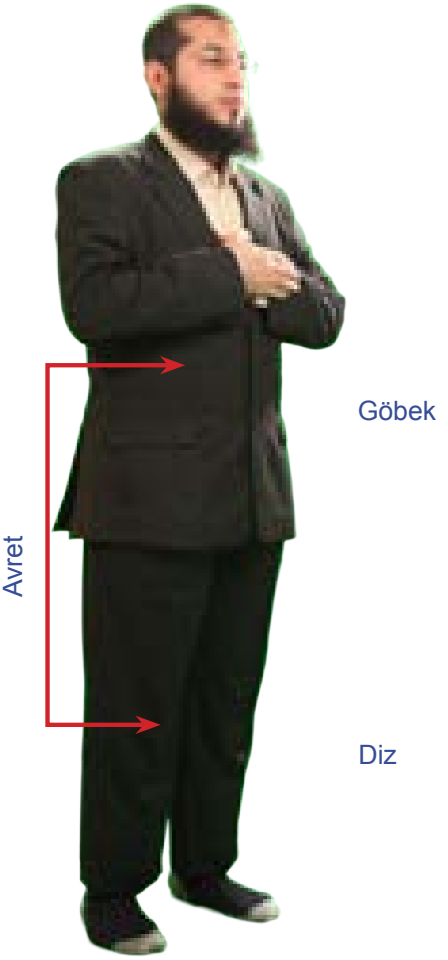

İki omuzu örtmek

Namaz kılan kimse iki omuzunu ve boynunu örtmesi gerekir. Nitekim Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurur: "Sizden biriniz tek elbiseyle omuzu açık bir şekilde namaz kılmasın."[1]

(1) Buhari ve Müslim rivayet ettiler.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Beşincisi: Kıbleye yönelmek.

Kıble; Ka'be-ı Müşerrefedir. Nitekim Cenab-ı Hak şöyle buyurdu: «(Bundan böyle), yüzünü Mescid-i Haram yönüne çevir. Siz de nerede olursanız olun, (namazda) yüzünüzü hep onun yönüne çevirin.» (Bakara: 144)

Bazı kurallara uymak gerekli olur:

1. Mescidi Haram'da namaz kılan bir kimse Ka'be'ye yönelmesi gerekir. Ancak uzak olan kimse Ka'be yönüne doğru durması gerekir. Zira tam bir şekilde zatına yönelmeyebilir. Bunun için Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurdu: "Doğu ile Batı arası kıbledir."[1]
2. Binek üzerinde olanın nafile namaz kılışı; namazın başlangıcında gücünün yettiği kadar kıbleye yönelir, ancak aciz kalırsa bineğin döndüğü yöne doğru namaz kılar. Peygamber den sabit olan; Binek üzerinde hangi yöne olursa olsun tesbih ederdi. Ve vitir namazını da kılardı. Fakat farz namazını kılmazdı."[2]

Kıble yönünü bilmeyen kimse ne yapması gerekir?

Kıble yönünü bilmeyen kimse meskun bir mahalde ise veya yakınlarında insan varsa kıbleyi sorar ve öğrenir. Veya mescitlerin mihraplarıyla veya pusulayla, güneş ve ay vasıtasıyla vb. şeylerle

Harem içinde namaz kılan

(1) Tirmizi rivayet etti.
(2) Ebu Davud rivayet etti.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

öğrenmeye çalışır. Eğer aciz kalırsa kendisi tercihini yapar. Bu konuda Allah u Teala şöyle buyurmaktadır: «O hâlde, gücünüz yettiği kadar Allah'a karşı gelmekten sakının.» (Tegabün: 16).

Ka'beden uzak bir yerde namaz kılan

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Resimli İbadet Fıkhı

İslam Hükümlerinin Basitleştirilerek Öğretilmesi

Temizlik | Namaz | Oruç | Zekat | Hac

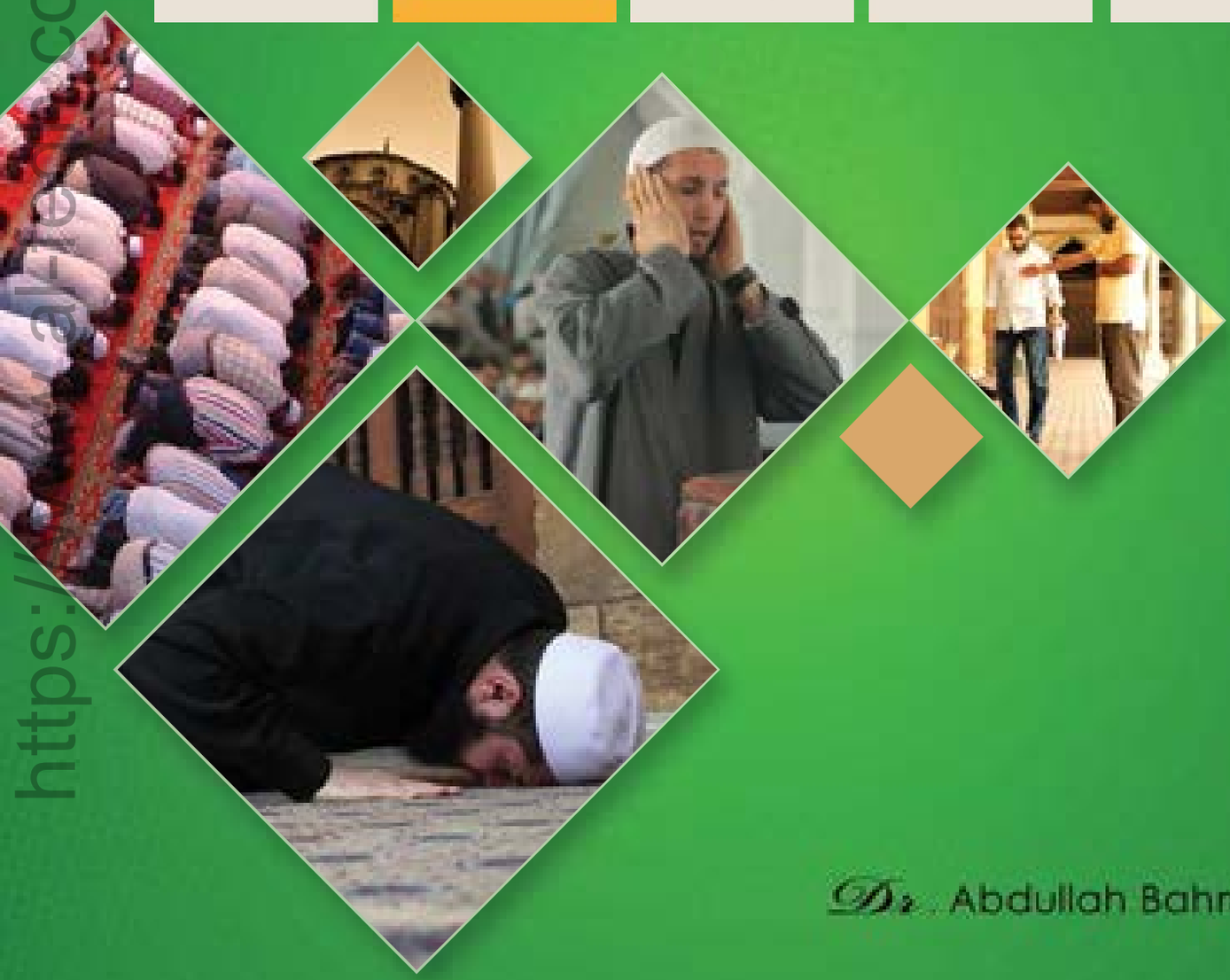

Dr. Abdullah Bahmmam

Namazın Adaplarından

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

4

Namazın Adaplarından

Namaz büyük önem arz eden bir ibadettir. Müslüman kalbi ve bedeni ile Allah'a yönelir. Bundan dolayı kılınmadan önce bedeni ve ruhi hazırlıklar yapılması gereklidir. Böylece sahih bir şekilde eda etmiş olur. Bundan dolayı aşağıdakiler meşru kılınmıştır.

İçindekiler

1. İhlas
2. Abdest almak
3. Namaz için Tekbir getirmek.
4. Allah'ı zikretmek.
5. ağırbaşlılık ve vakar içinde namaza yürümek.
6. Mescide girerken ve çıkarken Allah'a dua etmek.
7. Mescide giren kimse oturmadan iki rekat namaz kılmak.
8. Mescitte parmakları birbirine geçirmekten sakınmak.
9. Zikirle meşgul olmak.
10-Namazı huşu ile kılmak.
11- Peygamber Efendimizin (sallallahu aleyhi ve sellem) sünnetine uygun hareket etmek.

1. İhlas

Allah şöyle buyurmaktadır: «Hâlbuki onlara, ancak dini Allah'a has kılarak, hakka yönelen kimseler olarak O'na kulluk etmeleri, namazı kılmaları ve zekâtı vermeleri emredilmişti. İşte bu dosdoğru dindir ». (Beyyine: 5). Allah kendisi için halis olmayan bir ameli kabul etmez. Gösteriş, şöhret ve buna benzer amelleri kabul etmez.

2. Abdest almak.

Abdesti en güzel bir şekilde almaktır. Ebu Hüreyre (radiyallahu anhu)rivayetine göre; Resülullah (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurdu: "Size hataları silecek ve dereceleri yükseltecek bir şeye işaret edeyim mi? dediler ki: Evet, Ya Resülullah! Bunun üzerine şöyle buyurdu: "Zor durumda iken abdest almak, mescitlere adımları çoğaltmak, namazdan sonra namaz beklemektir. İşte bu ribattır."[1]

3. Namaz için erken gitmek

Namaz için erken çıkmak; namazı idrak etmek için namazı beklemektir. Ebu Hüreyre (radiyellahu anh)'ın rivayetine göre; Resülullah (sallallahu

(1) Müslim rivayet etti.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

aleyhi ve sellem) şöyle buyurdu: "Sizden biriniz namazı beklediği müddetçe namazda sayılır."[1]

4. Allah'ı zikretmek

Evden çıkarken Allah'ı zikrederek şöyle der: "Allah'ın adını söyleyerek evimden çıkıyorum. Bütün işlerimde Allah'a dayandım. Güç ve kuvvet ancak ve ancak Allah'ın yardımıyla olur."[2] "Allahım! Doğru yoldan sapmaktan, başkalarını saptırmaktan, hataya düşmekten, başkalarını da düşürmekten, haksızlık etmekten, haksızlığa uğramaktan, hürmetsizlik ve cahillik etmekten, yahut bunlara maruz kalmaktan sana sığınırım."[3]

Mescide giderken Allah'ı zikrederek şöyle der: "Allahım! Kalbimde nur kıl! Dilimde nur kıl! Kulağımda nur kıl! Gözümde nur kıl! Arkamdan nur kıl! Önümde nur kıl! Üzerimde nur kıl! Altımdan nur kıl! Bana nur ver, Allahım!"[4]

(1) Buhari rivayet etti.
(2) Ebu Davud rivayet etti.
(3) Ebu Davud rivayet etti.
(4) Müslim rivayet etti.

5. Ağırbaşlılık ve vakar içinde namaza yürümek

Bu konuda Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurur: "Kameti duyduğunuzda namaza yürüyünüz! İtmi'nan ve ağırbaşlılıkla gidiniz! Acele etmeyiniz! idrak ettiğiniz rekatları kılınız, yetişemediğiniz rekatları da tamamlayınız."[5]

6. Mescide Girerken allah'ı zikretmek

-Mescide girerke sağ ayakla girmek ve daha sonra şöyle der: "Allahım! Rahmetinden kovulmuş Şeytandan, Yüce Allah'a, Kerim zatına ve daimi olan kudretine sığınırım."[6] "Bismillah, Salat ve selam Resülullah'ın üzerine olsun."[7] "Allahım! Rahmet kapılarını bana aç!"[8]

(5) Buhari ve Müslim rivayet ettiler.
(6) Ebu Davud rivayet etti.
(7) Müslim rivayet etti.
(8) Müslim rivayet etti.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Mescitten sol ayakla çıkar ve şöyle dua eder: "Bismillah, Salat ve Selam Allah'ın resülünün üzerine olsun. Allahım! Senin ihsanından senden isterim! Allahım! Kovulmuş şeytandan beni koru!"[1]

7. Mescide girdikten sonra oturmadan iki rekat namaz kılması

Bu konuda Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem)şöyle buyurdu: "Biriniz mescide girdiğinde oturmadan önce iki rekat namaz kılsın!"[2]

8. Mescitte parmakları birbirine geçirmek.

Nitekim Resülullah (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmaktadır: "Eğer biriniz güzel abdest alır ve daha sonra mescide giderse, parmaklarını birbirine geçirmesin; şüphesiz ki o namazdadır."[3]

9. Zikirle meşgul olmak

Namazı beklerken zikirle, dua ile, Kur'an okumakla meşgul olmak ve başkalarının namazlarına zarar vermeden beklemek.

10. Namazı huşu içinde kılmak.

Bu şekilde davranmak namazın ruhudur. Huşu ve huzur olmayan bir namaz ruhsuz bedene benzer. İbni Recep (radiyellahu anh) dedi ki: "Huşuun aslı: kalbin yumuşaklığı, inceliği, sükuneti, itaat etmesi, kırılması ve yanmasıdır. Eğer kalp huşu içinde olursa kendisine organ ve uzuvlar tabi olur; çünkü tüm bunlar kendisine tabidir." (İbn receb'in Huşu'udan). Huşu'un yeri kalptir. Organları da dili olarak tabir edilir.

11. Namazında Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) sünetine tabi olmak.

Namaz tabi edilmesi gereken bir ibadettir. Peygamber in demediği şeyi yapmaması veya O'nun söylemediği şeyi söylemesi veya yapması uygun değildir. Zira Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurur: "Beni namaz kılarken nasıl gördüyseniz o şekilde namaz kılınız!"[4]

(4) Buhari rivayet etti.

(1) İbn Mace rivayet etti.
(2) Buhari ve Müslim rivayet ettiler.
(3) Ebu Davud rivayet etti.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

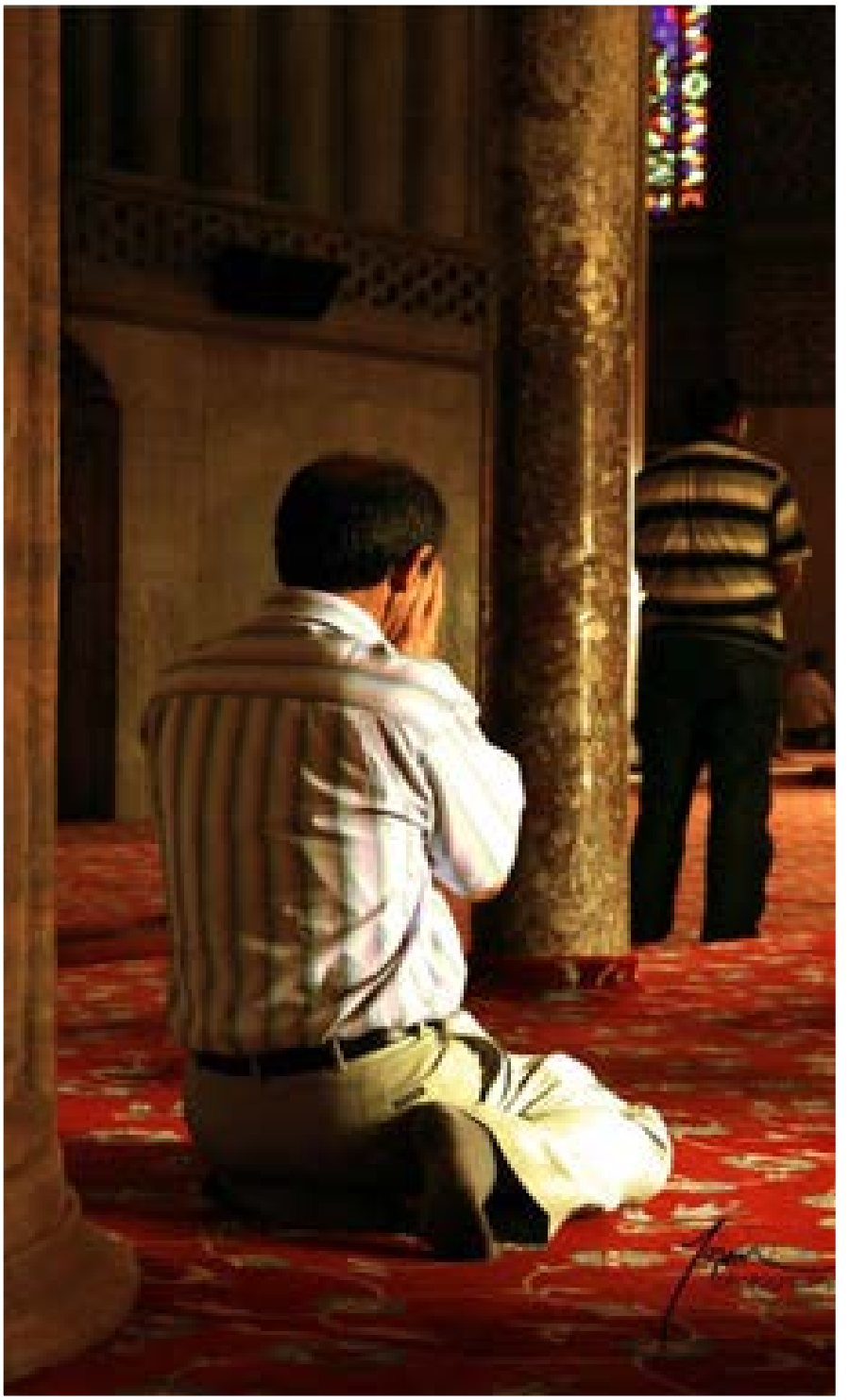

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Resimli İbadet Fıkhı

İslam Hükümlerinin Basitleştirilerek Öğretilmesi

Temizlik | Namaz | Oruç | Zekat | Hac

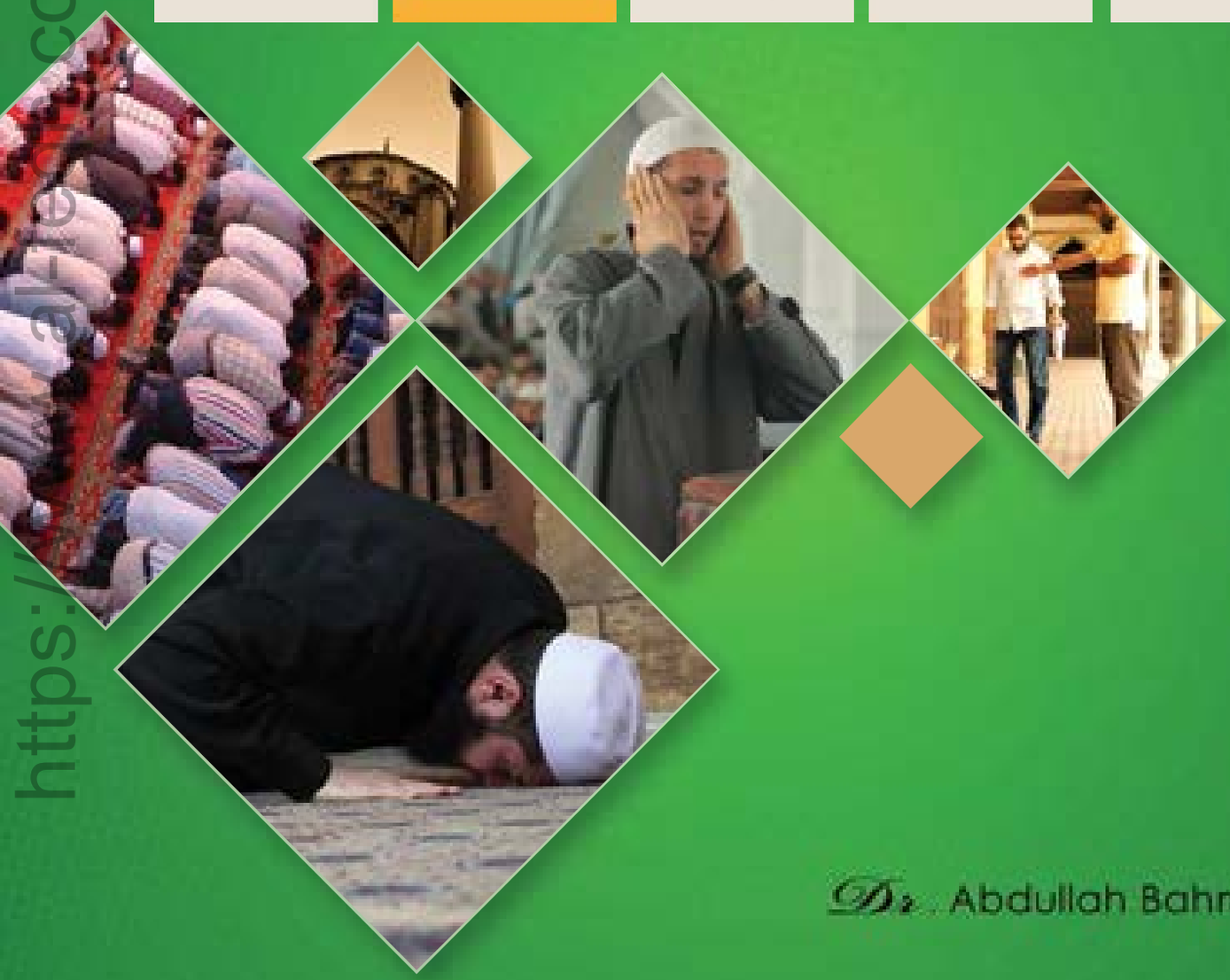

Dr. Abdullah Bahmmam

https://www.al-feqh.com/tr

Namaz kılan için sütre

https://www.al-feqh.com/tr

5

Namaz kılan için sütre

https://www.al-feqh.com/tr

Namaz kılanın sütresi

Namaz kılan kimsenin önünden geçen kimse ile kendi arasında koyduğu bir şeydir.

Namaz kılan için sütrenin meşru kılınması

Mescitte olsun veya olmasın, yoculukta ve mukimlikte, farz ve nafilede sütreyi koymak meşrudur. Bu Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem)'in rivayetiyle sabittir. Şöyle buyurmaktadır: "Biriniz namaz kılacağı zaman bir sütreye karşı namaz kılsın ve ona yaklaşsın!"[1]

Vehb rivayet ettiğine göre dedi ki: "Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) Mina'da bize İmamlık yaptı. Önünde kısa bir tahta koydu. Ve daha sonra namazımızı kıldırdı."[2]

İçindekiler

Namaz kılan için sütrenin tanımı
Namaz kılan için sütrenin meşru kılınması
Namaz kılan için sütrenin hükmü
Namaz kılan için sütrenin hikmeti
Namaz kılan için hükümlerinden

(1) Ebu Davud rivayet etti.
(2) Ahmed rivayet etti.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Namaz kılan için sütrenin hükmü

Sütre vaciptir. Nitekim Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) imam ve münferid için sütreyi emretti. Ve teşvik ettirdi. Onun için müslüman namaz kıldığı zaman önünde sütre koyması gerekir. Kendi ve sütre arasından önünden geçmek isteyeni engellemek içindir. Nitekim Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmaktadır: "Namazı ancak sütreye doğru kıl, önünden geçenleri engelle! Eğer illaki geçecekse onunla dövüş!"[1]

Namaz kılan için Sütrenin hikmeti

Namaz kılan için sütre birçok hikmetler için meşru kılındı. Bunlar şunlardır:

1. Namaz kılanın önünden geçeni engellemek, zira namazdaki huşu'u bozar.
2. Namaz kılan kimseyi fazla düşünmeye sevk etmez. Ve başka şeylerle meşgul olmayı meneder.
3. Eşek veya köpek veya kadın namaz kılanın önünden geçerse namazı kesmekten sakınmak. Ebu Zerr'in rivayetine göre; Resülullah (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurdu: "Bir kimse önüne hayvan semerinin önündeki veya arkasındaki tahta kadar da olsa bir şeyi koymaksızın namaz kılarsa önünden geçen siyah köpek, kadın ve eşek, onun namazını keserek bozar. Ebu Zerr'e sordum; Kara köpeğin kırmızı ve beyaz köpekten farkı nedir? Dedi ki: Ey kardeşimin oğlu benim! Resülullah (sallallahu aleyhi ve sellem)'a sorduğum şeyi sende bana sordun, siyah köpek şeytandır."[2]

(1) İbn Huzeyma rivayet etti.

Namaz kılan için sütrenin hükümlerinden

1. Sütre, İmam ve münferid kılan için alınır. Ayrıca İmamın sütresi muktedi için de geçerlidir. İbn Abbas (radiyallahu anh) naklettiğine göre şöyle dedi: "Ergenlik çağına yeni girmiştim. Bir eşeğin üzerinde iken geldim. Resülullah (sallallahu aleyhi ve sellem) Mina'da insanlara namaz kıldırıyordu. Bazı safların önünden geçtim. Eşekten indim ve onu ot yemek için saldım. Daha sonra safta durarak namaz kıldım. Bana hiç kimse bir şey demedi."[3]

(2) Müslim rivayet etti.
(3) Buhari ve Müslim rivayet ettiler.

https://www.al-feqh.com/tr

2. Namaz kılanın önünden geçmek caiz değildir. Geçen kimse günaha girmiş olur. Nitekim

Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurdu: "Namaz kılanın önünden geçen kimse ne kadar günah işlediğini bir bilse, namaz kılanın önünden geçmektense, kırk yerinde durmayı daha hayırlı bulurdu."[1] Ebu Nadr dedi ki: Acaba kırk gün mü veya ay mı veya sene mi? dediğini bilmiyorum.

Ancak sütrenin arkasından geçilebilir. Eğer namaz kılan bir sütre almamışsa secde ettiği uzak bir yerden geçer.

(1) Buhari ve Müslim rivayet ettiler.

3. Namaz kılan kimse önünde geçeni engellemesi gereklidir. Ebu Said El-Hudri (radiyallahu anhu) rivayetinde, Resülullah (sallallahu aleyhi ve sellem)'ın şöyle buyurduğunu işittim: "Biriniz bir sütreye karşı namaz kıldığında ve başka biri önünden geçmeye kalkışırsa onu engellesin. Eğer aldırış etmezse onunla savaşsın. Şüphesiz ki o Şeytandır."[2]

4. Bu konuda alimler mescidi Haram'ı müstesna kıldılar. İnsanların namaz kılanın önünden geçmeye ruhsat verdiler. Zira Mescidi Haram'da insanların önünden geçmeyi engellemek meşakkat ve zorluk verecektir.

5. Namazda sütre; duvar veya direk veya mescidi haramın direkleri veya önüne asa (sopa) koymakla meydana gelir.

6. Namaz kılan ile geçen arasında takdir edilen uzaklık secde noktasından sonra koyun geçecek kadardır. Nitekim bu konuda Sehl rivayetinde Resüullah (sallallahu aleyhi ve sellem)'ın şöyle buyurduğunu söyler: "Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem)'in namaz kıldığı yer ile duvar arasında bir koyunun geçeceği kadar mesafe vardı"[3]

(2) Buhari ve Müslim rivayet ettiler.
(3) Buhari ve Muslim rivayet ettiler.

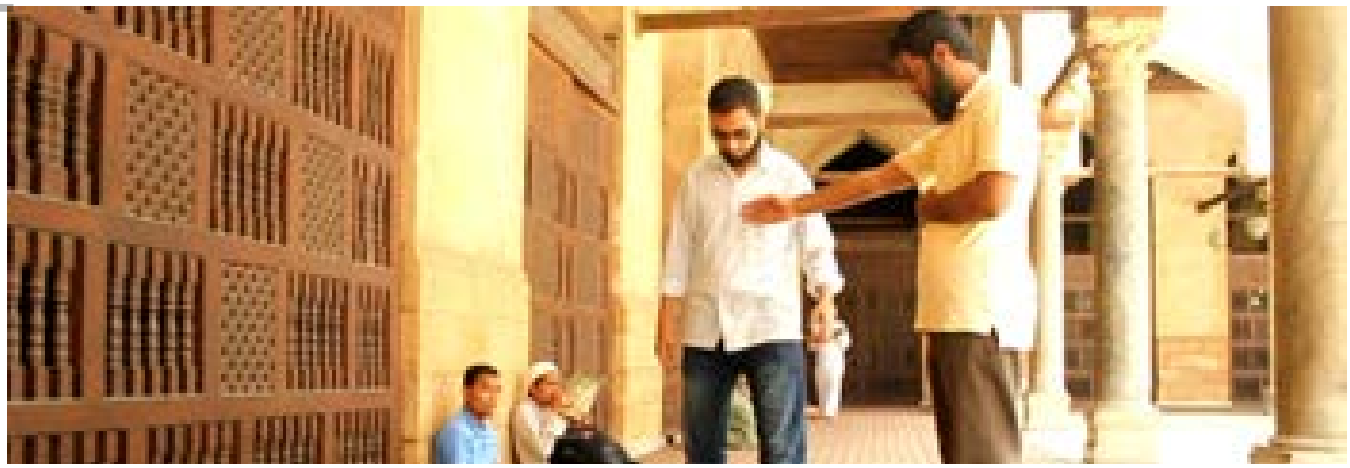

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Kadının namazı kesmesi

Daha önce geçen "Namazı keser..." hadisinde kadını, eşek ve siyah köpekle benzetilmemektedir. Üçünün bir siyakta bulunması, illetiyle namazı keser demek, benzer olması demek değildir. Siyah köpeğin namazı kesmesi, eşek veya kadın illetinde aynı olması lazım değildir.

Hadiste belirtildiği gibi siyah köpek şeytan olması, eşeğin veya kadının şeytan olduğu anlamına gelmez. Tek bir siyakta toplansalar dahi farklı illetleri vardır. Köpeğin illeti nassla sabit olması diğerlerinden farklı ve benzer olmadığına delildir.

Ancak kadının namaz kılanın önünden namazı kesmesinin anlamı ona yakın olması ve erkeğin dikkatini çekmesidir. Olabilir ki namazda dalar. Nitekim kadının namaz kılanın önünden geçmesi diğerlerinin geçmesinden daha dikkat çekicidir. Bunun için –Allah her şeyi bilendir- Şari' kadını namazı kesen kılmıştır. Bu namazdaki huşu'u korumak içindir.

https://www.al-feqh.com/tr

Resimli İbadet Fıkhı

İslam Hükümlerinin Basitleştirilerek Öğretilmesi

Temizlik | Namaz | Oruç | Zekat | Hac

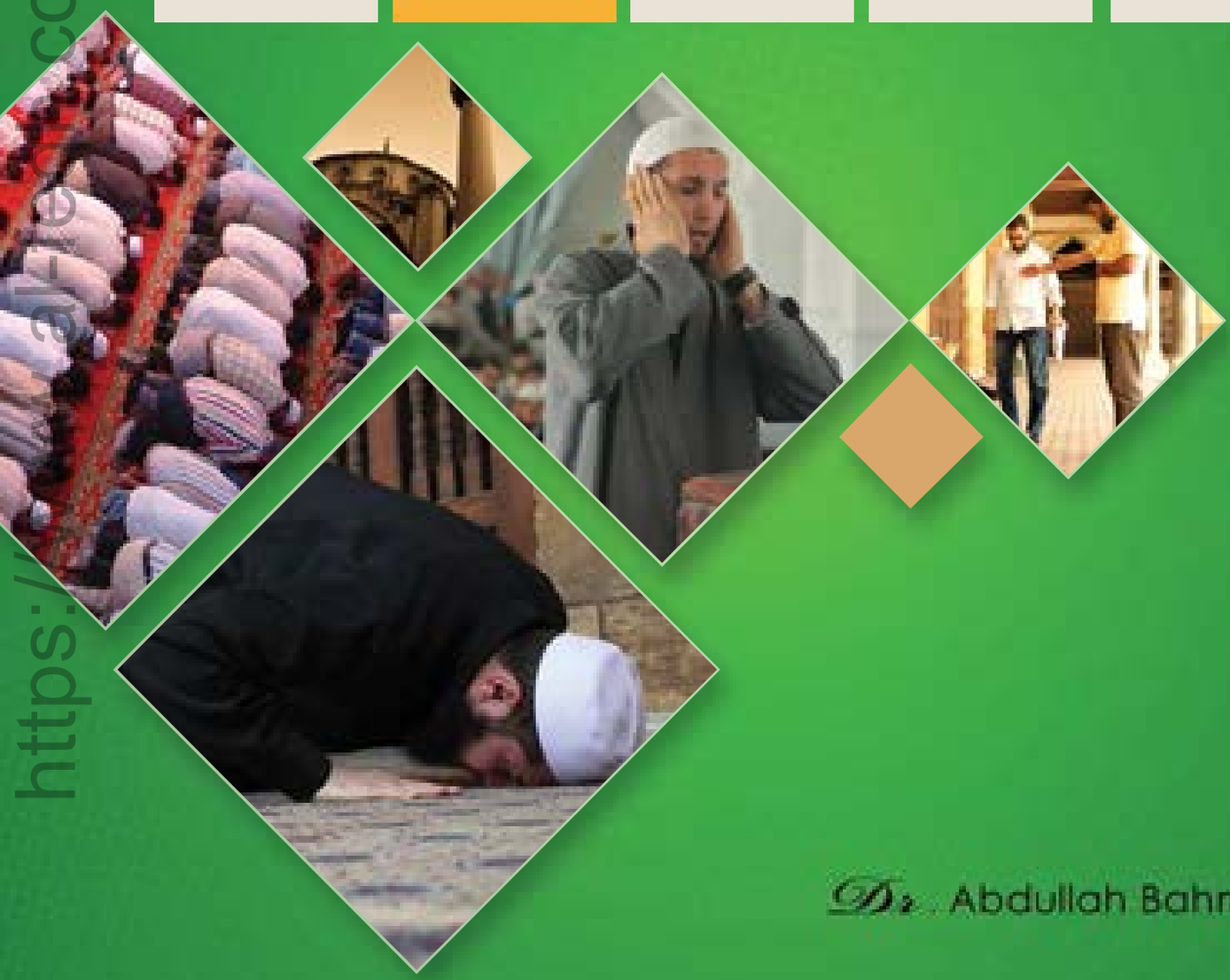

Dr. Abdullah Bahmmam

Namazın Kılınış Şekli

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

6 Namazın Kılınış Şekli

Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmaktadır: "Ben namazı nasıl kılıyorsam siz de öyle kılın."[1] Âişe (radiyellahu anha)dan; demiştir ki: Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) namaza tekbir ile, kıraate de elhamdulillâhi Rabbilâlemîn ile başlardı. Rükû'a vardığı zaman başını ne yukarı kaldırırdı, ne de aşağı eğerdi, fakat ikisinin arasında tutardı. Rükû'dan başını kaldırdığında dimdik doğrulmadıkça secdeye varmazdı. Secdeden başını kaldırdığında da iyice doğrulup oturmadıkça secdeye varmazdı. Ve her iki rekat(ın sonun)dâ da et-Tehiyyâtu'yu okurdu. Oturduğu zaman sol ayağını yere yayar, sağ ayağını dikerdi. Şeytan oturuşundan nehyeder, vahşi hayvanlar gibi (elleri ve kollan yere yayarak) secde etmeyi yasaklar, namazı selâm vererek bitirirdi."[2]

Kıbleye yönelmek ve iftitah tekbiri

-Namaz kılmak isteyen bir kimse kıbleye yönelir. Allah'ın huzurunda duracağının bilincinde olur. Ve huşu içinde namazını kılar.

-Daha sonra namaza içinden niyet eder. Nitekim niyeti yeri kalptir. Niyet teleffuz edilmez. Zira bidattır. Bu konuda Resülullah (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmaktadır: "Ameller niyete göredir. Herkesin niyeti ne ise eline geçecek odur."[3]

-Daha sonra ellerini omuzların veya kulaklarının hizasına kaldırarak "Allahu Ekber"[4] der.

-Daha sonra sağ elini sol elinin üzerine ve göğsünün altına koyarak sol elini sağ eliyle tutarak namaza devam eder.[5]

(1) Buhari rivayet etti.
(2) Müslim rivayet etti.
(3) Buhari ve Müslim rivayet ettiler.
(4) Müslim rivayet etti.
(5) Ahmed rivayet etti.

İçindekiler

1. Kıbleye yönelmek ve iftitah tekbiri
2. Sena (İstiftah) duasını ve Fatiha süresini okumak.
3. Ruku' etmek ve ondan doğrulmak
4. Secde etmek ve ondan kalkmak
5. Teşehhüd
6. Selam vermek
7. Namazdan sonra yapılan zikirler

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

İstiftah duasını ve Fatiha süresini okumak

-Namaz kılan kimse başını eğer ve bakışlarını secde mahalline bakar. Ve daha sonra şöyle der: "Allah'ım! Sen eksik sıfatlardan pak ve uzaksın. Seni daima böyle tenzih eder ve överim. Senin adın mübarektir. Varlığın her şeyden üstündür. Sendenbaşkailahyoktur."[1]

-Daha sonra gizli bir şekilde şöyle der: Euzü billahi mineşşeytanir-recim" "Bismillahirrahmanirrahim"[2]

-Daha sonra Fatiha süresini okur ve "Amin" der. Yani kabul et Allahım!

-Namaz kılan kimse ilk iki rekatta, Fatiha süresinden sonra bir sure veya bazı ayetler okur. Sabah namazında, akşam namazının ve yatsı namazının ilk iki rekatında açıktan okur.

Ruku' yapmak ve ondan doğrulmak

Namaz kılan kimse ellerini kaldırır ve tekbir getirerek ruku'a varır, iki elini dizlerinin üzerine koyar, parmak birbirinden ayrılmış şekilde ve ruku' esnasında sırtını ve başını düzleştirir. Daha sonra üç kere şöyle der: "Sübhane Rabbiye'l-azim" [3]daha sonra rukudan doğrulurken (imam ve münferid) "Semiallahu limen hamideh"[4] der. Cemaatin hepsi şöyle der: "Semiallahu limen hamideh, Rabbena ve leke'l-hamdü mil'es-semavati ve mil'el-arzi ve mil'e ma şi'te min şey'in ba'du/Allah, kendisine hamd edeni işitir. Ey Allah'ım, ey Rabbimiz, semalar dolusu, arz dolusu ve bunlardan başka istediğin her şey dolusu hamdler Sana olsun"[5] derdi. Rukudan önce ve kıyamda iken ellerini göğsüne koyması müstehaptır.

(1) Müslim rivayet etti.
(2) Müslim rivayet etti.
(3) Tirmizi rivayet etti.
(4) Tirmizi rivayet etti.
(5) Tirmizi rivayet etti.

https://www.al-feqh.com/tr

Secdeye varmak ve secdeden kalkmak

-Namaz kılan kimse tekbir getirir ve daha sonra secdeye varır. Yere ilk önce dizlerini daha sonra ellerini sonra alnını ve burnunu koyar ve avuçlarını yere kulak ve omuzunun hizasında koyar. Parmaklarının yönü kıble yönünde olması ve ellerini yere koyar ve bileklerini dik tutar ve iki elini karnından ve baldırlarından uzak tutar. Daha sonra üç kere "Sübhane Rabbiye'l-A'la" der. Secdede iken bol bol dua eder.[1]

-Daha sonra başını secdeden kaldırır ancak ellerini kaldırmaz. sol ayağını yere yayarak onun üzerine oturur, sağ ayak parmakları kıbleye yönelmiş durumda dik tutulur. Ellerini uyluklarına açık bir şekilde parmak uçları kıbleye doğru koyar.

(1) Müslim rivayet etti.

Ve daha sonra şöyle der: "Allahım! Beni affet, bana merhamet et, kırılan gönlümü onar, bana hidayet ve rızık ihsan eyle!"[2]

-Daha sonra ikinci secde için tekbir getirerek secdeye varır ve birinciside yaptığını ikincisinde yapar.

-Daha sonra tekbir getirerek başını kaldırı ve hafif bir şekilde oturur, buna hafif celse denilmektedir. Malik bin Huveyrisin rivayetinde Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem)'in namaz kılışını naklederken "tam oturduktan sonra ayağa kalkardı"[3]

-Daha sonra ikinci rekata tekbir getirerek elleri yardımıyla kalkar.

-Daha sonra ikinci rekatı birinci rekat gibi kılar. ancak ikincisinde istiftah duasını okumaz.

(2) Tirmizi rivayet etti
(3) Buhari rivayet etti.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Teşehhüd

Namaz kılan kimse iki rekatı bitirince ilk teşehhüde oturur. sol ayağını yere yayarak onun üzerine oturur, sağ ayak parmakları kıbleye yönelmiş durumda dik tutulur. Ellerini uyluklarına koyar. Sol el açık bırakılır. Sağ elinin serçe ve yüzük parmaklarını kapatır ve orta parmakla baş parmağı birleştirir ve işaret parmağını dik tutar. Şahadet kelimesini söylerken işaret parmağını yukarı doğru dikleştirir ve gözleriyle işaret parmağını takip eder. Otururken şu duayı okur: "Her türlü hürmet, salavât (dua) ve bütün iyilikler Allâh-ü Te'âlâ'ya mahsustur. Ey Nebî! Allah'ın selâm, rahmet ve bereketi senin üzerine olsun. Selâm, bizim ve Allah'ın sâlih kullarının üzerine olsun. Şahâdet ederim ki, Allâh birdir ve yine şahâdet ederim ki, Muhammed O'nun kulu ve Rasûlüdür."[1]

-Eğer namaz iki rekattan fazla ise üçüncü rekata kalkar. Tekbirle birlikte ellerini kaldırır. Kalan rekatlarda Fatiha süresinden başka bir şey okumaz.

-Son oturuşta Teverrük bir şekilde oturur. Teverrük; Kalçasını yere salıverir, sol ayağını tek bir yandan dışarı çıkarılması ve sağ ayağı dik bir şekilde tutmasıdır. Birinci oturuşta okuduğunu okur ve peşinden şu duayı okur: "Allahım! Muhammed'e ve Mühammed'in ümmetine rahmet eyle. İbrahim'e ve İbrahim'in ümmetine rahmet ettiğin gibi. Şüphesiz övülmeye layık yalnız sensin. Şan ve şeref sahibi de sensin. Allahım! Muhammed'e ve Muhammed'in hayır ve bereket ver. İbrahim'e ve İbrahim'in ümmetine verdiğin gibi. Şüphesiz övülmeye layık yalnız sensing, şan ve şeref sahibi de sensin."[2]

-Daha sonra şöyle dua eder: "Allahım! Cehennem azabından, kabir azabından, ölüm ve hayat fitnesinden ve Mesih Deccal'in şerrinden sana sığınırım."[3]

(1) Buhari rivayet etti.
(2) Buhari rivayet etti.
(3) Buhari rivayet etti.

Selam vermek

Namazın sonunda namaz kılan kimse sağ tarafına selam vererek şöyle der: "Esselamu aleykum ve rahmetullah"[4] sol tarafına da selam vererek aynısını yapar.

(4) Müslim rivayet etti.

https://www.al-feqh.com/tr

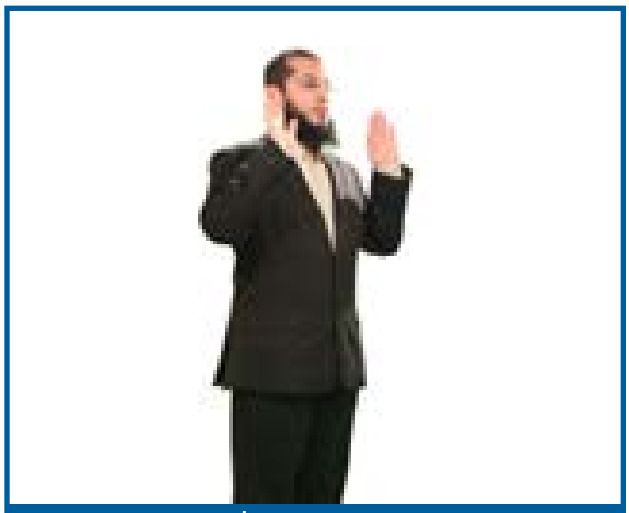

İftitah Tekbiri

Fatiha Süresini okumak

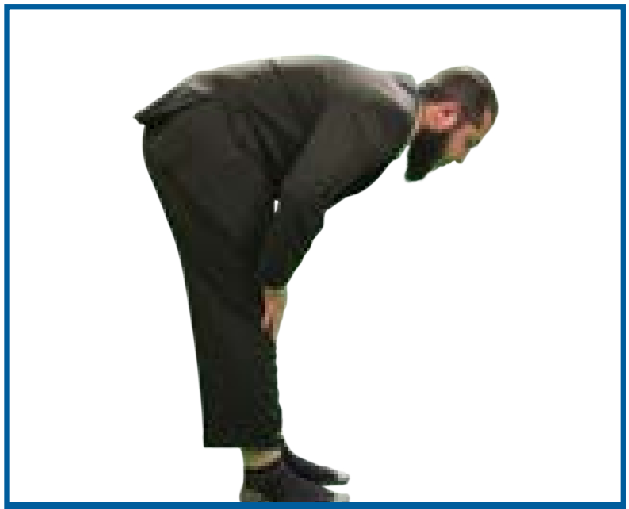

Ruku etmek ve Ruku'dan kalkmak

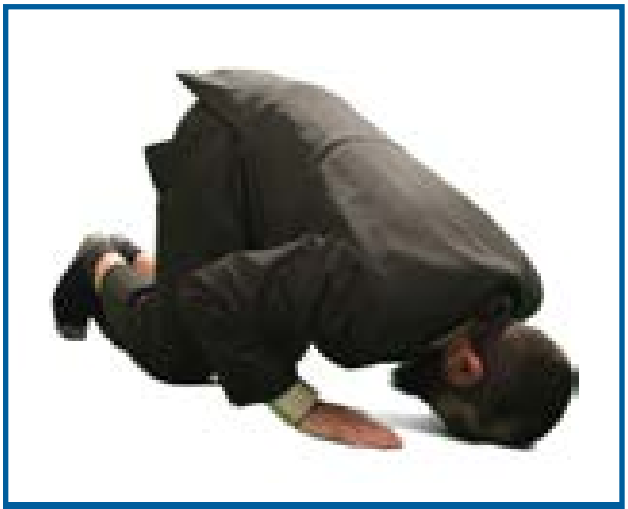

Secde etmek ve Secdeden doğrulmak

İki secde arasında oturmak

Son oturuş

Selam vermek

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Namazdan sonra yapılacak zikirler

- "Estağfirullah" Üç kere, "Allahümme Ente's-Selam ve minke's-Selam teberakte ye zelceleli vel ikram" (Allahım sen selamsın. Selamet de sendendir. Ey celâl ve ikrâm sâhibi sen münezzehsin, sen yücesin.)[1]

-"Lâ ilâhe illallâhu vahdehu lâ şerîke lehü; lehülmülkü ve lehülhamdü ve hüve alâ külli şey'in kadir. Allahümme lâ mania lima a'teyte ve lâ mu'tiye lima mana'te ve la yenfeu zelceddi minkelceddü" (Allah'tan başka ibadet edilmeye lâyık olan yoktur. O, tekdir. Onun ortağı yoktur. Mülk (yani gerçek hükümranlık) O'nun elindedir. Hamd bile ancak O'na mahsustur. O'nun herşeye gereğince gücü yeter. Ey Allah'ım! Senin verdiğini hiçbir kimse durduramaz ve Senin engellediğini hiçbir kimse veremez. Senin yüceliğine karşı hiçbir yücenin yüceliği kendisine bir fayda kazandırmaz.)[2]

-"Lâ ilâhe illallâhü vahdehû lâ şerîke leh, lehü'l–mülkü ve lehü'l–hamdü ve hüve alâ külli şey'in kadîr; lâ havle velâ kuvvete illâ billâh; lâ ilâhe illallahu velâ na'büdü illâ iyyâh; lehü'n–ni'metü ve lehü'l–fazlu ve lehü's–senâü'l–hasen; lâ ilâhe illallahu muhlisîne lehü'd–dîne velev kerihe'l–kâfirûn:[3]

Allah'tan başka ilâh yoktur; yalnız Allah vardır. O tektir, ortağı yoktur. Mülk O'nundur, hamd O'na mahsustur. O'nun gücü her şeye yeter. Günahtan kaçacak güç, ibadet edecek kuvvet ancak Allah'ın yardımıyla kazanılabilir. Allah'tan başka ibadete lâyık bir ilâh yoktur. Biz yalnız O'na ibadet ederiz. Sahip olduğumuz nimet ve lutuf O'nundur. En güzel medh ü senâ O'na yakışır. Kâfirler hoşlanmasa bile, bütün samimiyetimizle, Allah'tan başka ilâh yoktur."[4]

- "Sübhanallah vel hamdülillah vellahu ekber"[5]Otuz üç kere.

-"Lâ ilâhe illallâhu vahdehu lâ şerîke lehü; lehülmülkü ve lehülhamdü ve hüve alâ külli şey'in kadir." (Allah'tan başka ilâh yoktur; yalnız Allah vardır. O tektir, ortağı yoktur. Mülk O'nundur, hamd O'na mahsustur. O'nun gücü her şeye yeter.)[6]

-Allahümme einnî ala zikrike ve şükrike ve hüsni ibadetik" (Allahım! Seni anıp zikretmek, nimetine şükretmek, sana layık ibadet etmek için bana yardım eyle!)

-Ayete'l-Kürsi, ihlas, Felak ve Nas sürelerini okumak.

(1) Müslim rivayet etti.
(2) Buhari rivayet etti.
(3) Müslim rivayet etti
(4) Müslim rivayet etti
(5) Ebu Davud rivayet etti.
(6) Nesai rivayet etti

https://www.al-feqh.com/tr

Mesele

Kadının namaz kılınış şekli erkek gibidir.

https://www.al-feqh.com/tr

Resimli İbadet Fıkhı

İslam Hükümlerinin Basitleştirilerek Öğretilmesi

Temizlik | Namaz | Oruç | Zekat | Hac

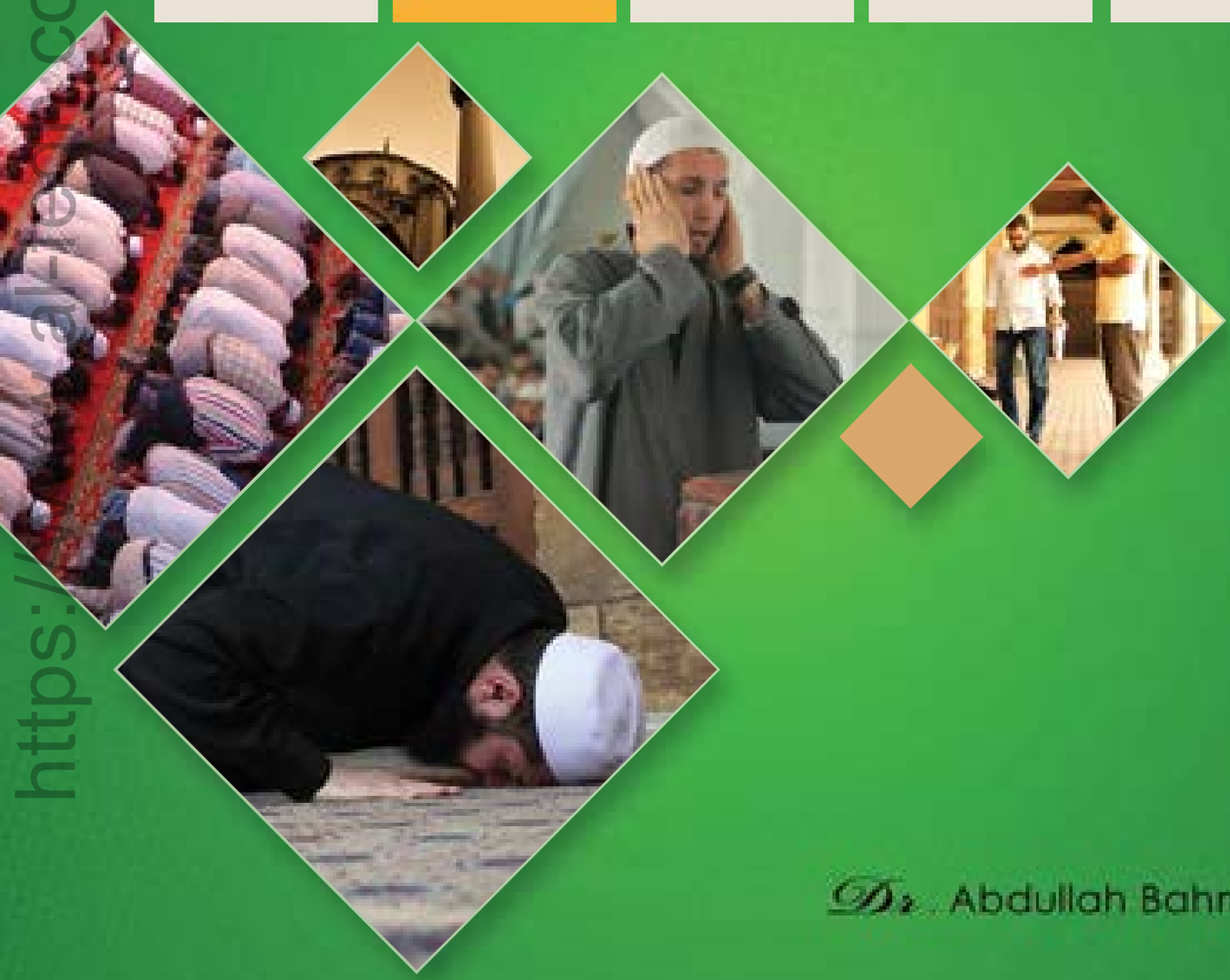

Dr. Abdullah Bahmmam

Namazın Hükümleri

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

7 Namazın Hükümleri

İçindekiler

Oturanın Namazı
Niyet
Fatiha süresini okumak
Fatihadan sonra Amin demek
İmamın sekte yerleri
Farz ve nafile namazların kazasında açıktan okumak
Elleri kaldırmak
Rekatı idrak etmek
Tuma'nine (itmi'nan)
Dilini hareket ettirmek
Secdenin yapılış şekli
Parmakla işaret etmek

1. Oturanın namazı

a. Nafile namazında:

Nafile namazlarında oturanın namazı sahih olup, ayakta kılan kimsenin yarım sevabını alır. Nitekim Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: "Ayakta kılarsa daha faziletlidir. Kim namazı oturarak kılarsa, ayakta kılanın yarısı kadar sevap alır. Kim namazı yatarak kılarsa, oıurarak kılanın yarısı kadar sevap alır."[1] Eğer bir özürden dolayı oturarak namaz kılarsa tam sevap alır. Bu konuda da Peygamberimiz (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: "Kim hastalanırsa veya yolculuk yaparsa, sağlıklı ve mukim/yerleşik halinde yaptığı gibi yazılır."[2]

(1) Buhari rivayet etti.
(2) Buhari rivayet etti.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

b. Farz Namazlarında:

Eğer ayakta namaz kılmaya gücü varsa farz namazında oturarak namaz kılmak sahih değildir.

2. Niyet

Niyetin Hükümlerinde

1. Namaz esnasında niyet kesmek caiz değildir. Kim namaz esnasında namazı kesmek için niyet ederse namazı bozulur. Ve namazına tekrar baştan başlaması gerekir.
2. Nafile namaz için niyet eden kimse namaz esnasında farz namazına çevirmesi caiz değildir.
3. Tek başına farz namazına niyet eden kimse ve daha sonra cemaat gelirse, münferit olan niyetini nafile namazına çevirir ve iki rekat namaz kılar. daha sonra selam verir ve cemaatla birlikte namaz kılar.

3. Fatiha süresini okumak

Namaz kılan kimseye tabi olan olsa da cehren kılınan bir namazda da olsa Fatiha süresini okuması vacip olur. Ubade bin Samit (radıyellahu anh) rivayetine göre dedi ki: "Bir sabah namazında Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in arkasında idik. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Kur'ân okurken, kıraati ona ağırlık verdi. Namazdan bitince (cemaata hitaben): "Zannedersem sizler imamınızın arkasında (Kur'ân) okuyorsunuz" dedi. Biz de evet ya Resûlallah hızlıca (size yetişe bilmek için okuyoruz) dedik. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): İmamınızın arkasında Fatiha'dan başka bir şey okumayın, zira "Fatiha'yı" okumayanın namazı yoktur"[1] dedi.

4. Amin demek

Her namaz kılan kimsenin "Amin" demesi sünnettir. Bunlar; imam, imama tabi olan, tek başına kılan, farz ve nafile namaz kılanlar için değişmez. Bu namaz gizli veya aşikar namaz olsun gizli kıldığında gizli aşikar kıldığında da aşikar Amin demesi sünnettir. Bunun delili Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) hadisidir. Şöyle ki: "İmam âmin dediği zaman siz de âmin deyin! Çünkü birinin âmin demesi meleklerin âmin demesine tesadüf ederse onun geçmiş günahları mağfiret olunur."[2]

(1) Ebu Davud rivayet etti.

(2) Buhari rivayet etti.

https://www.al-feqh.com/tr

5.İmamın Sekte yaptığı yerler

1. İstiftah duası için iftitah tekbiri ile kıraat arasında yapılan sekte
2. İmamın Fatiha süresi ile zammi sure arasında sekte yaptığı sünnette sabit değildir.
3. Kıraat bittikten sonra rukudan önce yapılan sekte

6.Nafile ve Farz namalarının kazasında aşikarca okumak.

Eğer namazı vaktinde kılmazsa ve kaza ile kılmak isterse gizli mi yoksa aşikar mı okunacak? Asıl ibret namazdır, kaza vakti değildir. Şayet cehri bir namazı gündüz kaza kılmak isterse aşikar olarak okur. Nafile namazlarda sünnet olan gizli okumaktır. Ancak Teravih ve Husüf namazları hariç.

7.Elleri kaldırmak

Şu yerlerde eller kaldırılır:

1. İftitah tekbirinde.
2. Ruku tekbirinde.
3. Rukudan kalkınca.
4. İlk teşehhüdten sonra kalkarken.

8.Rekatı idrak etmek

Eğer muktedi imamla birlikte rukua idrak ederse rekata yetişmiş olur. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurur: "Rukua yetişen rekatı idrak etmiş olur."[1]

9.Tuma'nine (İtmi'nan)

Tuma'ninet, namazın bütün rükünlerinde yapılması gereken bir rükündür. Onsuz namaz sahih olmaz. Zira Ebu Hureyre'den rivayet edildiğine göre Rasülullah (sallallahu aleyhi vesellem) mescide girdi, ardından bir adam girdi ve namaz kıldı sonra gelip Rasülullah'a selam verdi. Rasülullah selamını aldıktan sonra dedi ki:

(1) Ebu Davud rivayet etti.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

"dön ve tekrar kıl, çünkü sen doğru kılmadın." Adam geri döndü ve daha önce kıldığı gibi tekrar kılıp Rasülullahın yanına geldi ve selam verdi. Rasülullah da "ve aleykes selam" diye cevap verip "dön ve tekrar kıl, çünkü sen doğru kılmadın" dedi. Bu durum adam üç defa tekrar etti. Sonra adam dedi ki: "Seni hak üzere gönderen Allah'a yemin ederim ki; bundan daha iyisini yapamıyorum, bana öğret." Rasülullah ona cevaben: "namaz için ayağa kaltığın zaman tekbir getir, sonra Kur'andan sana kolay geleni oku, sonra rükua var ve azaların yerli yerine geçinceye kadar bekle, sonra rükudan kalk ve dik duruncaya kadar bekle, sonra secdeye git ve azalar yerine oturunca bekle, sonra otur ve azaların yerli yerine geçincye kadar bekle. Bunu böylece bütün namazında yap."[1]

(1) Buhari rivayet etti.

10. Dili hareket etttirme

Namazda kıraatler, tekbirler ve zikirleri okurken sadece kalben okumak yeterli değildir. Onları telaffüz etmek de gereklidir. Bunun en azı ise dili ve dudakları hareket ettirmektir.

11. Secde'nin yapılışı

Secdeler yedi kemik üzerine yapılır. Çünkü Rasülullah şöyle buyurmaktadır: "Kul secde edeceği zaman onunla bereber yedi aza secde eder: yüz, avuç içi, iki diz ve iki ayak."[2]

(2) Buhari ve müslim rivayet ettiler.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

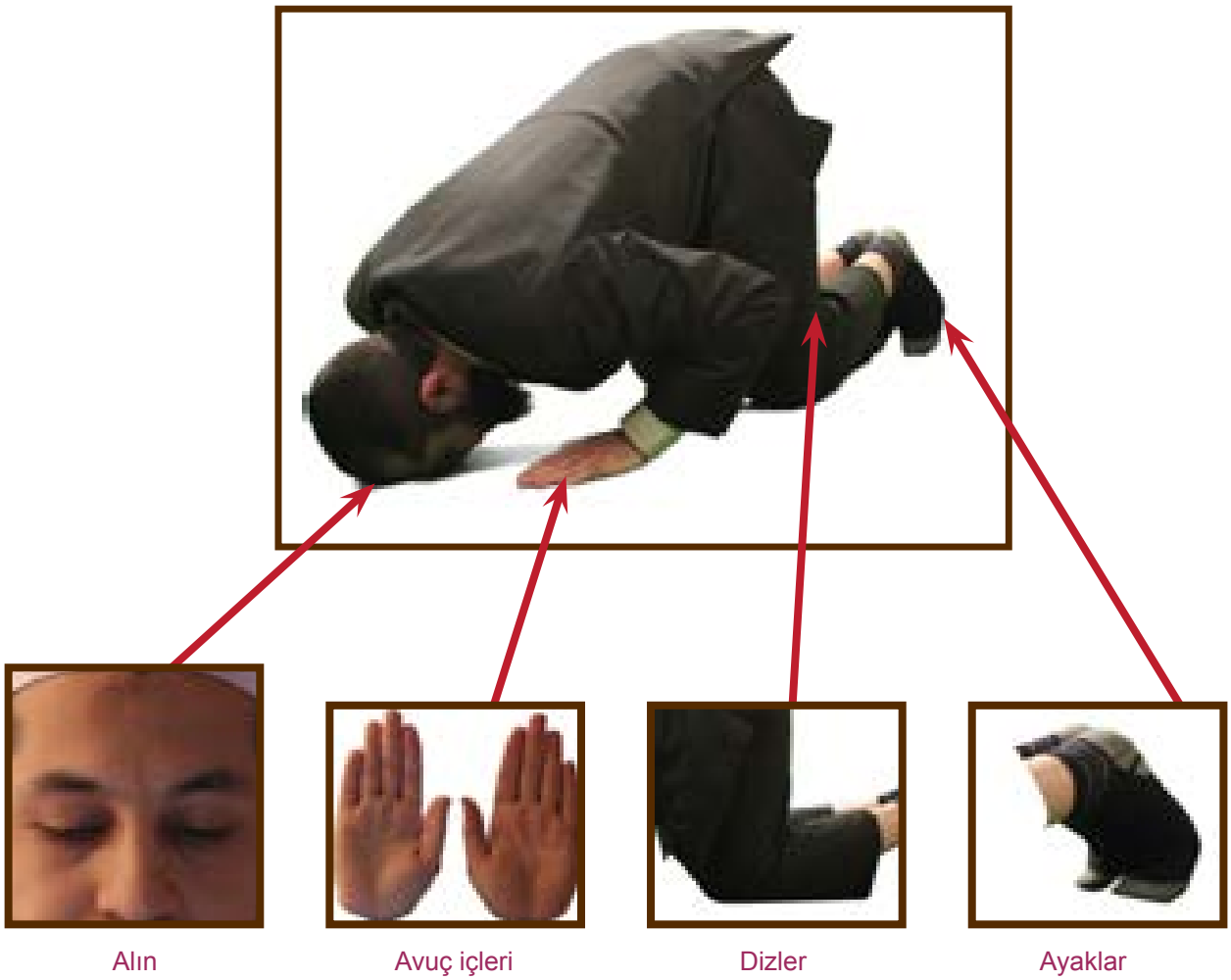

12. Parmakla işaret etme

Teşehhütte parmakla işaret etmek sünnettir. Nitekim Vail bin Hucr (radıyellahu anh)'in rivayet ettiği bir hadiste şöyle demiştir: "Sonra parmağını kaldırdı, onu hareket ettirirken gördüm, onunla dua ediyordu."[1]

(1) Nesei rivayet etti.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Gerekmeyenler

Niyeti sesli yapmak ve bu niyetin iftitah tekbiriyle bitişik yapılması gerektiğini söylemek doğru değildir.

"Rabbena ve lekel hamd" derken "veşşükr" lafzı eklenmez. Çünkü efendimizden bu söz sabit olmamıştır.

Namazda tahiyatta veya salli-barik dualarında "seyyidina" lafzı eklenmez.

Sağa selam verirken sağ elle sağ taraf, sola verirken de sol taraf işaret edilmez.

Namaz kılanlar musafaha yapmaz. Birinin 'haremde' deyip ötekinin 'beraber' demesi gibi.

Namazdan sonra birinin Ayetel kürsiyi okuduktan sonra komuta verip "sübhanellah" demesinden sonra insanların "sübhanellah" demesi doğru değildir.

Dua ve zikirden sonra yüzünü mesh etmek.

https://www.al-feqh.com/tr

Resimli İbadet Fıkhı

İslam Hükümlerinin Basitleştirilerek Öğretilmesi

Temizlik | Namaz | Oruç | Zekat | Hac

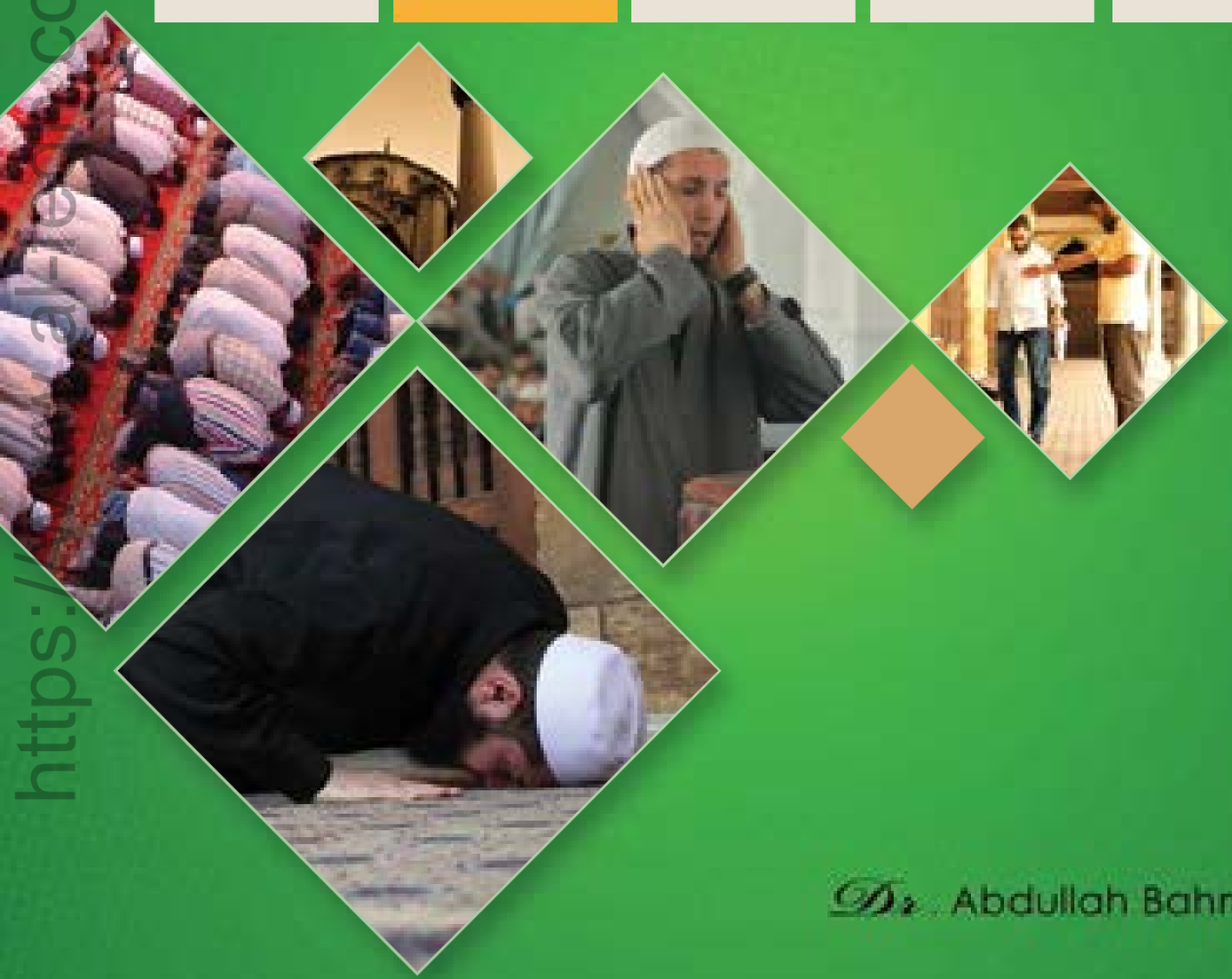

Dr. Abdullah Bahmmam

Namazın Rükünleri Vacipleri ve Sünnetleri

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

8 Namazın Rükünleri Vacipleri ve Sünnetleri

https://www.al-feqh.com/tr

Birincisi: Namazın Rükünleri

Namazın Rükünleri

Namazın esas kısımlarıdır ki namaz bunlardan oluşur. Herhangi bir durumda terki caiz değildir ve ister kasıtlı isterse unutarak olsun yapılmaması durumunda yükümlülüğü kalkmayan sadece acizlik durumunda yükümlülüğü kalkabilen bir hükümdür.

1. Niyet
2. Gücü yetenin farz namazlarda kıyam (ayakta durmak) yapması
3. İftitah tekbiri
4. Fatiha okumak
5. Rüku
6. Rükudan sonra kalkma
7. Yedi aza üzerine secde
8. İki secde arasında oturma
9. Son oturuş
10. Son oturuşta tahiyyat okumak
11. Son oturuşta Rasülullah'a salat okumak
12. Selam
13. Namazın bütün rükünlerinde tuma'ninet
14. Namazın bütün rükünleri arasında tertip (sıra).

İçindekiler

Namazın rükünleri
Namazın vacipleri
Namazın sünnetleri
Kavli sünnetler
Fiili sünnetler

Namazın rükünlerinden birini terkeden insan ne yapar?

1. Namazın rükünlerinden birini bilerek terkeden insanın namazı bozulur ve iade etmesi gerekir.

2. Namazın rükünlerinden birini sehven terkenden birisi ise şu iki durumdan birisi gibidir.

a. Eğer unuttuğu rüknü, bir sonraki rekatın misline kadar hatırlamazsa, rüknünü unuttuğu rekatı fesheder ve bu rekatı onun yerine sayar böylece namazı tamamlayıp sehiv secdesi yapar. Mesela; birisi ikinci rekatta fatiha okurken, birinci rekatta fatiha okumayı unuttuğunu hatırlarsa, bu rekatı

https://www.al-feqh.com/tr

ilk rekatı sayar ve öncekini lağveder.

b. Eğer unuttuğu rüknü, bir sonraki rekatin misline yetişmeden hatırlarsa, hemen unuttuğu rüknü yapar ve oradan namazına devam eder sonunda da sehiv secdesi yapar. Mesela; birisi kiraati tamamladıktan sonra rüku etmeyi unutur ve secdede bunu hatırlarsa hemen geri döner rüku edip namazına devam eder.

İkincisi: Namazın vacipleri

Namazın vacipleri

Sehiv secdesiyle tamamlanan ve unutkanlıkla sakıt olandır.

1. Namaz esnasında intikal tekbirleri.
2. Rukuda "Sübhane rabbiya'l-Azim" demek.
3. İmam ve münferid için rukudan kalkarken "Semiallahu limen hamideh" demek. Ancak ma'mum için meşru değildir.
4. Rukudan doğrulunca ve dik halde iken, "Rabbena veleke'l-hamd" demek.
5. Secdede iken "Sübhane Rabbiya'l-A'la" demek.
6. Birinci teşehhüd için oturmak
7. İlk oturuş.

Namaz vaciplerinden birini terk eden kimse ne yapmalıdır?

1. Kim bir vacibi kasten terk ederse namazı bozulur ve namazını tekrar kılması gerekir.
2. Kim sehven terk ederse namazı sahihtir. Ve sehiv secdesini yapar.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Üçüncüsü: Namazın sünnetleri

Namazın kılınışındaki zikredilen namazın şartları, rükünleri ve vacipleri dışında kalanlar sünnettir. Terk edilmesi namazın sıhhatında tesir etmez. Terkinde sehiv secdesi gerektirmez. Namazın sünnetleri iki çeşittir. Sünetleri çoktur. Bunlardan bazıları şunlardır:

Birincisi: Kavli sünnetler

1. İstiftah : Fatiha'dan önce okunan duadır.
2. İaze: "Euzü billahi mineşşeytani'rracim" demek.
3. Besmele: "Bismillahirrahmanirrahim" demek.
4. Rukuda ve secdede birden fazla tesbih etmek.
5. İki secde arasında oturmada "Rabbi-ğfir li" sözünü birden fazla söylemek.
6. Rukudan doğrulduktan sonra "Rabbena veleke'l-hamd" sözünü ziyadeleştirmek.
7. Fatiha'dan sonra zammi sure okumak.

İkincisi: Fiili sünnet

Bu sünnet çoktur, bunlardan bazıları şunlardır:

1. İftitah tekbirinde, ruku ederken, rukudan kalkarken ve ikinci rekata kalkarken elleri kaldırmak.
2. Kıyam esnasında rukudan önce ve rukudan sonra sağ eli sol elin üzerinde koymak.
3. Secde yerine bakmak.
4. Secde esnasında elleri karından ve yandan uzaklaştırmak.
5. İftiraş: Oturuşta sağ ayağı dik tutmak ve parmaklarını kıble yönüne çevirmek ve sol ayağı yatırarak üzerine oturmasıdır. Tüm sünnet namazlarının oturuşunda yapılır. Ancak son oturuş hariç. İki rekattan fazla olan namazlar.
6. Teverruk: Namaz kılan kişinin sol kalçası üzerine oturup sağ ayağını dikmesi, sol ayağını da sağ ayağı altından çıkararak oturmasıdır. İki rekattan fazla olan namazlarda ve son oturuşunda teverruk yapmak sünnettir.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

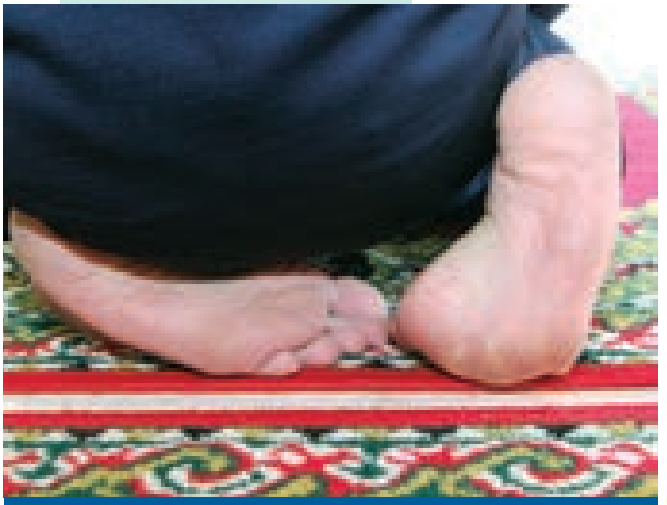

İftiraş

Teverruk

https://www.al-feqh.com/tr

Resimli İbadet Fıkhı

İslam Hükümlerinin Basitleştirilerek Öğretilmesi

Temizlik | Namaz | Oruç | Zekat | Hac

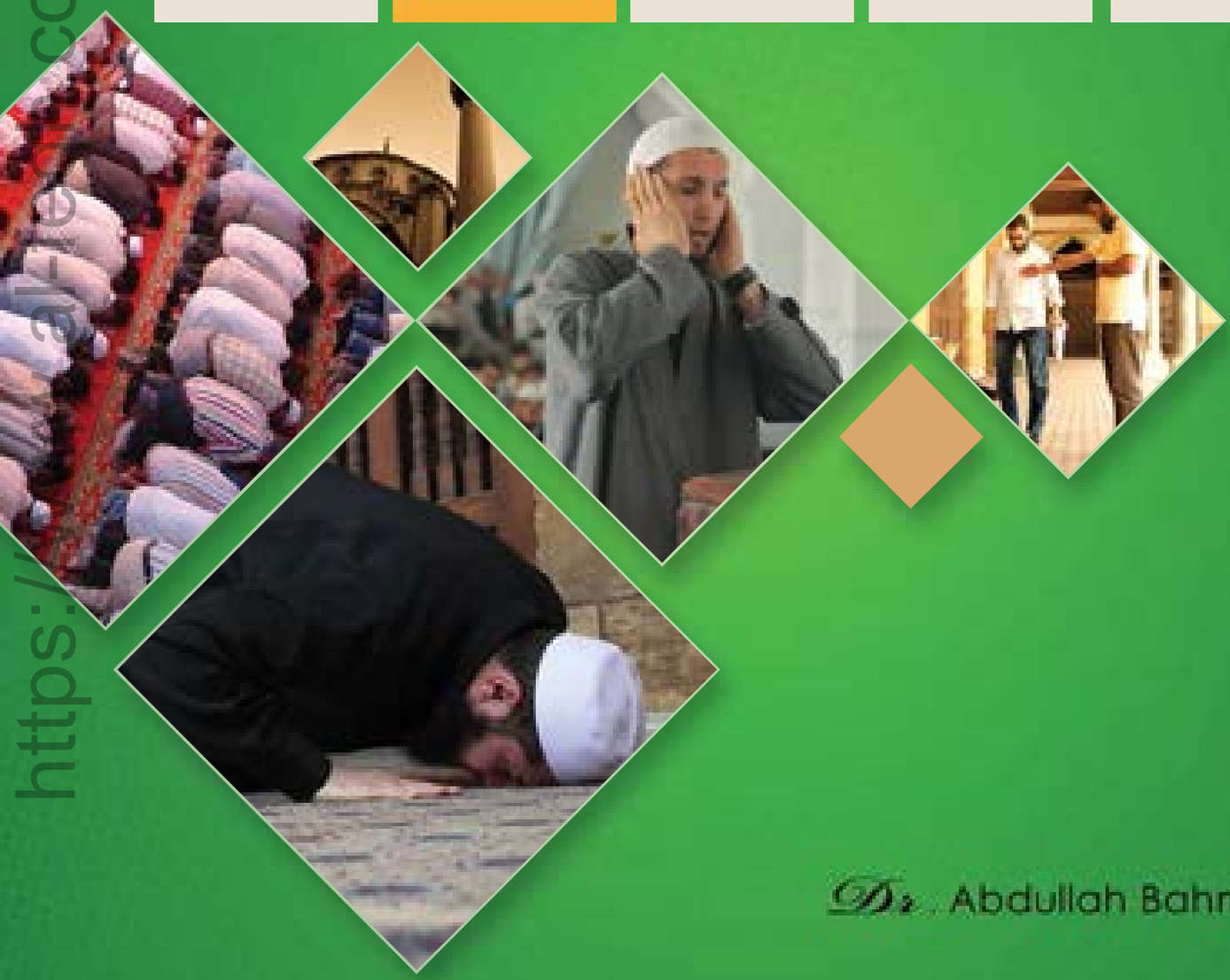

Dr. Abdullah Bahmmam

Namazın Mubahları, Mekruhları ve Bozan Şeyler

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

9 Namazın Mubahları, Mekruhları ve Bozan Şeyler

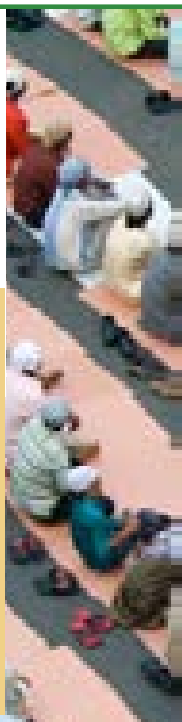

İçindekiler

Namazın Mubahları

Namazın Mekruhları

Namazı Bozan Şeyler

Birincisi: Namazın Mubahları

1. Namazda bir illetten dolayı kıbleden yönünü çevirmeden yürümek, kıble yönündeki kapıyı açmak gibi.
2. Namaz esnasında çocukları taşımak
3. Namaz esnasında yılan ve akrep öldürmek.
4. Bir zaruri ihtiyaçtan dolayı sağ ve sola bakmak
5. Namaz esnasında ağlamak
6. Namaz esnasında erkeklerin tesbih etmesi, kadınların da alkışlaması
7. İmama fetihte bulunmak
8. Namaz esnasında verilen selama karşılık için parmakla veya el ile işaret etmek (elin arkası üstte gelecek şekilde avucunu yere koyar).
9. Namaz kılan kimse namazda olduğunu işaretle belirtir.
10. Hamd etmek gerektiren bir durum olursa hamd etmek
11. Namazda iken sol tarafına tükürmek ve balgam çıkarmak
12. Namaz kılarken önünden geçeni engellemek

İkincisi: Namazın mekruhları

1. Namaza başı meşgul olan kimse veya kendisini meşgul edecek yanında veya önünde veya namazdan kendisini alıkoyacak bir şeyin olması; idararını zorla tutmak veya büyük abdestini veya teneffüs etmeyi veya aç ve susuz olarak namaza durmak, huzurunda canını çekecek bir yemeğin olması veya kendisini namazdan alıkoyacak bir şeye bakmasıdır.

2. İtminanı ve huşuyu yok edecek harekette bulunmak. Örneğin: ihtiyaç olmayan hareket etmek, gereksiz yere sakalıyla, elbisesiyle ve saatiyle oynamak, parmakları çatlatmak ve birbirine geçirmek ve benzeri şeyleri namazda yapmak.
3. Zorunlu olmadan beden hariç yüzünü sağa ve sola çevirmek, bedenini çevirecek olursa namaz bozulur.
4. Tahassur: Elini böğrüne koyma. İnsanın orta yerine bulunan kalçaların üst tarafında olan yerdir. Zira bu Yahudilerin adetlerindedir.
5. Namazda ağzı ve burnu kapatmak.
6. Kollarını ve elbiselerini önden ve arkadan kaldırmak.
7. Erkeklerin saçlarını bir bağ ile veya örgü yapmak. Elleri arkadan bağlı tutukluya benzeyecektir.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Eğer secde edecek olursa saçı onunla birlikte yere sarkmayacaktır.

8. Kıbleye doğru veya sağ tarafına balgamı tükürmek.
9. Gözlerini semaya dikip bakmak.
10. İhtiyaç olmaksızın gözlerini kapatmak.
11. Dirsekleri yere koymak.

Üçüncüsü: Namazı bozan şeyler

1. Namazın şartlarını bozacak bir durum oluşursa; abdesti bozacak bir durum veya kasten avert yerlerini açmak veya tüm bedeniyle kıbleden başka bir yöne dönmek veya niyeti kesmek.
2. Namazın rükünlerinden veya vaciplerinden birini kasten terk etmek.
3. Namaz cinsinden olmayan ameli kesir; yürümek ve çok hareket yapmak.
4. Gülmek ve kahkaha atmak
5. Kasten konuşmak.
6. Kasten yemek ve içmek.
7. Kasten bir rükün veya bir rekat fazla kılmak.
8. Muktedi (Tabi) olan kimsenin imamından önce kasten selam vermesi.

https://www.al-feqh.com/tr

Resimli İbadet Fıkhı

İslam Hükümlerinin Basitleştirilerek Öğretilmesi

Temizlik | Namaz | Oruç | Zekat | Hac

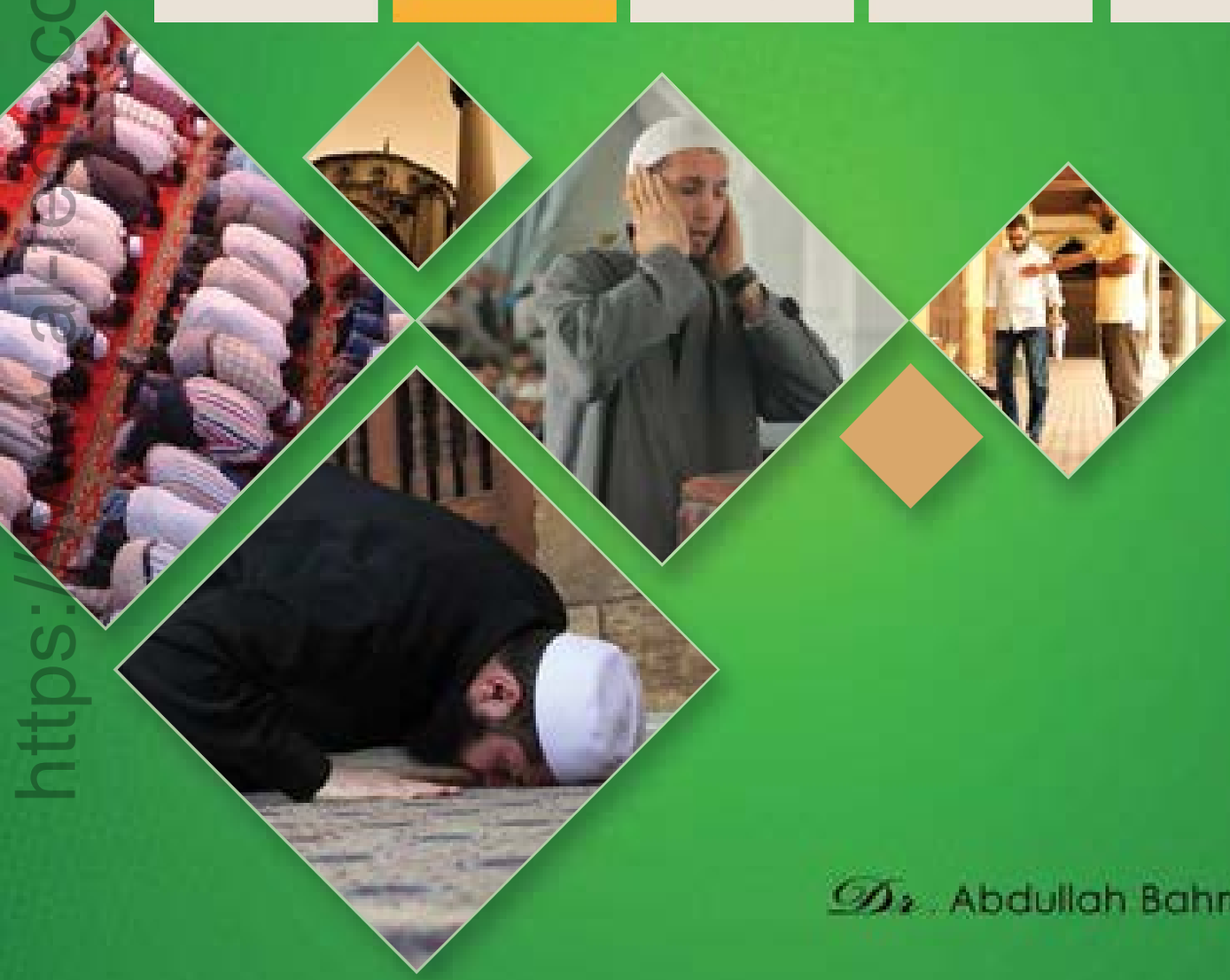

Dr. Abdullah Bahmmam

Sehiv, Şükür ve Tilavet Secdesi

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

10 Sehiv, Şükür ve Tilavet Secdesi

https://www.al-feqh.com/tr

İçindekiler

Sehiv secdesi
Sehiv secdesinin tanımı
Sehiv secdesinin nedenleri
Sehiv secdesinin yapılışı
Şükür secdesi
Şükür secdesinin tanımı
Şükür secdesinin yapılışı
Tilavet secdesi
Tilavet secdesinin tanımı
Tilavet secdesinin yapılışı
Secde ayetleri

Birincisi: Sehiv secdesi

Sehiv secdesi

Namaz kılan kimsenin iki secde getirmesinden ibarettir. Sehiv secdesi namazda bir eksikliği tamamlamak için yapılır.

Sehiv secdesinin nedenleri

Sehiv secdesinin nedenleri üçtür: Şüphe, ziyade ve noksanlıktır.

1. Şüphe:

Şüphe

İki şey arasında tereddüt etmektir.

Namaz için şüphe iki kısma ayrılır:

1. Namazdan sonra şüpheye düşmek.

Bu şüpheye bakılmaz.

Örneğin: Fecir namazını kıldıktan sonra iki rekat yoksa üç rekat mı kıldı, diye şüphelenmesidir. Bu şekke bakılmaz. Ancak yaptığından emin olması gerekir.

2. Namaz esasında şüpheye düşmek.

Bu şüphe iki durumda yoksun olmaz.

a. İki halden birini tercih etmesi

Burada tercih ettiği şeyi yapar ve selamdan sonra sehiv secdesi yapar. Örneğin: Adamın biri öğle namazını kılmaktadır. Kıldığı ikinci mi, üçüncü mü diye şüphelenirse ve üçüncüdür diye tercihini yaparsa üçüncü rekat sayılır. Daha sonra namazını tamamlar ve selamdan sonra sehiv secdesini yapar. Bunun delili ise Peygamberimiz (sallallahu aleyhi vesellem). Şöyle buyurmaktadır: "Biriniz namazında şüpheye düşerse doğrusunu tercih etsin daha sonra selam versin ve sonra da iki secde etsin."[1]

(1) İbn Hibban rivayet etti.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Selam veriyor. | Sehiv secdesini yapıyor

b. İki durumda da tercih etmemesi

Böyle durumda aza bina eder. Daha sonra namazını tamamlar ve selamdan önce sehiv secdesi yapar.

Örneğin: Adamın biri öğle namazını kılmakta ve kılarken ikinci mi, üçüncü mü diye şüpheye düşerse hiç tercih yapmaz. Bu kimse aza bina eder ve ikinci diye itibar ederek namazını tamamlar ve sehiv secdesini selamdan önce yapar. Delil olarak peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şu hadisidir: "Eğer sizden biriniz namazında kaç rekat namaz kıldığını şüphelenirse; üç veya dört mü? Şüpheyi atsın ve ikna olduğu duruma bina etsin daha sonra selamdan önce iki secde etsin."[1]

(1) Müslim rivayet etti.

Sehiv secdesini yapıyor | Selam veriyor.

https://www.al-feqh.com/tr

2. Fazlalık:

Namaz kılan kimsenin rekatlarında ve secdelerinde fazla kılmasıdır… Ziyade iki durumdan yoksun olmaz:

a. Namaz kılan kimse onu hatırlaması

Böyle durumlarda tekrar onu iade eder sonra namazını tamamlar ve daha sonra selamdan sonra sehiv secdesini yapar. Örneğin: Öğle namazını kılan bir kimse beşinci rekata kalktı ve sonra hatırladı. Kendisine vacip olan hemen oturmasıdır. Daha sonra namazını tamamlar ve selamdan sonra sehiv secdesini yapar.

b. Namaz kılan kimsenin yaptıktan sonra hatırlaması.

Böyle durumlarda namazını tamamlar ve selamdan sonra sehiv secdesini yapar. Bunun delili İbn Mesud'un rivayetidir: Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) öğle namazını beş rekat olarak kıldı. Kendisine denildi ki: "Namaz artırıldı mı? bunun üzerine şöyle buyurdu: "Ne o? dedi ki: Beş rekat kıldınız! Bunun üzerine selam verdikten sonra iki secde yaptı."[1]

3. Eksiklik:

Namaz kılan kimsenin bir rüknü veya vacibi veya rükünleri veya vacipleri eksik yapmasıdır.

1. Rüknün eksik olması

Eğer bu rükün iftitah tekbiri ise namaz bozulur. Çünkü namaz hiç başlamamıştır. Şayet rükün iftitah tekbiri değilse iki durumdan yoksun olunmaz:

a. Namaz kılan kımsenin unuttuğu rüknü sonraki rekattaki yerine ulaştığında hatırlaması.

Böyle durumlarda rüknü unuttuğu rekatı geçersiz kılar ve sonraki gelen rüknü yerine geçer. Örneğin: Adamın biri birinci rekatta ruku yapmayı uuuttu ve daha sonra ikinci rekatın rukuunda hatırladı. Bu kimse ikinci rekatı birinci rekat olarak itibar eder. Ve önceki rekata itibar edilmez. Namazını tamamlar daha sonra selamdan sonra sehiv secdesi yapar.

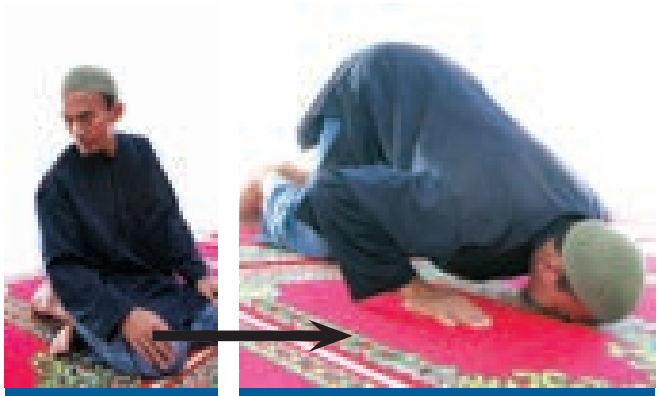

Selam veriyor. | Sehiv secdesini yapıyor

b. Namaz kılan kimsenin unuttuğu rüknü gelecek rekatta rükün gelmeden önce hatırlaması.

Böyle durumlarda terk ettiği rükne geri döner ve yaptıktan sonra kalan rükünlere devam ederek namazı tamamlar. Sonra selamdan sonra sehiv secdesi yapar. Örneğin: Bir kimse birinci rekatta; ikinci secdeyi ve secde arasındaki oturuşu unuttu. İkinci rekatta rukudan kalktıktan sonra hatırlarsa tekrar döner, oturur ve secde eder sonra namazını tamamlayarak selamdan sonra sehiv secdesi yapar.

2. Vacibin eksik olması:

Namaz kılan kimse namazın vaciplerinden birini unutursa üç şeyden yoksun kalmaz:

a. Namaz kıldığı rükünden ayrılmadan önce hatırlaması

Böyle durumda yerine getirir ve kendisine bir şey gerektirmez.

b. Namaz kıldığı rükünden ayrıldıktan sonra ve ikinci rükne ulaşmadan önce hatırlaması.

Böyle durumlarda geri döner ve rüknü yerine getirir. Daha sonra namazını tamamlar ve selamdan sonra sehiv secdesi yapar.

(1) Buhari rivayet etti.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

c. Namaz kıldığı rükne vardıktan sonra hatırlaması

Böyle durumlarda namazına devam eder ve tekrar geri dönmez ve selam vermeden önce sehiv secdesi yapar. Örneğin: Bir kimse ikinci rekattaki ikinci secdeden sonra teşehhüde oturmadan üçüncü rekata kalkmadan önce hatırlarsa hemen oturur ve tahiyyatü okur ve namazını tamamlar. Ve herhangi bir şey gerektirmez.

Eğer ayağa kalkmadan önce hatırlarsa geri döner ve oturur ve tahiyyatü okur daha sonra namazını tamamlayarak selamdan sonra sehiv secdesi yapar. Şayet ayağa kalktıktan sonra hatırlarsa teşehhüd sakıt olur ve dönmez. Daha sonra namazını tamamlayarak selam vermeden önce sehiv secdesi yapar. Delili de Abdullah bin Buhayne'den rivayet edilmiştir: "Resulullah (sallallahu aleyhi vesellem) öğlen namazında birinci oturuşu yerine getirmeden direk ayağa kalkmıştı. Sonra namazını tamamlayınca her secdede tekbir almak süretiyle selam vermezden önce unuttuğu oturuşun yerine oturduğu yerden iki secde yaptı. Bu secdeleri onunla birlikte cemaatta yaptı."[1] Daha önce anlatıldığı gibi sehiv secdesi selamdan önce ve selamdan sonra yapılmaktadır.

(1) Buhari rivayet etti.

https://www.al-feqh.com/tr

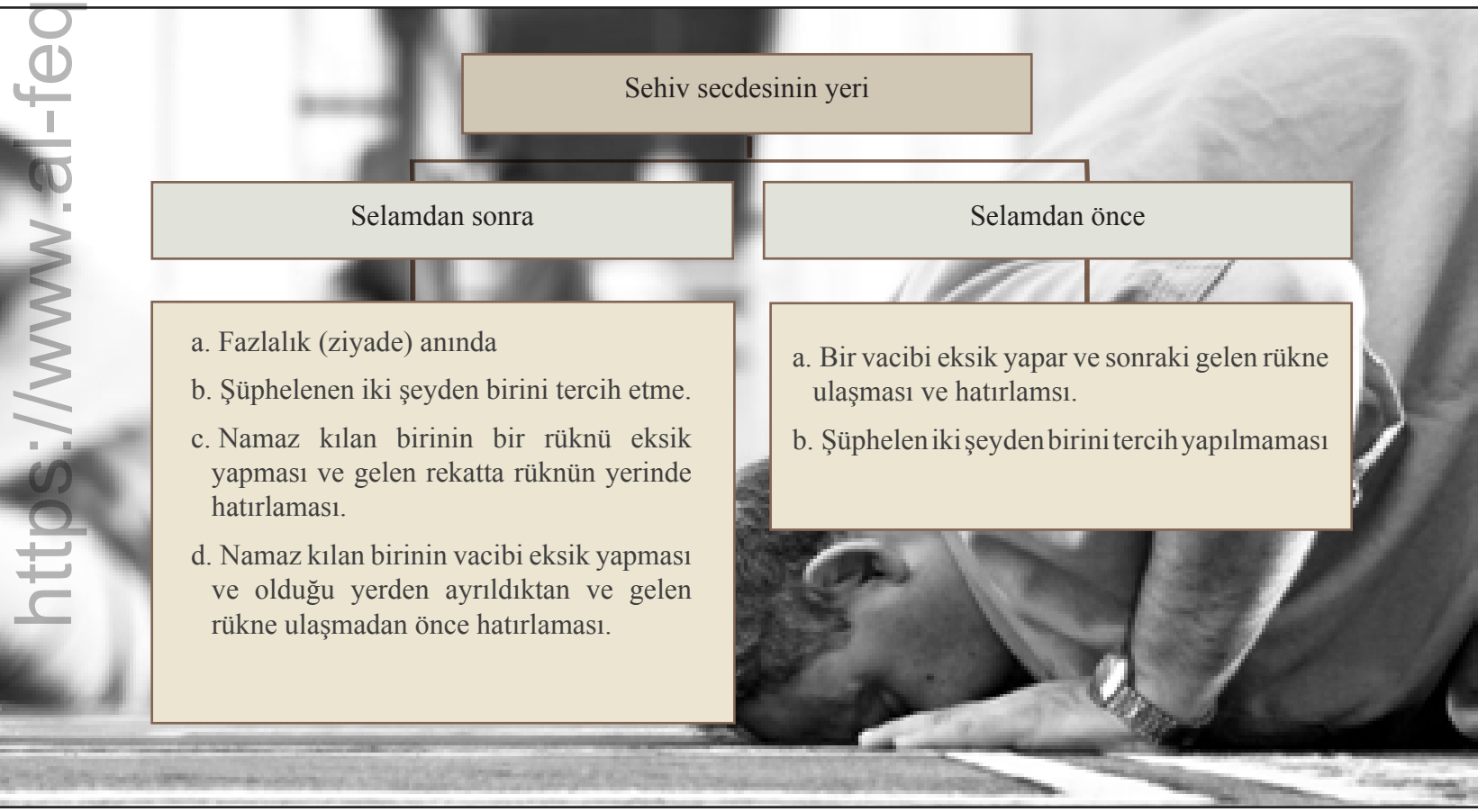

https://www.al-feqh.com/tr

Sehiv secdenin yapılışı

Sehiv secdesi namazda yapılan secdenin aynısıdır. Secdeye varırken ve secdeden kalkarken tekbir getirilir. Secdede ve iki secde arasında söylenen sehiv secdesinde de söylenir.

İftitah Tekbiri

Sehiv secdesi yapmaktadır

https://www.al-feqh.com/tr

Konular (Meseleler)

1. Namaz kılan kimse, namazı tamamlamadan önce selam verir ve uzun bir sure sonra bu şekilde selam verdiğini hatırlarsa namazını iade eder. Ancak iki-üç dakika gibi bir sürede bu şekilde selam verdiğini hatırlarsa namazını tamamlar ve selam verdikten sonra sehiv secdesi yapar.
2. Muktedi olan biri imama sehiv secdesinde idrak etsede imama tabi eder.
3. Eğer namaz kılan biri iki kere sehiv ederse, biri selamdan önce diğeri de selamdan sonra meydana gelirse, selamdan önce bir defa sehiv secdesi yapar.

https://www.al-feqh.com/tr

Resimli İbadet Fıkhı

İslam Hükümlerinin Basitleştirilerek Öğretilmesi

Temizlik | Namaz | Oruç | Zekat | Hac

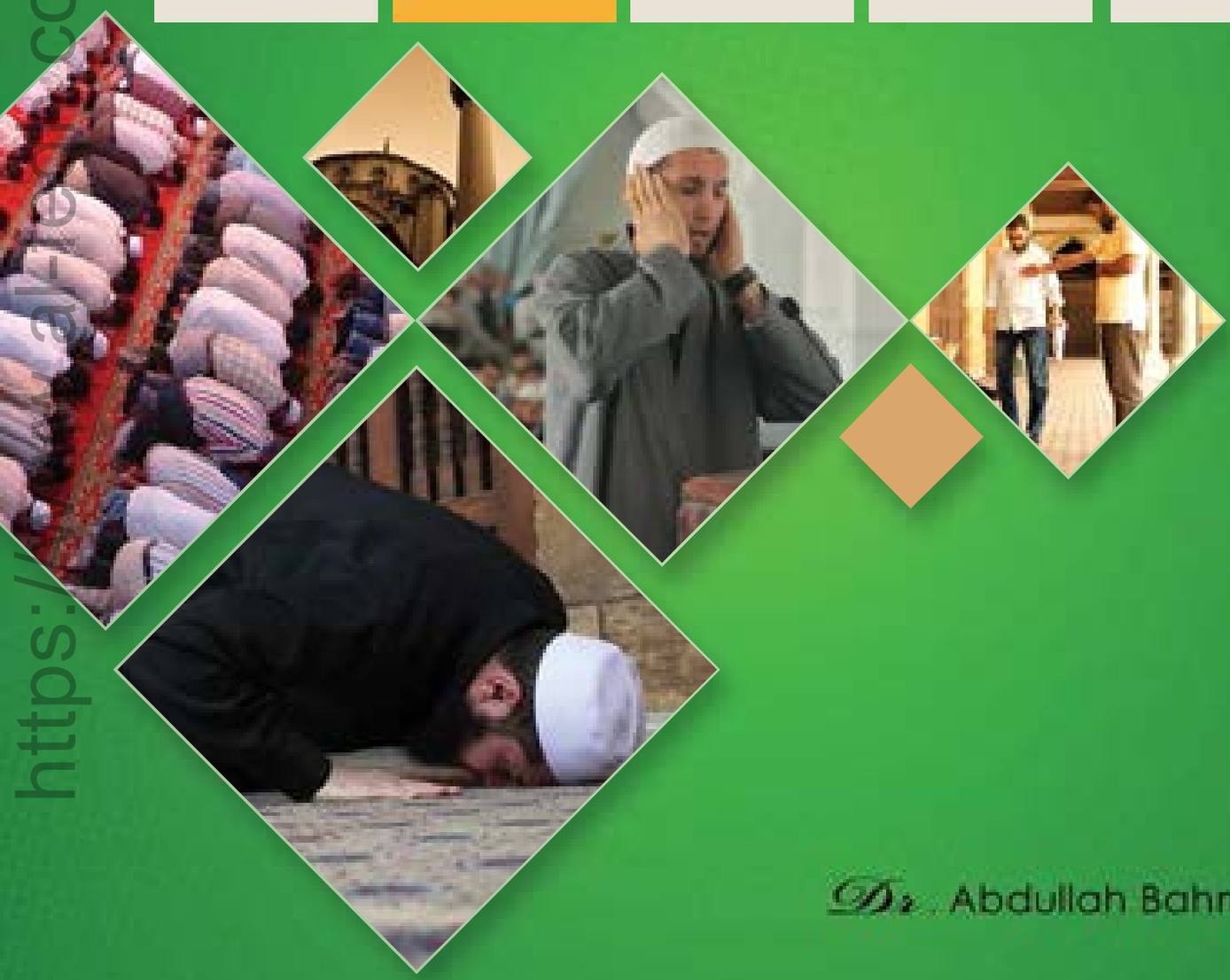

Dr. Abdullah Bahmmam

Cemaatle Kılınan Namaz

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

11

Cemaatle Kılınan Namaz

https://www.al-feqh.com/tr

Cemaatle kılınan namazın hükmü

Din; gücü yeten erkeklere cemaatle namaz kılmayı emretti. Terk edeni de uyardı. Nitekim Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) cemaate iştirak etmeyenleri yakmaya kalkıştı. Hatta kör adama bile terkine müsaade vermedi. Bunun delili de şunlardır:

1. Allah şöyle buyurmaktadır: "(Ey Muhammed!) Cephede sen de onların (mü'minlerin) arasında bulunup da onlara namaz kıldırdığın vakit, içlerinden bir kısmı seninle beraber namaza dursun." (Nisa:102)

Allah, savaş ve seferde cemaatle emr ettiğine göre, emniyet ve evde cemaat daha evladır.

2. Ebu Hureyre (radıyellahu anh) rivayet ediyor. Resülullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: "Şüphesiz ki münafıklara en ağır gelen namaz, yatsı namazı ile sabah namazıdır. Eğer bu iki namazda olanları bilecek olsalardı, sürünerek olsa dahi mutlaka bu namazlara gelirlerdi. İçimden şu kararı vermek istedim: Emredeyim de namaz için kamet getirilsin, sonra bir adama emredeyim de cemaate o namaz kıldırsın. Sonra da beraberimde, beraberlerinde odun demetleri bulunan bir takım adamları alarak namaza katılmayan toplulukların yanına gideyim de, içlerinde oldukları halde evlerini ateşe vermek istedim."[1] Cemaatle namaz

(1) Buhari ve Müslim rivayet ettiler.

İçindekiler

- Cemaatle namaz kılmanın hükmü.
- Cemaatle namaz kılmanın hikmeti ve fazileti.
- Cemaatin birbirini tanıması.
- Kulun nifakatan münezzeh olması
- Müslümanların birlik ve beraberliğin pekiştirilmesi
- Müslümanların Karşılıklı anlayışı
- Müslüman gönüllerin birlikteliği.
- Allah'ın düşmanlarını kıskandırmak.
- Günahların bağışlanması.
- Cemaatle kılınan namaz tek başına kılınan namazdan daha faziletlidir.

https://www.al-feqh.com/tr

kılmak vacip olmasaydı peygamerimiz (sallallahu aleyhi vesellem) kılmayan için ateşe vermek istemezdi. Münafıkların bu şekilde vasfedilmeleri de vacip oluşundandır.

3. Peygamber Efendimizde bir kör adamın namazı evinde kılmak için izin istemesi ve peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): "Ezanı duyuyor musun? Sorusuna kör adam da: Evet, ya resülullah!" cevabına karşılık Peygamberimiz (sallallahu aleyhi vesellem): "O zaman icabet et"

4. İbn Mes'ûd (radıyellahu anh) şöyle dedi: "Yarın Allah'a müslüman olarak kavuşmak isteyen kimse, şu namazlara ezan okunan yerde devam etsin. Şüphesiz ki Allah Teâlâ sizin peygamberinize hidayet yollarını açıklamıştır. Bu namazlar da hidayet yollarındandır. Şayet siz de cemaati terkedip namazı evinde kılan şu adam gibi namazları evinizde kılacak olursanız, peygamberinizin sünnetini terketmiş olursunuz. Peygamberinizin sünnetini terkederseniz sapıklığa düşmüş olursunuz. Vallahi ben, nifakı bilinen bir münafıktan başka namazdan geri kalanımız olmadığını görmüşümdür. Allah'a yemin ederim ki, bir adam iki kişi arasında sallanarak namaza getirilir ve safa durdurulurdu."[1]

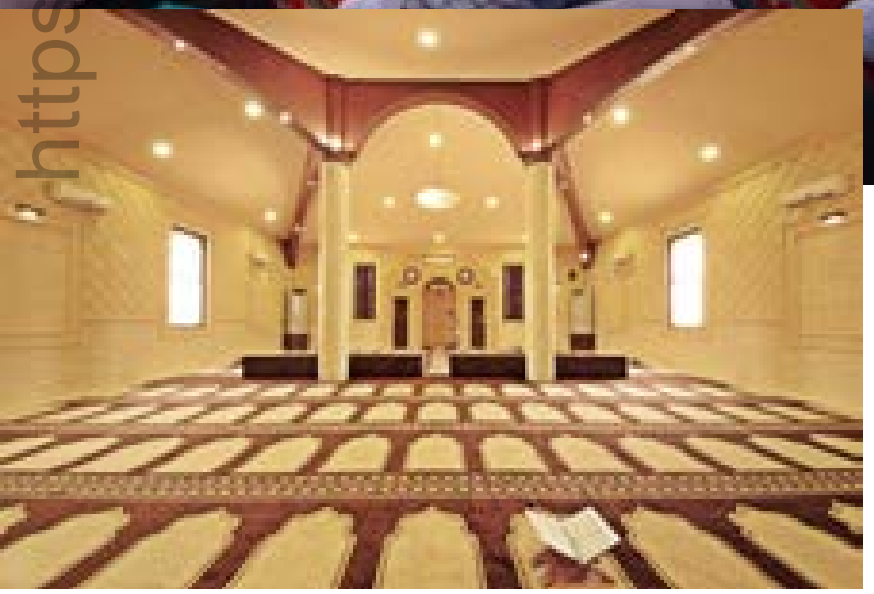

(1) Müslim rivayet etti.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Cemaatle namaz kılmanın hikmeti ve fazileti

1. Cemaatin birbiriyle tanışması, saygı ve sevgi bağlarını güçlendirilmesidir. İman ancak bunlarla gerçekleşir. İmanın, cennetin yolu ancak muhabbetle meydan gelir.
2. Kırk gün iftitah tekbirine ulaşan kimsenin nifak ve ateşten beri olmasıdır. Nitekim bu konuda Enes (radıyellahu anh) rivayet ettiğine göre; peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: "Her kim, Allah rızâsı için, iftitah tekbirini idrak etmek sûretiyle kırk gün cemaatle (farz) namazı kılarsa, onun için iki şeyden beraat yazılır: Cehennemden kurtulmak ve nifaktan emîn olmak."[1]
3. Müslümanların birlikteliği, gönülleri iyilik ve güzelliklere ulaştırır.
4. Müslümanları karşılıklı anlayışa, hoşgörü ve yardımlaşmaya sevk eder.
5. Dini gücünü ve kurallarını açığa çıkarır.
6. Müslüman gönülleri birleştirir. Nitekim namazda saf tutarken beyaz –siyah, arap-acem, küçük-büyük, zengi-fakiri yanyana omuz omuza getirir. Tek bir imamın arkasında, aynı vakitte ve tek bir kıbleye yöneltir.
7. Allah'ın düşmanlarını kıskandırmak. Çünkü müslümanlar mescitlerde cemaatle namaza devam ettikleri sürece güçlü olduklarını gösterir.
8. Günahlardan arındırır, dereceleri yükseltir. Nitekim Ebu Hureyre (radıyellahu anh) rivayetine göre, Resülullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: "Size, Allah'ın kendisiyle günahları yok edip, dereceleri yükselteceği hayırları haber vereyim mi?" buyurdular. Ashâb: Evet, yâ Resûlallah! dediler. Resûl-i Ekrem: "Güçlükler de olsa abdesti güzelce almak, mescidlere doğru çok adım atmak, bir namazı kıldıktan sonra öteki namazı beklemek. İşte ribâtınız, işte bağlanmanız gereken budur"[2]
9. Cemaatle kılınan namaz tek başına kılınan namazda yirmi yedi derece daha faziletlidir. Abdullah bin ömer (radıyellahu anh) rivayet ediyor. Resulullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: "Cemaatle kılınan namaz, tek başına kılınan namazdan yirmi yedi derece daha faziletlidir."[3]

(1) Tirmizi rivayet etti.
(2) Müslim rivayet etti.
(3) Buhari rivayet etti.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Evde cemaatle kılınan namaz

Mescit yakın ise evde cemaatle kılmak uygun değildir. Fakat cami uzak ve ezanı duymuyorlarsa evde cemaatle namaz kılmalarında herhangi bir sakınca yoktur.

https://www.al-feqh.com/tr

Resimli İbadet Fıkhı

İslam Hükümlerinin Basitleştirilerek Öğretilmesi

Temizlik | Namaz | Oruç | Zekat | Hac

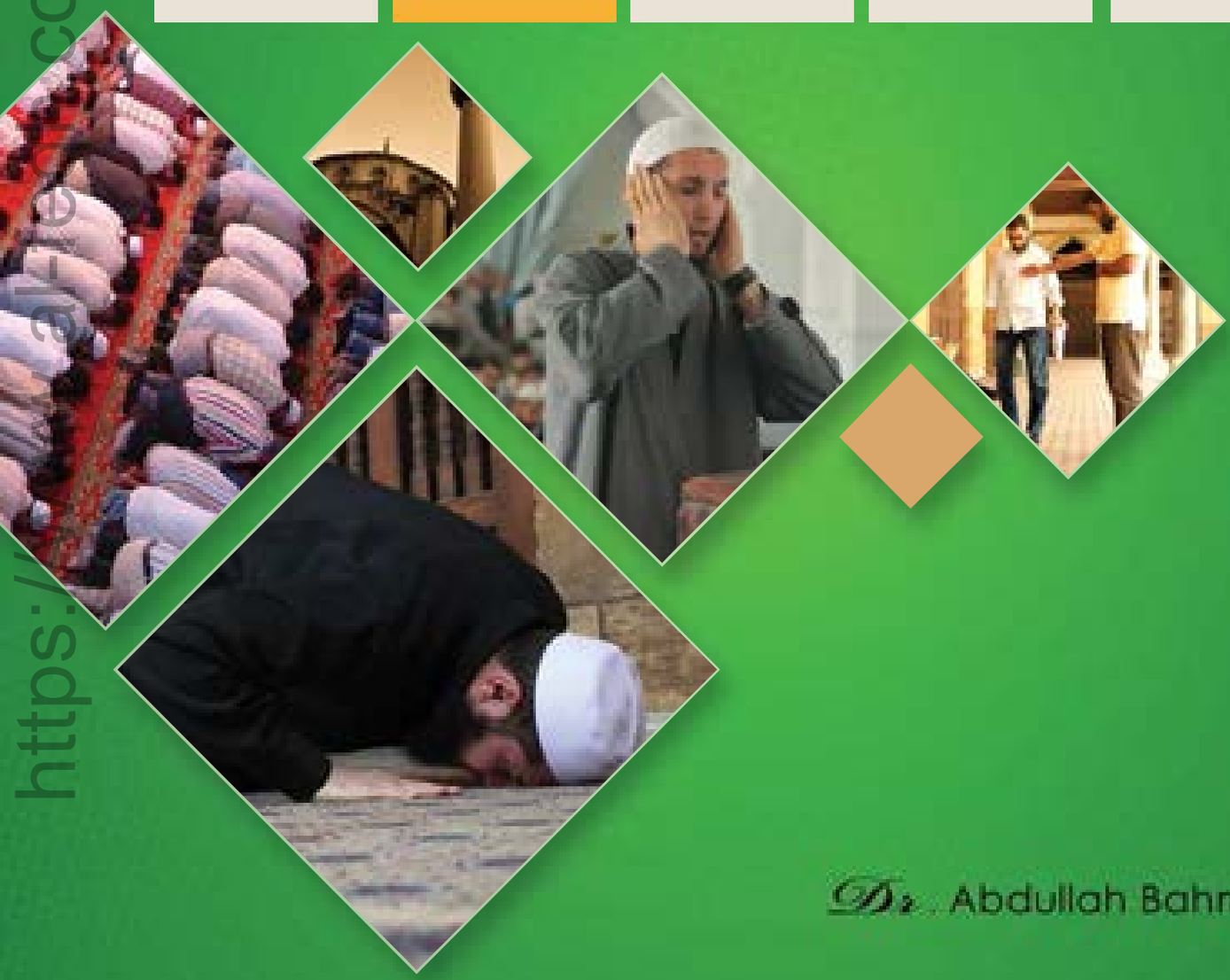

Dr. Abdullah Bahmmam

İmamlık ve Muktedi

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

12

İmamlık ve Muktedi

https://www.al-feqh.com/tr

İçindekiler

İmamlığa layık olanlar

İmam ve Muktedinin durumu

Kadınların durumu

İmama uyan kimsenin tabi olacağı hükümlerden bir kısmı

Namazda İmamı geçmek (İmamdan önce hareket etmek)

İmamlığa layık olanlar

Tertibe göre şöyledir:

Birincsi: Kur'an-ı Kerimi en iyi okuyan: Hükümleri ve fıkhi bilgileri en iyi bilen.

İkincisi: Sünneti en iyi bilen: Manalarını ve hükümlerini idrak eden.

Üçüncüsü: İlk hicret eden: yani küfür diyarından islam diyarına hicret eden. Şayet hicret yoksa ilk tevbe eden ve günahları terk eden.

Dördüncüsü: En yaşlısı: yukarıda bahsedilenlerde eşitlik varsa yaşa bakılır. Delili ise; Ebu Mes'ud El-Ensari'nin rivayetidir. Resülullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: "Kavim ve topluluğa, Allah'ın kitabını en iyi okuyan kimse imamlık eder. Eğer kıraatte eşit durumda olurlarsa, sünneti en iyi bilen imam olur. Sünneti bilmede de eşit durumda olurlarsa, daha önce hicret eden imam olur. Hicret etmede de eşit durumda olurlarsa, daha yaşlı olanı imam olur."[1]

İmam görevlendirileceği zaman bu tertibe göre yapılmalıdır. Veya maaş karşılığında imamları olmayanlar bu sırayı gözetmelidir. Ancak cemaatin maaşlı bir imamları varsa veya imam ev sahibi ise veya her şey elinde olan ise o başkasında daha önceliklidir. Bu konuda Resülullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: "İmamlık yapmak isteyen adam, başkasının mülk-ü tasarrufunda olan yerde (evinde, bahçesinde, çiftliğinde, iş yerinde) imamlık yapmasın; aynı zamanda başkasının evinde ve ikram ettiği sofrasına ancak sahibinin izniyle otursun."[2]

(1) Müslim rivayet etti.
(2) Müslim rivayet etti.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

İmam ve Muktedinin durumu

1. Muktedi bir kişi ise, imamın yanında ve sağ tarafında durması sünettir. İbn Abbas (radıyellahu anh) rivayetinde şöyle demektedir: "Resûl-i Ekrem ile birlikte bir gece namaz kılıyordum, ben de gelip sol tarafına durdum. Bunun üzerine elimden tutarak beni çevirdi ve sağ tarafına durdurdu."[1]
2. Eğer cemaat iki ve daha fazla ise, imam safın ortalarında durur. Cabir ve Cubar'ın hadisinde; "Onlardan biri Resülullah (sallallahu aleyhi vesellem) sağına biri de soluna durdu. Cabir dedi ki: Resülullah (sallallahu aleyhi vesellem) ikimizin elinden tutu ve arkasına aldı."[2]
3. Tek başına olan kimsenin safta yer olmasına rağmen, safın arkasında namaz kılması bir özür olmadan sahih değildir.

Kadınların durumu

1. Eğer kadınlar saf şeklinde namaz kılıyorlarsa imam olacak kadın durdukları safın ortasında durup namaz kıldırabilir.
2. Tek başına bir erkeğe tabi olan kadın erkeğin arkasında durur ve namaz kılar. eğer cemaatle kılıyorsa erkeklerin durdukları safın arkasında durur.
3. Erkeklerle birlikte kadınlarda cemaate iştirak etmişlerse sünnet olan erkeklerin arkalarında durmalarıdır. Kadınların safları da erkeklerin aynısı olmalıdır. Ebu Hureyre (radıyellahu anh) rivayetine göre; Resülullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: "Kadınların en hayırlı safları en arka olanlarıdır ve şerlileri de en önde olanlarıdır."[3]

(1) Buhari ve Müslim rivayet ettiler
(2) Müslim rivayet etti
(3) İbn Mace rivayet etti

Kadınların namaz kılış şekli

Kadının erkeklerin civarında olması

İmama tabi olmanın hükümlerinden bazıları

1. Evinde olan bir kimsenin hopörlöden gelen imamın sesine veya radyodan gelen sese tabi olması sahih değildir.
2. Saflar arka arkaya mescidin dışına kadar ulaşırsa imama tabi olunur.
3. İmama tabi olan cemaat; mescidin betonunda veya bodrumunda sesi işitmeleri halinde kıldıkları namaz sahihtir.
4. Farz namazı kılan birinin sünnet namazı kılan birine veya bunun tersi olan bir durumda tabi olması sahihtir. Örneğin: Teravih namazını kılan imamın arkasında yatsı namazını kılması veya kaza namazı kılan kimsenin arkasında vakit namazı kılan kimse gibidir. Bunu

https://www.al-feqh.com/tr

yapmakla ecir kazanır. Cabir bin Abdullah şöyle nakletmektedir: "Muaz, Resülullah (sallallahu aleyhi vesellem) ile birlikte namaz kılardı. Daha sonra kavmi geldiğinde de onlara imam olurdu."[1]

Mescid dışından imama tabi olmak

Namazda İmamı geçmek (imamdan önce hareket yapmak)

1. İmama tabi olan kimsenin imamın yaptığını hemen peşinden yapamasıdır. Nitekim bu konuda Peygamberimiz (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: "İmam ancak kendisine tabi olunmak için kılınmıştır. Eğer tekbir getirirse siz de getirin, eğer rukua varırsa sizde varın, eğer secde ederse siz de secde edin!"[2]

İmam tabi olanın imamdan önce hareket yapması haramdır. Nitekim bu konuya Peygamberimiz (sallallahu aleyhi vesellem) önem vererek şöyle buyurdu: "Başını imamdan önce kaldıran kimse Allah'ın, başını eşek başına veya suretini eşek suretine çevirmesinden korkmaz mı?!"[3]

2. Sehven imamını öne geçerse tekrar dönüp ona uyması gerekir.

(1) Buhari rivayet etti.
(2) Buhari ve Müslim rivayet ettiler
(3) Buhari ve Müslim rivayet ettiler

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

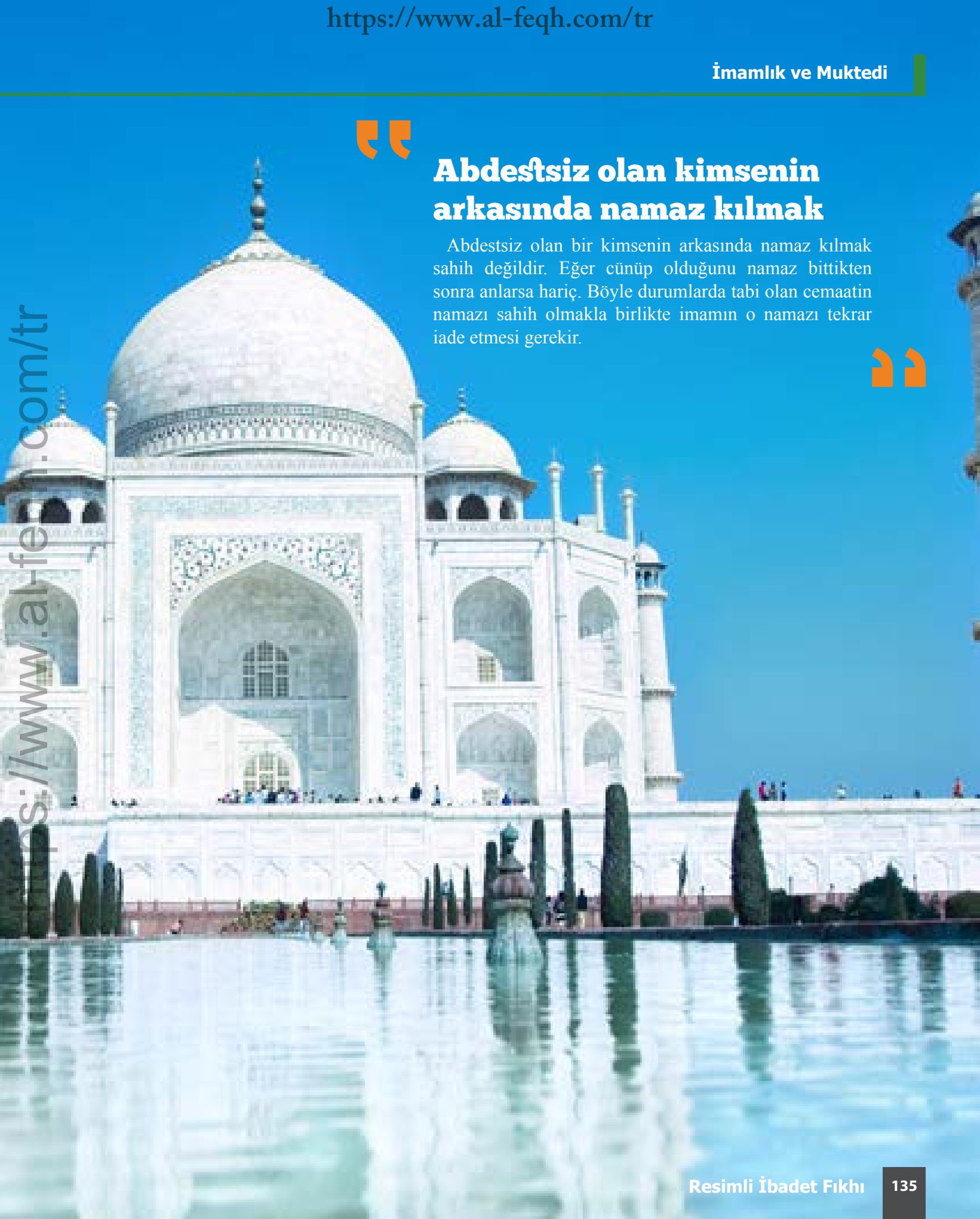

Abdestsiz olan kimsenin arkasında namaz kılmak

Abdestsiz olan bir kimsenin arkasında namaz kılmak sahih değildir. Eğer cünüp olduğunu namaz bittikten sonra anlarsa hariç. Böyle durumlarda tabi olan cemaatin namazı sahih olmakla birlikte imamın o namazı tekrar iade etmesi gerekir.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Resimli İbadet Fıkhı

İslam Hükümlerinin Basitleştirilerek Öğretilmesi

Temizlik | Namaz | Oruç | Zekat | Hac

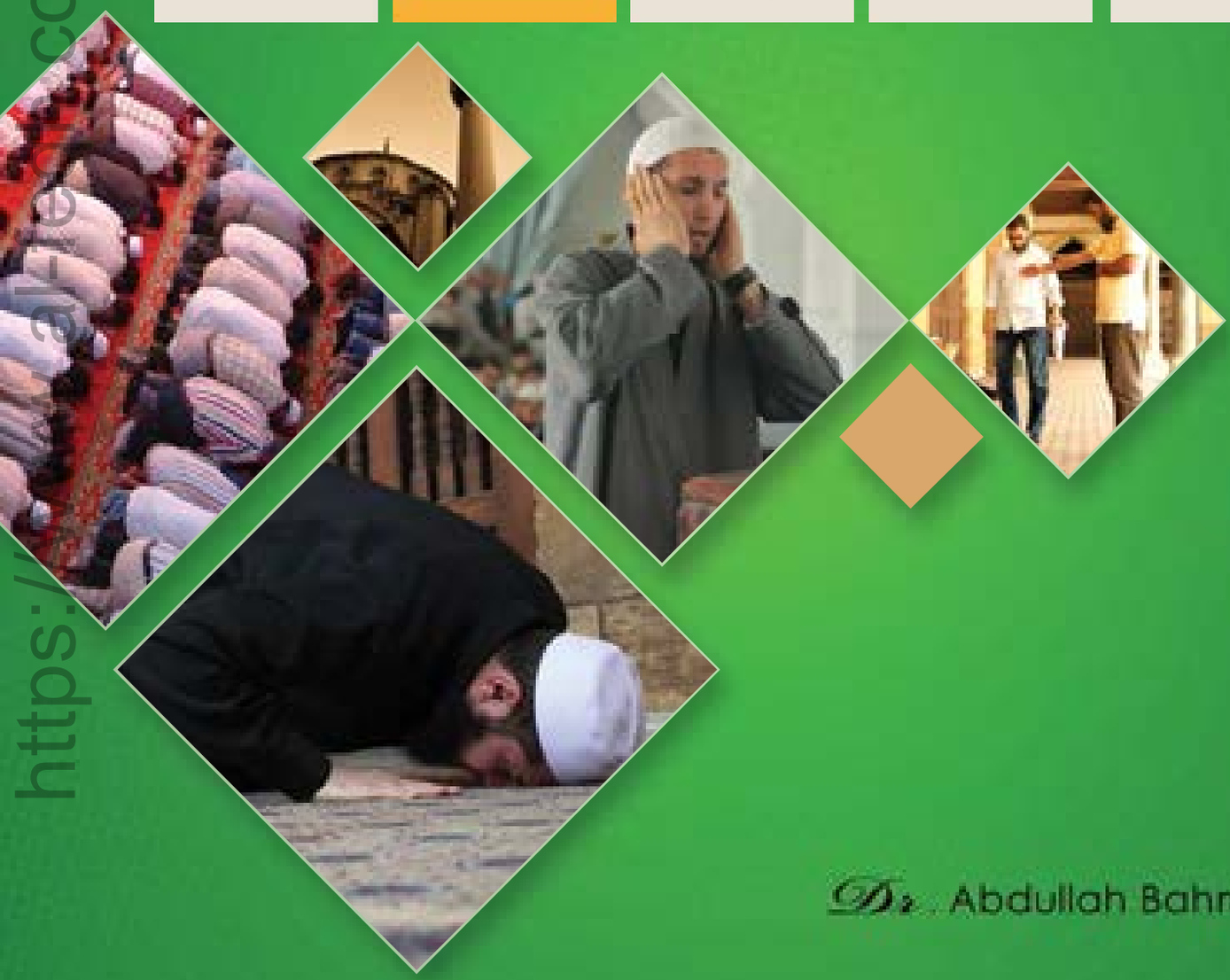

Dr. Abdullah Bahmmam

Özürlü olanların namazları

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

13 Özürlü olanların namazları

Özürler

Hastalık, yolculuk ve korku

İçindekiler

Özürlerin tanımı
Hastanın namazı
Hasta namazının hükümlerinden
Yolcu namazı
Yolculuktan maksat
Namazı kısaltmak
İki namazı cem' etmek
Yolcunun araçta namazı
Korku namazı
Korku namazının kılınış şekli

1. Hastanın namazı

Hasta olan kimse gücünün yettiği nispetinde namaz kılar. eğer gücü varsa sağlıklı gibi namaz kılar. şayet gücü yoksa gücü nispetinde kılar. hasta olan biri ayakta namaz kılmaya gücü varsa ayakta, ayakta durmaya gücü yoksa oturarak, gücü yoksa yan tarafına yatıp yüzü kıbleye dönük bir şekilde kılar. yan tarafa gücü olmazsa sırt üstü namaz kılar. ayakları da kıbleye doğru olmalıdır. Yok değilse kendi gücünün yettiği gibi kılar.

Bunun delili ise Allah'ın buyurduğu ayeti kerimesidir. Şöyle ki: "O hâlde, gücünüz yettiği kadar Allah'a karşı gelmekten sakının." (Teğabun: 16) Bu konuda Peygamberimiz (sallallahu aleyhi vesellem) de şöyle buyurmaktadır: "Ayakta namaz kıl, eğer gücün yoksa oturarak, eğer gücün yoksa yan tarafına doğru namaz kıl!"[1]

Hasta namazının hükümlerinden

1. Eğer hasta olan bir kimse oturarak namaz kılarsa ve secdeye gücü varsa kendisine secde etmesi vacip olur.
2. Eğer hasta olan bir kimse oturarak namaz kılar ve secdeye gücü yetmezse bedeniyle ruku ve secde eder. Secde yaparken rukuda daha fazla eğilir. Şayet bedeniyle gücü yoksa başıyla işaret ederek ruku ve secdeyi yapar. Aynı şekilde sırt üstü namaz kılarsa başıyla işaret eder.
3. Hasta olan kimse abdest almak zor geliyorsa veya namazları vakitlerde kılmaya abdest zor geliyorsa öğle ile ikindi akşam ile yatsı namazını cem' ederek kılar. namazları cem' ederken birinci ve ikinci vakitlerin istediği vakitte namazını cem' eder.
4. Aklı yerinde olduğu sürece hasta olan kimseden namaz sakıt olmaz. Hasta olan kimsenin namazı terk etmesi uygun olmaz. Namazın edasına çaba göstermesi gerekir.
5. Eğer hasta bayılıyor ve günlerce baygın kalıyorsa ve daha sonra ayılıyorsa, ayıldığı vakit gücü nispetinde namazını eda eder. Baygın olduğu vakitleri kaza etmesine gerek yoktur. Ancak baygınlığı bir veya iki gün ise o zaman geçirdiği vakitleri kaza eder.

(1) Buhari rivayet etti.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

2. Yolcunun namazı

Yolcu olan birinin dört rekatlı namazlarını (öğle, ikindi ve yatsı) iki rekat olarak kılar. nitekim Allah şöyle buyurmaktadır: "Yeryüzünde sefere çıktığınız vakit kâfirlerin size saldırmasından korkarsanız, namazı kısaltmanızdan ötürü size bir günah yoktur. Şüphesiz kâfirler sizin apaçık düşmanınızdır." (Nisa:101). Enes bin Malik (radıyellahu anh) rivayetinde şöyle demektedir: "Resülullah (sallallahu aleyhi vesellem) ile birlikte Medine'den Mekke'ye doğru yola çıktık. Bu yolculukta Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) dönünceye kadar ikişer rekat olan kıldırdı."(Nesai rivayet etti).

Yolculuktan maksat

İnsanların yolculuk diye tanımladıkları her yolculuk sefer diye bilinir. Bu yolculukta namaz kısaltılır.

Namazı kısaltmak

1. Namazda kasr; yolcunun yerleştiği yerleşim yerlerinden ayrıldığında başlar. İkamet ettiği yerde namaz kısaltmak caiz değildir. Zira Peygamer (sallallahu aleyhi vesellem) ikamet ettiği yerde namazı kısalttığı sabit değildir.
2. Yolcu olan kimse bir şehre gider ve dört gün kalmak isterse, namazını tam kılar. eğer ikamete dört günden az niyet ederse namazı kısaltması caizdir. Şayet ikamete niyet etmezse ve işi bitince dönecek olursa dönünceye kadar namazı kısaltmak caiz olur. Kalma süresi dört günden fazla olsa dahi hüküm aynıdır.
3. Mukim olan imama tabi olan bir seferi namazını tam kılar, imamla birlikte bir rekat kılsa dahi namazını tam kılar.
4. Mukim olan biri yolcu olan bir imamın arkasında namaz kılarsa namazını tamamlamak kendisine vacip olur.

Namazı cem' etmek

1. Hasta ve yolcu olan bir kimse için hangi vakitte olursa olsun öğle ve ikindi namazını cem'etmek caiz olur. Hangi vakitte olursa olsun Akşam ve yatsı arasında cem' etmek caizdir. Birinci vakitte cem' yaparsa cem' takdim olur. İkinci vakitte cem' ederse cem' tehir olur.
2. Zorluk ve meşekkat doğuracak bir nedenden dolayı mescidte namaz kılan kimse cem' yapabilir. Ancak kadınlar gibi evinde namaz kılan kimseye cem' etmek için ruhsat verilmemiştir.
3. Namaz kısaltma ile cem'in bir arada olması şart değildir. Cem' eder ve sonra kısaltır veya cem' eder ve mukim olarak kılar.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

2. Eğer namaz farz ise;

Yere inmek mümkün değilse veya binmeye gücü yoksa veya düşmandan korkuyorsa bineğin üzerinde namaz kılması sahih olur. Bunun bir kaç hali bulunmaktadır. Bunlar şunlardır:

a. Kıbleye yönelip ruku ve secde yapmaya imkan varsa; gemide olan bir kimsenin misali gibi. Böyle bir durumda namazı alışılan şekilde kılması gerekli olur.

b. Kıbleye yönelip ruku ve secde yapmaya imka yoksa; kendisine iftitah tekbirinde kıbleye yönelir daha sonra aracın yöneldiği gibi namazına devam eder. Secde ve rukuya ima ile yapar.

Yolcunun araçta namaz kılma şekli

1. Eğer namaz nefile ise;

Araçta özürlü ve sağlıklı olan biri için namaz kılmak sahih olur. Zira Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) nafile namazını bineğin üzerinde kılar ve bineği istediği yöne dönerdi."[1]

(1) Buhari rivayet etti.

https://www.al-feqh.com/tr

3. Korku namazı

Hazırda ve seferde, mubah olan savaşta korku namazı meşru olur. Meşru olduğuna delil olarak kitap ve sünettir.

1. Kitaptan delili: «(Ey Muhammed!) Cephede sen de onların arasında bulunup da onlara namaz kıldırdığın vakit, içlerinden bir kısmı seninle beraber namaza dursun. Silâhlarını da yanlarına alsınlar. Bunlar secdeye vardıklarında (bir rekât kıldıklarında) arkanıza (düşman karşısına) geçsinler. Sonra o namaz kılmamış olan diğer kısım gelsin, seninle beraber kılsınlar ve ihtiyatlı bulunsunlar, silâhlarını yanlarına alsınlar.» (Nisa:102)
2. Sünnetten delili: Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) ashabıyla birlikte kıldı ve sahabe de Peygamberden sonra kılmışlardır.

Korku namazının kılınış şekli

Rekat sayısının korkuya etkisi yoktur. Hazırda ise olduğu gibi kılınır. Seferde oldğunda da kısaltarak namaz kılınır. İhtilaf olan kılınışıdır. Kılınışı ile sayısız rivayetler varid olmuştur. Hepsi de caizdir. Korku bu namaz için gereklidir. İki şeyden yoksun olmaz.

Birinci durum: düşmanın saldırmasından kaynaklanan korku

Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) den rivayet edildiğine göre, korku namazının kılınışı şöyledir. En meşhur rivayet, Sehl bin Ebi Hasme'nin naklidir. O da şudur: "İmam, namaz kılacakları iki saffa ayırır da onlara namaz kıldırır: Her iki saf da imamın arkasında yerlerini alırlar. İmam secde edince bir saf imamla birlikte eğilip onunla iki secdeyi ifa eder; diğer saf ayakta düşmana karşı durur. O saf imamla birlikte secdeden kalkınca imamla birlikte ayakta dururlar, diğer saf secdeleri yerine getirir ve kalkıp onlara lahik olurlar. İlk gözetlemede bulunan saf ikinci rek'atte imamla birlikte secdeye varıp onları yerine getirirken, diğer saf ayakta gözetlemede bulunur. İmam teşehhüde oturunca, gözetlemede olan saf secdeye eğilir ve iki secdeyi yaptıktan sonra imama yetişip onlar da teşehhüde otururlar ve hep birlikte teşehhüdü yerine getirip selam verirler. Bu kılınış şekli; namaz yolculukta olursa veya hazırda sabah namazında olursa geçerlidir."[1] Fakat namaz hazırda meydana gelirse veya akşam namazında olursa; birinci grupla birlikte iki rekat namaz kılar daha sonra ayrılmayı niyet eder. Cemaat kendi başına namazı tamamlar ve selam verir. Daha sonra birinci grup gider ve ikinci grup gelir. İkinci grupla birlikte kalan namazı tamamlar ve son oturuşa oturduğunda ayrılır. Kendi başlarına namazları tamamlarlar ve son oturuşa oturur ve selam verir.

İkinci durum: Korkunun şiddetlenmesi ve rivayet edilen namazı kılmak mümkün olmayınca:

Böyle durumlarda yerde ve binek üzerine imkan olursa kıbleye yönelerek namazlarını kılarlar. Mümkün değilse herhangi bir yöne de olur. Bu konuyla alakalı rivayetinde; "Şiddetli bir korku varsa, ayakta veya binerek namaz kılınır. Kıbleye veya başka bir yöne yönelir."[2]

Ruku ve sucudta ima ile işaret edilir. Tankta ve uçağında ise duruma göre hareket eder. Savaşın kızışması ve şiddetli çarpışma misali. Bunun delili Allah şöyle buyurmuştur: ''Eğer (bir tehlikeden) korkarsanız, namazı yaya olarak veya binek üzerinde kılın." (Bakara: 239)

(1) Buhari rivayet etti.
(2) Buhari rivayet etti.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Uçakta namaz kılmakta

Gemide namaz kılmakta

Tankta namaz kılmakta

Dini kolaylaştırma:

İslam şeriatının ayrıcalıklı güzelliklerinden en önemlisi; bağışlama, kolaylık, özrün kalkmasıdır. Bu kural şeriaatte genel anlamdadır. “Zorluk kolaylığı getirir.”

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Resimli İbadet Fıkhı

İslam Hükümlerinin Basitleştirilerek Öğretilmesi

Temizlik | Namaz | Oruç | Zekat | Hac

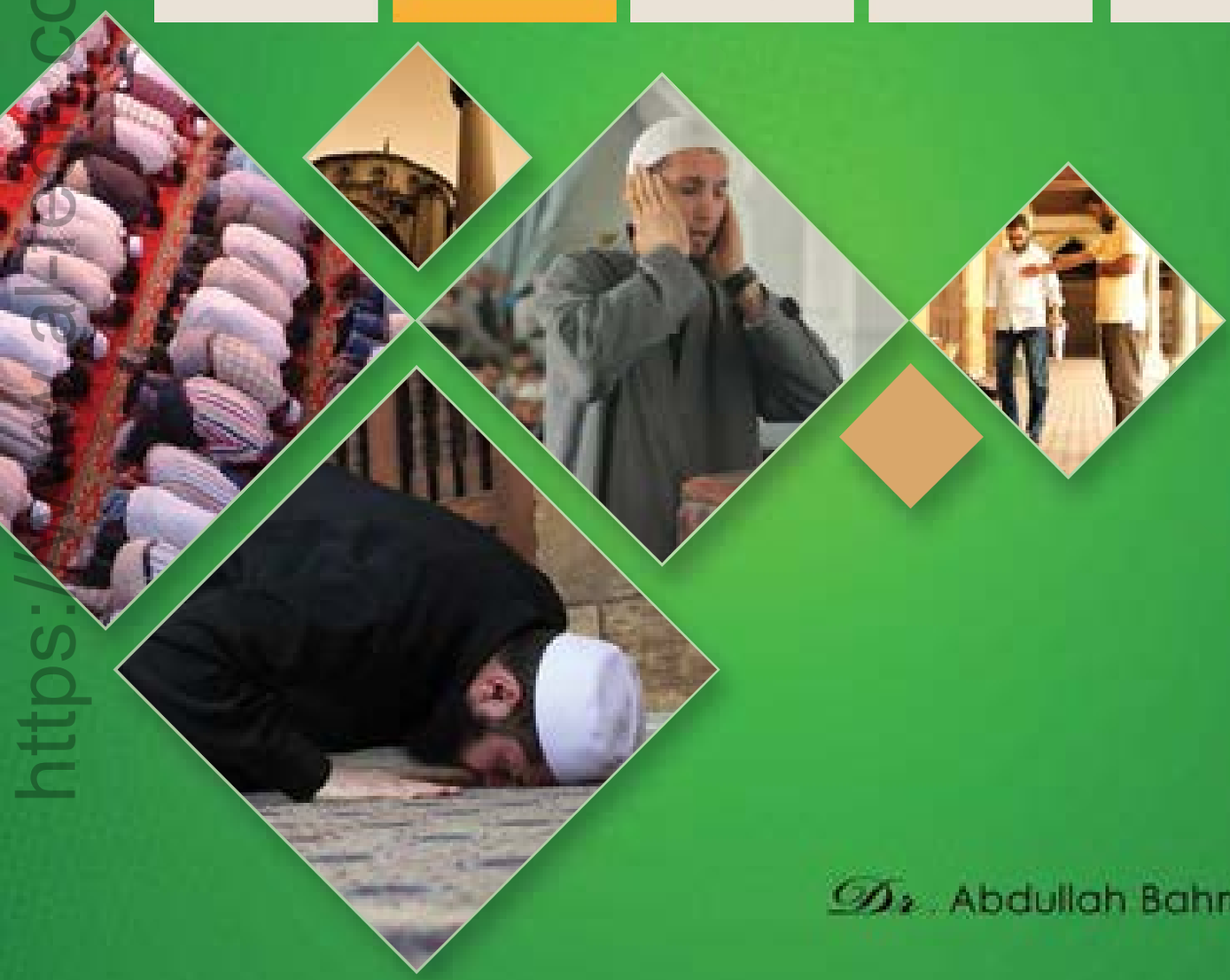

Dr. Abdullah Bahmmam

Cuma namazı

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

14

Cuma namazı

Cuma namazının hükmü

Cuma namazı akıllı, baliğ ve vatanı olan her müslüman için farz ayn'dır. terkinde bir özrü yoktur.

1. Bunun delili Allah'ın sözüdür: "Ey iman edenler! Cuma günü namaz için çağrı yapıldığı zaman, hemen Allah'ın zikrine koşun ve alışverişi bırakın." (Cuma: 9)
2. Peygamberimiz şöyle buyurur: "Birtakım insanlar, ya Cuma namazını terk etmeyi bırakırlar, ya da Allah onların kalplerini mühürler. Sonra da onlar gâfillerden olurlar."[1]

Cuma namazının vacip olmadığı kimseler

Cuma namazı; kadına, çocuğa, yolcuya, meşakkat olacak olan hastaya vacip değildir. Fakat başkalarıyla birlikte hazır olurlarsa caiz olur. şayet hazır bulunmazlarsa öğle namazını kılarlar.

(1) Müslim rivayet etti

İçindekiler

Cuma namazının hükmü
Kendisine Cuma namazı vacip olmayanlar
Cuma gününün fazileti.
Cuma namazının sıhhatinin şartları
Cuma namazının kılınışı
İki hutbe
İki hutbenin hükmü
Hutbenin Tamamlayıcıları
İki hutbenin müstehapları
Cuma namazında yasaklananlar
Cumayı idrak etmek
Cuma gününde müstehap olanlar

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Cuma gününün fazileti

Haftanın en faziletli günü Cuma'dır. bu ümmete bu günü özellikle hediye etmiş ve faziletiyle ilgili birçok rivayet nakledilmiştir. Bunlar:

1. Peygamberimiz (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: "Üzerine güneş doğan en hayırlı gün cuma günüdür. Âdem o gün yaratıldı, o gün cennete konuldu ve yine o gün cennetten çıkarıldı."[1]

2. Yine Peygamberimiz şöyle buyurdu: "Kim Cuma günü gusledip, ve gücü yettiğince namaz kılar, hutbeyi dinler ve sukut ederse iki Cuma arasında tüm günahları bağışlanır. Üç günün fazileti verilir.[2]

3. Yine Ebû Hüreyre (radıyellahu anh)'den rivayet edildiğine göre Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: "Büyük günahlardan kaçınıldığı sürece, beş vakit namaz ile iki cuma ve iki ramazan, aralarında geçen günahlara keffaret olur."[3]

4. Huzeyfa (radıyellahu anh) anlatıyor: Resülullah (sallallahu aleyhi vesellem) buyurdular ki: "Allah'u Teala, bizden öncekileri Cuma'yı buluma hususunda şaşırttı. Bu nedenle Cumartesi Yahudilerin, Pazar günü de Hıristiyanların oldu. Allah'u Tela bizi yarattı ve bizlere Cuma gününü bulma konusunda hidayet nasib etti. Cuma'yı da Cumartesi de pazarı da ibadet günleri kıldı. Onlar kıyamet gününde bizlere tabidirler. Biz, dünya ehli arasında sonuncuyuz. Fakat kıyamet günün birinciler olacağız. Ve bütün mahlukattan önce hesapları görülüp bitirilecekler olacağız."[4]

5. Numân bin Beşîr (radıyellahu anh) diyor ki: "Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) iki bayram namazında da (Sebbih isme Rabbike'I-A'Iâ) süresiyle (Hel etâke hadîsü'l-ğâşiye) sûresini okudu. Bayram günü cumaya tesadüf edince de hem bayram, hem de cuma namazında bu iki sûreyi okudu."[5]

6. "Üzerine güneşin doğduğu en hayırlı gün cuma günüdür; Âdem o gün yaratılmış, o gün cennete girmiş ve o gün cennetten çıkarılmıştır. Kıyamet de cuma günü kopacaktır." Her hayvan Cuma günü sabahladığı andan güneş doğuncaya kadar kıyametin azabından kurtulmak için dua eder. İçinde öyle bir saat var ki bir kul dua eder ve ona tevafuk ederse duası Kabul edilir. Ka'b; bu yılda bir kere mi? dedi. Dedim ki: bilakis her Cuma da! Bunun üzerine Ka'b Tevratta okuyup, evet Resülullah (sallallahu aleyhi vesellem) doğru söylemiştir. Ebu Hureyre (radıyellahu anh) dedi ki: Daha sonra Abdullah bin Selam ile karşılaştım. Ka'b ile benim aramda geçen konuşmadan bahsettim.

(1) Müslim rivayet etti
(2) Müslim rivayet etti
(3) Müslim rivayet etti
(4) Müslim rivayet etti
(5) Müslim rivayet etti

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Abdullah bin Selam; hangi saatin olduğunu ben bilirim. Ben; o zaman bana onu haber verir misin? Bunun üzerine Abdullah bin Selam şöyle dedi: Cuma'nın son saatidir. Bununla ilgili Resülullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: "Bir kimse o saatte Allah'a dua eder ve o saat denk gelirse Allah dilediğini verir." Daha sonra Abdullah bin Selam şöyle dedi: Resülullah (sallallahu aleyhi vesellem); "Kim bir mecliste Cuma namazı vakti gelinceye kadar beklerse sanki namaz kılmış gibi sevap kazanır,"(Ebu Davud rivayet etti) demiyor mu? Dedi ki: Evet, dedim. İşte bu! dedi.

7. Sizin en faziletli gününüz Cuma günüdür. Bu günde bana çokça salat ve selam getirin. Zira salatınız bana arz edilir. Dediler ki: Ey Allah'ın Resülu sen toprak olduğun halde salatlarımız nasıl olur da sana arz edilir? Dedi ki: "İmtihan edildim demektedirler." Sonra buyurdu ki: "Allah, peygamberlerin cesetlerini toprağa haram kıldı."[1]

Cuma namazının sıhhatinin şartları

1. Vakit: Diğer farz namazlar gibi vakti girmeden ve vakti geçtikten sonra kılmak sahih değildir. Vakti de öğle vaktidir.
2. Cemaatin hazır olması: tek kişiyle Cuma namazı sahih değildir. En az üç kişiyle kılınır.
3. İkamet etmek: evler inşa edilmiş ve yaz kış orada her zaman ikamet etmiş olmalıdır. Ne yaz ne de kış göç etmediği yerleşim yeridir. Fakat çadırlarda ve göçebe olanlar kendilerine vacip olmamakla birlikte sahih olarak kabul edilir.
4. İki hutbenin takdim edilmesi: nitekim Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) her zaman yaptığı durumdur.

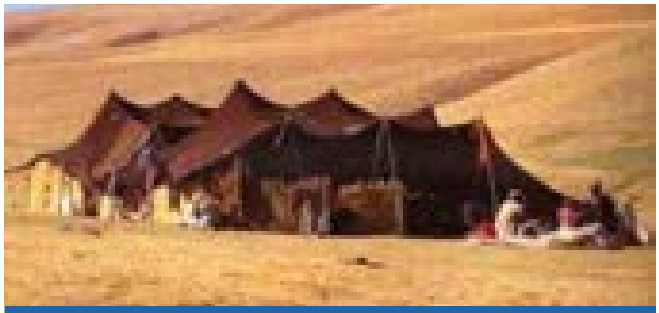
Göçebe halkı

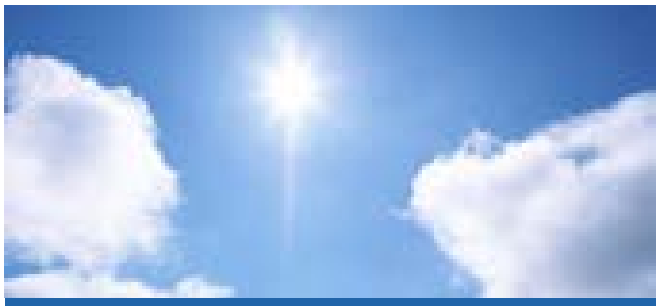
Cuma namazının vakti

Cemaatte namaz kılmak

Cuma namazınıı kılınış şekli

Cuma namazı iki rekat olup kıraati aşikardır. Sünnet olan; birinci rekatta Fatiha'dan sonra Cuma süresini ve ikinci rekatta Fatiha'dan sonra Munafikun süresini okumaktır. Veya birincisinde A'la süresi ikincisinde ise; Ğaşiye süresini okumaktır.[2]

İki hutbe

İki hutbenin hükmü

İki hutbe de vaciptir. Cumanın sahih olmasının şartlarındandır. Cemaatin ekserisi arapçayı

(1) Ebu Davud rivayet etti

(2) Müslim rivayet etti

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

anlıyorlarsa ve manasını biliyorlarsa Arapça diliyle okur. Ayrıca amaç; Arapça dilini öğretmek ve Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem sünnetine muhalif olmamak içindir. Şayet cemaatin çoğu arapçayı bilmiyorlarsa kendi dilleriyle vermelerinde bir sakınca yoktur. Hutbede asıl amaç öğretmek ve yönlendirmektir, vermek değildir. Ancak ayetleri imkan olursa Arapça metnini sonra mealini okumaktır.

Hutbenin Tamamlayanları

Cuma hutbesinin rüknü bulunmamaktadır. Bilakis insanlar tarafından hutbe, bu isimle bilinir. Hutbenin kemalinden dolayı hatip aşağıdakileri yapmaktadır. Şöyle ki:

1. Allah'ı hamd etmek.
2. Şehadetlerin ikisini getirmek.
3. Resülullah'a salat ve selam getirmek.
4. Allah'tan sakınmayı tavsiyede bulunmak.
5. Kur'andan bir kısım okumak.
6. Devamlılık.

İki hutbenin müstehapları

1. Minber üzerinde okumak.
2. Hatip minbere çıktıktan sonra cemaate selam vermek.
3. İki hutbe arasında fasıla yaparak hafif oturmak.
4. Kısa okumak
5. İki hutbede dua etmek.

Cuma namazında yasak olan şeyler

1. İmam hutbe verirken konuşmanın haram olduğu; nitekim Peygamberimiz (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: "Cuma günü imam hutbe okurken arkadaşına "sus" dersen lağvde (faydasız bir iş) bulunmuş olursun."[1]
2. İnsanların omuzlarına basıp ön saflara geçmek mekruhtur, ancak imam hariç. Veya boş olan bir yerde kılmak için ön saflara girmesinde bir sakınca yoktur.

(1) Buhari rivayet etti

Cuma'yı idrak etmek

Müslümana düşen görev Cuma namazı için erken gelmesidir. Eğer geç kalır ve imama ikinci rekatın rukuunda idrak ederse Cuma namazı olarak tamamlar. Eğer ikinci rekatta rukua yetişmezse öğle namazı olarak tamamlar. Aynı şekilde uykuya kalan veya bu gibi nedenlerden dolayı cumaya gidemeyen kimse öğle namazını kılar. yani dört rekat olarak kılar.

Cuma gününde müstehap olan şeyler

1. Cuma gününde Kehf süresini okumak. Nitekim Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: "Kim cuma günü Kehf sûresini okursa, onun için ayağını bastığı yerden göğe kadar bir nûr fışkırır."[2]
2. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) 'e çokça salat ve selam getirmek. İbn Mesud rivayetinde, Peygamber Efendimiz (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurur: "Cuma günde bana çokça salavat getirin. Zira sizin salavatınız bana arzolunur.[3]
3. Yıkanmak ve koku sürmek: Nitekim Peygamberimiz (sallallahu aleyhi vesellem)

(2) Hakim rivayet etti
(3) Hakim rivayet etti

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

şöyle buyurdu: "Kim Cuma günü yıkanır ve temizlenilecek kadar temizlenirse ve koku sürerse ve evin kokusundan sürerse ve daha sonra evinden çıkar ve iki kişi arasını bozmaz ve daha sonra farz olan namazını kılar ve daha sonra hatip konuştuğu zaman susarsa cumadan cumaya olan tüm günahları bağışlanır."[1]

Cuma ile alakalı meseleler

1. Minberin üç merdivenden olması sünnettir. Resülullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in minberine benzetmek olmalıdır.
2. Cuma süresini Cuma günü cemaate karşı ezan okununcaya kadar okumak sünetten değildir. Veya hopörlüden zikir yapmak, ilahi okumak ta aynıdır. İmam minberde oturduğunda bir ezan okumak meşrudur. Resülullah (sallallahu aleyhi vesellem), Ebu Bekir ve Ömer (radıyellahu anh) dönemlerinde olduğu gibi. Çünkü vaktin zamanı bellidir. Nitekim Osman (radıyellahu anh) döneminde ezan Medine'nin çarşısında okunurdu. Böylece bu meşruluk sünnet oldu.

(1) Buhari rivayet etti

Üç merdivenli minber

3. Namaz kılacak kimse camiye girer ve imamın hutbe okuduğunu bulursa hafif iki rekat namaz kılsın ve sonra otursun. Bu konuda Peygamberimiz (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: "Biriniz cuma günü imam hutbe okurken gelirse iki rekat namaz kılsın ama bunları kısa tutsun."[2]
4. Hatip dua ederken işaret parmağını kaldırarak dua eder. Ancak istiska duasında ve yağmurun bolluğundan dolayı yapılan dua da eller kaldırılır. Peygamberimiz (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: Resülullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in hutbede dua yaparken bu şekilde (işaret parmağıyla işaret ederek) gördüm."[3]

(2) İbn Huzeyma rivayet etti
(3) Ahmed rivayet etti

Parmağıyla işaret etmektedir.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

5. Ezandan önce mutlak tatavvu' yapmak, nitekim Peygamber Efendimiz (sallallahu aleyhi vesellem): "Kim Cuma günü yıkanır ve temizlenilecek kadar temizlenirse ve yağ sürerse ve evin kokusundan sürerse ve daha sonra evinden çıkar ve iki kişi arasını bozmaz ve daha sonra farz olan namazını kılar ve daha sonra hatip konuştuğu zaman susarsa cumadan cumaya olan tüm günahları bağışlanır."[1]

6. Cuma farzından sonra iki rekat sünnet kılmaktır. İbn Ömer rivayet ettiğine göre dedi ki: "Resülullah (sallallahu aleyhi vesellem) Cuma farzından sonra evinde iki rekat namaz kılardı." [2]Veya dört rekat namaz kılardı. Zira şöyle buyurur: "Cuma namazından sonra namaz kılmak isteyen dört rekat kılsın." [3]En faziletlisi evinde kılmasıdır.

7. Eğer Cuma namazı ile bayram namazı bir arada olursa ihtiyaten Cuma ve bayram namazlarını kılmak olmalıdır. Şayet bayram namazını kılarsa muhakkak öğle namazını kılmalıdır. Büyük şehirlerden uzak yerlerde oturanlar bayram namazı için şehre gelir ve daha sonra yerleşim yerlerine dönerlerse, Cuma namazı için şehre tekrar gelmelerine gerek yoktur. İyas bin Ebi Remlete Şami naklederek dedi ki: Muvaiye'nin Zeyd bin Erkam'a şöyle sorduğuna şahit oldum. Resülullah (sallallahu aleyhi vesellem) ile birlikte hiç iki bayrama şahit oldun mu? Evet, dedi. Günün ilk saatlerinde bayram namazını kıldırdı. Daha sonra cuma namazı için ruhsat verdi. Ve şöyle buyurdu: Kim cem' yapmak isterse yapsın."[4]

(1) Darimi rivayet etti
(2) Cemaat rivayet etti
(3) Müslim rivayet etti
(4) Ahmed rivayet etti

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Resimli İbadet Fıkhı

İslam Hükümlerinin Basitleştirilerek Öğretilmesi

Temizlik | Namaz | Oruç | Zekat | Hac

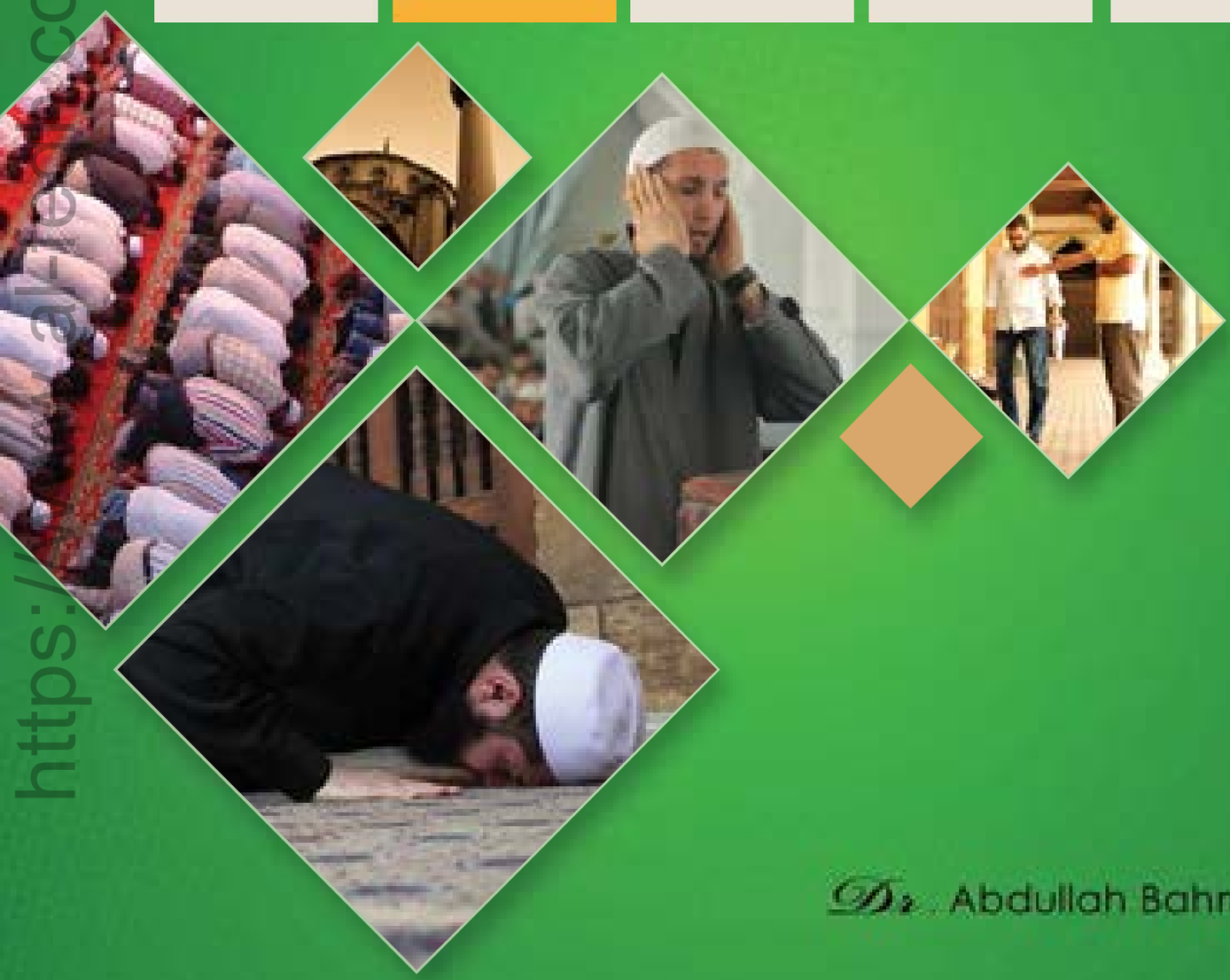

Dr. Abdullah Bahmmam

Nafile Namazi

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

15

Nafile Namazi

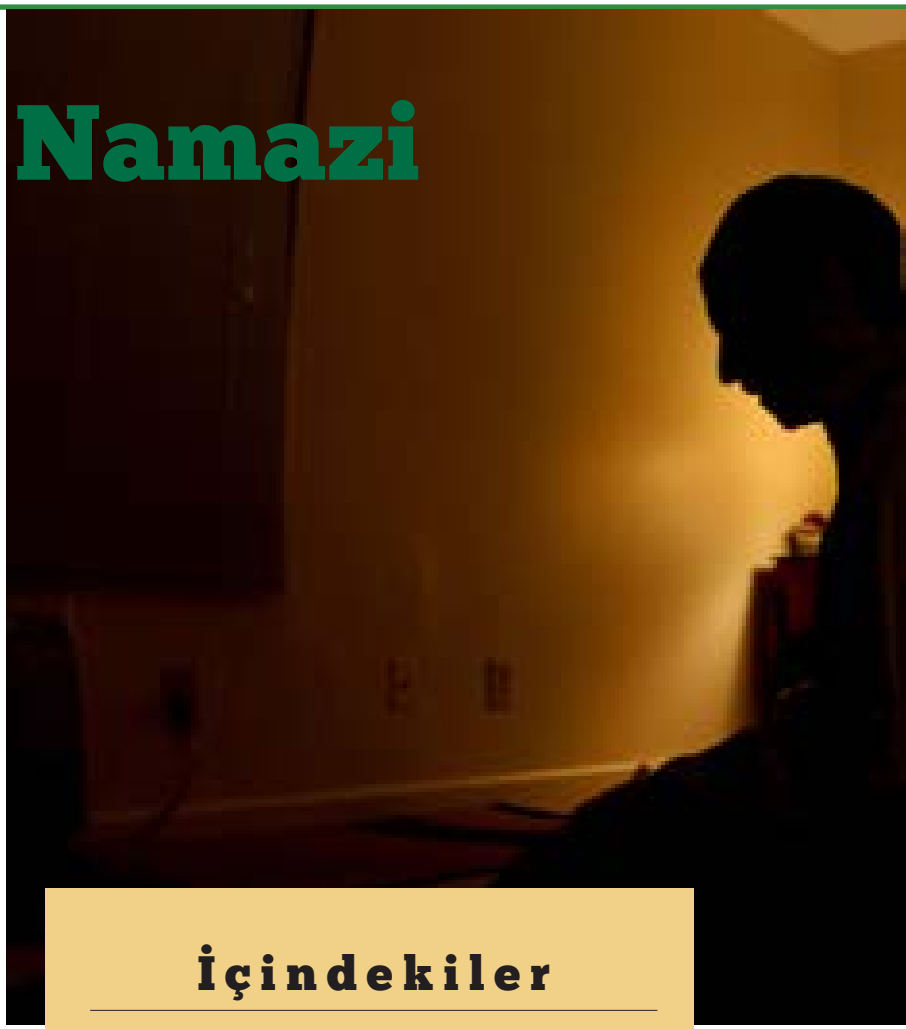

Nafile Namazi

Vacip olmayan meşru namaz

Nafile namazının fazileti

1. Nafile namazı, Allah'ın kulu sevmesine vesiledir. Hadisi kudside rivayet edildiğine göre Allah şöyle buyurur: "Kulum bana nafile ibâdetlerle de yaklaşmaya devam eder. Nihayet ben onu severim. Ben kulumu sevince de artık onun işitir kulağı, görür gözü, tutar eli, yürür ayağı mesabesinde olurum (ve bu organlarıyle meydana gelmesini arzu ettiği bütün dileklerini veririm). Diliyle de her ne isterse muhakkak onları da kendisine ihsan ederim. Bana sığınmak isteyince de muhakkak kulumu sığındırır, korurum."(1)
2. Nafile namazı, eksik kalan farz namazlarının tamamlayıcısıdır. Nitekim Peygamber Efendimiz (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: "Şüphesiz ki insanların kıyâmet günü amellerinden hesaba çekileceği ilk şey, namazdır. Rabbimiz celle ve azze -bildiği halde- meleklerine şöyle buyurur: 'Kulumun farz namazına bakın!' Tam ve doğru olarak mı, yoksa noksan olarak mı kılmıştır? Eğer tam ve doğru olarak kılmışsa, kendisi için tam kılmış olarak yazılır. Yok eğer namazından bir şeyi noksan olarak kılmışsa, (Allah -azze ve celle-) şöyle buyurur: 'Kulumun nâfile namazları var mı ona bakın!' Eğer nâfile namazları varsa, (Allah -azze ve celle-) şöyle buyurur: 'Kulumun noksan olan farz namazını, nâfile olan namazıyla tamamlayın!' Sonra diğer amelleri de noksan olarak yapmışsa, o ameller de nâfile amellerle tamamlanır."(2)

(1) Buhari rivayet etti
(2) Ebu Davud rivayet etti

İçindekiler

Nafile namazın tanımı
Nafile namazın fazileti
Nafile namazın çeşitleri
Birincisi: Revatib sünnetler
İkincisi: Vitir namazı.
Üçüncüsü: Teravih namazı
Dördüncüsü: Duha (Kuşluk naamazı)
Beşincisi: Tehiyyatu'l-Mescid namazı
Altıncısı: İstihare namazı
Yedincisi: Abdetten sonra iki rekat namaz
Sekizinci: Mutlak nafile
Nafile namazı yasak olan vakitler

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Birincisi: Revatib[2] sünnetler

Farzlardan sonra kılınan sünnetler olup müekked sünnettir.

Revatib sünnetler toplam on rekat veya on iki rekattır. Bunlar:

-Sabah farzından önce iki rekat.

-Öğle farzından önce iki veya dört rekat ve sonrasında iki rekat.

-Akşam farzından sonra iki rekat.

-Yatsı farzından sonra iki rekat. İbn ömer (radıyellahu anh) şöyle buyurur: " Resülullah (sallallahu aleyhi vesellem)'den on rekat öğrendim: öğle farzından önce ve sonra ikişer rekat, akşam farzından sonra evinde iki rekat, yatsı farzından sonra evinde iki rekat ve sabah farzından önce iki rekattır." Aynı hadisi şerifi Aişe (radıyellahu anha) nakletmiştir. Ancak "öğle farzından önce dört rekat"[3] diye zikretmiştir.

Önceki sünnet	Farz edilen namaz	Sonraki sünnet
İki rekat	Fecir (Sabah)	——
4 rekat	Öğle.	İki rekat
——	İkindi.	——
——	Akşam.	İki rekat
——	Yatsı.	İki rekat

Evde nafile namaz kılma daha faziletlidir.

Evde nafile namazlarını kılmak mescitte kılmaktan daha faziletlidir. Ancak içinde cemaat meşru kılınmışsa hariç. Örneğin; Ramazan'da kılınan Teravih namazları gibi. Bu konuda Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: "Kişinin kılacağı namazın en üstünü evinde kıldığıdır. Ancak farz namazlar hariç."[1]

Nafile namazlarının çeşitleri

Nafile namazlarının çeşitleri çoktur. En önemlileri şunlardır:

(1) Buhari rivayet etti

(2) Revatib; Ratibe'nin çoğuludur. Sabit ve devamlı olan.
(3) Muttefakun aleyh

https://ww

https://www.al-feqh.com/tr

Revatib sünetlerin en faziletlisi Peygamberimizin hazırda ve yolculukta muhafaza ettiği sabah namazının iki rekat sünnetidir. Aişe (radıyellahu anha) şöyle dedi: peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) nafile namazlar içerisinde en çok sabah namazının iki rekat sünnetine değer verirdi."[1]

Sünnet olan bu namazda hafif bir şekilde kılınmasıdır. Bu konuda Aişe (radıyellahu anha) şöyle buyurmaktadır: Resülullah (sallallahu aleyhi vesellem) sabah namazının sünnetini kılarken hafif kılardı. Hatta ben acaba Fatiha süresini okudu mu diye söylenirim."[2]

Sabah namazının sünnetini kaza etmek caizdir.

1. Sabah namazı farzından sonra sünnetini kılmamışsa kılabilir. Nitekim Kays bin Ömer'in rivayetine göre dedi ki: Resülullah (sallallahu aleyhi vesellem)[3] bir gün bir adamın sabah namazı farzından sonra iki rekat namaz kıldığını görür. Bunun üzerine şöyle buyurdu: "Sabah namazı iki rekattır."[4] Adam: Farzdan önce kılınacak iki rekatı kılmamıştım, şimdi kıldım, dedi. Bunun üzerine Resülullah (sallallahu aleyhi vesellem) sustu.
2. Güneş doğduktan sonra: nitekim Resülullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: "Kim sabah namazının iki sünnetini kılamazsa, güneş doğduktan sonra kılsın."[5]

(1) 2Muttefakun aleyh
(2) Buhari rivayet etti
(3) Buhari rivayet etti
(4) Ebu Davud rivayet etti
(5) Tirmizi rivayet etti

Meseleler

-Öğle namazı farzından sonra dört rekat sünnet kılma sabit oldu. Nitekim Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: "Kim öğle namazının farzından önce dört rekat ve sonra dört rekat kılarsa Allah bedenini Cehennem'e haram kılar."[1]

-Müstehap olan ve müekked olmayan sünnetlerden; 4 rekat ikindi namazı farzından önce; Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurur: "Allah ikindi namazı farından önce dört rekat namaz kılana merhamet etsin."[2]

-Gayri müekked sünnetler; ikindi, akşam ve yatsı namazı farzlarından önce meşru kılınmıştır. Bu konuda Resülullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: "her iki ezan arasında namaz vardır. –üç kere söyledi- üçüncüsünde ise; isteyen kimse"[3] iki ezandan maksat; ezan ve kamet arasıdır.

-Uyku ve unutkanlıktan dolayı meşgul olursa kaza edilmesi caizdir. Velev ki mekruh vakitlerde olsa; Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem), öğle namazının farzından sonraki sünnetini bir işten dolayı kılmadığı için ikindi namazından sonra kıldı.

(1) Ebu Davud rivayet etti
(2) Ebu Davud rivayet etti
(3) Buhari ve Müslim rivayet ettiler.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

İkincisi: Vitir Namazı

Vitir Namazı'nın Hükmü ve Fazileti

Vitir namazı sünnet-i müekkede'dir. Rasülullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: "Allah vitirdir (tektir), vitri sever, öyleyse sizde Ey Kur'an Ehli vitir kılınız."[1] Ayrıca Rasülullah (sallallahu aleyhi vesellem) gerek seferde gerekse ikamet halinde vitir namazını kılar hiç kaçırmazdı.

Vitir Namazının Kılınışı

1. Vitir namazının en azı bir rekat, en çoğu ise on bir rekat veya on üç rekattır. Eğer birden fazla kılınacaksa ikişer ikişer kılınıp ve sonuncusu bir rekat olacak şekilde tamamlanır.
2. Kemalin en azı ise üç rekattır. İki rekat kılınır ve selam verilir sonra bir rekat daha kılınır ve selam verilir. Bu üç rekat birleştirilip bir teşehhütle de kılanabilir. Fatihadan sonra birinci rekatta A'la suresini, ikinci rekatta Kafirun suresini, üçüncü rekatta ise İhlas suresini okumak müstehaptır. Zira Ebu Ka'b şöyle rivayet etmektedir: "Rasülullah vitir namazının birinci rekatında "Sebbih isme rabbikel a'la"yı ikinci rekatında "Kul ya eyyuhel kafirun"u, üçüncüde ise "Kul huvellahu ehad"ı okurdu."[2]

Vitir namazının vakti

Yatsı namazından sonra başlar imsak vaktine kadar devam eder. Gecenin son üçte birinde kılınması daha faziletlidir. Cabirin rivayet ettiği bir hadiste Rasülullah şöyle buyurmaktadır: "Kim gece kalkamayacağından korkarsa vitri ilk vaktinde kılsın."[3] Böyle bir durumda gece kalkılırsa ikinci defa vitir kılınmaz. Çünkü Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem: "Bir gecede iki vitir yoktur"[4] buyurmuş ayrıca "Kim gecenin sonunda kalkıp vitir kılmak isterse öyle yapsın, çünkü gecenin sonunda kılınan namazlara melekler şehadet ederler böylece bu namaz onun hakkında daha faziletli olur."[5] buyurmuştur.

Vitir namazında dua

Vitir nammazının son rekatında rükudan önce veya sonra dua etmek meşrudur. Eller kaldırılır ve rivayet edilmiş duaları okur. Bu dualardan biri de: "Allahummehdini fimen hedeyte, ve afini fimen afeyte, ve tevelleni fimen tevelleyte, ve barik li fima atayte, ve kini şerre ma kadeyte, fe inneke takdi ve la yukda aleyke, innehu la yezillu men valeyte, ve la yeizzu men adeyte, tebarekte rebbena ve tealeyte"[6]

Cemaatle kılınırken imam dua eder, arkasındakiler ise "amin" der. Sena ve övgü kısımlarında ise susar ve sadece dinler.

Meseleler

1. Vitir namazında sonra üç defa: "Sübhane'l meliki'l küddüs"(Ahmed rivayet etti). demek ve üçüncüsünde sesini yükseltip uzatmak sünnettir.
2. Gerek namaz içinde gerekse namaz dışında dua bittiğinde eller ile yüzü meshetmek, Rasülullah'tan sahih bir haber gelmediğinden dolayı meşru değildir.

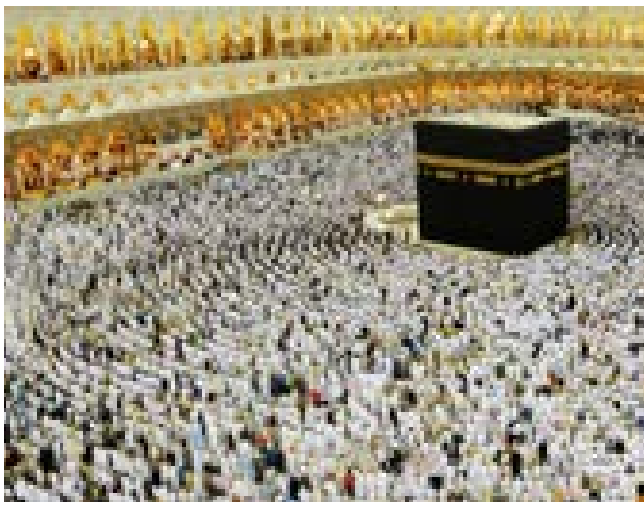

(1) Ebu Davud rivayet etti
(2) Nesei rivayet etti.
(3) Müslim rivayet etti.
(4) Ebu davud rivayet etti.
(5) Müslim rivayet etti.
(6) Tirmizi rivayet etti.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Vitir namazını gündüz kaza etmek

Vitir namazını gündüz kaza etmek meşrudur. İkişer rekat olarak kaza edilir. Aişe (radıyellahu anh) Rasülullah (sallallahu aleyhi vesellem)'ın, bir ağrıdan veya başka bir sebepten dolayı gece namaz kılamadığı zaman gündüz onu on iki rekat olarak kıldığını rivayet etmiştir.[1]

(1) Müslim rivayet etti.

Üçüncüsü: Teravih Namazı

Teravih: Ramazan gecelerinde kılınan bir namazdır. Teravih olarak isimlendirilmesinin sebebi her dört rekatta bir dinlenildiğinden dolayıdır.

Teravih namazının fazileti

Teravih namazı sünneti müekkededir. Rasülullah (sallallahu aleyhi vesellem) onu mübarek ramazan ayına meşru kılmıştır. Şöyle ki; O ve ashabı bir kaç gece boyunca onu mescitte kılmışlardır. Sonra onlara farz olur düşüncesiyle terk etmiştir. Sahabiler ise Rasülullah (sallallahu aleyhi vesellem)'tan sonra yapmaya devam etmişlerdir.

Teravih namazının rekat sayısı

En faziletlisi onu on bir rekat şeklinde kılmaktır. Çünkü Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) çoğu zaman öyle kılmıştır. Aişe'ye Ramazanda Rasülullah nasıl namaz kılardı şeklinde bir soru sorulduğu zaman O, Rasülullah ne Ramazanda ne de başka bir ayda hiçbir zaman on bir rekatı geçmezdi,[1] şeklinde cevap vermiştir.

Terahih namazunu yatsı niyetiyle kılma

Kim yatsı namazına geç kalıp yetiştiği zaman insanların teravihte olduğunu görürse, yatsı niyetiyle onlarla beraber kılar, imam selam verdiği zaman da kalkıp namazını tamamlar.

Meseleler

1. Gece namazını kılmak yıl boyunca sünneti müekkededir. Bu gece namazlarını terk etmek ise mekruhtur. Abdullah bin Mesud Rasülullah (sallallahu aleyhi vesellem)'ın yanında bir adam hakkında söz edildiğinden bahseder. Efendimize denildi ki; bu adam sabah oluncaya kadar uyuyakaldı ve namaza uyanmadı.[2] Bunun üzerine Rasülullah buyurdu ki: "Onun kulaklarına Şeytan bevletti." Bir kişinin kılmayı adet haline getirdiği gece namazını terketmesi de mekruhtur. Abdullah bin Amr bin As, Rasülullah'ın şöyle buyurduğunu rivayet etmektedir: "Ey Abdullah, gece namazlarına kalkıp sonra terkedenlerden olma."[3]
2. Uyumadan önce gece namazına kalkmaya

(1) Buhari ve Müslim rivayet etti.
(2) Buhari ve Müslim rivayet etti.
(3) Ebu Davud rivayet etti

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

niyet etmesi de müstehaptır. Allah'ı zikretmek için uyanan birisinin varid olmuş zikirlerle O'nu anması, yüzünden uykuyu atması ve misvak kullanması sünnettir. Ebu Huzeyfe, Rasülullah'ın uykudan uyandığında dişlerini misvakladığını, gök yüzüne baktığını ve Al-i İmran suresinin son on ayetini okuduğunu rivayet etmektedir. İbni Abbas: "Bir gece Meymune'nin (onun teyzesidir) yanında kaldım. Ben halıda enlemesine doğru, Rasülullah (sallallahu aleyhi vesellem) ise ailesiyle birlikte boylamasına doğru uzandık yattık, gece yarısı veya ona yakın bir zamanda Rasülullah (sallallahu aleyhi vesellem) uyandı, yüzünden uykuyu attı, oturup gökyüzünü seyretti sonra Al-i İmran suresinin son on ayetini okudu" şeklinde bir rivayette bulunmuştur. Gece uyanan bir kişinin eşini namaza kaldırması ise müstehaptır. Çünkü Rasülullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: "Her kim gece namaza uyandığında eşini kaldırır beraberce iki rekat namaz kılarlarsa zikredenler zümresine isimleri yazılır."[1]

3. Kimin gece namaz kılarken uykusu onu bastırırsa, namazı bıraksın ve koşsun ta ki uykusu kaçana kadar. Aişe Rasülullahın şöyle buyurduğunu rivayet etmektedir: "Birisinin namazda uykusu gelirse namazını bıraksın ve uykusu kaçana kadar koşsun. Çünkü uykulu bir şekilde namaz kılan birisi tövbe etmek istediği zaman farkında olmadan kendine sövebilir." Allah gecenin son üçte birinde dünya semasına iner, "yok mu bana dua eden duasına icabet edeyim, yok mu benden birşeyler isteyen istediğini vereyim, yok mu tövbe eden tövbesini kabul edeyim"[2] şeklinde nida buyurur.

4. Gecenin son üçte bir olan vakitte istiğfarda bulunmak ve dua etmek müstehaptır. Ebu Hüreyre'nin rivayet ettiğine göre, peygamberimiz (sallaahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: "Yüce Allah gecenin son üçte bir vakitte dünya semalarına iner ve şöyle der; Bana dua eden var mı duasını kabul edeyim? benden dileyen var mı dilediğini vereyim? istiğfarda bulunan var mı onu bağışlayayım"?

(1) Buhari ve Müslim rivayet etti.
(2) Buhari ve Müslim rivayet etti.

Namaz için uyanma

Dördüncüsü: Duha Namazı

Bu namazın vakti duha vaktidir. Duha vakti ise; güneşin doğuşundan sonraki kerahat vakti geçtikten sonra başlar –bu yaklaşık 20 dk.- güneşin zevalinden yaklaşık 20 dk. öncesine kadar devam eder. En faziletli vakti ise sıcaklık şiddetinin artmaya başladığı zamandır. Zira Rasülullah (sallallahu aleyhi vesellem), "Çokça ibadet edenlerin namaz vakti deve yavrularının ayaklarının güneş ısısından yanmaya başladığı zamandır."[3]

Duha namazının fazileti

Allahu Teala hadisi kudside şöyle buyurmuştur: "Ey ademoğlu, gündüzün başında bana dört rekat namaz kıl ki seni gündüzün sonuna kadar kurtarayım."[4]

Duha namazının rekat sayısı

İki, dört, altı veya sekiz rekat şeklinde kılınabilir. Doğrusu her iki rekatta bir selam vererek kılmaktır. Zira Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) öyle kılmıştır.

Ayrıca bu namaz, insanın her bir uzvunun sadakası yerine geçer. Zira Rasülullah (sallallahu

(3) Müslim rivayet etti.
(4) Müslim rivayet etti.

https://www.al-feqh.com/tr

aleyhi vesellem), şöyle buyurmaktadır: "Her sabah uyandığınızda her bir kemik parçasından şerri def etmek için bir sadaka yükümlülüğü gelir, her bir tesbih bir sadakadır, her bir tahmid bir sadakadır, her bir tehlil bir sadakadır, her bir tekbir bir sadakadır, her bir iyilik bir sadakadır, her bir kötüğün önüne geçme bir sadakadır, iki rekatlık bir duha namazı ise bütün bunların hepsine yeter."[1]

Bu namazı kim dört rekat kılarsa tüm gün Allah'ın muafazası altındadır. Zira Nuaym bin Hammar el-Gatafani peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'den, O da Rabbinden şöyle rivayet etmiştir: "Ey ademoğlu gündüzün başında bana dört rekat namaz kıl, sonuna kadar seni koruyayım." [2]

Kim sabah namazını cemaatle kıldıktan sonra Allah'ı zikreder, güneş doğduktan sonra bu namazı kılarsa bir hac ve bir umre sevabı tam olarak verilir. Rasülullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: "Kim sabah namazını cemaatle kılar , güneş doğana kadar Allah'ı zikreder sonra iki rekat namaz kılarsa, ona tam bir hac ve tam bir umre sevabı verilir." Sonra Rasülullah (sallallahu aleyhi vesellem) bunu üç defa tekrar ederek "Tam olarak, tam olarak, tam olarak."[3]

Beşincisi: Tahiyyat-ı Mescit Namazı

Bu namaz camiye girerken oturmadan önce kılınan iki rekatlık bir namazdır. Bu namazı kılmak sünneti müekkededir. Delili ise peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'in şu hadisi şerifidir: "Sizden biriniz camiye girdiği zaman, oturmadan önce iki rekat namaz kılsın."[4]

Camiye girer girmez kılınan ratibe sünnet veya farz namaz onun yerine geçer. Mesela; birisi camiye girer ve oturmadan öğlenin ilk sünnetini kılarsa bu namaz tahiyyatı mescit namazı yerine de geçer mescit namazını kılması ayrıca gerekmez.

Altıncısı: İstihare Namazı

Bu namaz iki rekattır ki, ne yapacağına karar veremeyen bir kişi için meşru kılınmıştır. İki rekatlık olan bu namaz kılındıktan sonra dua edilir.

İstihare duası

Allah rasulü şöyle buyurmaktadır: "Biriniz birşey yapmak istediğinde, farzın dışında iki rekat namaz kılsın, son şöyle desin: Allah'ım yapmayı düşündüğüm şu işin işlenmesinden yahut terkinden hangisinin hayırlı olduğunu bana ilminle kolaylaştır. Kudretinle senden güç istiyorum. Senin devasa fazlından hibe buyurmanı dilerim. Şüphesiz senin her şeye gücün yeter; benim gücüm yetmez. Sen bilirsin, ben bilemem. Sen şeyi çok iyi bilensin, Allah'ım. Eğer bu işi dinim, yaşayışım ve işimin sonucu veya dünya veya ahretimin sonucu bakımından benim için hayırlı olduğunu bilirsen o işi bana takdir et, kolaylaştır ve onu bana mukaddes kıl. Eğer bu işi dinim, yaşayışım ve işimin sonucu veya dünya veya ahretimin sonucu bakımından benim için fenalık olarak bilirsen, onu benden, beni de ondan uzak eyle. Nerede olursa olsun benim için iyilik olanı takdir et. Sonra da beni bu hayırla hoşnut eyle.'"[5]

(1) Müslim rivayet etti.
(2) İmam ahmed; Müsned
(3) Tirmizi rivayet etti ve Elbani Sahih-ül cami'(6346) adlı eserinde sahih dedi

Tahiyat-ı Mescit

(4) Buhari ve Muslim rivayet ettiler.
(5) Buhari rivayet etti.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

İstihare'nin Alameti

İstihare'nin tekrar edilmesinde herhangi bir sakınca olmadığı gibi, istihare yapan kişinin bir rüya görmesi de şart değildir. Ona düşen şey niyet ettiği şeyi yapmaya çalışmasıdır. Şayet tamamlarsa bu onun için hayırlıdır demektir tamamlayamazsa yine bu onun için hayırlıdır demektir.

Yedincisi: Abdest Namazı

Ebu Hureyre (radıyellahu anh) Rasülullah (sallallahu aleyhi vesellem)'ın Bilal (radıyellahu anh)'e sabah namazında şöyle dediğini rivayet etmektedir: "Ey bilal İslama girdikten sonra işlediğin ve çok menfaat ümid ettiğin ameli bana söyler misin? Çünkü ben, bu gece (rüyamda), cenette ön tarafımda senin ayakkabılarının sesini işittim!"

Bilal şu cevabı verdi: "Ben İslam'da, nazarımda, daha çok menfaat umduğum şu amelden başkasını işlemedim: Gece olsun gündüz olsun tam bir temizlik yaptığım (abdest aldığım) zaman, mutlaka bana kılmam yazılan bir namaz kılarım."[1]

Sekizincisi: Mutlak Nafile

Bir sebebe veya bir vakte bağlı olmayan namazlardır. Bu namazlar yasak vekitler dışında her zaman kılanabilir.

Mutlak Nafile Örnekleri

Gece Namazı

Rasülullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: "Farz namazlarından sonra kılanan en faziletli namaz gece namazıdır."[2] Ayrıca Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): "Cennete içinden dışlarıları ve dışlarından içleri görülen odalar vardır." Buyurdu. Çölden gelen biri kalkıp şöyle dedi: "Bu odalar kimin için ey Allah'ın Rasulü?" Ona cevaben: "güzel konuşanlar, yemek yedirenler, çokça oruç tutanlar ve gece insanlar uykudayken kalkıp namaz kılanlar için."[3]

(1) Buhari rivayet etti.

(2) Müslim rivayet etti.
(3) Tirmizi rivayet etti.

Tıbbi Açıdan Gece Namazı

Gece uyanmak özellikle de uyanmadan birkaç saat önce insanda salgılanan kortizol hormone (vücutta doğal olarak bulunan kortizon) salgısını azaltır. Bu da gecenin son üçtebiri olan sahur vaktine denk gelmektedir. Bu hormon kan şekerinin ani yükselmesine sebep olup, şeker hastalığına neden olmaktadır. Gece uyanmakla bunun da önüne geçilmiş oluyor.

https://www.al-feqh.com/tr

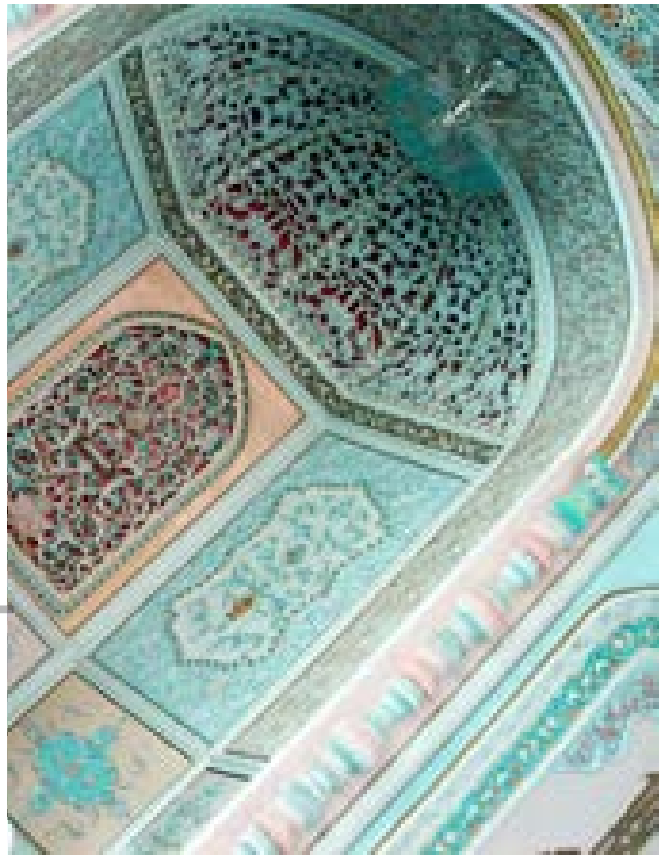

Namaz Kılınması Yasak Olan Vakitler

1. Sabah namazından sonra, güneşin doğup bir mızrak boyu yükselmesine(yaklaşık 20dk.) kadar.
2. Güneş tam tepe noktasındayken batıya doğru meyledinceye kadar.
3. İkindi namazından sonra, güneş batıncaya kadar.

Bunların delili Ukbe bin Amir'in rivayet ettiği şu hadistir: "Üç vakit vardır ki, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) bizi o vakitlerde namaz kılmaktan veya ölülerimizi mezara gömmekten nehyetti: Güneş doğmaya başladığı andan yükselinceye kadar. Öğleyin güneş tepe noktasına gelince, meyledinceye kadar. Güneş batmaya meyledip batıncaya kadar.[1]

(1) Müslim rivayet etti.

Sebepli Namazları, Kılınması Yasak Vakitlerde Kılmak

Tahiyatı mescit ve cenaze namazı gibi sebebi kendisinden önce gelmiş olan bir namazı yasak vakitlere denk gelse bile kılmak caiz olur.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Resimli İbadet Fıkhı

İslam Hükümlerinin Basitleştirilerek Öğretilmesi

Temizlik | Namaz | Oruç | Zekat | Hac

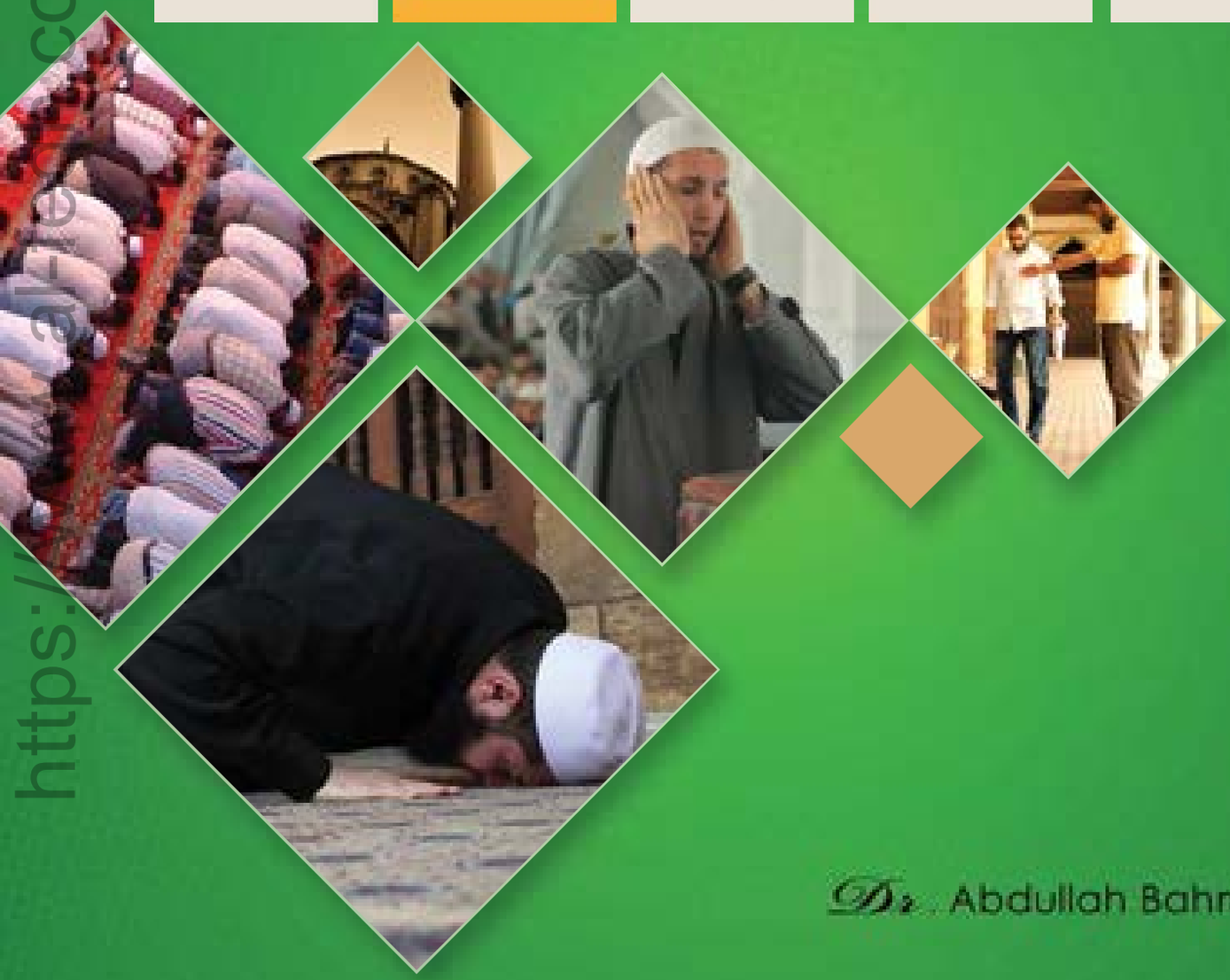

Dr. Abdullah Bahmmam

İstiska (yağmur) Namazı

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

16

İstiska (yağmur) Namazı

https://www.al-feqh.com/tr

İçindekiler

İstiska'nın Tanımı

Yağmur Namazının Meşruiyyeti

Yağmur Namazının Vakti

Yağmur Namazının Yeri

Yağmur Namazının Kılınışı

Yağmur Namazının Hükümleri

İstiska

Kuraklık veya az yağmur yağdığı zamanlarda yağmur istemek.

Yağmur Namazının Meşruiyyeti'nin Delili

Yağmur namazı Rasülullah (sallallahu aleyhi vesellem)'ın fiiline dayandırılarak sünneti müekkede kabul edilmiştir. Abdullah bin Zeyd, Rasülullah (sallallahu aleyhi vesellem)'ın musallaya çıkıp yağmur duası yaptığını, ridasını ters çevirip iki rekat namaz kıldığını rivayet etmektedir.[1]

Yağmur Namazının Vakti

Yağmur namazı, kuraklık olduğunda, yağmur yağmadığında veya kuyu, çeşme ve nehirler kuruduğunda vb. durumlarda kılınır. Bayram namazı gibi güneşin doğup bir mızrak boyu yükselmesinden sonra kılınması müstehaptır.

Yağmur Namazının Yeri

Gerekmedikçe, mescitlerde değil de şehrin dışındaki namazgahlarda kılınması sünnettir.

(1) Buhari ve Müslim rivayet ettiler.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Yağmur Namazının Kılınışı

1. Yağmur namazı ezansız ve kametsiz, sesli olarak iki rekat şeklinde kılınır.
2. İlk rekatta iftitah tekbirinden sonra yedi tekbir, ikinci rekatta kıyam tekbirinden sonra beş tekbir getirilir.
3. Bu tekbirlerin hepsinde eller kaldırılır. Ve her iki tekbir arasında, Allah'a hamd edilir, ona senada bulunulur ve Rasülullah'a selatü selam getirilir.
4. Namazdan sonra imam tek bir hutbe verir ve bu hutbede çokça istiğfar eder, kur'an okur ve varid olmuş duaları fazlaca okur. Özellikle Allah'a karşı olan muhtaçlığı, fakirliği ve huşuyu ihtiva eden dualar üzerinde durur. Bu duaları ederken ellerini semaya doğru fazlaca kaldırır.
5. İmam kıbleye doğru döner ve giydiği ridanın sağını soluna, solunu da sağına çevirip giyer ve dua etmeye devam eder.

Yağmur Namazının Hükümleri

1. Namazdan önce insanlara tövbe istiğfarda bulunmaları, zulümlere son verilip hak sahibine hakkının verilmesi gerektiği konusunda vaaz verilmesi. Zira günahlar rahmetin kalkmasına böylece yağmurun kesilmesine, tövbe ve istiğfar ise celbine sebebiyet verir.
2. Namaza gidilecek günün önceden belirlenmesi. Zira insanlar böylece hazırlıklı olurlar.
3. Namaza gidilirken huşu, hudu, fakirlik ve acz içinde gidilmesi. Dolayısıyla süslenip güzel görünmek istenen bir durum değildir. Zira bin Abbas, Rasülullah (sallallahu aleyhi vesellem)'ın yağmur namazına çıkışını vasfederken şöyle demiştir: "Rasülullah (sallallahu aleyhi vesellem) namazgaha mütevazi, yalvara-yakara ve süslenmeden çıktı."[1]
4. Elleri kaldırmakla birlikte istiska (Yağmur isteme) hutbesinde bolca istiğfarda ve duada bulunmak.

Yağmur Yağdığında Yapılması Müstehap Olan Şeyler:

Yağmur yağmaya başladığı zaman altında biraz beklemek müstehaptır. Zira Enes (radıyellahu anh) şöyle bildirmiştir: "Resulullah (sallallahu aleyhi vesellem) le birlikteyken, yağmur yağmıştı, hemen başını açtı ve yağmur Rabbinin yeni yarattığı (indirdiği bir rahmettir) dedi. Diğer bir rivayette ise Resulullah (sallallahu aleyhi vesellem), elbisesini açtığı bildirilmiştir."[2]

(1) Ebu Davud rivayet etti
(2) Müslim rivayet etti.

Yağmur sadece Allah'ın fazl-ı keremindendir.

Yağmurun Allah'ın fazl-ı kereminden ve kullarına olan rahmetinden dolayı yağdığına bir müslümanın inanması gerekir. Şu yıldızın şu hareketinden şöyle oldu demek doğru değildir.

https://www.al-feqh.com/tr

Resimli İbadet Fıkhı

İslam Hükümlerinin Basitleştirilerek Öğretilmesi

Temizlik | Namaz | Oruç | Zekat | Hac

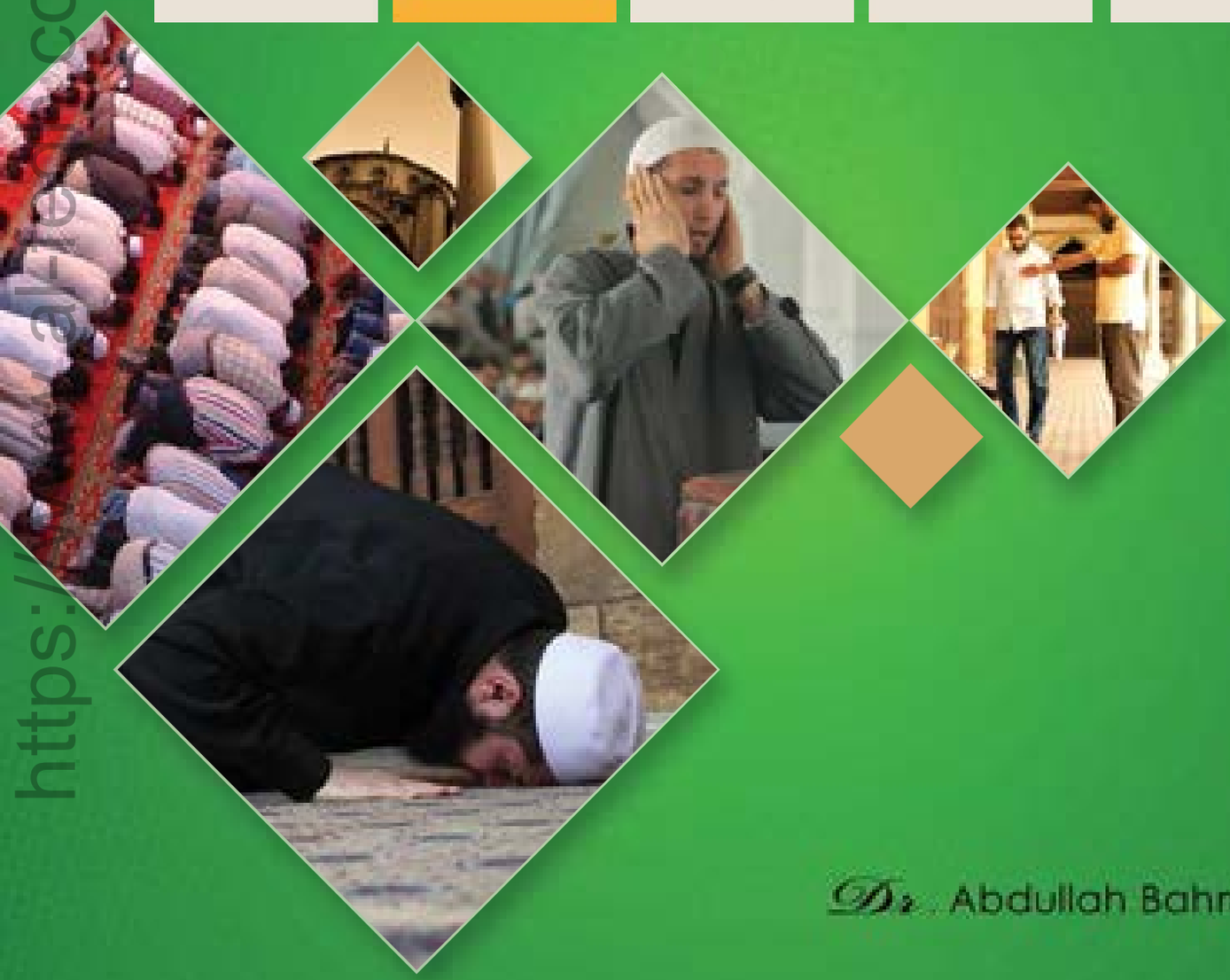

Dr. Abdullah Bahmmam

Güneş ve Ay Tutulması Namazı

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

17

Güneş ve Ay Tutulması Namazı

https://www.al-feqh.com/tr

Güneş tutulması

Güneş ışınlarının bir kısmının veya tümünün gitmesidir.

Ay tutulması

Ay ışığının bir kısmının veya tümünün kaybolmasıdır.

İçindekiler

Güneş ve Ay Tutulmasının Tanımları

Güneş ve Ay Tutulmasının Hikmeti

Güneş ve Ay Tutulması Namazı

Güneş ve Ay Tutulması Namazının Hükmü

Güneş ve Ay Tutulması Namazının Vakti

Güneş ve Ay Tutulması Namazı Kılınışı

Güneş ve Ay Tutulması Namazının Sünnetleri

Güneş ve Ay Tutulmasının Hikmeti

Bu tutulmalar Allah!ın sonsuz kudretinin iki delilidir. Bunlarla Allah kullarını kendisime dönsünler diye uyarır. Rasulüllah (sallallahu aleyhi vesellem), şöyle buyurdu: "Güneş ve ay birinin ölmesiyle veya dirilmesiyle tutulmaz, ama Allah'ın kudretinin birer ispatıdır. Bunlarla Allah kullarını O'na dönsünler diye uyarır. Bu tutulmalar olduğu zaman Allah'a namaz kılınız."[1]

Güneş ve Ay Tutulması Namazı

Güneş ve Ay Tutulması Namazının Hükmü

Bu namazları kılmak sünneti müekkededir. Nitekim Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle

(1) Ebu Davud rivayet etti.

https://www.al-feqh.com/tr

buyurmaktadır: "Şüphesiz ki güneş ve ay Allahın kudretinin delillerindendir. Birinin ölmesiyle veya dirilmesiyle tutulmaz. Eğer tutulduğunu şahitlik ederseniz O'na dua edin, tekbir getirin, namaz kılın ve sadaka verin."[1]

Güneş ve Ay Tutulması Namazının Vakti

- Bu namazın vakti güneş veya ayın tutulmasıyla başlar, tutulma geçene kadar devam eder.
- Tutulma geçmesine rağmen hala namazda olan birisi namazını tamamlar. Tutulma geçmeden namazı tamamlayan birisi tekrar kılmayıp dua ve istiğfar ederler.

Güneş ve Ay Tutulması Namazı Kılınışı

Aişe (radıyellahu anha) şöyle buyurmaktadır: Aişe şöyle anlatır: Resulüllah (sallallahu aleyhi vesellem) zamanında bir defa Güneş tutuldu. Allah Resulü (sallallahu aleyhi vesellem) halka namaz kıldırmak üzere kıyama durdu ve kıyamı çok uzattı. Sonra rükuya vardı, rükuyu da çok uzattı. Sonra başını kaldırıp kıyamı (yine) çok uzattı. Bu ikinci kıyam birinci kıyamdan kısa sürdü. Sonra tekrar rükuya vardı ve rükuyu çok uzattı. Ancak bu rükuda, önceki rükudan kısa idi. Daha sonra secdeye vardı. Sonra ayağa kalkıp, kıyamı uzattı. Bu, ilk kıyamdan az sürdü. Sonra rükuya varıp rükuyu uzattı. Bu rüku da ilk rüku'dan az sürdü. Sonra secde etti. Sonra güneş açılmış olduğu halde Resulüllah (sallallahu aleyhi vesellem) namazdan çıktı ve halka hutbe okudu. (Bu hutbede) Allah'a hamd ve sena ettikten sonra şöyle buyurdu: "Şüphesiz Güneş ve Ay Allah'ın ayetlerindendir. Bunlar, bir kimsenin ölümü ya da doğumu için tutulmazlar. O halde siz bunu gördüğünüzde hemen tekbir getirin. Allah'a duaya koyulun, namaz kılın, sadaka verin.[2]

Ay veya güneş tutulması olduğunda:

1. "Essalate camieh" diye seslenilerek insanlar toplanılır.
2. İnsanlar toplandığında imam onlara uzunca iki rekat kıldırır. Kıraati sesli yapar. Birinci rekatta fatihadan sonra uzun bir sure okur. Sonra rukua gider uzunca kalır. Sonra "Semiallahu li men hamideh Rabbana velekelhamd" deyip rukudan kalkar. Tekrar fatiha okur ve ardından ilkinden kısa bir sure ekler. Sonra rukua gider ve ilkinden daha kısa bir süre rukuda durur. Rukudan kalkıp secdeye varır, secdeleri de uzatır. İkinci rekatı da birincisi gibi kılar ve namazını tamamlar.

Güneş ve Ay Tutulması Namazının Sünnetleri

1. Cemaatle kılınması
2. Camide kılınması, bu durumda kadınların buna iştirak etmesinde sıkıntı yoktur.
3. Kıyamları, rukuları ve secdelerin uzatılması
4. Namaz kılarken tutulma geçerse hızlıca tamamlanması.
5. Sonrasında vaaz verilmesi. Burada insanlara Allah'ın kudretinin hatırlatılması, hikmetinin

(1) Buhari ve Müslim rivayet ettiler.

(2) Buhari rivayet etti.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

açıklanması, iyiliğe teşvik edilmesi, kötülükten kaçındırılması uygun olur.

6. Duanın, istiğfarın, sadakanın ve diğer salih amellerin arttırılması.
7. Tutulma sırasında dua ederken ellerin açılması caizdir. Zira Abdurrahman bin Semura şöyle anlatmaktadır: "Rasülullah (sallallahu aleyhi vesellem)'ın yanına geldiğimde onu namazda için ayakta ellerini açmıştı."[1]

(1) Müslim rivayet etti.

https://www.al-feqh.com/tr

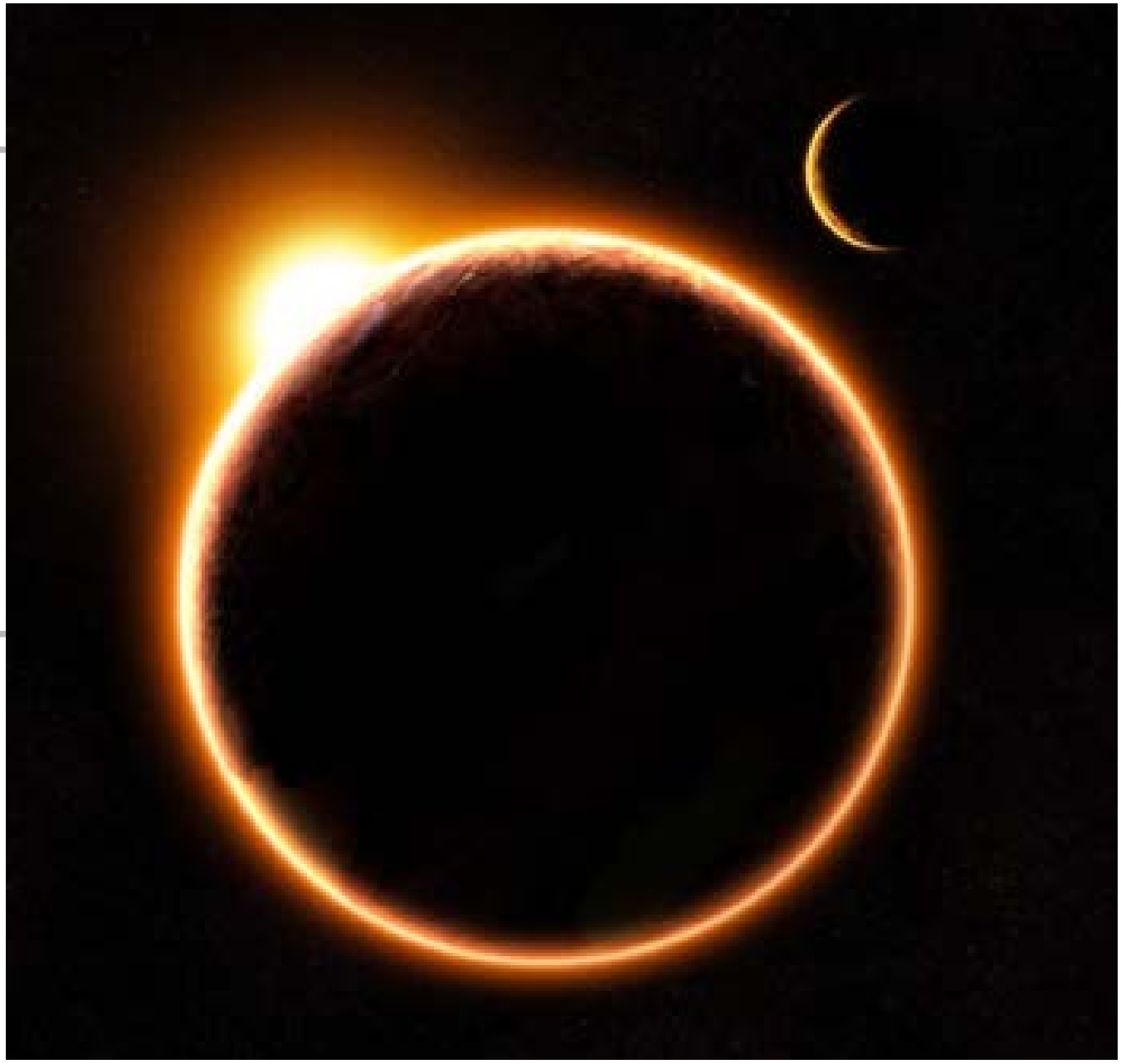

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Yönlendirmeler

1. Tutulma bittikten sonra artık bu namazlar kaza edilmez.
2. Bilimsel açıklamalar, bu olayların Allah'ın kudretinin birer delili olmasını ve onlarla insanları sakındırdığı hakikatini ortadan kaldırmaz. Müslümana düşen böyle durumlarda tutulmayı gözlemlemekten ziyede ibadet ve taatla meşgul olmasıdır. Zira Ebu Bekrete anlatıyor: "Rasülullah (sallallahu aleyhi vesellem) zamanında güneş tutuldu da O, ridasını sürüyerek dışarı çıkmıştı (yani hızlıca). Bu O'nun o zaman Allah'tan daha fazla korktuğunu göstermektedir."
3. Bu namazlara yetişme ilk rekatla olur. Bu rekata yetişemeyen, birinci rekatı kılınış şekliyle aynen kaza eder.
4. Bu namazlar yasak vakitlerde bile kılınabilir.
5. Bu namazlar ancak tutulma görüldüğü zaman kılınabilir. Sadece habaer gelmesiyle kılınmaz.

Bu resim tam gerçekleşen bir ay tutulmasını gösteriyor.

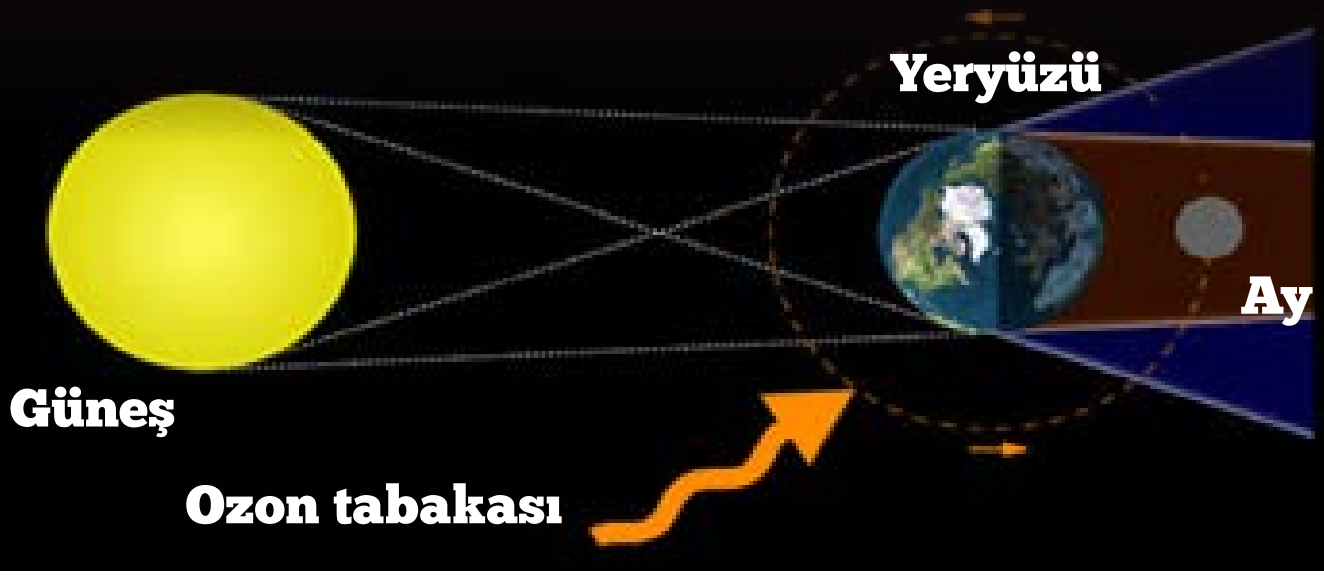

https://www.al-feqh.com/tr

Resimli İbadet Fıkhı

İslam Hükümlerinin Basitleştirilerek Öğretilmesi

Temizlik | Namaz | Oruç | Zekat | Hac

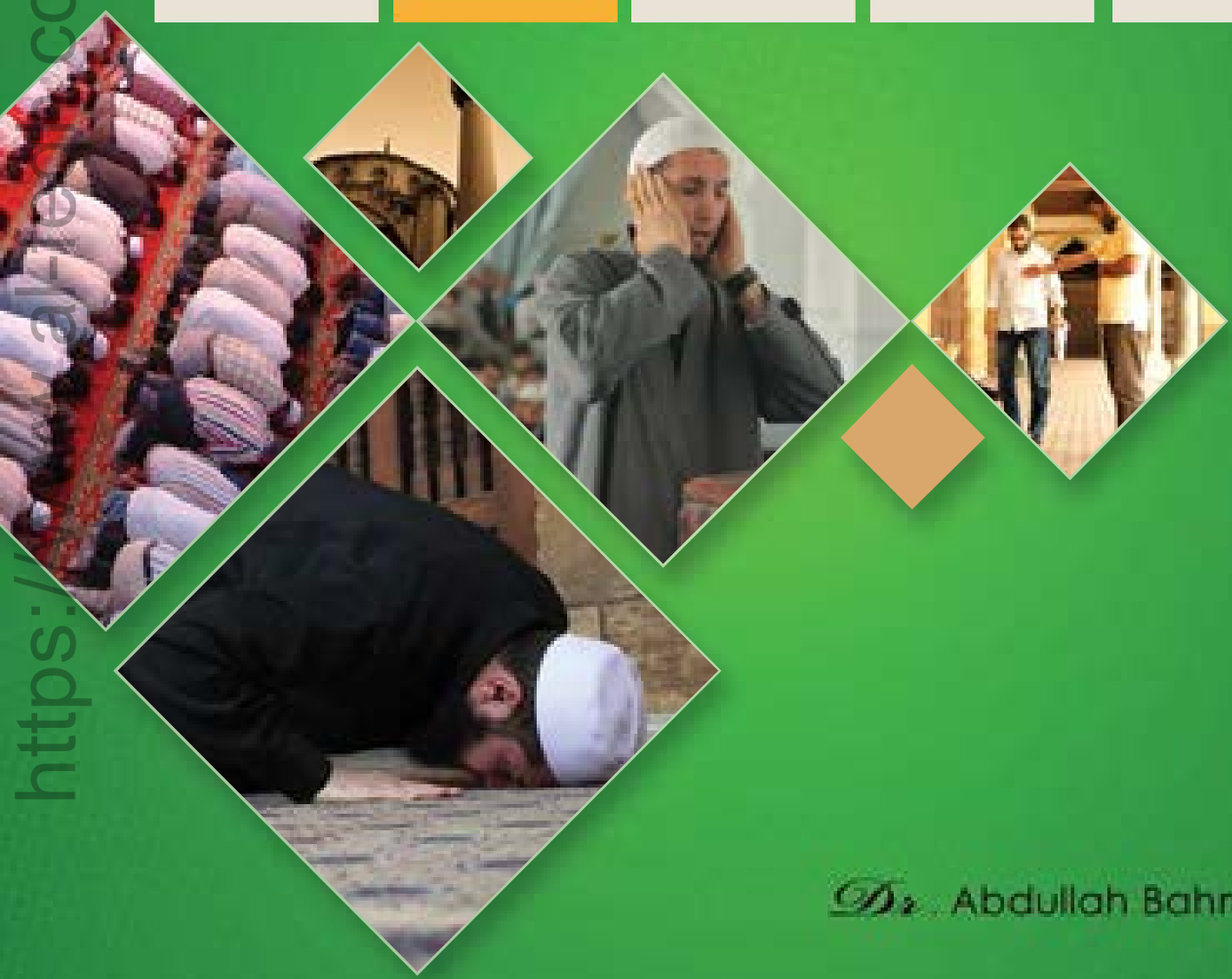

Dr. Abdullah Bahmmam

Bayram Namazları

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

18

Bayram Namazları

İçindekiler

Bayram Şiarı
Bayram Namazlarının Hükmü
Bayram Namazlarının Vakitleri
Bayram Namazlarının Kılınışı
Bayram Namazlarının Yeri
Bayram Namazlarının Müstehapları
Bayramların Bazı Hükümleri
Yönlendirmeler

Bayram Şiarı

Müslümanların iki bayramı vardır: Ramazan ayından sonra kutlanan Ramazan bayramı ve Arefe gününden sonra kutlanan Kurban bayramı. Cahiliye dönemindeki bayramlar yerine Allah bize bu iki bayramı lutfetti. Enes bin Malik şöyle demiştir: Cahiliye insanlarının senede iki gün kutladıkları iki bayramları vardı, Rasülullah Medine'ye geldiği zaman şöyle buyurdu: "İki gününüz vardı ki siz bunlarla oyalanıyordunuz, Allah bu günlerinizi çok daha hayırlılarıyla tebdil etti; Fıtır bayramı ve Kurban bayramı."[1] Müslümanların, gayrimüslimlerin bayramlarını kutlamaları ve onlara iştirak etmeleri caiz değildir. Zira bayramlar dinlerin en büyük göstergeleri ve sembolleridir. Zira Cenab-ı Hak şöyle buyurmaktadır: "O halde bütün Ehl-i kitabın aralarında, Allah'ın sana indirdiği ile hükmet, sana gelen bu hakikati terkedip de onların keyiflerine uyma!" (Maide: 48)

Bayram Namazlarının Hükmü

Bayram namazlarını kılmak farz-ı kifayedir. Yani yeterli kişinin kılmasıyla sorumluluk diğerlerinden kalkar. Rasülullah (sallallahu aleyhi vesellem), kılınmasını emretmiştir. Hatta küçük büyük kadınların dahi velev ki hayızlı olup kılamasalar bile hazır bulunmalarını emretmiştir. Farz-ı kifaye olmasının delilleri ise şunlardır:

1. Cenab-ı Hakk'ın Kevser Suresinde "Rabbin için namaz kıl, kurban kes." emri.
2. Rasülullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in kadınlara bile emri. Nitekim Ümmi Atiyye şöyle demiştir: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) bize bayram günleri (namazı) perde ehli genç kızları (da) çıkarmamazı emretti. Kendisine: Hayız olanlar (ne yapacak)? denilince; "Onlar da (çıksınlar da) hayr'a ve müslümanların dualarında hazır bulunsunlar" [2] buyurdu.

Bayram Namazlarının Vakitleri

Bayram namazlarının vakti güneş doğup bir mızrak boyu yükselmesinden başlar, zeval vaktine kadar devam eder.

(1) Nesai rivayet etti.

(2) Buhari rivayet etti.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Kurban bayramı namazını mümkün mertebe erken kılıp insanların kurban kesecekleri vakti genişlermek sünnettir.

Ramazan bayramı namazını ise erteleyip insanların sadaka-i fıtır verecekleri zamanı genişletmek de sünnettir.

Bayram Namazlarının Kılınışı

Bayram namazları ezansız ve kametsiz, sesli olarak kılınan iki rekattan oluşur. Kılınış şekli ise şöyledir:

1. İftitah tekbirinden ve istiftah duasından sonra, teavvuzdan ve kıraatten önce yedi tekbir getirilir.
2. Euzu-besmele çekilir. Fatiha ve sure okunur. İlk rekatta A'la veya Kaf suresi, ikinci rekatta ise Ğaşiye veya Kamer suresini okumak sünnettir.
3. İkinci rekatta ise kıyam tekbirinden sonra beş defa tekbir getirilir. Doğru olan görüşe göre bütün bu tekbirlerde el kaldırılmaz.
4. Her iki tekbir arasında Allah'a hamd edilir, O'na sena okunur ve Rasülullah'a salavat getirilir.
5. Namaz bitirildikten sonra imam hutbeye çıkar ve aralarını hafif bir oturuşla ayırmak üzere iki hutbe okur.
6. İmam hutbede Ramazan veya Kurban olmasına göre, konuyla ilgili bir hutbe verir.

Bayram Namazlarının Yeri

Bayram namazlarının camide değil de namazgahta kılınması sünnettir. Ama bir ihtiyaca binaen camide kılınırsa da bunda herhangi bir sıkıntı yoktur.

Bayram Namazlarının Müstehapları

1. Erkeğin bayram namazına engüzel elbiseleriyle gitmesi. Kadınların süslenmeyip, kendilerini güzel göstermemeleri.
2. Camiye gelenin tekbir getirip ön safa geçmesi.
3. Camiye giderken yürüyerek gidip, gidiş ve geliş yollarını farklı kılması. Cabir (radıyellahu anh) şöyle demektedir: "Allah Rasulü (sallallahu aleyhi vesellem) bayram günü camiye gidip gelirken farklı yolları kulanırdı."[1]

(1) Buhari rivayet etti.

https://www.al-feqh.com/tr

4. Ramazan bayramında namaza gidilirken tek sayılı (3-5 gibi) hurma yiyip öyle gidilmesi. Kurban bayramında namaza giderken ise hiç bir şey yemeden gidilmesi.
5. İnsanlar fıtır sadakalarını daha rahat versinler diye Ramazan bayramı namazını geciktirilmesi. Kurban bayramı namazının ise erkenden kılınması.

Bayramların bazı hükümleri

1. Bayram namazından önce ve sonra namaz kılınacak yerde nafile namaz kılmak mekruhtur. Ama eğer camide kılınacaksa tahiyyatı mescit namazı kılınabilir.
2. Namazı kılamayan birinin, onu tek başına, şekline uygun bir biçimde kılması sünnettir. Rekat kaçıranda, kaçırdığı rekatı şekline uygun kılacaktır.
3. Tekbirin şekli: Allahu ekber, Allahu ekber, la ilahe illallah, vallahu ekber, Allahu ekber, velillahil hamd. Veya Allahu ekber, Allahu ekber, Allahu ekber kebiren.
4. Erkeklerin tekbirleri getirirken seslerini yükselmesi kadınların ise seslerini alçaltması sünnettir.
5. Ramazan bayramında tekbirler bayram günü imsak vaktinde başlar, imam namaza gidinceye kadar devam eder. Kurban bayramına gelince Arefe günü sabah başlar bayramın dördüncü günü güneşin batmasıya sona erer. Çarşıda, pazarda, yollarda, evlerde ve her cemaatle kılanan farz namazın arkasında bu tekbir getirilir.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Talimatlar:

1. Müslümanların birbirleriyle bayramlaşmaları müstehaptır. Şöyle ki: "Allah benden ve senden Kabul etsin." denir.
2. Bayramda isnanların sevinmeleri ve bu sevinçlerini belli etmeleri müstehaptır. Bayramlaşmada da önce yakınından başlayarak bayramlaşmak daha uygundur.
3. Bayramlar küskünlüklerin giderilmesi ve dargınlıkların izale edilmesi için birer fırsat olup değerlendirilmelidir.
4. Bayramlarda kabir ziyaretleri meşru değildir. Zira bayramın sevinç ve mutluluğuna zıt bir durumdur.
5. Bayramlarda eş dost ve akrabalardan muhtaç olanlara yiyecek ve giyecek dağıtarak sevindirmek meşrudur. Çünkü bayramlar sevinme ve mutlu olma günleridir. Zira Cenab-ı Hak şöyle buyurmaktadır: "De ki; Allah'ın lütfuyla, rahmetiyle evet sadece bununla sevinin!" (Yunus:58)
6. Müslümanların bayram günlerinde caiz olmayan şeylerle eğlenmeleri caiz olmaz. Kızlı erkekli karışık eğlenceler, şarkılar, haram oyunlar gibi.

https://www.al-feqh.com/tr

Resimli İbadet Fıkhı

İslam Hükümlerinin Basitleştirilerek Öğretilmesi

Temizlik | Namaz | Oruç | Zekat | Hac

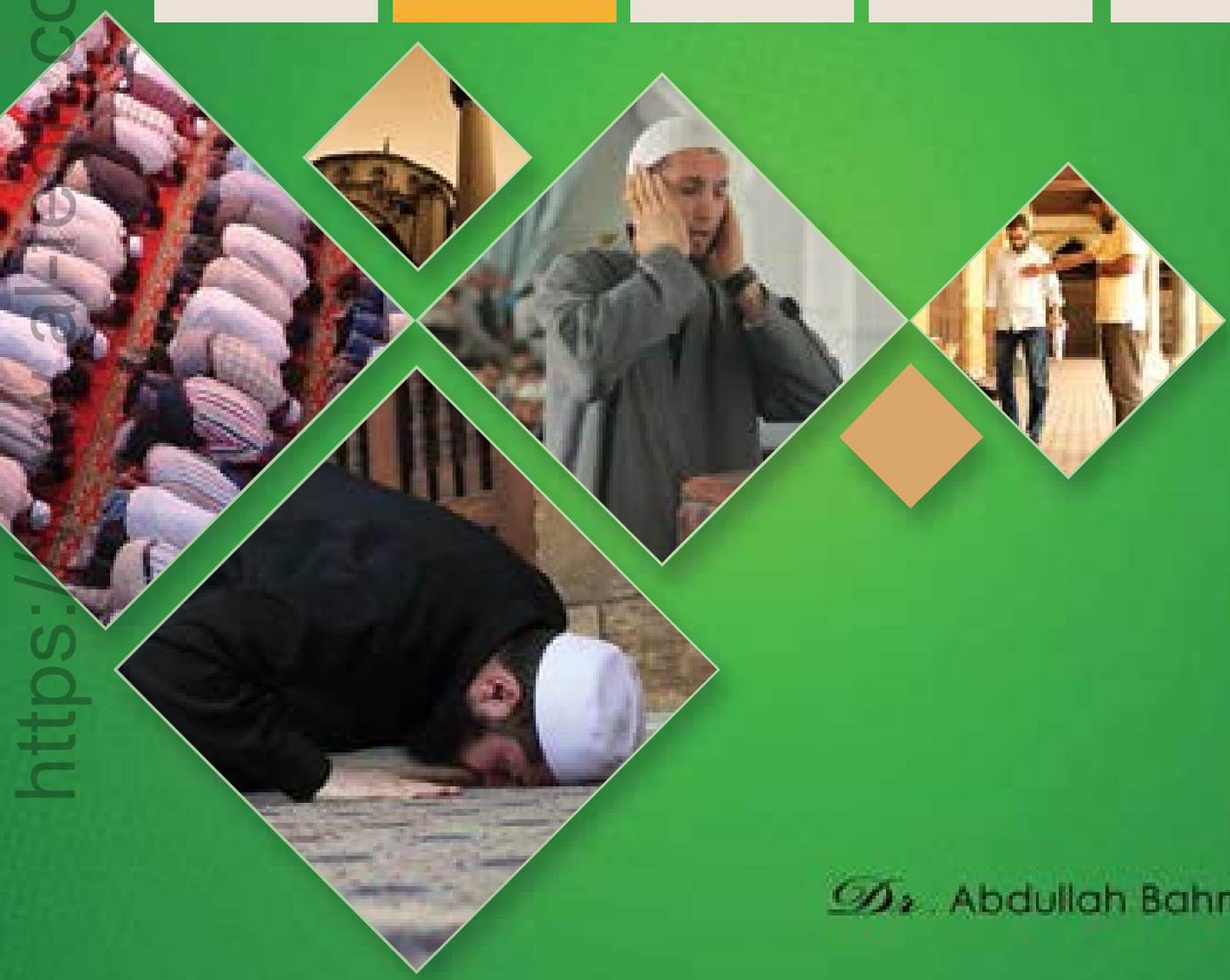

Dr. Abdullah Bahmmam

Cenaze Namazı

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

19

Cenaze Namazı

Ölünün Hazırlanması

Ölüm belirtileri kendisinde görülen birisine "La ilahe illallah" demesi yönünde telkinlerde bulunulur. Zira Allah Rasulü (sallallahu aleyhi vesellem): "Ölülerinizi 'La ilahe illallah' şeklinde telkin ediniz."[1]

Öldüğü zaman gözleri kapatılır, bir örtüyle üzeri örtülür ve hazırlanmasında namazında ve defninde acele edilir.

Ölünün yıkanmasının hazırlanmasının ve defninin hükmü

Ölüyü yıkamak, kefenlemek, cenaze namazını kılmak, taşımak ve gömmek farzı kifayedir. Yeterli sayıda insan bu işleri yaparsa diğerlerinden sorumluluk kalkar.

(1) Müslim rivayet etti.

İçindekiler

Ölünün hazırlanması
Ölünün yıkanmasının hükmü hazırlanması ve defni
Ölü yıkamanın hükümleri
Ölüyü yıkamanın şekli
Ölünün kefenlenmesi
Cenaze namazı
Cenaze namazının rükünleri
Cenaze namazının sünnetleri
Cenaze namazının kılınışı
Ölünün taşınması ve defni
Taziye
Kabir ziyareti
Cenazenin yasakları
Cenazenin hükümleri

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Ölüyü yıkamanın hükümleri

1. Ölüyü yıkamak için güvenilir adil ve bu işi bilen birisinin seçilmesi gerekir.
2. Yıkaması ise ölü birini vasiyet etmişse ona öncelik tanınır. Sonra en yakınından en uzağına doğru ölü yıkama işini bilenler arasında gidilir.
3. Erkek, erkek cenazelerini, kadın ise kadın cenazelerini yıkar. Karı kocadan biri diğerini yıkayabilir. Çünkü Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) Aişe'(radıyellahu anha) ya şöyle demiştir: "Sana ne zarar verdi? Eğer ölürsen seni ben yıkarım, ben kefenlerim, sana ben namaz kılar ve yine seni ben gömerim"[1]. Yedi yaşından küçükleri hem erkek hem de kadın yıkayabilir. Müslüman birisine erkek olsun kadın olsun, kafir birinin cenazeni yıkaması, kefenlemesi, üzerine namaz kılması yakını bile olsa caiz olmaz.
4. Savaş esnasında şehit düşen kişi yıkanmaz kefenlenmez cenaze namazı kılınmaz, kendi elbiseleriyle defnedilir.
5. Kadın daha doğmamış çocuğunu düşürürse dört aylık veya daha fazla ise yıkanır, kefenlenir, namazı kılınır ve defnedilir.
6. Ölünün yıkandığı suyun temizleyici ve mübah olması şarttır. Yıkanacağı yerinde insanların gözlerinden saklanmış bir yer olması ve gereksiz kimselerin bulunmaması gerekir.

Ölünün yıkanma şekli

1. Ölünün yıkama tahtasına konur. Avret yeri örtülür. Elbiseleri çıkarılır.
2. Ölü yıkayan kişin eline bir bez dolaması müstehaptır.
3. Yıkayan ölüyü uturura yakın bir poziyona getirir ve elini karnına koyup bastırır. Sonra önünü ve arkasını temizleyip necaset bırakmaz.
4. Güsle niyet eder ve besmele çeker.

(1) İbni mace rivayet etti.

https://www.al-feqh.com/tr

5. Ölüye namaz abdesti gibi abdest aldırır. Sadece mazmaza ve istinşakta ağza ve burna su vermeyip sadece üzerlerini mesh eder.
6. Sidir, sabun suyu vb. şeylerle ölünün başımı ve sakalını yıkar.
7. Önce sağ tarafı sonar da sol tarafı yıkar. Ve güslü tamamlar.
8. En son yıkamaya Kafur eklemesi müstehaptır.
9. Ölüyü kurutur.
10. kadının saçlarını örüp arkasına koyar.

Uyarılar

-Vacip olan eğer temizliğe yettiyse tek bir defa yıkamaktır. Üç defa yıkamak ise müstehaptır.

-Eğer su bulunmadığı için gusül aldırılamiyorsa veya cisim parçalanacağı için yıkanamıyorsa teyemmüm aldırılır.

-Ölü yıkayan birinin yıkadıktan sonra yıkanması da müstehaptır.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Ölü yıkama tahtasına konur.

Yıkayan eline bir bez sarar.

Ölüye namaz abdesti gibi abdest aldırır.

Sidir suyuyla ölünün başı ve sakalını yıkar.

Ölüyü yıkayan ölünün başını kaldırır.

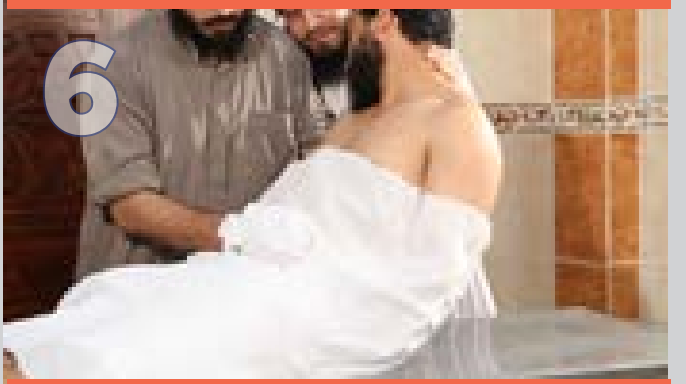

Ölüyü yıkayan ölünün karnına elini koyar ve bastırır.

Önce sağ tarafı sonar sol tarafı yıkar.

Ölüyü kurular.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Ölüyü Kefenlemek

1. Sünnet olan erkekler için üç parçadan oluşan beyaz kumaş kullanmak. Vücut hatlarını göstermeyecek tüm bedenini örtecek ve pahalı olmamsıdır.

   Kadın ise; beş parça kumaş kullanılır. İzar, başörtüsü, gömlek ve iki sargıdan oluşur.

   Çocuk ise; bir gömle kullanılır. Mubah olan üç parça kullanmaktır. Küçük ise; gömlek ve iki sargı kullanmak sünnettir.

2. Üç parça sargı getirilir ve bohur ile tütsünür. Nitekim peygamber (sallallahu aleyhi vesellem); "Ölüyü kefenlediğiniz zaman tekli yapınız (üç parça).[1]

3. Sargılar üst üste konulur. Karışık kokular konulur, amber, misk ve kafur gibi. Ancak ölü ihramlı ise kefeni bohurla kokuyla sürülmez. Zira peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: "Koku sürmeyiniz."[2]

Sargıların üzerine koku koymak

4. Ölü sırt üstü bu sargıların üzerine konulur. Daha sonra üst taraf sol taraf olan sağ omuzuna katlanır. Daha sonra sağ taraf sol omuza katlanır. Sonra ikinci sargı daha sonra üçüncü sargı aynı şekilde yapılır. Daha sonra fazla kalan parçada başına sarılır. Daha sonra çözülmemek için düğümlenir. Defin anında çözülür.

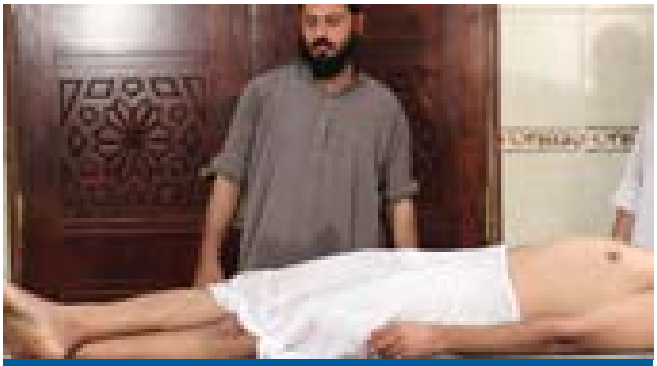

Ölü sırt üstü konulur

5. Vacip olan bedenin tümünü örtmektir. Eğer bedenin tümünü örtecek kefen bulunmazsa başı örtülür. Ve ayak kısmına izhır konulur. Habbab'ın kıssasında geçen Mus'ab bin Umeyr'in tekfininde olduğu gibi; "Resülullah (sallallahu aleyhi vesellem) başını örtmemizi ve ayaklarına da ızhır otu koymamızı emretti."[3]

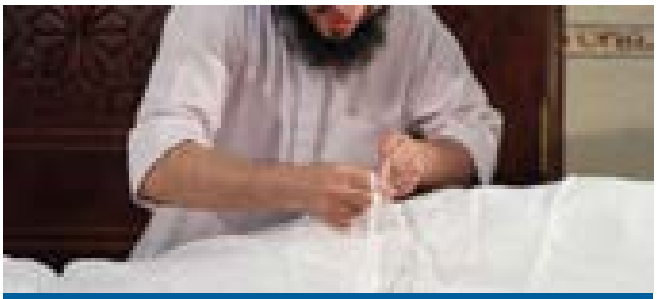

Bedenin tümünü örtmek

6. İhramlı ölen bir kimse ihramıyla kefenlenir. İhramlı erkeğin başı örtülmez. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: "Su ve sidir ile yıkayınız. İki parça elibiseyle kefenleyiniz. Mumyalamayınız, başına kına yapmayınız. Kıyamet gününde telbiye eder olarak dirilecektir."[4]

(1) İbn Hibban rivayet etti
(2) Buhari rivayet etti
(3) Buhari rivayet etti
(4) Buhari rivayet etti

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Cenaze Namazı

Cenaze Namazının Rükünleri

1. Gücü yetenin ayakta durması
2. Dört tekbir getirilmesi
3. Fatiha okunması
4. Allah Rasulüne salavat getirilmesi
5. Ölüye dua okunması
6. Sıra
7. Selam

Cenaze namazının sünnetleri

1. Kıraatten önce euzu-besmele çekmek.
2. Kendine ve müslümanlara dua etmek.
3. Kiraati içinden yapmak.
4. Safları üç veya üçten fazla yapmak.

Cenaze Namazının Kılınışı

İmam, ölü erkekse baş hizasında, bayansa ortasında durur. Cemaat de imamın arkasında durur. Sonar dört tekbir getirir. Şöyle ki:

1. İlk tekbirini getirir ki bu iftitah tekbiridir. Sonra euzü-besmele çekip fatiha okur.
2. İkinci tekbiri getirir ve Allah Rasulü'ne salavat getirir; namazda sali-barik dualarını okuduğu gibi.
3. Üçüncü tekbiri getirir ve ölü için şu duayı okur: "Allahumeğfır lehu, verhemhu, ve afihi, we'fu anhu, ve ekrim nuzulehu, ve vessi' madhalahu, veğsilhu bilmai vesselci velberedi, ve nekkihi minel hataya kema nakkayte essewbel abyada mineddenesi, ve ebdilhu daren hayran min darihi, ve ehlen hayran min ehlihi, ve zewcen hayran min zewcihi, ve adhilhul cennete, ve aizhu min azabil kabri, ve min azabinnari"[1]

(1) Müslim rivayet etti.

Ölü kadın olursa zamiri dişileştirmek gerekir. Eğer ölü çocuk veya düşük bir bebek ise;

"Allahumec'alhu zuhran li valideyhi, ve faratan, ve ecran, ve şefi'an mucaben"[2]

denir.

4. Dördüncü tekbiri getirir ve biraz durduktan sonra bir defa sağına veya iki defa sağına soluna selam verir.

(2) Buhari rivayet etti.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Ölüyü taşımak, götürmek ve defnetmek

Cenaze namazı bittiğinde sünnet olan ölüyü kabrine doğru omuzlarda götürmektir. Cenazenin arkasından gelen herkesin cenazeyi biraz da olsa taşıması müstehaptır. Ölüyü kabre koyan kişinin, koyarken:

"Bismillahi ve ala millet rasulillahi"[1]

Demesi, kabre açılan derince bir yer olan lahde koyup yüzü kıbleye gelecek şekilde sağ tarafına yatırması, kefenin bağını çözüp, lahidde açık kalan yerleri çamurla doldurması sünnettir.

Definde hazır bulunan herkese iki avucuyla üç defa toprak alıp kabre dökmesi sünnettir. Sonra kabir toprakla doldurulur. Ve yerden bir karış yükseklik yapılır. Üzerine çakıl ve taşlar koyulur ve su serpilir. İki ucuna yeri belli olsun diye bir taş koymakta bir sakınca yoktur.

(1) Tirmizi rivayet etti.

Ölüyü beraber taşımak

Lahid

İki avucunu toprakla doldurup kabre atmak

Kabre alamet koymak

Taziye

Acılarını hafifletip gönüllerini rahatlatmak, sabretme kuvvetlerini arttırmak için ölünün ailesine taziye vermek müstehaptır. Taziye uygun düşen her sözle yapılabilir. Mesela:

"Lillahi ma ahaza ve ma ata, ve kullu şey'in indahu bi acalin musemma feltasbir veltahtasib"[2]

veya

"A'zamallahu ecreke, ve ehsene ezaeke, ve ğafara li meyyitike"[3]

(2) Buhari rivayet etti..
(3) Müslim rivayet etti.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Kadınların cenazeyle çıkması

Kadınların cenazeyle birlikte hareket etmeleri meşru değildir. Zira Ümmü Uteybe söyle demister: "Cenazelere tabi olmamız bize yasaklandı çok gerekli olmadıkça"[1]

(1) İbni Mace rivayet etti.

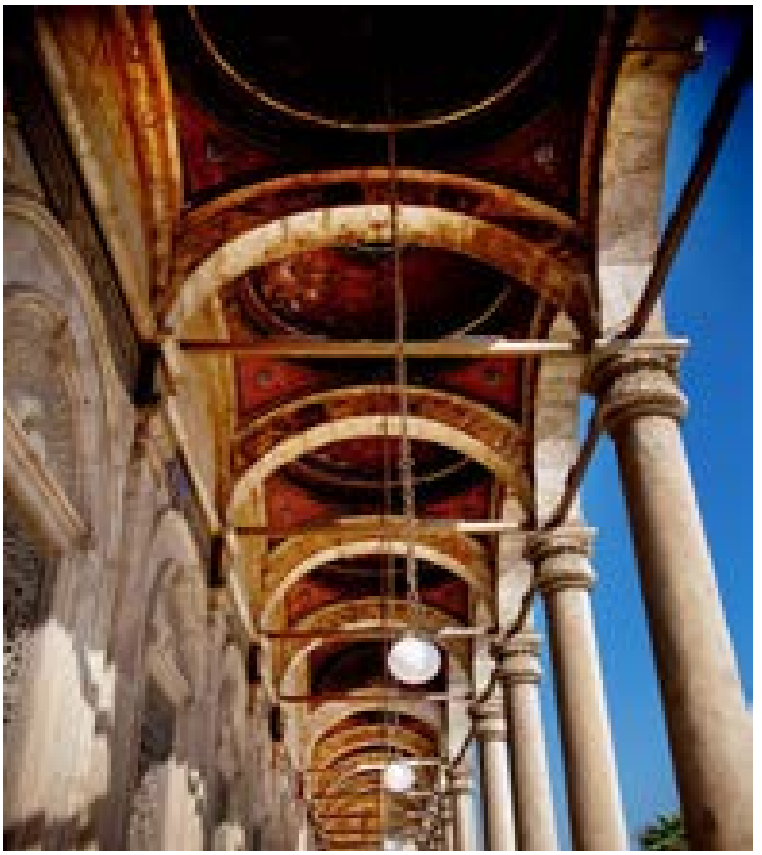

Kabirleri ziyaret etme

Kabirleri ziyaret etmek, erkekler için ölüye dua etmek ve ibret almak niyetiyle sünnettir. Zira Allah Rasulü (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: "Size kabir ziyaretlerinden nehyetmiştim. Artık ziyaret edebilirsiniz. Çünkü bu size ahireti hatırlatıyor."[1] Kabir ziyaretinde yapılabilecek dualarda bazılar şunlardır:

"Esselamu aleykum dare kavmin mu'minim, ve inna inşaallahu bikum lahikune, es'elullahe lena ve lekumul afiyete"[2]

Kendileri için rahmet ve mağfiret dilemesi de yeterlidir.

Cenazelerin Yasakları

1. Ağlamak ve ağıt yakmak. Allah'ın kaza ve kaderinden kızmak ve kötülemek. Bu konuda Resülullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: "Eğer ölüye sesli ağlayan kadın, tevbe etmeden ölürse, Kıyamet gününde üzerinde katrandan bir elbise ve uyuz yapan bir örtüsü olduğu halde huzura dikilir."[3]
2. Elbiseleri yırtmak, yüze vurmak, çığlıkla bağırmak, saçları yolmak ve traş etmek. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: "Allah (başına gelen herhangi bir belâdan ötürü sabretmeyip) tırnaklarıyla yüzünü yaralayan, ceplerini yırtan ve "Vay benim halime" [4]deyip üzüntülerini belirten kimseler bizden değildir.

(1) Müslim rivayet etti.
(2) Müslim rivayet etti.
(3) Müslim rivayet etti
(4) Müslim rivayet etti.

https://www.al-feqh.com/tr

3. Kabirlerde mum yakmak.

İbn Abbas (radıyellahu anh) rivayetinde şöyle dedi: "Resülullah (sallallahu aleyhi vesellem) kabirleri aşırı ziyaret edeni, kabir üzerinde mescit yapanı ve kabirde mum yakanı lanetledi."[1]

Kabirleri boyamak ve mum yakmak caiz değildir.

4. Kabirlerin üzerinde oturmak, boyalamak ve bina yapmak: cabir (radıyellahu anh) naklederek dedi ki: "Rasülullah (sallallahu aleyhi vesellem) kabirlerin boyamasını, üzerinde oturulmasını ve bina edilmesini yasakladı."[2]

(1) Tirmizi rivayet etti
(2) Müslim rivayet etti.

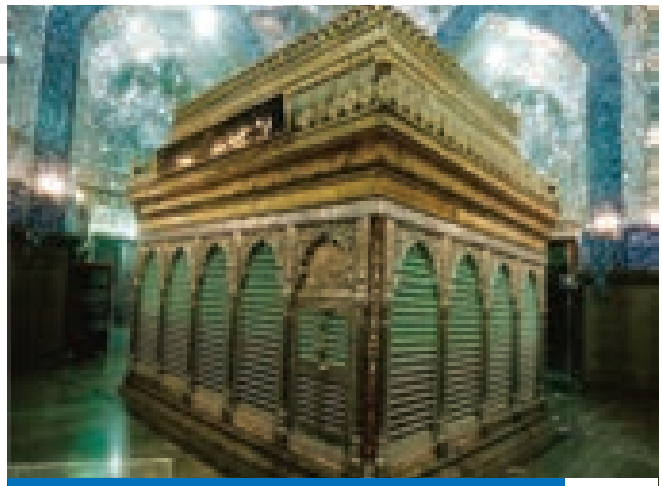

Kabirlerin etrafında tavaf etmek caiz değildir.

5. Kabirlerden medet dilemek, etrafında dolaşmak ve ölüleri mübarek kılmak; eğer fayda ve zarar vereceğine inanırsa şirk koşmuş olur. Çünkü fayda ve zarar veren Allah'tan başka olamaz. Nitekim Allah şöyle buyurmaktadır: De ki: "Allah dilemedikçe ben kendime bir zarar verme ve bir fayda sağlama gücüne sahip değilim. (A'raf:188)

6. Mescitte ölüyü defnetmek veya mescitleri kabirlerin üzerinde inşa etmek. Nitekim Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: "Allah Yahudi ve Hıristiyanları peygamber kabirlerini mescit kıldıklarından dolayı lanetledi."[3]

Cenaze namazının hükümlerinden bazıları

1. Cenaze namazını vaktinde kılmayan bir kimse cenazeye kabrin yanında definden önce veya sonra kılabilir. Nitekim peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) mescidi temizleyen kadın vefat edince kabrine gidip namazını kıldı[4].

2. Ölü ailesine yemek hazırlamak müstehaptır. Zira musibetleriyle meşgul olduklarından yemek hazırlayamazlar. Rivayet edildiğine göre Cafer ailesinden biri ölmüştü. Bunun üzerine Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): "Cafer ailesine yemek yapınız. Onların başlarına kendilerini meşgul eden bir durum meydana geldi"[5] buyurdular.

(3) Buhari rivayet etti.
(4) Buhari rivayet etti.
(5) Ebu davud rivayet etti.

Ölü ailelerine yemek hazırlamak.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

3. Sesiz ve kızmadan ölüye ağlamak caizdir. Nitekim peygamberimizin oğlu İbrahim ölünce şöyle buyurdu: "Göz ağlar, kalp mahzûn olur ve biz ancak Rabbimizin hoşnut olacağını söyleriz. İbrahim! Senden ayrıldığımız için gerçekten mahzûnuz."[1]
4. Savaşta ölen şehit vurulduğu elbiselerle defnedilir ve yıkanmaz ve namazı kılınmaz. Nitekim peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) Uhud şehitlerinin kanlarıyla birlikte defnedilmelerini emretti. Ayrıca yıkanmadı.[2]
5. İhramlı olan hacı veya umre yapmak isteyen kimse vefat edince yıkanır ancak koku sürülmez, başı örtülmez ve namazı kılınır. Peygamberimizden sabit olan rivayette; hacda ihramlı olan biri öldüğünde şöyle buyurdu: "Su ve sidir ile yıkayınız. İki parça elbiseyle kefenleyiniz. Mumyalamayınız, başına kına yapmayınız. Kıyamet gününde telbiye eder olarak dirilecektir."[3]

(1) Buhari rivayet etti.
(2) Buhari rivayet etti.
(3) Buhari rivayet etti.

Şehit elbiseleriyle defnedilir.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Resimli İbadet Fıkhı

İslam Hükümlerinin Basitleştirilerek Öğretilmesi

Temizlik | Namaz | Oruç | Zekat | Hac

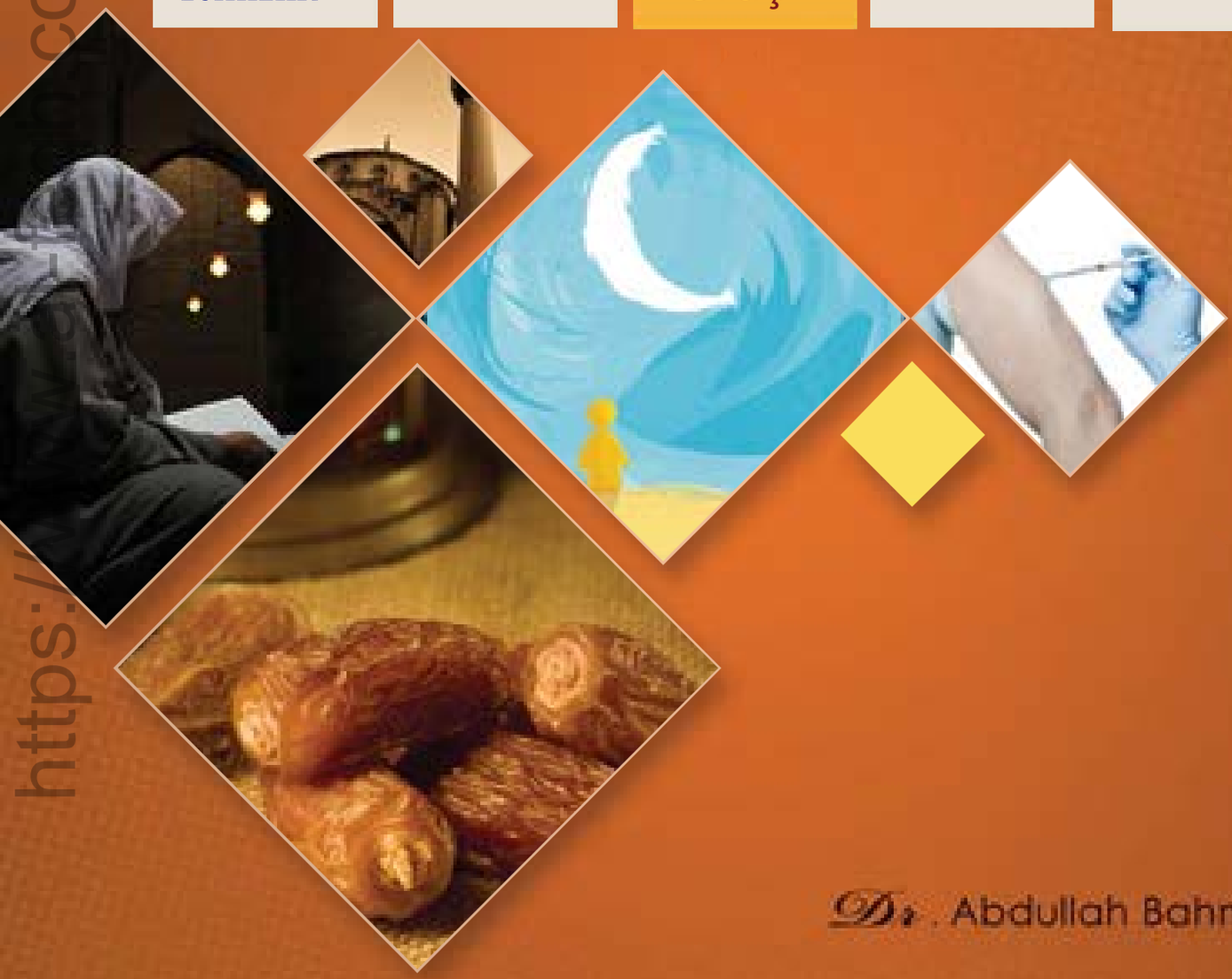

Dr. Abdullah Bahmmam

Orucun fazileti ve hükmü

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

1 Orucun fazileti ve hükmü

İçindekiler

Orucun tanımı
Orucun fazileti
Orucun meşrû kılınmasının hikmeti
Orucun hükmü
Orucun farz olmasının şartları
Ramazan orucu
Ramazanın faziletleri
Ramazan nasıl başlar?
Ramazanda iftar

Orucun sözlük anlamı

Tutmak ve bir şeyden uzak durmak

Orucun şer'i anlamı

İbadet niyetiyle tan yerinin ağarmasından güneşin batmasına kadar yeme, içme ve cinsel ilişkiden uzak kalmak

Orucun fazileti

"Ey İman edenler! Oruç, sizden öncekilere farz kılındığı gibi, Allah'a karşı gelmekten sakınasınız diye size de farz kılındı. O, sayılı günlerdir. İçinizden hasta olan veya yolculukta bulunan, tutamadığı günlerin sayısınca diğer günlerde tutar. Oruca dayanamayanlar bir yoksul doyuracak kadar fidye verir. Kim gönülden iyilik yaparsa o iyilik kendinedir. Oruç tutmanız, eğer bilirseniz sizin için daha hayırlıdır. Ramazan ayı, içinde insanlara doğru yolu gösteren, doğru ile yanlışı birbirinden ayırıp açıklayan, bir rehber olmak üzere Kur'an'ın indirildiği aydır. Sizden kim o aya erişirse oruç tutsun. Hasta olan veya seferde bulunan, tutamadığı günler sayısınca başka günlerde tutsun. Allah, sizin için kolaylık ister, zorluk istemez. Sayıyı tamamlamanızı ve size doğru yolu gösterdiğinden dolayı Allah'ı tekbir etmenizi ister. Umulur ki şükredersiniz." (Bakara: 183-185)

Orucun çok yüksek bir fazileti ve büyük bir sevabı vardır. Allah önem ve azametinden dolayı orucu kendisine has kılmıştır. Bir Kudsi hadiste Ebu Hureyre (radıyallahu anh), Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem)'in şöyle dediğini nakletmektedir:

"Adem oğlunun işlediği hiçbir amel yoktur ki karşılığında on katından yediyüz katına kadar sevap yazılmış olmasın. Allah şöyle buyurmuştur: Oruç bunun dışındadır. O benim için tutulur. Bana aittir ve onun mükafatını ben vereceğim. Çünkü kulum benim için şehevî arzularını bırakıyor, yemeyi içmeyi bırakıyor. Oruçlu için iki sevinç zamanı vardır: Biri iftar açtığı anda diğeri de Rabbine kavuştuğu andadır. Oruçlunun ağız kokusu Allah katında misk kokusundan daha hayırlıdır."[1]

(1) Buhari ve Müslim rivayet ettiler.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Orucun meşrû kılınmasının hikmeti

1-Allah'a karşı gelmekten sakınmanın bir gereği olarak Allah'ın emirlerini yerine getirip hükümlerine tabi olmak. Yüce Allah şöyle buyurmaktadır: "Allah'a karşı gelmekten sakınasınız diye size de farz kılındı" (Bakara: 183)

2-Nefsi sabra alıştırmak. İradeyi de şehevî arzulara üstün gelecek şekilde güçlendirmek.

3-İnsanı iyilik yapmaya (ihsana), muhtaç ve fakirlere karşı şefkatli davranmaya alıştırmak. Çünkü açlığın tadını aldığında muhtaç kardeşlerine karşı kalbinde ve duygularında bir yumuşama hissedecektir.

4-Oruç sayesinde vücudun rahata ve sağlığa kavuşması

Orucun hükmü

Allah'ın meşru kıldığı oruç iki kısma ayrılır:

1. Farz olan oruç

Bu da iki çeşittir:

a-Allah'ın kula farz kıldığı oruç. O da İslam'ın rükünlerinden (şartlarından) biri olan Ramazan orucudur.

b-Adak ve keffaret orucu gibi farz kılınmasına kulun sebep olduğu oruç.

2. Müstehab olan oruç

Şâri›in -kesin ve bağlayıcı tarzda olmaksızın- tutulmasını istediği her oruç, her aydan üç gün oruç tutulması, Aşura günü orucu, Zilhicce ayının ilk on gününde tutulan oruç ve Arafe gününde tutulan oruç gibi.

Orucun farz olmasının şartları

1. İslam: Oruç kafire farz değildir.
2. Büluğ: Erginlik çağına girmeyen çocuklara oruç farz değildir. Fakat tutabilecek çocuklara alıştırma amaçlı oruç tutturulabilir.
3. Akıl: Akıl hastalarına oruç farz değildir.
4. Kudret: Güç yetiremeyene oruç farz değildir.

Ramazan orucu

Ramazan Orucu İslam'ın şartlarından ve Allah'ın, kullarına farz kıldığı bir ibadettir. Yüce Allah şöyle buyurmaktadır: "Ey İman edenler! Oruç, sizden öncekilere farz kılındığı gibi, Allah'a karşı gelmekten sakınasınız diye size de farz kılındı" (Bakara: 183)

Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) de "İslam beş şey üzerine kurulmuştur"[1] buyurmuş ve bunlardan "Ramazan orucu"nu zikretmiştir.[2]

Ramazan'ın faziletleri

1. Ramazan oruçla ve ibadetle geçirmek, işlenmiş günahların bağışlanmasını sağlar. Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmaktadır: "Kim, faziletine inanarak ve karşılığını yalnızca Allah'tan bekleyerek Ramazan orucunu tutarsa, geçmiş günahları bağışlanır." Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) yine şöyle buyurmaktadır: "Kim, faziletine inanarak ve karşılığını yalnızca Allah'tan bekleyerek Ramazan gecelerini namaz kılarak geçirirse geçmiş günahları bağışlanır."[3]

(1) Buhari rivayet etti.
(2) Buhari ve Müslim rivayet ettiler.
(3) Buhari ve Müslim rivayet ettiler.

https://www.al-feqh.com/tr

2. Kadir gecesini ihya eden (namaz ve ibadetle geçiren) kişinin geçmiş günahları bağışlanır. Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmaktadır: "Kim, faziletine inanarak ve karşılığını yalnızca Allah'tan bekleyerek Ramazan orucunu tutarsa, geçmiş günahları bağışlanır. Kim, faziletine inanarak ve karşılığını yalnızca Allah'tan bekleyerek kadir gecesini ihya ederse (namaz ve ibadetle geçirirse) geçmiş günahları bağışlanır."[1]

3. Ramazanda yapılan bir umre, Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) ile yapılan bir hac değerindedir. Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmaktadır: "Ramazan'da yapılan bir umre, benimle yapılan bir hacca denktir"[2]

4. Ramazan ayında cennet kapıları açılır, cehennem kapıları ise kapanır, şeytanlar zincirlenir, nefis iyilik yapmaya yönelir. Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmaktadır: "Ramazan ayı girdiğinde göğün kapıları açılır, cehennem kapıları kapanır. Şeytanlar zincire vurulur." [3]O halde müslüman düşen, tövbe etmesi ve kötülüklerden uzaklaşarak Yüce Allah'a yönelmesidir.

5. Ramazan ayı Kur'ân ayıdır. Dolayısıyla bu ayda Kur'ân çokça okunmalıdır. Yüce Allah şöyle buyurmaktadır: "Ramazan ayı, içinde insanlara doğru yolu gösteren, doğru ile yanlışı birbirinden ayırıp açıklayan, bir rehber olmak üzere Kur'an'ın indirildiği aydır." (Bakara: 185)

6. Ramazan ayı cömertlik, infak ve sadaka ayıdır. Abdullah bin Abbas (radıyallahu anh) anlatıyor: "Rasüllullah (sallallahu aleyhi ve sellem) insanların en cömerdi idi. Onun en cömert olduğu anlar da Ramazan'da Hazret-i Cibrîl'in, onunla buluştuğu zamanlardı. Cibrîl (aleyhisselâm), Ramazan'ın her gecesinde Peygamber Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem) ile buluşur, karşılıklı Kur'an okurlardı. Bundan dolayı Rasülullah (sallallahu aleyhi ve sellem) Cibrîl ile buluştuğunda, hayır getiren bereketli rüzgârdan daha cömert davranırdı."[4]

(1) Buhari ve Müslim rivayet ettiler.
(2) Müslim rivayet etti.
(3) Buhari ve Müslim rivayet ettiler.
(4) Buhari ve Müslim rivayet ettiler.

Ramazan nasıl başlar?

Ramazan ayının girişi hilalin görünmesiyle sabit olur. Şayet hilal Şaban ayının yirmi dokuzuncu gününde güneş batımından sonra görülürse bununla Ramazan girmiş olur. Şaban ayının otuzuncu gecesi güneş batımından sonra görülmezse ya da tozlu, dumanlı veya bulutlu bir hava varsa Şaban ayı otuz güne tamamlanır. Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) bu hususta şöyle buyurmaktadır: "Hilâli görünce oruca başlayın ve onu görünce bayram yapın. Eğer ayı göremezseniz sayıyı otuza tamamlayın"[5]

Ramazan'da iftar

Ramazan'da oruç tutmamak büyük günahlardandır. Ramazan ayından özürsüz olarak bir gün oruç tutmayan ve tövbe de etmeyen kişi, ömrü boyunca oruç tutsa, Ramazanda tutmadığı o günü kaza edemez. Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) bu hususta şöyle buyurmaktadır: "Allah'ın (hastalık ve yolculuk gibi) müsaade ettiği durumlar haricinde, Ramazan'da bir gün orucunu bozan kimse, ömrü boyunca oruç tutsa, Ramazan'da tutmadığı o günü kaza edemez"[6] Ramazan orucunu bozmanın suçu çok büyüktür. Ebu Ümame el-Bâhilî (radıyallahu anh) şöyle rivayet etmiştir: Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem)'in şöyle buyurduğunu işittim: "Bir kere ben uyuyorken, iki adam bana gelip, pazularımdan tutup beni sarp bir dağa getirdiler ve "Çık" dediler. Ben "Buna gücüm yetmez" deyince, "Biz onu sana kolay edeceğiz" dediler. Ben dağa çıktım. Tam dağın düzlüğüne vardığımda, kuvvetli sesler duydum ve "Bu sesler de ne?" diye sordum. Onlar "Bu, cehennem ehlinin ulumasıdır" dediler. Sonra ben götürüldüm, bir de ne göreyim, topuklarından asılmış bir topluluk ki dudakları kulaklarına kadar yarılmış, dudaklarından sel gibi kan akıyor! Ben "Bunlar da kim" diye sorunca "İftar vakti gelmeden oruç açanlar"[7] dediler.

(5) Buhari ve Müslim rivayet ettiler.
(6) Ebu Davud rivayet etti.
(7) İbn Hibbân rivayet etti.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Selefin Ramazandaki Uygulaması

Selefin, Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem)'e tabi olması:

İbnu'l-Kayyim (Rahmetüllahi aleyh) şöyle demektedir: "Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) 'in Ramazandaki uygulaması şöyleydi: İbadetleri çokça yapardı. Cebrail (as) Ramazanda O'na Kur'an okuturdu. Cebrail O'nunla buluşmaya geldiği vakit O'nun eşsiz cömertliğine tanık olurdu. İnsanların en cömerdi idi. Ramazan da daha bir cömert idi. Bu ayda daha çok sadaka verir, ihsanı, zikri, itikafı ve Kur'ân tilavetini arttırırdı. Ramazanda tüm aylardan daha fazla ibadet ederdi. Bu ayın gündüz ve gecelerini ibadetle geçirmeye büyük özen gösterirdi."[1]

Selef ve Ramazanda Kur'ân Tilaveti:

Ramazan ayı gibi önemli bir ayda ve özellikle kadir gecesinin talep edildiği (arandığı) gecelerde Kur'ân tilaveti çokça yapılmalıdır. İmam Buhari (Rahmetüllahi aleyh) Ramazan ayının ilk gecesinde ashabı, eşi dostu talebeleri toplanır onlara teravih namazı kıldırırdı. Her rekatta yirmi ayet okuyarak hatmederdi. Ayrıca gecenin yarısından başlayarak son üçte birine kadar olan zaman diliminde Kur›an okur ve bu şekilde de her üç gecede bir hatmederdi. Gündüz de her gün bir hatim indirir, hatmi de iftar vaktinde bitirir ve «her hatim yapıldığında müstecap (kabul olunan) bir dua vardır» derdi.[2]

İmam Şâfiî'nin de Ramazan ayında kıldığı namazlarda Kur›ân›ı Kerîm›i altmış kere hatmettiği rivayet edilmektedir.[3]

(1) Zâdü'l-me'âd fî hedyi hayri'l-ibâd (2/30).
(2) Sıfatu's-safve (4/170).
(3) Sıfatu's-safve (2/255).

Selef ve Ramazanda kılınan gece kıyamı (namazı):

Es-Sâib bin Yezid anlatıyor: "İnsanlar Ömer bin Hattab (radıyallahu anh) döneminde Ramazan ayında yirmi rekat kılarak gece kıyamını ifa ediyorlardı." Sonra şöyle demektedir: "Yüzden fazla ayetten oluşan sureler okuyarak namazlarını eda ediyorlardı. Osman (radıyallahu anh) döneminde ise kıyamın uzun oluşu sebebiyle bastonlara dayanmak zorunda kalıyorlardı."[4]

Abdullah bin Ebu Bekr (radıyallahu anh) anlatıyor: "Babamın şöyle dediğini işittim: "Ramazanda (teravih) namazından ayrılıp, hizmetçilerden alelacele sahûr yemeği getirmelerini isterdik, çünkü vaktin çıkmasından korkardık."[5]

Nâfi'nin naklettiğine göre Abdullah bin Ömer (radıyallahu anh) Ramazan ayını evinde ihya ederdi. İnsanlar mescidden ayrıldıklarında yanına bir su kabı alır Resulullah'ın mescidine giderdi. Orada sabah namazını kılmadan evine dönmezdi."[6]

(4) Beyhakî bu hadisi es-Sünenu'l-kübrâ'da nakletmiştir (2/699).
(5) İmam Malik, Muvatta -tahkık Abdulbaki- (1/116).
(6) Beyhakî bu hadisi es-Sünenu'l-kübrâ'da nakletmiştir (2/696).

https://www.al-feqh.com/tr

Resimli İbadet Fıkhı

İslam Hükümlerinin Basitleştirilerek Öğretilmesi

Temizlik | Namaz | Oruç | Zekat | Hac

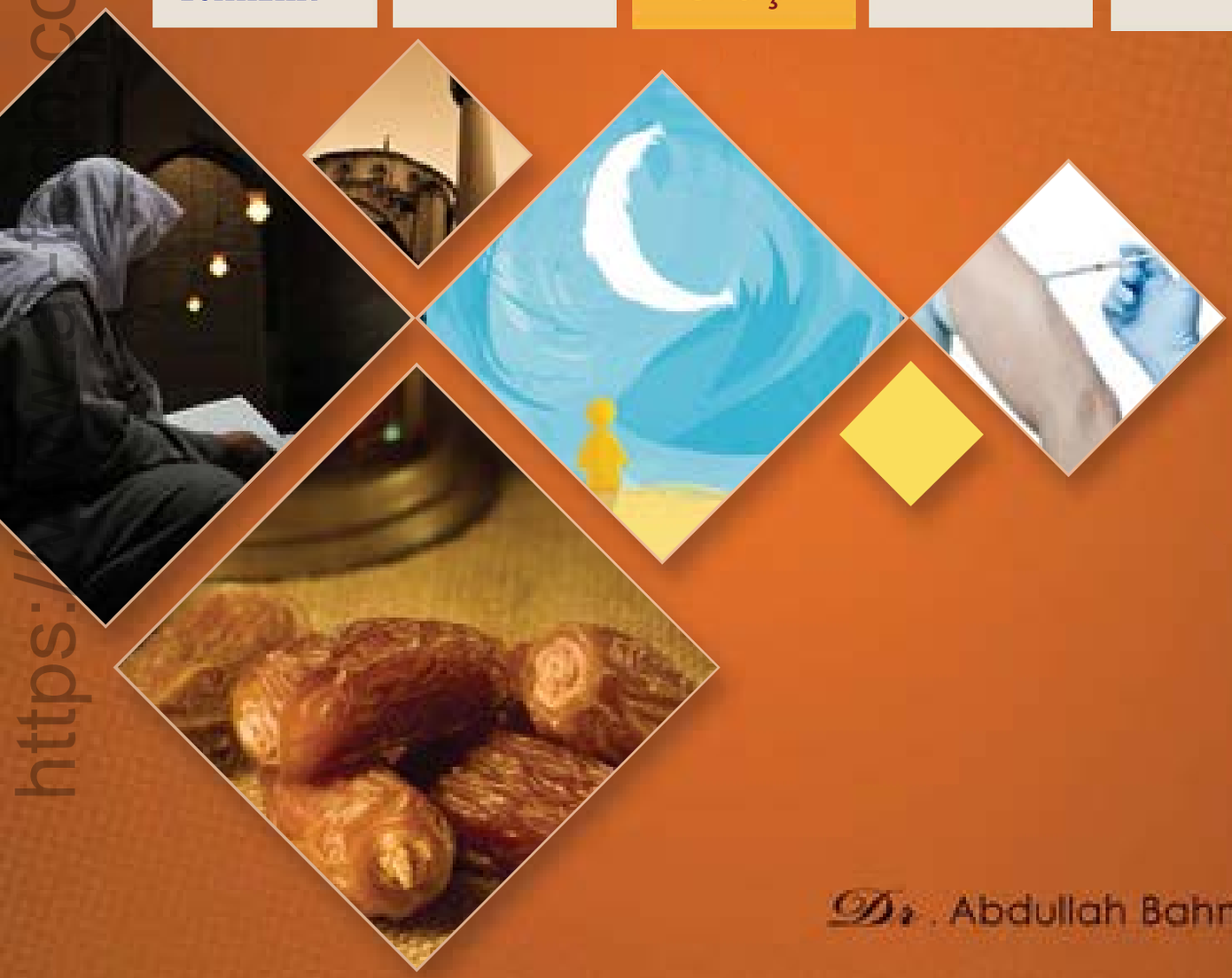

Dr. Abdullah Bahmmam

Orucun rükünleri, mübahları, müstehabları, mekruhları ve orucu bozan şeyler

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

2

Orucun rükünleri, mübahları, müstehabları, mekruhları ve orucu bozan şeyler

https://www.al-feqh.com/tr

İçindekiler

Orucun rükünleri

Orucun mübahları

Orucun müstehabları

Orucun mekruhları

Orucu bozan şeyler

Orucun rükünleri

Birinci rükün: Fecrin doğmasından güneşin batmasına kadar iftar edici şeylerden kendini alıkoymak

Yüce Allah şöyle buyurmaktadır:

"Fecir esnasında ufuktaki beyazlık; karanlıktan ayırt edilinceye kadar yiyin için sonra geceye kadar orucu tamamlayın." (Bakara:187)

Beyaz ve siyah iplikten maksat gecenin karanlığı ve gündüzün beyazlığıdır.

İkinci rükün: Niyet

Oruçlu, orucu bozan şeylerden sadece Allah'a ibadet etmek niyetiyle uzaklaşmalıdır. Resûlüllah (sallallahu aleyhi ve sellem) de: "Ameller niyetlere göredir. Herkes için niyet ettiği şey vardır" [1] buyurmaktadır.

(1) Buhari ve Müslim rivayet ettiler.

Oruçta niyet

Farz oruca geceden niyet edilmelidir. Nafile oruçta ise böyle bir şart yoktur. Nafile oruca bir şey yenilip içilmediği sürece gündüz de niyet edilebilir. Müminlerin annesi Aişe (radiyellahu anha)'nın şöyle dediği nakledilmiştir: "Bir gün Allah Resulü (sallallahu aleyhi ve sellem) girip yanınızda yiyecek bir şey var mı? diye sordu. Biz: Hayır, dedik. 'O halde ben orucum' buyurdu."[1]

(1) Müslim rivayet etti.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Orucun mubahları

1. Yıkanmak ve serinlemek için suya girmek.
2. Balgam veya tükürük yutma.
3. Boğaza bir şey kaçmaması şartıyla dille yemeğin tadına bakmak.
4. Koku ve parfüm kokusu koklamak.

Oruçlunun misvak kullanması

Zeval vaktinden önce ya da sonra misvak kullanmak faziletlidir. Misvakın yaş veya kuru olması arasında fark yoktur. Oruçlu kişi, yaş misvakın suyunu yutmamaya dikkat etmelidir. Aksi halde oruç bozulmuş olur.

Orucun müstehabları

1. Sahur ve sahurun sabah ezanı öncesine kadar geciktirmek.

Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmaktadır: "Sahur yapınız. Şüphesiz sahurda bereket vardır."[1] Sahur, yemeğin çoğuyla yapılabildiği çoğuyla da yapılabilir. Önemli olan, sahurun, bir yudum suyla da olsa yapılmasıdır. Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmaktadır: "Sahur yemeği, bereketli yemektir. Bu sebeple onu bırakmayın. Sizden biriniz, bir yudum su bile olsa, onu içsin. Çünkü Allah Teâlâ ve melekleri, sahur yemeği yiyenlere salâtta bulunurlar."[2]

Sahurun geciktirilmesi de müstehabtır. Zeyd bin Sâbit (radıyallahu anh)'ın şöyle dediği nakledilmiştir: "Biz Resulüllah (sallallahu aleyhi ve sellem) ile beraber sahur yemeği yedik. Sonra namaza kalktık. Enes bin Malik: 'Sahur ile sabah namazı arasında ne kadar zaman oldu?' diye sordu. Ben: 'Elli ayet (okunacak) kadar' diye cevap verdim."[3]

(1) Buhari ve Müslim rivayet ettiler.
(2) Ahmed (bin Hanbel) rivayet etti.

Ezan esnasında içmek:

Ezanı işiten kişi, elindeki içeceği bitirinceye kadar içebilir. Ebu Hureyre'den rivayet edildiğine göre peygamberimiz (sallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: "Biriniz ezanı işittiğinde elinde içecek bulunuyorsa ondan ihtiyacını giderinceye kadar bırakmasın" Alimler bu hadisi su şekilde yorumlamışlar: Kişi fecrin doğuşundan şüpheli ise böyle davranması gerektiğini ,yok eğer kişi fecrin doğuşundan emin ise, yiyemez ve içemez, fecrin doğuşundan emin olduktan sonra bunu yaparsa, orucu bozulur kaza etmesi gerekir.

2. İftarda acele etmek

Güneşin battığından emin olan kişinin orucunu hemen açması müstehabtır. Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmaktadır: "İnsanlar iftarda acele ettikleri sürece hayır üzeredirler."[4] Birkaç taze (yaş) hurma ile orucun açılması müstehabtır. Eğer yaş hurma yoksa kuru hurmayla o da yoksa birkaç yudum suyla orucun açılması müstehabtır. Enes bin Malik (radıyallahu anh) anlatıyor: "Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) akşam namazını kılmazdan önce birkaç tane taze (yaş) hurma ile orucunu açardı (iftar ederdi). Eğer taze (yaş) hurma yoksa, birkaç kuru hurma ile orucunu açardı (iftar ederdi). Birkaç kuru hurma da yoksa, birkaç yudum su yudumlardı."[5] Kişi orucunu açacak hiç bir şey bulamazsa içinden iftara niyet etmesi yeterlidir.

3. İftar sırasında dua edilmesi

Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) iftarını

(3) Buhari ve Müslim rivayet ettiler.
(4) Ebu Davud rivayet etti.
(5) Orucun müstehabları.

https://www.al-feqh.com/tr

açacağı vakit şu duayı okuduğu rivayet edilmiştir: "Susuzluk gitti, damarlar ıslandı ve inşaallah mükâfat gerçekleşti." [1]

Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) buyurmuşlar: "Muhakkak ki oruçlunun iftar anında reddedilmeyen duası vardır."[2]

(1) Ebu Davud rivayet etti.
(2) İbn Mace rivayet etti.

Hata ile orucunu açan kimsenin durumu

Oruçlu kişi, güneşin battığı ya da fecrin çıkmadığı zannıyla bir şey yiyip içerse ve zannında yanıldığını anlarsa ona kaza gerekmez. Yüce Allah şöyle buyurmaktadır: "Yanılarak işlediğiniz şeyde, üzerinize günah yoktur, fakat kalblerinizin bile bile yaptığında günâh vardır. Allâh çok bağışlayan, çok esirgeyendir." (Ahzab: 5) Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmaktadır: "Muhakkak ki Allah, ümmetimden hatayı, unutmayı ve zorlandıklarını kaldırdı." (İbn Mace rivayet etti.)

4. Boş ve kötü sözü terketmek

Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmaktadır: "Oruç günahlara karşı bir kalkandır. Sizden biriniz oruç tuttuğu zaman kötü söz söylemesin ve kavga etmesin. Şayet biri kendisine söver ya da sataşırsa: 'Ben oruçluyum' desin."[1] Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) bir diğer hadisinde şöyle buyurmaktadır: "Kim yalan konuşmayı ve yalan-dolanla iş yapmayı terketmezse, Allah o kimsenin yemesini, içmesini bırakmasına kıymet vermez."[2]

(1) Buhari ve Müslim rivayet ettiler.
(2) Ebu Davud rivayet etti.

5. İbadetleri çokça yapmak

Kur'ân okumak, Allah'ı zikretmek, teravih namazı, gece namazı, kadir gecesini ibadetle geçirmek, sünnetler çoğaltmak, sadaka vermek, hayır ve iyiliğe yoğunlaşmak, oruçlulara iftar vermek ve umre yapmak; çünkü Ramazan'da sevaplar katlanarak verilir. İbn Abbas (radıyallahu anh) anlatıyor: "Resüllullah (sallallahu aleyhi ve sellem) insanların en cömerdi idi. Onun en cömert olduğu anlar da Ramazan'da Cibrîl'in, onunla buluştuğu zamanlardı. Cibrîl (aleyhisselam), Ramazan'ın her gecesinde Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) ile buluşur, karşılıklı Kur'an okurlardı. Bundan dolayı Resülullah (sallallahu aleyhi ve sellem) Cibrîl ile buluştuğunda, hayır getiren bereketli rüzgârdan daha cömert davranırdı."[3]

6. Ramazanın son on gününde ibadetleri çokça yapmak.

Aişe (radiyellahu anha) anlatıyor: "Ramazan ayının son on günü girince, Resûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem) , kendini ibadete verir, geceleri ihyâ eder ve âilesini de uyandırırdı."[4]

Orucun mekruhları

1. Mazmaza ve istinşak yaparken aşırıya gitmek

Mideye su kaçması endişesiyle bu husus oruçluya mekruh sayılmıştır. Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmaktadır:

"Ve oruçlu olmadıkça (abdest alırken) burnuna iyice su çek."[5]

2. Şehvetle öpüşmek

Meninin çıkmasına veya şehvetin artmasına neden olacak şeyler oruçluya mekruh kılınmıştır. Oruçlu kişi, bu tür şeylerden kaçınmalıdır.

(3) Buhari rivayet etti.
(4) Buhari rivayet etti.
(5) Ebu Davud rivayet etti.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Aişe (radiyellahu anha) anlatıyor: "Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) oruçlu olduğu halde (eşini) öper ve eliyle (onun tenine) dokunurdu. Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) sizin içinizde şehvetine en hâkim olanınızdı."(1)

Bu nedenle gencin, hanımının tenine dokunması mekruh görülmüştür. Ebu Hureyre (radıyallahu anh) anlatıyor: "Bir adam Resûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem) 'e oruçlunun hanımıyla mübaşeretinden (tenine dokunmasından) sordu. Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) ona ruhsat verdi. Arkadan bir başkası geldi, o da aynı şeyi sordu. Buna ise mübâşereti yasakladı. Resûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem) 'in ruhsat tanıdığı kimse yaşlı birisiydi, yasakladığı kimse de gençti."(2)

Orucu bozan şeyler

1. Ramazanda gündüz bilerek bir şey yiyip içmek

Yüce Allah şöyle buyurmaktadır:

"Fecir esnasında ufuktaki beyazlık; karanlıktan ayırt edilinceye kadar yiyin için sonra geceye kadar orucu tamamlayın." (Bakara:187)

> **Çalışma şartlarına bağlı olarak oruç tutmamak**
>
> Fırınlarda ve ağır işlerde çalışanların oruç tutmaması caiz değildir. Çünkü onlar da diğerleri oruçla mükelleftirler.

(1) Buhari ve Müslim rivayet ettiler.
(2) Ebu Davud rivayet etti.

Uyarılar

Unutarak bir şey yiyip içenin orucu sahihtir. Hatırlaması halinde oruca devam etmesi gerekir. Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmaktadır:

"Kim, oruçlu olduğu halde unutarak yer veya içerse, orucunu tamamlasın. Zirâ onu ancak Allah yedirmiş ve içirmiştir."(Müslim rivayet etti). Ağız ve burun yoluyla mideye giren her şey orucu bozar. Yiyecek, içecek ve gıda verici iğneler bu kapsamdadır. Gıda verici olmayan iğneler (pensilin vb.) yiyecek ve içecek türünden olmadıkları için orucu bozmazlar.

Pensilin iğnesi orucu bozmaz

Gıda içeren ilaç orucu bozar

Ihtiyaçtan dolayı astım vb. hastalıklar için ağza püskürtülen sprey ilaçlar orucu bozmaz.

Sürme, göz ve kulağa damlatılan damla orucu

Astım sprey ilacı orucu bozmaz

bozmaz. Çünkü bunların orucu bozduklarına dair bir delil bulunmamaktadır. Ayrıca göz; alışılmış bir yeme ve içme yeri de değildir. Kulak ve burun damlaları da böyledir. Fakat Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) 'in, istinşak (abdest sırasında burna su çekmek) yaparken aşırı gitmekten sakındırması sebebiyle burun damlasını ihtiyatla

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

kullanmak gerekir. Bir diğer neden ise burnun, mideye bağlantısı olan bir organ olmasıdır.

Sürme orucu bozmaz

Sigara gibi gıda türünden bir şey olmadığı halde içilen zararlı şeyler orucu bozar. Çünkü bunlar vücuda alışılmış yoldan, yani ağızdan, girmektedir. Diğer bir husus da bunun yeme ve içme hükmünde değerlendirilmesidir.

Kaçınılamayan şeylerin vücuda girmesinden oruç bozulmaz. Yolda yürürken çıkan toz ile dişlerde kalan yemek artıkları orucu bozmaz.

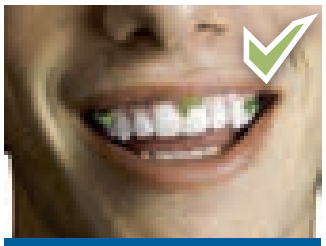

Dişlerde kalan yemek artıkları orucu bozmaz

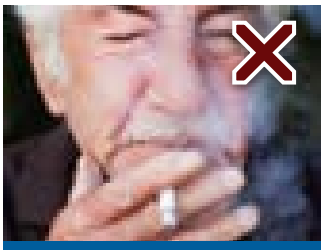

Sigara orucu bozar

2. Cima (Cinsel ilişki)

Yüce Allah şöyle buyurmaktadır: "Oruç gecesi kadınlarınıza yaklaşmak size helal kılındı.." (Bakara:187)

Oruçluyken cima yapan kişinin orucu bozulur. Bu kişi, cima yaptığı günü kaza etmeli, katı bir keffaret olarak bir köle azat etmelidir. Bu kişi köle azat edemiyorsa kesintisiz olarak iki ay oruç tutmalıdır. Bunu da yapamıyorsa o vakit altmış miskini (yoksulu) yedirmelidir. Ebu Hureyre (radıyallahu anh) anlatıyor: "Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) 'e bir adam geldi de: Helak oldum! dedi. Peygamber: "Hâlin nedir?" diye sordu. O kimse: Oruçlu iken Ramazanda eşimin üzerine düşüp cinsî münasebette bulundum, dedi. Peygamber: "Bir köle azat etmeye muktedir olabilir misin?" buyurdu. O zât: Hayır (gücüm yetmez)! dedi. Peygamber: "Öyleyse arka arkaya olmak üzere iki ay oruç tutabilir misin?" dedi. Hayır (gücüm yetmez)! diye cevap verdi. Peygamber: "Altmış fakiri doyurmaya gücün yeter mi?" buyurdu. O zât: Hayır gücüm yetmez! dedi. Peygamber ona: "Otur!" diye emretti, o da oturdu. Bir müddet sonra Peygamber'e içi hurma ile dolu bir arak (hurma yaprağından örülmüş bir zembil) getirildi. Peygamber o zâta: "Bunu al da yoksullara sadaka et!" buyurdu. O zât: Benden daha fakir olanlara mı vereceğim? dedi. Bunun üzerine Peygamber dişleri meydana çıkıncaya kadar güldü ve: "Bu hurmayı al, kendi ailene yedir!" buyurdu."[1] O halde keffaret,

(1) Buhari ve Müslim rivayet ettiler.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/

hadiste zikredilen terbibe göre yerine tatbik edilir. Buna göre oruç tutmaktan aciz olmadığı sürece yedirmemeli; köle azat etmekten aciz olmadığı sürece de oruç tutmamalıdır. Kocasının cima isteğine rıza gösteren kadına da keffaret gerekir. Şayet kocası onu cimaya zorlamışsa sadece o günü kaza etmelidir. Kocası tarafından cimaya zorlanan bu kadına keffaret gerekmez.

- Cimanın (cinsi münasebetin) manası: Meninin kişinin kendi isteğiyle inmesi. Oruçlu kişiden, öpüşme, dokunma veya istimna (elle doyum) neticesinde meni akarsa orucu bozulur. Çünkü bu, orucu bozan türden bir şehvettir. Bu kişiye kaza gerekir; keffaret gerekmez. Çünkü hakkın bulunan kesin nastan sebebiyle keffaret sadece cima ile gerçekleşir.

- Orucun, meziyle bozulacağına dair herhangi bir delil olmadığından öpme, dokunma ve düşünme neticesinde kişiden akan mezi orucu bozmaz.

- Oruçlu kişi uykudayken ihtilam olursa veya hastalık bir hastalık sebebiyle şehvetsiz bir şekilde kendisinden meni akarsa orucu bozulmaz; çünkü bu durum onun seçim ve iradesi dışında gerçekleşmiştir.

- Oruçlu kişi fecirden önce cima veya ihtilama bağlı cünüp olarak uyanmışsa orucu sahihtir. Bu kişi sabah namazını kılmak için vakit kaybetmeden gusül abdesti almalı ve cemaate yetişmelidir. Aişe (radiyellahu anha) anlatıyor: "Resûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem) ‹in, ailesiyle ilişkide bulunup cünüp olarak sabahladığı olurdu. Sonra yıkanıp, orucunu tutardı."

3. İsteyerek kusmak

İsteyerek kusmak oruçluya kaza gerektirir. İstemeyerek yani irade dışında kusmak oruca zarar vermez. Bunun delili Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem)'in: "Kim kendiliğinden kusacak olursa, üzerine kaza gerekmez. Kim de isteyerek kusarsa orucunu kaza etsin."

4. Hayız ve nifas kanının çıkması

Kadın hayız veya nifas kanını gördüğü anda – güneşin batışına yakın bir zamanda bile olsa- orucu bozulmuş olur. Üzerine da kaza gerekir.

Yararlı bilgi

-Özel bir aletle kanın vücuttan çıkarılması anlamına gelen hacamat orucu bozmaz. Çünkü Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) oruçluyken hacamat yaptırmıştır. Ebu Said el-Hudri (radıyallahu anh) anlatıyor: "Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) oruçluya öpme ve hacamat yaptırma ruhsatı vermiştir. Zayıflık sebebiyle hacamat mekruh sayılmıştır." Enes bin Mâlik (radiyellahu anh)›e; Siz oruçlunun kan aldırmasını mekruh görür müydünüz? diye soruldu. O da: 'Zayıflığa sebebiyet vermediği sürece hayır (mekruh görmezdik)' dedi.

- Yaralanma, diş çekimi, burun kanaması sonucu çıkan ya da tahlil ve bağış için alınan kan orucu bozmaz.

https://www.al-feqh.com/tr

Resimli İbadet Fıkhı

İslam Hükümlerinin Basitleştirilerek Öğretilmesi

Temizlik | Namaz | Oruç | Zekat | Hac

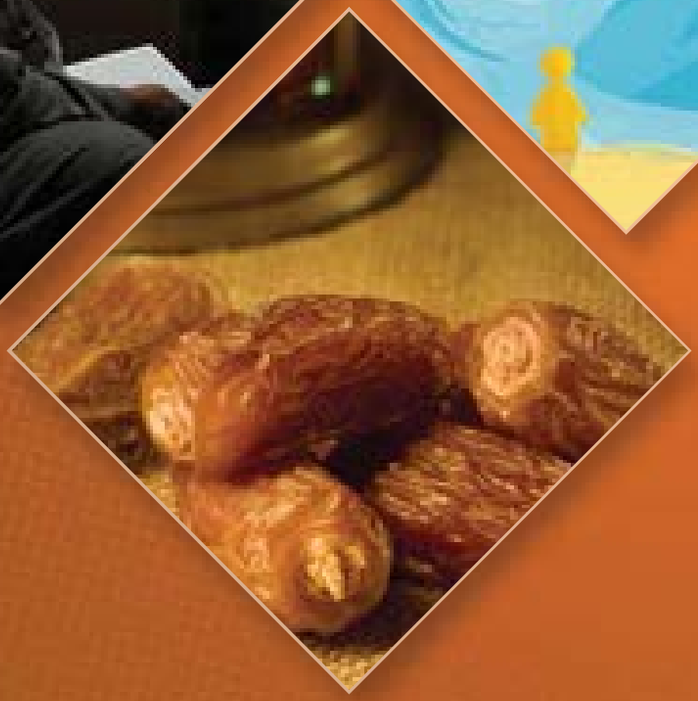

Dr. Abdullah Bahmmam

Ramazanda Oruç tutmamayı mubah kılan özürler ve orucun kazası

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

3

Ramazanda Oruç tutmamayı mubah kılan özürler ve orucun kazası

İçindekiler

Ramazanda Oruç tutmamayı mubah kılan özürler

Orucun kazası

Ramazanda Oruç tutmamayı mubah kılan özürler

1. Hastalık

Hasta bir kişinin Ramazanda oruç tutmaması mubahtır. Yüce Allah şöyle buyurmaktadır:

"Artık sizden kim hasta ya da yolculukta olursa tutamadığı günler sayısınca başka günlerde (tutsun)." (Bakara: 184)

* Onunla iftar ruhsatı verilen hastalık, oruçluya meşakkat veya zarar veren cinsten olmalıdır.

Hastanın oruç tutmaması

Hasta oruç tutmazsa –ve şifası umulan bir hastalıksa- oruç tutmadığı günleri iyileştiğinde kaza etmelidir. Yüce Allah şöyle buyurmaktadır:

"Artık sizden kim hasta ya da yolculukta olursa tutamadığı günler sayısınca başka günlerde (tutsun)" (Bakara: 184).

İyileşmesi imkânsız olan – müzmin veya yaşlılığa bağlı sürekli- bir hastalıksa her gün bir yoksulu yarım sâ' pirinç veya onun değerinde gıda yedirmelidir.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

2. Yolculuk

Tutmadığı günleri sonradan kaza etmek şartıyla yolcunun Ramazanda oruç tutmaması mubahtır. Yüce Allah şöyle buyurmaktadır: "Artık sizden kim hasta ya da yolculukta olursa tutamadığı günler sayısınca başka günlerde (tutsun)" (Bakara: 184)

Orucu mubah kılan yolculuk, namazın kısaltılarak kılındığı yolculuktur. Örfte sefer adı verilen yolculuk budur. Ancak söz konusu yolculuk mubah kılınan bir yolculuk olmalıdır. Günah işlemek veya orucu bozmak için yola çıkan kişinin oruç tutmaması caiz değildir.

Yolcu/seferi olan kişinin oruç tutması caizdir. Enes bin Malik (radıyallahu anh) anlatıyor: "Biz Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem)'le beraber sefere çıkardık. Oruçlu oruçsuzu, oruçsuz da oruçluyu ayıplamazdı"[1]

Burada tek şart tutulan orucun sıkıntı vermemesidir. Eğer tutulan oruç kişiye sıkıntı ve zarar verecek olursa orucunu bozması onun hakkında daha hayırlıdır. Çünkü Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) bir seferdeydi. Etrafına insanların toplandığı bir adam gördü, ona gölge yapıyorlardı. 'Nesi var?' diye sordu. 'Oruçlu biri!' dediler. Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem): 'Seferde oruç tutmak iyilik ve faziletten değildir!' buyurdu."[2]

3. Hamilelik ve süt emzirme

Hamile ve süt emziren kadınlar, bebeklerine bir zarar gelmesinden korkarlarsa oruç tutmayabilirler. Hasta kişiler gibi oruçlarını sonradan kaza ederler. Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmaktadır: "Yüce Allah, yolcudan namazın yarısını kaldırdı, oruca da yeme hususunda ruhsat tanıdı. Ayrıca hamile ve çocuk emziren kadınlara orucu yeme ruhsatı tanıdı."[3] Hamile ve emzikli kadınlar, çocukları hususunda endişe ettikleri takdirde oruç tutmaz; tutmadığı gün veya günleri daha sonra kaza ederler ve tutmadıkları her gün için bir miskini (yoksulu) doyururlar. İbn Abbas şöyle demiştir; "Hamile kendi canı için, emzikli de çocuğu için korkarlarsa, Ramazanda oruç tutmazlar. Her günün yerine bir yoksul doyururlar ve bu oruçları kaza etmezler."[4]

4. Hayız ve nifas

Kendisinden hayız ve nifas kanı gelen kadının Ramazanda oruç tutması haramdır. Tuttuğu oruç da makbul değildir. Tutmadığı günleri kaza etmesi gerekir. "Aişe'ye 'Neden adetli kadın oruç tutuyor da namaz kılmıyor?' diye sorulmuş o da 'Bizim başımıza bu olay gelince orucu tutmamız emredilirdi ama namazı kılmamız emredilmezdi' buyurmuştur."[5]

(1) Buhari rivayet etti.
(2) Buhari rivayet etti.
(3) Tirmizi rivayet etti.
(4) Ebu davud rivayet etti.
(5) Buhari ve Müslim rivayet ettiler.

https://www.al-feqh.com/tr

Orucun kazası

-Müslüman, Ramazandan özürsüz olarak bir gün oruç tutmazsa, Allah'a tövbe etmeli ve O'ndan bağışlanma dilemelidir. Çünkü bu, büyük bir suç ve büyük bir kötülüktür. Bu kişinin tövbe ve istiğfarla birlikte yapması gereken şey tutmadığı günleri Ramazandan sonra kaza etmesidir. İlim ehline göre oruç tutulmayan günlerin kazasının, Ramazandan hemen sonra vakit kaybetmeden yapılması esastır. Çünkü bu kişiye oruç tutmama ruhsatı verilmemiştir. Aslolan bu günleri vaktinde eda etmesidir.

-Şayet hayız, nifas, hastalık ve oruç yeme ruhsatı tanıyan diğer özürlerden dolayı oruç tutamayan kişilere kaza gerekir. Üstelik bu kişiler oruç tutamadığı günleri hemen kaza etmeleri gerekmez. Bu durumda olan kişiler bu oruçlarını sonraki Ramazana kadar istedikleri günlerde kaza etme ruhsatı tanınmıştır. Hiç oruç tutamayacak durumda olanlara öyle bir şart yoktur. Çünkü Âişe (radıyallâhu anhâ) bu konuda şöyle demiştir: «Bazen üzerimde Ramazan orucundan borç bulunduğu olurdu da ben bu kaza borcumu, ancak Şaban ayında ödemeye gücüm yeterdi.' Yahya şöyle demiştir: Bunun sebebi ise; Âişe'nin (radıyallâhu anhâ) Resûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem) ile meşgul olmasından dolayıdır."[1] Fakat bu kişinin oruç tutması mendup olup kazada acale etmesi müstehaptır. Kul, ihtiyaten üzerindeki sorumluluğu -orucun kazasını gecikterecek hastalık vb. acil durumlar olmadığı sürece-bir an önce yerine getirmek için acele etmelidir.

Şayet kişinin bu özrü ikinci Ramazana kadar devam etmesi halinde oruç tutmadığı günlerin kazasını ikinci Ramazandan sonraya bırakarak tutmasında sakınca yoktur.

Fakat tutmadığı günlerin kazasını özürsüz olarak ikinci Ramazana kadar geciktirirse –fıkıh alimlerinin çoğuna göre- kazayla birlikte her bir gün için bir yoksulu –yarım sâ' azıkla- doyurması gerekir. Hanefilere ve Zahirilere göre ise herhangi bir fidye ödemesi gerekmez.

Bu oruçların kazasını tertip üzere tutması gerekmez. Kişi bu günleri peşpeşe olduğu gibi ayrı ayrı da tutulabilir. Yüce Allah şöyle buyurmaktadır:

"Artık sizden kim hasta ya da yolculukta olursa tutamadığı günler sayısınca başka günlerde (tutsun)." (Bakara: 184) Yüce Allah bu ayetlerde tertibi şart koşmamıştır. Eğer tertip zorunlu olsaydı Allah Teâlâ onu mutlaka açıklardı.

-Ramazandan kaza orucu borcu olan bir kişi bu kaza orucunu tutmadan nafile oruç tutamaz. Çünkü farz, önceliklidir. Bununla birlikte kişi kaza orucunu tutmadan evvel nafile oruç tutması caizdir. Her ne kadar kaza orucu öncelikli olsa da Muharrem ayının onuncu günü, arefe günü ve Şevval ayından altı gün gibi faziletinden mahrum olmamak için tutulan nafile oruçlar bu kapsamdadır.

- Bir özre bağlı olarak kaza orucunu ölüm vaktine kadar geciktirene herhangi bir vebal yoktur. Çünkü burada kişi, herhangi bir art niyet taşımamaktadır. Şayet bu kişi orucun kazasını özürsüz olarak ölüm vaktine geciktirmişse Ramazan orucunun kazası için –ailesi-onun yerine her gün bir yoksulu doyurmalıdırlar. Şayet bu oruç adak orucu ise ölünün velisi bu günü onun yerine tutmalıdır. İlim ehli, ölünün oruç borcu varsa onun yerine velisinin tutması gerektiğini söylemişlerdir. Onlara göre bu orucun farz veya adak oruç olması arasında bir fark yoktur. Âişe (r.anha)'nın naklettiğine göre Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmuştur:

"Üzerinde oruç borcu olduğu halde ölen kimsenin velisi onun yerine oruç tutar." İbn Abbâs (radıyallahu anh) anlatıyor: "Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) 'e bir adam gelerek: 'Ey Allah'ın Resûlü! Annem, üzerinde bir ayın orucu varken öldü, dolayısıyla onun yerine kazâ edebilir miyim?' diye sorar. Allah Resûlü (sallallahu aleyhi ve sellem) de cevaben: 'Evet, çünkü Allâh'ın borcu yerine getirilmeye daha lâyıktır' buyurdu."[2]

(1) Buhari ve Müslim rivayet ettiler.

(2) Buhari ve Müslim rivayet ettiler.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Resimli İbadet Fıkhı

İslam Hükümlerinin Basitleştirilerek Öğretilmesi

Temizlik | Namaz | Oruç | Zekat | Hac

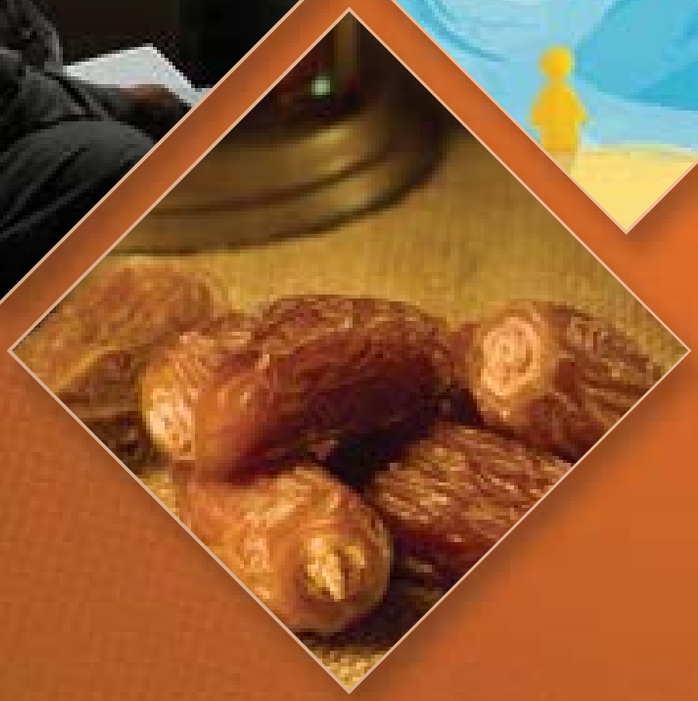

Dr. Abdullah Bahmmam

Nafile oruç

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

4 Nafile oruç

Nafile oruç

Yüce Allah'a yaklaştırmak için farz dışında tutulan oruçların tümü.

Nafile orucun fazileti büyük, ecri de çoktur. Bir Kudsi hadiste Ebu Hureyre (radıyallahu anh), Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) 'in şöyle dediğini nakletmektedir: "Adem oğlunun işlediği hiçbir amel yoktur ki karşılığında on katından yediyüz katına kadar sevap yazılmış olmasın. Allah şöyle buyurmuştur: Oruç bunun dışındadır. O benim için tutulur. Bana aittir ve onun mükâfatını ben vereceğim."[1]

Tutulması sünnet olan nafile oruçlar

1. Şevval ayından altı gün

Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmaktadır: "Kim Ramazan orucunu tutar, sonra Şevval'den altı gün oruç tutarsa, bütün seneyi oruçla geçirmiş gibi olur" Bu orucun ayrı veya peşpeşe tutulmasında bir sakınca yoktur.[2]

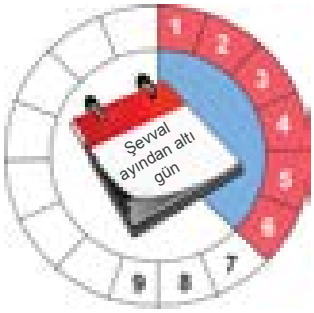

2. Zilhicce ayından dokuz gün

Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurdu: "Allah katında içinde bulunduğumuz şu günler (Zilhicce'nin ilk on günün)deki salih amelden daha sevimli (salih amelin bulunacağı) başka günler yoktur." Sahabeler, sordular: "Ya Resulallah, Allah yolunda cihat da mı?" Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) cevap verdi: "Evet, Allah yolunda cihat da. Meğerki bir adam canıyla ve malıyla cihada çıkıp da kendisine ait mal ve candan hiçbir şeyi geri getiremez olursa, o başka."[3] Bu günler, ibadet, zikir, tehlil, Kur'ân tilaveti ve sadaka ile geçirilmelidir. Bu günlerde -bayram günü hariç- oruç tutulmalıdır. Fakat Arafat'ta bulunan yani hac yapan kimsenin, Arefe günü –zilhicce ayının dokuzuncu günü- oruç tutması müstehap değildir. Peygamber (sallallahu

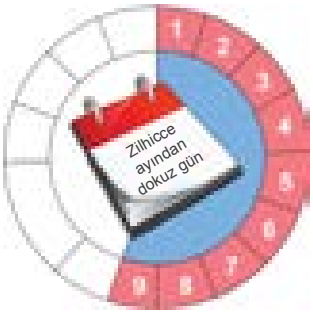

(1) Buhari ve Müslim rivayet ettiler.
(2) Müslim rivayet etti.
(3) Buhari rivayet etti.

İçindekiler

Nafile orucun tanımı
Tutulması sünnet olan nafile oruçlar
1. Şevval ayından altı gün
2. Zilhicce ayından dokuz gün
3. Aşura orucu
4. Eyyâm-ı Biyz
5. Pazartesi ve Perşembe günleri
6. Birgün oruç tutup bir iftar edilmesi
7. Muharrem ayı orucu
8. Şaban ayı orucu
Tutulması haram ve mekruh olan oruçlar

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

aleyhi ve sellem) şöyle buyurmaktadır: "Arefe gününün orucunun, (oruç tutan kimsenin) bir önceki sene ile bir sonraki senenin günahlarına keffâret olmasını ümit ederim."[1]

3. Aşura orucu

Aşura

Allah'ın ayı Muharrem'in onuncu günüdür.

Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmaktadır: "Âşûrâ gününün orucunun, (oruç tutan kimsenin) bir önceki senenin günahlarına keffâret olmasını ümit ederim."[2]

Bu günü oruçla geçirmenin sebebi Abdullah bin Abbas (radıyallahu anh)'ın naklettiği şu rivavettir: "Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) Medine'ye geldiği zaman Yahudileri Âşûrâ günü oruç tutarlarken gördü. Bunun üzerine Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) onlara: Bugün nedir? diye sordu. Onlar: Bugün salih bir gündür. Bugün, Allah'ın İsrâiloğullarını, düşmanlarından kurtardığı, bundan dolayı Musa'nın oruç tuttuğu bir gündür. Bunun üzerine Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurdu: Biz Musa'ya, sizden daha hak sahibiyiz. Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) bugün oruç tuttu ve (ashâbına da) bugünde oruç tutmayı emretti."[3]

(1) Müslim rivayet etti.
(2) Müslim rivayet etti.
(3) Buhari rivayet etti.

Zilhicce'nin dokuzuncu günü oruç tutmak müstehabtır. Müslim'in rivayet ettiği bir hadiste Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmaktadır: "Eğer önümüzdeki seneye kadar yaşarsam, Muharrem'in dokuzuncu gününde oruç tutacağım"[4]

4. Eyyâm-ı Biyz'da Oruç Tutmak

Eyyâm-ı Biyz (Beyaz günler)

Kamarı ayların on üç, on dört ve on beşinci günleri. Eyyâm-ı Biyz (Beyaz günler) isminin verilmesinin nedeni bu zaman dilimlerinde gecelerin ay ışığıyla ile aydınlatılmış olmasıdır.

Abdülmelik bin Minhal, babasının, "Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) 'in, kendilerine, eyyâm-ı biyzde (beyaz günlerde) oruç tutmayı emrettiğini ve 'Bu, bütün sene oruç tutmak gibidir'[5] buyurduğunu nakletmektedir.

(4) Müslim rivayet etti.
(5) İbn Hibbân rivayet etti.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

5. Her haftanın pazartesi ve Perşembe günlerini oruç tutmak

Ebû Hüreyre (radıyallahu anh)›den rivayet edildiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurdu: "Pazartesi ve perşembe günleri ameller (Allah'a) arz olunur. Ben, oruçluyken amellerimin arz olunmasını isterim."[1]

6. Birgün oruç tutup bir iftar edilmesi

Nafile orucun en faziletlisi Dâvûd aleyhisselams)'ın orucudur. O, bir gün oruç tutar, bir gün iftar ederdi. Rasûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmuştur: "Allah'u Teâlâ ya en sevimli oruç, Dâvûd (aleyhisselams)'ın orucudur. O, bir gün oruç tutar, bir gün iftar ederdi."[2]

7. Muharrem ayı orucu

Ebu Hureyre (radıyallahu anh) anlatıyor: Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) buyurdu ki: "Ramazan ayından sonra en faziletli oruç, Allah'ın ayı Muharrem ayının orucudur."[3]

8. Şaban ayı orucu

Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) Şaban ayında diğer aylarda tutmadığı kadar oruç tutardı. "Ey Allah›ın elçisi! Seni, Şaban›dan oruç tuttuğun kadar diğer aylardan bu kadar oruç tutarken hiç görmedim (bunun sebebi nedir)? Resûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem) buyurdu ki: O öyle bir aydır ki, insanlar Receb ve Ramazan (ayları) arasında gaflette olurlar. Oysa o (Şaban ayı), amellerin, Âlemlerin Rabbine arz edildiği bir aydır. Bundan dolayı ben, oruçlu iken amelimin (Allah'a) arz edilmesinden hoşnut oluyorum."[4]

Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem)'in "Şaban ayının yarısı (ortası) olunca, oruç tutmayın"[5] hadisinde geçen nehiy; Şaban ayının ikinci yarısını tutarak onu Ramazanla birleştirmek isteyenler içindir. Şaban ayının başından başlayarak oruç tutan ve sonunu Ramazanla birleştirmeyen kişinin orucu makbüldür.

(1) Tirmizî rivayet etti.
(2) Nesâi rivayet etti.
(3) Müslim rivayet etti
(4) Nesâi rivayet etti.
(5) İbn Huzeyme rivayet etti.

Tutulması haram ve mekruh olan oruçlar

Birinci: Tutulması haram olan oruçlar

1. Ramazan ve kurban bayramı gününde oruç tutmak haramdır. Ebu Hureyre (radıyallahu anh)'nın rivayet ettiğine göre Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) , iki günde, Ramazan ve kurban bayramı gününde, oruç tutulmasını yasaklamıştır.[6]
2. Teşrik günlerinde oruç tutmak haram sayılmıştır. Bunlar Kurban bayramı gününden sonraki üç gündür. Resûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmuştur: "Teşrîk günleri (Zilhicce ayının 11.12. ve 13. günleri), yeme ve içme günleridir."[7] Hacc-ı temettü yapan fakat hediy (kurbanlık hayvan) temin edemeyen veya almaya gücü yetmeyen kimsenin sözü edilen teşrik günlerinde oruç tutması caizdir. Yüce Allah şöyle buyurmaktadır: "Kurban kesmeyen kimse hac günlerinde üç, memleketine döndüğü zaman yedi olmak üzere oruç tutar ki, hepsi tam on gündür.." (Bakara: 196).
3. Şek (şüphe) - Şaban ayının otuzuncu - gününde oruç tutmak haram sayılmıştır (şek gününün gecesi, hilalin görünmesini zorlaştıracak şekilde bulutlu ve tozlu ise). Ömer (radıyallahu anh) şöyle demektedir: "Kim şekk günü oruç tutarsa, muhakkak Ebu'l-Kasım (sallallahu aleyhi ve sellem)'e karşı gelmiştir."[8]

Tutulması mekruh olan oruçlar

1. Recep ayını oruçla geçirmek mekruhtur.

(6) Müslim rivayet etti.
(7) Müslim rivayet etti.
(8) Tirmizi rivayet etti. Tirmizi'ye göre bu hadis hasen ve sahih bir hadistir.

https://www.al-feqh.com/tr

Cahiliye döneminde müşriklerce yüceltilen bu ayı oruçla geçirmek mekruh sayılmıştır.

2. Sadece Cuma günü oruç tutmak mekruhtur. Ebu Hureyre (radıyallahu anh)'nın rivayet ettiğine göre Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmuştur: "Sizden biriniz bir gün önce veya bir gün sonrasında tutmadan (sadece) Cuma günü oruç tutmasın."[1]

Tutulan oruçların devamı olarak Cuma günü oruç tutulmasında bir sakınca yoktur.

3. Geceleyin orucu bozmayıp iki gün birbirine bitişik olarak oruç tutulması (savm-i visâl) mekruhtur. Çünkü Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) visal orucunun tutulmasını nehyetmiştir. "İbni Ömer (radıyallahu anh) şöyle dedi: Resûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem) iftar etmeden bir günün orucunu öbür günün orucuna eklemeyi yasaklamıştı. Ashâb-ı kirâm: Yâ Resûlallah! Fakat sen ekliyorsun? dediler. Peygamberimiz: "Şüphesiz ben sizin gibi değilim. Ben yedirilip içirilmekteyim" [2] buyurdu."

Önemli bilgiler

1. Müslüman ibadetlerinde Allah'ın emir ve yasaklarını gözeterek yeri getirmelidir. Dinin nehyettiği oruçları tutmamalı ve Receb ayının yirmi yedinci gecesi ile Şaban ayının on beşinci gecesi gibi Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) 'in tavsiye etmediği oruçlar icat etmemelidir. Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmaktadır: "Kim bu işimizde - yani bu dinimizde - onda olmayan bir şey icad ederse, bilsin ki o, merdûddur."[3]

2. Müslüman, oruç vb. ibadetleri kâfirlerin inançlarını yüceltecek şekilde yerine getirmemelidir.

(1) Müslim rivayet etti.
(2) Buhari ve Müslim rivayet ettiler.
(3) Müslim rivayet etti.

Tıpta Oruç

Oruç bazı cildiye hastalıklarının tedavisine iyi gelmektedir. Oruç, kandaki ve dolayısıyla derideki su miktarını azaltmak suretiyle deri ve mide rahatsızlığına neden olan mikrobik bulaşıcı hastalıklara karşı koyarak vücudun bağışıklığını ve direncini artırır.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Resimli İbadet Fıkhı

İslam Hükümlerinin Basitleştirilerek Öğretilmesi

Temizlik | Namaz | Oruç | Zekat | Hac

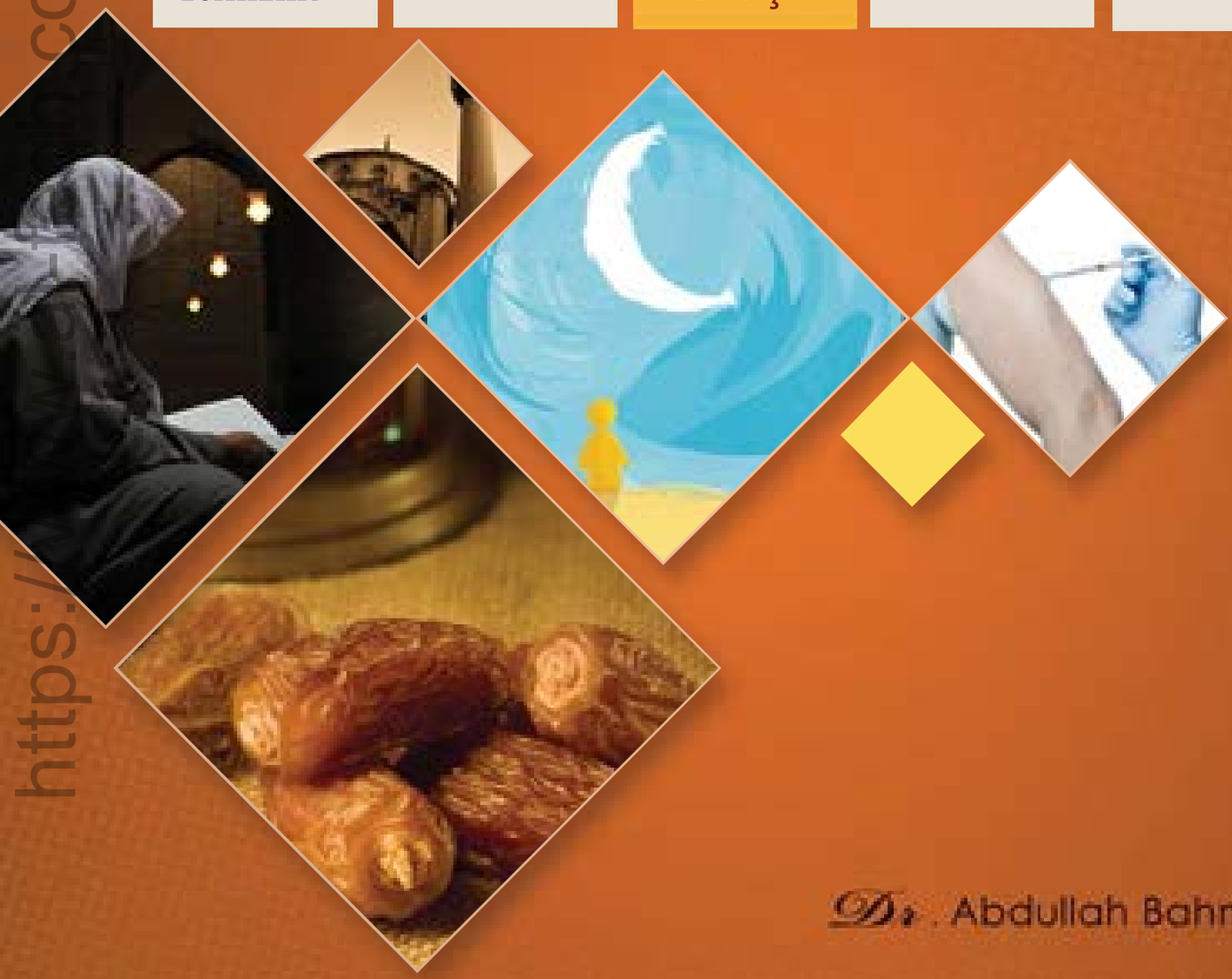

Dr. Abdullah Bahmmam

Kadir Gecesi

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

5 Kadir Gecesi

İçindekiler

Bu geceye Kadir Gecesi denmesinin sebebi nedir?
Kadir Gecesinin fazileti ve önemi
Hangi gece Kadir gecesidir?
Kadir gecesinde yapılması müstehab olan ameller
Kadir gecesinin alametleri

Bu geceye Kadir Gecesi denmesinin sebebi nedir?

1. Bir görüşe göre yüceltmek içindir. Yüce Allah şöyle buyurmaktadır: "Onlar Allah'ı lâyıkıyle bilip takdir edemediler." (Enâm: 91) İçinde Kur'ân'ın, meleklerin, bereket, rahmet ve bağışlanmanın indirildiği bu gece övgüye layık bir gecedir. Dolayısıyla onu ihya eden kişi de övgüye layık olacaktır.
2. Bazılarına göre kadir, daralma anlamındadır. Yüce Allah şöyle buyurmaktadır: "Rızkı daralmış bulunan da Allah'ın kendisine verdiği kadarından nafaka ödesin." (Talak: 7) Söz konusu daralma; bu gecenin gizlenmesiyle veya meleklerin inişiyle yeryüzünün daralmasıyla hâsıl olmuştur.
3. Bazılarına göre kadir (kadr) kader manasındadır. Diğer bir ifadeyle içinde bulunduğu senenin hükümleri bu gecede tayin edilir. Yüce Allah şöyle buyurmaktadır: "Her hikmetli işe o gecede hükmedilir." (Duhan: 4)[1]

(1) Fethu'l-Barî (4/255).

Kadir Gecesinin fazileti ve önemi

1. Onda Kur'ân indirilmiştir.

Yüce Allah şöyle buyurmaktadır: "Gerçek şu ki, biz onu kadir gecesinde indirdik." (Kadir: 1)

2. Bu gece bin aydan daha hayırlıdır.

Yüce Allah şöyle buyurmaktadır: "Kadir gecesi, bin aydan daha hayırlıdır." (Kadir: 3) Dolayısıyla bu ayda yapılacak ameller, içinde kadir gecesinin bulunmadığı bin ayın amelinden daha hayırlıdır.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

3. Ruh ve meleklerin bu gecede inmesi

Yüce Allah şöyle buyurmaktadır: "O gece Rab'lerinin izniyle Ruh ve melekler, her türlü iş için iner de iner." (Kadir: 4) Ruh ile kastedilen Cebrail (as)'dır.

Ebû Hüreyre (radıyallahu anh) anlatıyor: Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) buyurdu ki: "Yirmi yedinci veya yirmi dokuzuncu gece olan Kadir gecesinde yeryüzüne inen meleklerin sayısı çakıl taşlarının sayısından çok daha fazladır."[1]

4. Bu gecenin selam (esenlik) olması

Yüce Allah şöyle buyurmaktadır: "O, tan yeri ağarana dek esenliktir." (Kadir: 5) Bu gecenin tümü esenliktir. Başından tan yeri ağarana dek içinde kötülük ve şer olmaz.

5. Mübarek bir gece olması

Yüce Allah şöyle buyurmaktadır: "Biz onu mübârek bir gecede indirdik. Çünkü biz, uyarıcıyız." (Duhan: 3) İbn Abbas (radıyallahu anh): "Yani; kadir gecesidir" buyurmuştur.

6. Sene içinde gerçekleşecek olayların bu gecede takdir edilmesi

Yüce Allah şöyle buyurmaktadır: "Her hikmetli işe o gecede hükmedilir." (Duhan: 4)

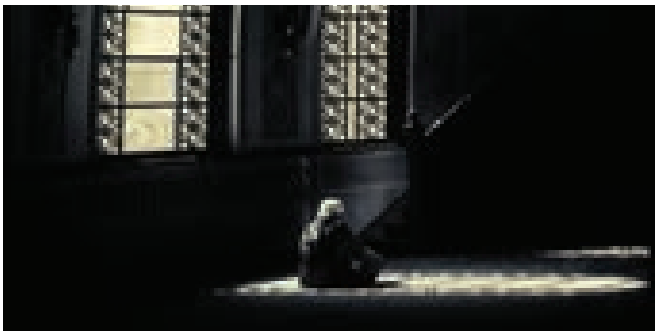

(1) İbn Huzeyme rivayet etti.

7. Bu gecenin faziletine inanarak ve alacağı sevabı Allah›tan bekleyerek kişinin geçmiş günahlarının bağışlanması

Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmaktadır: "Kim Kadir gecesini, faziletine inanarak ve alacağı sevabı Allah'tan bekleyerek ibadet ve taatla geçirirse geçmiş günahları bağışlanır."[2]

Hangi gece Kadir gecesidir?

Müslümanların onu Ramazan ayının son on gününde aramaları için Allah, bu geceyi gizlemiştir. Bu gece Ramazanın 21, 23, 25, 27 ve 29. gecelerinden birinde yer almaktadır. Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmaktadır: "Sizler, kadir gecesini Ramazan'ın son on günündeki tek sayılı gecelerde arayınız." [3]Bazı alimler delillerden yola çıkarak bu gecenin, geceler arasında dolaştığını belirtmişlerdir.

Kadir gecesinde kabul olan ameller

1. İtikaf

İtikâf sadece kadir gecesinde değil de Ramazanın son on gününde yapılmalıdır. Âişe (radiyellahu anha) şöyle demektedir: "Resûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem) Ramazanın son on gününde itikâfa çekilirdi."[4]

(2) Buhari ve Müslim rivayet ettiler.
(3) Buhari ve Müslim rivayet ettiler.
(4) Buhari ve Müslim rivayet ettiler.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

2. Kadir gecesini, faziletine inanarak ve alacağı sevabı Allah›tan bekleyerek ihya etmek.

Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmaktadır: "Kim Kadir gecesini, faziletine inanarak ve alacağı sevabı Allah'tan bekleyerek ibadet ve taatla geçirirse geçmiş günahları bağışlanır"[1]

3. Dua edilmesi

Âişe (radıyallâhu anhâ) anlatıyor: 'Ey Allah›ın Resûlü, şayet Kadir gecesine tevâfuk edersem nasıl dua edeyim?' dedim. Bana: Allahım! Sen affedicisin, affı seversin, beni affet' şeklinde dua etmemi söyledi."[2]

4. İbadet için ailenin uyandırılması

Aişe (radıyallâhu anhâ) anlatıyor: "Ramazan ayının son on günü girince, Resûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem) , kendini ibadete verir, geceleri ihyâ eder ve ailesini de uyandırırdı."[3]

Kadir gecesinin alametleri

1. Sıcak ve soğuk olmayan aydınlık bir gece olması

Cabir bin Abdillah (radıyallahu anh) anlatıyor: Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) buyurdu ki: "Kadir gecesi bana gösterildi de sonra unutturuldu. Kadir gecesi, Ramazan'ın son on gecesinden birisidir, ılık ve parlak bir gecedir. Ne sıcaktır, ne soğuktur."[4]

(1) Buhari ve Müslim rivayet ettiler.
(2) Tirmizi rivayet etti.
(3) Buhari rivayet etti.
(4) İbn Huzeyme rivayet etti.

https://www.al-feqh.com/tr

www.al-feqh.com/tr

2. Bu gecenin sabahında güneşin beyaz ve ışınsız olarak doğması

Ubey bin Ka'b (radıyallahu anh) kendisine kadir gecesi hakkında soru sorulması üzerine şöyle demiştir: "Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem)'in bize haber verdiği üzere bunun alameti, o gecenin sabahında güneşin ışınsız olarak doğmasıdır."[1] Müslim'in rivayetinde ise "beyaz ve ışınsız olarak" ibaresi yer almaktadır.

Önemli bilgiler

1. Müslüman, Ramazan son on gününde ibadet ve taatını arttırmalıdır. Çünkü bu gece senenin en önemli gecesidir.
2. Müslüman, hayır ve faziletlerle dolu vakitleri eğlence, oyun, alış verişle ve gezip tozmayla geçirmesi doğru değildir.

(1) Tirmizi rivayet etti

https://www.al-feqh.com/tr

Resimli İbadet Fıkhı

İslam Hükümlerinin Basitleştirilerek Öğretilmesi

Temizlik | Namaz | Oruç | Zekat | Hac

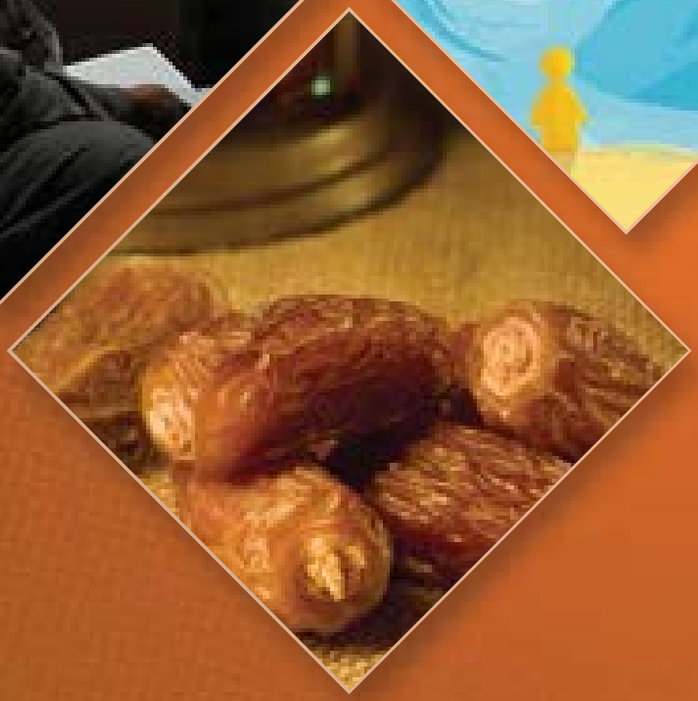

Dr. Abdullah Bahmmam

İtikaf

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

6 İtikaf

İtikafın sözlük (lügat) anlamı

Bir şeye yapışmak, tutunmak ve ondan ayrılmamak

İtikafın şerî anlamı

Bir mescidde ibâdet için bulunmak

İtikâfın meşruiyeti

İtikâf önemli bir ibadet ve faziletli bir ameldir. Âişe (radıyallâhu anhâ) anlatıyor: "Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) vefat edinceye kadar Ramazanın son on gününde itikâfa girerdi. Vefatından sonra eşleri itikâfa girmeye devam ettiler." [1]

İtikâf, bize ve bizden öncekilere öngörülmüştür. Yüce Allah şöyle buyurmaktadır: "İbrahim ve İsmail'e; Tavaf edenler, itikafa girenler, rüku ve secde edenler için Beyti'mi temiz tutun diye emrettik ."(Bakara: 125)

İtikâfın hükmü

İtikâf her vakitte sünnettir. En faziletlisi ise Ramazanın son on gününde yapılmasıdır. Çünkü Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) Ramazanın son gününde itikâfa çekilirdi.

İtikâfın şartları

1. Niyet

Kişi, Allah'a kulluk ve O'nun rızasına nail olma niyetiyle mescidde itikâfa girer. Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) 'in: "Ameller niyetlere göre değerlendirilir"[2] hadisi buna işaret etmektedir.

(1) Buhari rivayet etti.
(2) Buhari ve Müslim rivayet ettiler.

İçindekiler

İtikâfın tanımı
İtikâfın meşruiyeti
İtikâfın hükmü
İtikâfın şartları
İtikâfın zamanı
Ramazanın son on gününün itikâfı
İtikâfın hikmeti
İtikâfın mübahları
İtikâfı bozan şeyler

2. İçinde itikâfa girilecek mescidde cemaat namazının kılınıyor olması

Mescid dışındaki yerlerde yapılan itikâf caiz değildir. Yüce Allah şöyle buyurmaktadır: "Mescidlerde itikâfta bulunduğunuz sırada eşlerinize yaklaşmayın!." (Bakara:187) Peygamber'in uygulaması da böyledir. İçinde cemaat namazı kılınmayan bir mescidde itikâfa girilmesi doğru değildir.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Mescid Cami

3. Büyük hadesten taharet

Cünüp, hayızlı ve nifaslı kişiler, bu şekilde mescidde kalamayacakları için itikâfları caiz değildir.

Oruç itikâfın şartlarından değildir.

Oruç itikâfın şartlarından sayılmaz. İbn Ömer (radıyallahu anh) anlatıyor: (Babam) Ömer (radıyallahu anh) (bir gün) dedi ki: "Ey Allah'ın Resulü! Ben cahiliye devrinde Mescid-i Haram'da bir gece itikâf yapmayı nezretmiştim. [Bunu ifa etmem gerekir mi?]"[1] Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem): "Nezrini (adağını) yerine getir!"[2] buyurdular. Şayet oruç itikâfın şartlarından biri olsaydı, gece yaptığı itikâf caiz olmazdı. Çünkü gece oruç olmaz. Ayrıca Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) oruç tutulması caiz olmayan bayram günlerinin içinde bulunduğu Şevval ayının ilk on gününü itikâfla geçirmiş olması orucun itikâfın şartlarından olmadığını göstermektedir. Zira her iki ibadet birbirinden bağımsız ibadetlerdir.

(1) Buhari rivayet etti.
(2) Müslim rivayet etti.

İtikâfın zamanı

İtikâf bütün günlerde ve zamanlarda yapılabilir. Fakat itikâfın bir gün veya bir geceden az olmaması daha faziletlidir. Çünkü gerek Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) 'den gerek Ashab-ı Kiram'dan itikâfın, bu sureden daha az olduğuyla ilgili herhangi bir rivayet nakledilmemiştir.

Ramazanın son on gününde yapılan itikâf

* Bunlar, itikâfın en faziletli vakitleridir. Âişe

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

(radıyallâhu anhâ) anlatıyor: "Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) vefat edinceye kadar Ramazanın son on gününde itikâfa girerdi. Vefatından sonra eşleri itikâfa girmeye devam ettiler."[1]

* Ramazanın son on gününde itikâfa niyet eden kişi itikâfa gireceği mescidde yirmi birinci günün sabah namazını kıldıktan sonra itikâfına başlamış olur. Âişe (radıyallâhu anhâ) anlatıyor: "Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) her Ramazanda itikâfa girerdi. Akşam namazını kılar kılmaz itikâf mahalline gelirdi."[2]

* İtikâf, Ramazanın son günü, güneş batışıyla birlikte sona erer. İtikâftan, bayram günü sabahı çıkılması daha faziletlidir. Selefin de uygulaması bu şekildedir.

https://www.al-feqh.com/tr

(1) Buhari rivayet etti.
(2) Buhari rivayet etti.

https://www.al-feqh.com/tr

İtikâfın hikmeti

İtikâfın hikmeti insanlarla ve dünya meşgaleleriyle bağı kesip ibadete yoğunlaşmaktır. İtikâfa giren kişi zihnen ve kalben kendini ibadete vermelidir.

İtikâfa giren kişiye mübah olan şeyler

1. Kendisine yemek ve içecek getirecek kimse yoksa kişi yeme-içme ihtiyacının yanı sıra tuvalet ihtiyacı için itikâfa girdiği mescidden çıkabilir.

Âişe (radıyallâhu anhâ) anlatıyor: "Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) itikâfa girdiği zaman başını bana yaklaştırırdı da, ben de onu tarardım. Kendisi zarurî insanî ihtiyaçları dışında eve girmezdi."[1]

2. Yukarıdaki hadise dayanarak saçın taranması.
3. Aşırıya kaçmamak şartıyla insanlara hal hatır sorup faydalı meselerde onlarla sohbet etmek. Ailesini ve bazı akrabalarını ziyaret etmek ve onları uğurlamak için dışarı çıkmak. Safiyye binti Huyey (radıyallâhu anhâ) anlatıyor: "Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) itikâfa girmişti. Bir gece onu ziyaret edip sohbet ettikten sonra evime dönmek üzere kalktım. O da beni uğurlamak için kalktı."[2]
4. Ailesinden bazıları ve akrabaları onu ziyaret edebilir. Onları uğurlamak için itikaf yerinden çıkabilir. Safiyye binti Hüyeyden (radiyellahu anha) rivayet edildiğine göre şöyle demiştir; "Peygamberimiz (sallahu aleyhi vesellem) itikaf halinde iken geceleyin onu ziyaret etmeye geldim. Onunla konuştum sonra dönmeye kalktım o da beni uğurlamak için benimle kalktı."

İtikâfı bozan şeyler

1. Herhangi bir zaruret olmaksızın mescidden –bir süreliğine de olsa- çıkmak. Âişe (radıyallâhu anhâ) anlatıyor: "Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) itikâfa girdiği zaman zarurî insanî ihtiyaçları dışında eve girmezdi."[3] Çünkü kişi dışarı çıkmakla, itikâfın temel rükünlerinden olan mescidde kalmayı ihlal etmiş olur.

(1) Müslim rivayet etti.

(2) Buhari ve Müslim rivayet ettiler.
(3) Müslim rivayet etti.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

2. Cimâ (cinsî münasebet) –gece yapılmış da olsa- yüce Allah'ın "Mescidlerde itikâfta bulunduğunuz sırada eşlerinize yaklaşmayın!." (Bakara: 187) ayetine göre itikâfın yasaklarındandır. Kişiden, cima dışında, istimnâ veya zevcesini okşama sonucu meninin inmesi de itikâfı bozan şeylerdendir.
3. İtikâfa ara vermek. Belirli günler için itikâfa niyet edip itikâfına ara veren kişinin bu itikâfını kaza etmesi caizdir. Âişe (radıyallâhu anhâ) anlatıyor: "Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) , itikâfa girmek istediği zaman sabah namazını kılar, sonra itikâf yerine girerdi. Bir defasında Ramazan'ın son on gününde itikâfa girmek isteyip çadırının kurulmasını emretti. Bunun üzerine çadırı kuruldu. Zeyneb de, çadırının kurulmasını emretti. Ona da çadır kuruldu. Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) 'in hanımlarından bir başkası da, çadırının kurulmasını emretti. Ona da çadır kuruldu. Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) , sabah namazını kılınca, baktı ki çadırlar kurulmuş. Bunun üzerine Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem): "Acaba bu yaptıklarınızla iyilik mi istiyorsunuz?" buyurup derhal çadırının sökülmesini emretti. Bunun üzerine çadırı söküldü. Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) o Ramazan ayında itikâfı terk etti. Nihayet Şevval ayının ilk on günü içinde itikâfa girdi." Bir rivayette: "Şevval ayının son on günü"[1] ibaresi yer almaktadır.
4. İtikâfta bulunan kişi, hasta ziyaretine gidemeyeceği gibi cenaze namazına katılamaz. İbadetini yarıda bırakamaz.

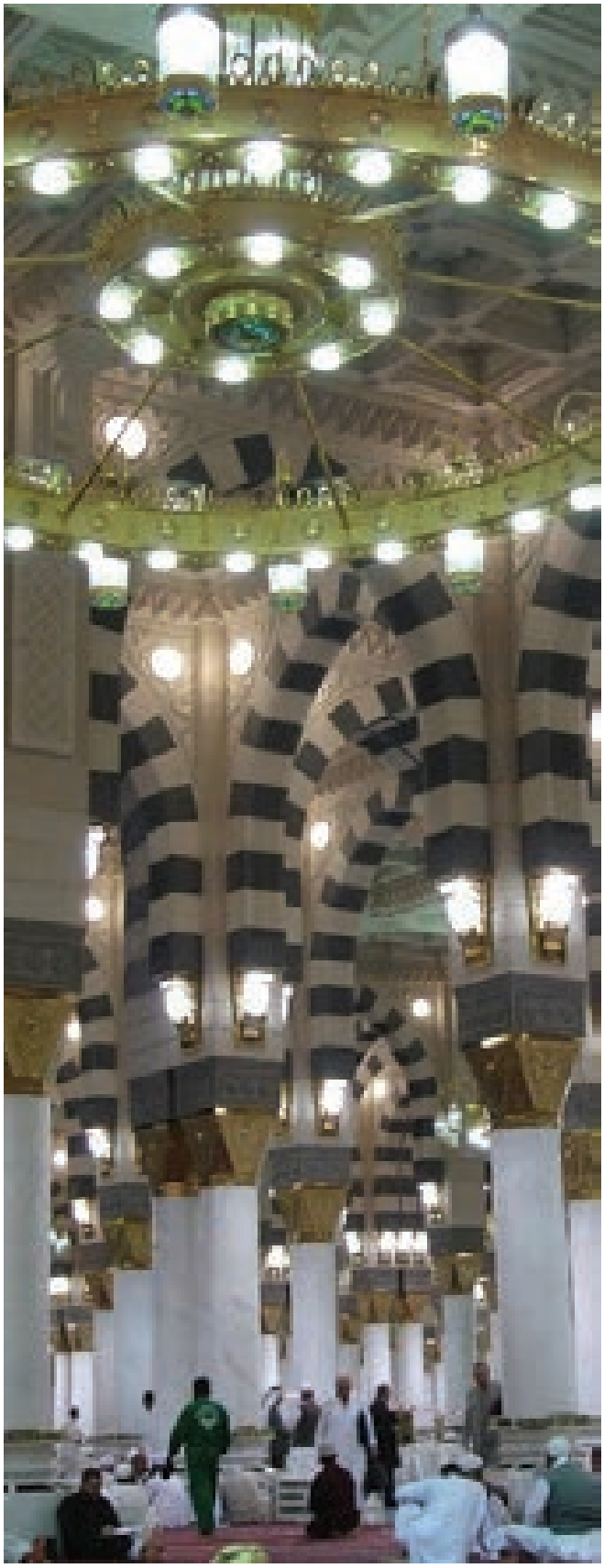

(1) Buhari ve Müslim rivayet ettiler.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Resimli İbadet Fıkhı

İslam Hükümlerinin Basitleştirilerek Öğretilmesi

Temizlik | Namaz | Oruç | Zekat | Hac

Dr. Abdullah Bahmmam

Zekâtın hükmü ve şartları

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

1 Zekâtın hükmü ve şartları

Zekâtın sözlük anlamı

Artmak ve çoğalmak

Zekâtın şeri anlamı

Belli miktarda bir malın belli bir zamanda belli topluluğa verilmesidir.

İçindekiler

Zekâtın tanımı
Zekâtın önemi
Zekâtı menedenin hükmü
Zekâtın farz kılınmasının hikmeti
Zekâtın fazileti
Zekât düşen mallar
Zekâtın farz olmasının şartları

Zekâtın önemi

Zekat, İslam'ın farzlarındandır. İslam'ın üçüncü rüknüdür. Yüce Allah şöyle buyurmaktadır: «Namazı kılın, zekatı verin.» (Nur:56) Peygamber (sallâllahü aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: "İslâm, beş şey üzerine binâ edilmiştir: Allah'tan başka ilâhın olmadığına, Muhammed'in O'nun kulu ve elçisi olduğuna şâhitlik etmek, namazı kılmak, zekâtı vermek, Beytullah'ı haccetmek ve Ramazan orucunu tutmaktır."[1]

Zekâtı menedenin hükmü

Kişi, iki şekilde; ya zekatın farz olduğunu inkar ederek ya da cimrilik yaparak zekatı menetmiş olur.

1. Zekatı inkar ederek meneden kişi

Zekatın farz oluşunu inkar eden kişi ümmetin icmaıyla kafirdir. Çünkü bu kişi bilerek zekatı inkar etmekle Allah'ı ve Resulünü yalanlamış olur.

2. Zekatı cimrilik yaparak meneden kişi

Zekatı cimrilik yaparak meneden kişiden zekat zorla alınır ve bundan dolayı da –günahların en büyüğünü işlemiş olsa bile- tekfir edilmez. Peygamber (sallâllahü aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: "Altın ve gümüşün (zekât) haklarını yerine getirmeyen her altın ve gümüş sahibi kıyamet günü olduğunda, (o altın ve gümüşleri) kendisi için ateşten levhalar haline getirilir, cehennem ateşinde kızdırılır sonra bu kızgın levhalarla böğrü, alnı ve sırtı dağlanır. Bunlar soğudukça azap için tekrar kızdırılır. Bu azaplandırma miktarı elli bin sene olan bir gün içinde, kullar arasında hüküm verilinceye kadar sürer. Neticede o kimse ya cennete veya cehenneme doğru giden yolunu görür (yahut, cennet veya cehenneme doğru giden yol kendisine gösterilir)."[2]

Eğer onu vermemek için savaşırsa, Allah'ın emrine boyun eğinceye ve zekatı verinceye kadar onunla savaşılır. «Eğer tevbe eder, namaz kılar ve zekat verirlerse yollarını serbest bırakın. Doğrusu Allah, bağışlar ve merhamet eder.» (Tevbe: 5)

(1) Buhari ve Müslim rivayet ettiler.

(2) Müslim rivayet etti.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Peygamber (sallâllahü aleyhi vesellem) de şöyle buyurmaktadır: "Ben Allah Teâlâ'dan başka bir ilah bulunmadığına, Muhammed'in Allah Teâlâ'nın Resûlü olduğuna şehadet edip, dosdoğru namazı kılıncaya ve zekatı hakkıyla verinceye kadar insanlarla savaşmakla emrolundum. Bunları yaptıkları takdirde kanlarını ve mallarını benden korumuş olurlar. İslâm'ın gerektirdiği haklar ise bunların dışındadır. Onların hesabı Allah Teâlâ'ya aittir."(1)

Ebu Bekir (radiyellahu anh) zekatı menedenlerle savaşarak şöyle demiştir: "Vallahi her kim namazla zekâtı birbirinden ayırırsa, mutlaka onunla harbederim. Çünkü zekât malın hakkıdır. Allahû Teâla'ya yemin ederim ki; Resûlullah (sallâllahü aleyhi vesellem)'e verdikleri bir dişi oğlağı benden esirgerlerse, bundan dolayı muhakkak onların boynunu vururum."(2)

Zekatın farz kılınmasının hikmeti

1. Nefisleri cimrilik, günah ve hatalardan arındırmaktadır. Yüce Allah şöyle buyurmaktadır: «Mallarının bir kısmını kendilerini temizleyip, arındıracak sadaka olarak al.» (Tevbe: 103)
2. Malı temizleyip arttırmak ve bereketli kılmaktır. Peygamber (sallâllahü aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: "Sadaka, hiçbir malı (veya maldan hiçbir şeyi) eksiltmez"(3)
3. Kulun; Allah'ın emirlerine karşı gösterdiği itaatin yanısıra Allah sevgisini, mal sevgisinin önüne geçirip gerçirmediğinin sınanması.
4. İslam toplumunun fertleri arasındaki sevginin ve sosyal dayanışmanın arttırılması kapsamında fakiri teselli etmek ve muhtaçların ihtiyacını gidermek.
5. Allah yolunda infak ve çabalamayı yaygınlaştırmak.

Zekatın fazileti

1. Zekat, Allah'ın rahmetine nail olma vesilesidir. «Rahmetim her şeyi kaplamıştır. Onu kurunanlara ve zekatı verenlere … yazacağız.» (Araf: 156)
2. Allah'ın yardımına nail olma şartıdır. Peygamber (sallâllahü aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: «Allah, elbette ona yardım edenlere yardım eder. Şüphesiz Allah güçlüdür, kuvvetlidir. Eğer onlara yeryüzünde imkan ve güç verirsek, namazı dosdoğru kılarlar, zekatı verirler.» (Hac: 40-41)
3. Günahların kefaret sebebidir. Peygamber (sallâllahü aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: "Suyun ateşi söndürdüğü gibi, sadaka da (cehenneme götüren) günahı söndürür (onun eserini ortadan kaldırır)."(4)

(1) Üzerinde ittifak edilen hadistir.
(2) Buhari rivayet etti.
(3) Müslim rivayet etti.
(4) Tirmizi rivayet etti.

https://www.al-feqh.com/tr

Zekatın farz olmasının şartları

1. İslam

Zekat, kafirden kabul edilmez. Çünkü Allah Teala, kafirlerin amelini kabul etmemektedir.

2. Hürriyet

Köleden zekat kabul edilmez. Çünkü kölenin malı efendisinin mülküdür.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

3. Nisab miktarına sahip olmak.

Nisap

Zekat yükümlülüğünün sabit olması için belirlenen muayyen miktar.

Nisabın şartları:

a. Kişinin yemek, giyecek ve barınak gibi zaruri ihtiyaçlarından ayrı bir nisap miktarına olması. Zekat fakirlere verileceğinden, zekat veren kişi ihtiyaç sahibi olmamalıdır.

b. Nisabın tamamının zekat verecek kişiye ait olması. Belirli bir şahsın malik olmadığı malın zekatı olmaz. Örneğin, bir cami inşaatı veya kamu yararı için toplanan para ile yardım kuruluşlarının fonlarındaki para bu kapsamdadır.

4. Malın üzerinden bir yıl geçmesi

Bir yıl

Bir hicri yıldır.

Kişinin mülkiyetindeki nisabın üzerinden on iki kamerî ayın geçmesidir. Bu şart, nakdeyn (gümüş ve altın), ticaret malları, deve, sığır ve koyun ile ilgilidir. Ekin, ürün , maden ve definelere gelince bunlarda havl (üzerinden bir yıl geçme) şartı aranmaz.

https://www.al-feqh.com/tr

Resimli İbadet Fıkhı

İslam Hükümlerinin Basitleştirilerek Öğretilmesi

Temizlik | Namaz | Oruç | Zekat | Hac

Dr. Abdullah Bahmmam

Yerden çıkan ürünlerin zekatı

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

2 Yerden çıkan ürünlerin zekatı

https://www.al-feqh.com/tr

İçindekiler

Yerden çıkanın tanımı

Birincisi: Tahıllar ve meyveler

- Tahıl ve meyvelerin tanımı
- Tahıl ve meyvelerin zekatının hükmü
- Tahıl ve meyvelerin zekatının farz olmasının şartları
- Tahıl ve meyvelerin zekatının farz olmasının vakti
- Tahıl ve meyvelerde farz olan zekatın miktarı

İkincisi: Maden ve definelerin zekatı

- Maden ve definelerin tanımı
- Maden ve definelerin zekatının hükmü
- Maden ve definelerin zekatının farz olmasının şartları
- Maden ve definelerde farz olan zekatın miktarı

Yerden çıkan ürünler

Yerden çıkan tüm ürünlerden yararlanmak mümkündür.

Yerden çıkanlar iki çeşittir: Tahıl ve ürünler, maden ve defineler.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Birincisi: Tahıllar ve meyveler

Tahıllar

Arpa, buğday gibi yerden çıkarılanlar.

Meyveler

Hurma, kuru üzüm ve badem gibi yerden çıkarılanlar.

Tahıl ve meyvelerin zekatının hükmü

Tahıl ve meyvelerin zekatı farzdır. Yüce Allah şöyle buyurmaktadır: «Devşirilip toplandığı gün de hakkını (zekâtı) verin.» (Enam: 141)

Peygamber (sallâllahü aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: "Yağmur[1] ve pınar sularının suladığı veya yerden çıkan ürünlerde öşür (onda bir), hayvanla[2] sulanan ürünlerde ise yarım öşür (yirmide bir) zekât vardır."[3]

Tahıl ve meyvelerin zekatının farz olmasının şartları

1. Biriktirilmiş olmalıdır:

Biriktirilmemişse ve günlük gıda ihtiyacına ayrılmışsa onda zekat düşmez. Bunun sebebi ise biriktirilmemiş malın, kendisinden yararlanılmasını sağlayan tamamlanmış bir maliyetinin olmamasıdır.

(1) Yağmur, sel ve pınar sularının suladığı ürünler.
(2) Hayvanla sulanan ürünler.
(3) Buhari rivayet etti.

2. Ölçülebilir olması:

Ölçükleri tayin edilmiş türden olmalıdırlar. Peygamber (sallâllahü aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: "Beş yük'ten az olan hurma ve tahılda zekât yoktur."[4]

Sebzeler ve baklagiller gibi ölçekli olmayan ürünlerin zekatı yoktur.

3. İnsanoğlunun yetiştirmesiyle toprakta yetişmiş olması:

Kendi kendine yetişen ürünün zekatı yoktur.

4. Nisab miktarına ulaşması:

Beş yük'ten az olmamasıdır. Peygamber (sallâllahü aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: "Beş yük'ten az olan hurma ve tahılda zekât yoktur."[5] Buna göre nisab, Nebevî 300 sâ'dır. Bu da kaliteli buğdaydan 612 kg.'a tekabül etmektedir. Buradaki nisab, bir ürünün tüm çeşitlerini kapsamaktadır. Bunlar –örneğin hurma çeşitlerinden sükkeri ve bürhi- birbirine eklenerek o ürünün –hurmanın- nisab miktarını oluştururlar. Farklı –örneğin buğday ve arpa gibi- ürünler biribirine eklenmez. Dolayısıyla nisab miktarına ulaşmak için buğday; arpa veya hurmaya eklenemez.

Tahıl ve meyvelerin zekatının farz olmasının vakti

Meyvelerin yetişmesi; tahılların ise sertleşmesi ile zekât vacip olur. Meyve veya tahıl, olgunlaştıktan sonra satılırsa bunların zekatı satıcıya aittir. Çünkü kişi onlara zekat vacip olduğu vakit malik olmuştur.

Tahıl ve meyvelerde farz olan zekatın miktarı

1. Sahibine herhangi bir külfet olmaksızın yağmur ve pınar sularıyla sulanan ürünlerde öşür (ürünün %10'u) zekat olarak verilmelidir.

(4) Müslim rivayet etti.
(5) Müslim rivayet etti.

https://www.al-feqh.com/tr

2. Kuyu suyu gibi sahibine külfet getirmek suretiyle sulanan ürünlerde zekat olarak öşrün yarısı (ürünün %5'i) verilmelidir.

3. Bazen yağmur bazen de kuyu suyuyla sulanan ürünlerde zekat olarak o ürünün %7,5'i zekat olarak verilmelidir. Peygamber (sallâllahü aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: "Yağmur ve nehir sularıyla sulanan toprak mahsullerinde onda bir; kova ile sulananlarda ise yirmide bir vardır."[1]

(1) Müslim rivayet etti.

Tahıl ve meyvelerin telef olması

Sahibinin dahli olmaksızın telef olan, üründen zekât yükümlülüğü düşer. Şayet olgunlaştıktan sonra kişinin ihmali ve kastı neticesinde telef olan olan üründen zekat yükümlülüğü düşmez. O ürünün zekatı verilmesi gerekir.

Balın zekatı

Merhum İbn Abdilberr; cumhura göre balın zekatının olmadığını belirtmektedir. Kabul gören görüş de budur. Çünkü Kitab ve Sünnette malın zekatına dair herhangi bir bilgi zikredilmemiştir. Malın zekatının gerekliliğine dair doğru ve açık bir delil olmadığı için kişi –kesin bir delil bulununcaya dek- malın zekatından muaftır.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

İkincisi Madenlerin ve defilerin zekatı

Maden

Altın, gümüş, demir, mücevher ve kurşun gibi yerden çıkarılan ürünler. Yerden hammadde olarak çıkarılan ürünlerde bu kapsamdadır.

Defineler

Altın, gümüş gibi insan eliyle toprağın altında gömülü halde bulunan mal.

Maden ve definelerin zekatının hükmü

Bunların zekat yükümlülüğü bulunmaktadır. Yüce Allah şöyle buyurmaktadır: «Ey iman edenler! Kazandıklarınızın temizlerinden ve rızık olarak yerden size çıkardıklarımızdan (Allah için) sarfedin. Size verilirse göz yummadan alamayacağınız kötü ve değersiz şeyleri sakın vermeye kalkmayın. Biliniz ki Allah zengindir, öğülmeye lâyıktır.» (Bakara: 267) Peygamber (sallâllahü aleyhi vesellem) de şöyle buyurmaktadır: "Definede beşte bir vardır." (1)

Definenin zekat şartları

Definenin zekatıyla ilgili herhangi bir şart bulunmamaktadır. İnsan onu çıkarır çıkarmaz hemen zekatını vermelidir.

Maden ve definelerin zekatında farz olan miktar

Maden ve definelerin çoğunda ve azında beşte bir (humus) düşer. Peygamber (sallâllahü aleyhi vesellem)'in "Definede beşte bir vardır"(2) hadisi buna delildir.

(1) Buhari ve Müslim rivayet ettiler.
(2) Buhari ve Müslim rivayet ettiler.

Hammadde Altın

Hammadde Gümüş

Kurşun cevheri

Hammadde demir

https://www.al-feqh.com/tr

Resimli İbadet Fıkhı

İslam Hükümlerinin Basitleştirilerek Öğretilmesi

Temizlik | Namaz | Oruç | **Zekat** | Hac

Dr. Abdullah Bahmmam

Nakdeynin zekatı

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

3

Nakdeynin zekatı

İçindekiler

Nakdeyn'in tanımı

Nakdeyn'in zekâtının hükmü

Nakdeyn'in zekâtının farz olmasının şartları

Nakdeyn'in zekâtının nisabı (oranı)

Nakdeyn'in zekâtının miktarı

Ziynet eşyalarının zekâtı

Ziynet eşyalarından altın ve gümüşün zekâtı

Altın ve gümüş dışındaki ziynet eşyalarının zekâtı

Nakdeyn (iki nakit)

Nakdeynden kasıt altın ve gümüştür. Günlük hayatta tedavülde olup bunların yerine geçen kağıt para da bu kapsamdadır.

Nakdeyn'in zekâtının hükmü

Bunların zekat yükümlülüğü bulunmaktadır. Yüce Allah şöyle buyurmaktadır.«Ey iman edenler! Şu bir gerçektir ki, hahamların ve rahiplerin çoğu insanların mallarını haksızlıkla yerler ve onları Allah'ın yolundan alıkoyarlar. Altın ve gümüşü yığıp da onları Allah yolunda sarfedip harcamayanlara acıklı bir azabı müjdele.» (Tevbe:34) Peygamber (sallâllahü aleyhi vesellem) de şöyle buyurmaktadır: "Altını, gümüşü olup da fakirin hakkını vermeyen kişinin bu biriktirdiği mal, kıyamet günü Cehennemde toplanır ve kızdırılarak, yanı, alnı ve sırtı dağlanır. Soğudukça tekrar kızdırılır. Bu, elli bin yıl sürecek uzun kıyamet gününde bütün insanların hesabı görülüp, Cennete mi Cehenneme mi gideceği belli oluncaya kadar devam eder."(Müslim rivayet etti).

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Kağıt paralar

Gümüş

Altın

Nakdeyn'in zekâtının farz olmasının şartları

1. Üzerinden bir yıl (havl) geçmiş olması.
2. Kişinin bunlar üzerinde tam bir mülkiyet sahibi olması.
3. Nisap miktarına ulaşmış olması.

Nakdeyn'in zekâtının nisabı (oranı)

1. Altının nisabı yirmi dinar (85 gram)dır.

   Altın dinar = 4,25 gramdır. Altının nisabı gram cinsinden 4,25 x 20= 85 gram saf altındır.

2. Gümüşün nisab miktarı iki yüz dirhem (595 gram)dır.

   Gümüş dirhem=2,975 gramdır. Gümüşün nisabı gram cinsinden 2,975x200=595 gram saf gümüştür.

3. Nakdi (nakit cinsinden olan) evrakın nisabı ise zekatın tahakkuk ettiği andaki altın veya gümüşün değeri esas alınarak belirlenir. İkisinden birinin nisabına ulaşması durumunda onda zekat tahakkuk eder.

   Örnek: 1 gram altın = 30 dolar ise ve kişide 85x30=2550 dolar varsa zekat tahakkuk eder.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Nakdeynin zekat miktarı

Altın, gümüş ve kağıt paralardan verilmesi gereken zekat miktarı öşrün çeyreği=%2,5'dir.

Her yirmi dinar altına yarım dinar zekat düşer.

Buna göre her 200 gümüş dirheme 5 dirhem zekat düşer. Bunun üzerindeki miktar da hesaplanarak verilir. Peygamber (sallâllahü aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: "Şayet 200 dirhemin olur ve üzerinden de bir yıl geçerse buna 5 dirhem (zekat) gerekir. 20 dinarın oluncaya kadar altında sana bir şey gerekmez. Şayet 20 dinarın olur ve üzerinden de bir yıl geçerse buna 0,5 dinar (zekat) gerekir. Daha fazla olursa, hesabı ona göredir." [1]

Uygulamalı örnek

Bir adamın 9000 doları olsun. Onun mülkündeyken üzerinden bir yıl geçerse ona zekat düşer mi?

Birincisi: Zekat nisabını gümüş veya altına göre hesaplarız. Buna göre:

Nisab=85 gr. saf altın.

=85 x zekatla yükümlü olunan gündeki 1 gram saf altının fiyatı. Farz edelim ki 1 gram altın=30 dolar olsun.

=85x30=2550 dolar.

Nisab=2550 dolardır. O halde bu adamın malı nisab miktarına ulaşıp da üzerinden bir yıl geçmişse ona zekat düşer.

İkincisi: Verilecek zekatın miktarını şöyle hesaplayabiliriz:

Zekat miktarı=%2,5

=9000x2,5÷100=225 dolar.

O halde bu adam, malından 225 dolar zekat vermesi gerekir.

(1) Ebu davud rivayet etti.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Saf altından olan 85 gramlık nisab miktarını belirlerken zekatın yükümlü olunduğu günkü altının gramını 30 dolar olarak sabitledik.

85 x 30 = 2550

Nisap miktarını gram altınla tayin etmek

Zekatın yükümlü olunduğu günkü altının gramın fiyatı

Nisabın nakit değeri

2550$

Malın değerinin %2,5'unu temsil eden zekat miktarının hesaplanması

9000 x 2.5

100

225$

Ödenmesi gereken zekat miktarı

Altın ve gümüşün birbirine katılması

Malik olunan altın ve gümüşten her ikisi de nisap miktarına ulaşmamışsa tercih edilen göre kişi zekat ödemekle yükümlü değildir. Altının zekatını ayrı, gümüşün zekatını da ayrı vermelidir. Nisabı tamamlamak için birini diğerine eklememelidir. Çünkü ikisi birbirinden farklı türlerdir. Nisabı tamamlamak için nakdeyni birbirine eklemekle ilgili herhangi bir delil bulunmamaktadır. Peygamber (sallâllahü aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: "Beş ukiye (ikiyüz dirhem)'den, aşağı olan miktarda ki (gümüşten) zekat yoktur."[1]

Ziynet eşyalarının zekatı

Ziynet eşyası iki kısımdır: Altın ve gümüşten olan ziynet eşyası ile altın ve gümüş dışındaki maddelerden üretilen ziynet eşyaları.

(1) Buhari ve Müslim rivayet ettiler.

https://www.al-feqh.com/tr

1. Altın ve gümüşten olan ziynet eşyası

Birinci Kısım: Saklamak veya ticaret yapmak üzere bulundurulan altın ve gümüz zekata tabidir.

İkinci kısım: Kullanılmak üzere hazırlanan ziynet (süs) eşyalarında ihtiyaten diğer bir ifadeyle kişinin sorumluluğu üzerinden atması babından zekata tabidirler. Bir kadın yanında kızı ile birlikte Resulullah (sallâllahü aleyhi vesellem)'e geldi. Kızın kolunda iki altın bilezik vardı. Resulullah (sallâllahü aleyhi vesellem) kadına sordu: "Bu bileziklerin zekâtını veriyor musun?" Kadın, "Hayır, vermiyorum" diye cevap verdi. Bunun üzerine Resulullah (sallâllahü aleyhi vesellem) tekrar sordu: "Peki, kıyamette bu iki bilezik yerine Allah'ın sana ateşten iki bilezik taktırması hoşuna gider mi?" Kadın iki bileziği hemen çıkarıp Resulullah (sallâllahü aleyhi vesellem)'e uzattı ve "Bunlar artık Allah ve Resulüne aittir" dedi.

Alimlerin bazılarına göre ziynet eşyası çoğalmadığı için zekata tabi değildir. Bunlar giysi ve ev eşyası gibi kişisel mülk hükmündedir. Dolayısıyla bunlar, kadının süs ve gereksinimlerindendir. Zekata tabi tutulacak malda esas olan çoğalması ya da çoğalan türden olmasıdır. Bununla birlikte efdal olan; kullanılmak üzere bulundurulan ziynet eşyalarının zekata tabi tutulmasıdır. Peygamber (sallâllahü aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: "Sana şüphe vereni bırak şüphe vermeyeni al." [1]

Gümüş ziynet eşyası

Altın ziynet eşyası

(1) Buhari rivayet etti.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

2. Altın ve gümüş dışındaki ziynet eşyası

Elmas, yakut, inci vb. ziynet aşyası (takılar) –değeri ne olursa olsun- zekata tabi değildirler. Ticaret amaçlı olanlar bunların dışındadır.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Resimli İbadet Fıkhı

İslam Hükümlerinin Basitleştirilerek Öğretilmesi

Temizlik | Namaz | Oruç | Zekat | Hac

Dr. Abdullah Bahmmam

Ticaret mallarının zekatı

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

4

Ticaret mallarının zekatı

Ticaret malları

Kar amaçlı olarak alım satımda kullanılan malların tümü.

Bu adı almasının sebebi: İstikrarlı ve sabit olmamasıdır. Bilakis sürekli el değiştirir. Ticaretle uğraşan kişi ticaret malından ziyade o malın karına önem verir.

Ticaret malları; ticaret amaçlı bulundurulan araba, elbise, kumaş, demir, ahşap gibi nakit dışındaki malların tümünü kapsar.

Ticaret mallarının zekâtının hükmü

Ticaret malları zekata tabidir. Yüce Allah şöyle buyurmaktadır: «Ey iman edenler! Kazandıklarınızın temizlerinden ve rızık olarak yerden size çıkardıklarımızdan (Allah için) sarfedin. Size verilirse göz yummadan alamayacağınız kötü ve değersiz şeyleri sakın vermeye kalkmayın. Biliniz ki Allah zengindir, öğülmeye lâyıktır.» (Bakara: 267)

İlim ehlinin geneline göre bu ayette ticaret mallarının zekâtı kastedilmiştir. Yüce Allah şöyle buyurmaktadır: «Onların mallarından sadaka al ki, bununla kendilerini temizlemiş, bereketlendirmiş olasın. Onlara duâ et. Şüphesiz ki senin duân onlar için sekinettir (huzur kaynağıdır). Allah işitendir, bilendir.» (Tevbe: 103) Ticaret malı, malların en belirgini olması hasebiyle zekata tabidir.

İçindekiler

Ticaret mallarının tanımı

Ticaret mallarının zekâtının hükmü

Ticaret zekâtının farz olmasının şartları

Ticaret zekâtının çıkarılma şekli

Tüccarın zekâtı hesaplama şekli

Sanayi ve yardımcı maddeler kapsamına giren hammaddelerin zekâtı

Zekâtın farz olmadığı mal çeşitleri

Hisse Senetlerinin Zekâtı

Hisse Senetlerinin tanımı

Hisse Senetlerinin alım satım hükmü

Ticaret zekâtının farz olmasının şartları

1. Değer bakımından nisap miktarına ulaşmış olması. Nisap ise altın ve gümüşün değerine göre belirlenir.
2. Üzerinden bir yıl geçmesi.
3. Ticaret ve kar amaçlı olması. Peygamber (sallâllahü aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: "Ameller niyetlere göredir."[1]

Kişi, niyetini kardan kullanıma doğru değiştirirse zekat düşer. Tekrar ticaretini kar amaçlı yapmaya başlarsa zekatla yükümlülüğü yeniden başlar.

(1) Buhari ve Müslim rivayet ettiler.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Demir

Araba

Ahşap

Giysiler

Buna örnek: Kişi ticaret niyetiyle Muharrem ayında bir arsa satın alsa sonra da Şaban ayında fikrini değiştirip arsa üzerinde ikamet edeceği bir ev inşa etmeye karar verse zekat yılı kesintiye uğrar. Daha sonra Şevval ayında arsayı tekrar ticarette kullanmaya niyet etse zekat yılı Şevval ayından başlamak kaydıyla yeniden başlar. fakat bunu zekat yükümlülüğünü üzerinden atmak için hileye yoluyla yapmışsa havl (zekat yılı) kesintiye uğramaz.

Ticaret malının zekâtının çıkarılma (belirlenme) şekli

Fakirin ihtiyacı ve malın piyasa değeri göz önünde bulundurularak ticaret malının zekatı aynî veya nakdî olarak verilebilir.

Tüccar, ticaret malının zekâtını nasıl hesaplayacaktır?

1. Malik olduğu ticaret mallarına, mevcut piyasa değerine göre bir fiyat belirler.
2. Bunlara elindeki paraları da –onları ticarette kullansın ya da kullanmasın- ekler.
3. Ödenmesi kesin olan alacaklarını da ekler.
4. Bunlardan mevcut borçlarını çıkarır.
5. Malın geri kalanından zekatını verir. O da öşrün çeyreğidir (%2,5).

Farz olan zekat=(Ticaret mallarının değeri + paralar + ödenmesi kesin olan alacaklar – tüccarın borçları) x (kameri aya göre zekat oranı %2,5).

-Ticaretin zekatı hesaplanırken –kar ve zarar hesabındaki kar veya zarara bakmaksızın- ticaret mallarının (varlıkların) zekatla yükümlü olunduğu günkü toplam değeri göz önünde bulundurulur.

-Ambalaj ve paketleme için hazırlanan maddeler, satma niyetiyle alınmamışsa, tek başına bir anlam

https://www.al-feqh.com/tr

ifade etmez. Fakat ticaret mallarının satışında kullanılıp sözkonusu malların değerini arttırıyorsa bunların değeri ticaret malına eklenir. Eğer malın üzerinde herhangi bir artışa neden olmuyorsa ticaret malının değerine etki etmez.

-Malın değerine dair bu hesaplama toptancı tüccarlar için olduğu gibi parekendeci tüccarları da bağlamaktadır. Hesaplama yapılırken zekata tabi olan ticaret malının havl (yıl) sonundaki piyasa değeri göz önünde bulundurulur.

-Zekatla yükümlü olunan günle zekatın verileceği gün arasında bir fiyat değişikliği meydana gelirse – fiyat ister artsın ya da artmasın- malın zekatla yükümlü olunan gündeki değeri esas alınır.

-Kargo yoluyla taşınan malların zekatı teslim edilene kadar sahibine aittir. Eğer teslimat satıcının limanında gerçekleşmişse ticaret malları, kargoya verildiği anda satın alan kişinin mülkiyetine geçer. Şayet satın alınan malın teslimatı, alıcının limanında gerçekleşecekse sözkonusu mal, alıcının malına varır varmaz mülkiye geçer.

-Ticaret malları muhtelif para birimlerini kapsarsa yahut altın veya gümüşü içine alırsa, bunların zekatı, zekatla yükümlü olunan günkü değerleri göz önünde bulundurularak hesaplanır.

-Tüccarın, bedelini ödemekte acele etmesine rağmen teslim almadığı ticaret mallarının zekatı satıcıya aittir.

Sanayi ve yardımcı maddeler kapsamına giren hammaddelerin zekâtı

1. Araba üretiminde kullanılan demir ve sabun imalatında kullanılan yağlar gibi hammaddelerin, sene sonundaki değeri üzerinden zekatını vermek gerekir. Aynı durum, üretimde kullanılan hayvanlar, tahıllar, bitkiler (nebatat) gibi ürünlerde de geçerlidir.
2. Ürünün bileşenleri arasında yer almayan –sanayi yakıtı gibi- maddeler zekata tabi değildir.
3. Üretilmemiş yada üretimi tamamlanmamış malların zekatı:
4. Üretilmiş ve üretimi tamamlanmamış mallar, zekata tabidirler. Ticaret mallarının; zekat yılının sonundaki piyasa değeri üzerinden hesaplanarak zekatı verilir.

Ticaret mallarıyla birlikte zekata etki eden başka sebeplerin oluşması

- Ticaret mallarıyla birlikte – ekinler gibi- zekata etki eden başka sebepler varsa bunların zekatı ticaret malları gibi verilir. Yani ticaret malı hükmünde olurlar.

Zekâtın farz olmadığı mal çeşitleri

-Ticaret malı olmadığı sürece inci, mercan ve balık gibi denizden çıkanlar.

-Kiraya verilen ev ve araba gibi menkul ve gayrı menkuller zekata tabi değildir. Bunların sadece nisap miktarına ulaşıp üzerinden bir yıl geçen kira gelirleri zekata tabidir.

-Kişinin günlük hayatta kullandığı evi ve arabası gibi ihtiyaçları.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Sermayenin zekatı

Ticaret mallarından zekata tabi olanlar, kar amaçlı olup satılmak üzere hazırlanan tedavüldeki sermayedir. Ürünlerin muhafaza edildiği buzdolabı ve raflar ile onları taşıyan araçlar, vinçler gibi sabit olan mallar ise zekata tabi değildir.

Nisab miktarına sahip olmak

Nisab miktarına sahip olmak, zekatın yılının başından sonuna kadar bulunması gereken bir şart mıdır? Yoksa sadece yılın başında ve sonunda nisap miktarına sahip olmak yeterli midir? Yoksa sadece yılın sonunda nisap miktarına ulaşmış olmak yeterli midir? Zekat yılının başında ve sonunda nisab miktarına ulaşma durumu; yılın tamamını hesaplamak külfetli olacağından havl (zekat yılın)ın başı bir vücub sebebi; sonu da verme zamanı hasıl olmuştur. Müslüman, kolaylık olması açısından zekatını hesaplayıp vereceği Ramazan ayı gibi çeşitli vakitler tayin etmelidir.

Hisse Senetlerinin Zekâtı

Hisse Senetleri

Anonim şirket sermayesinin eşit paylarından her biri.

Örnek: Sermayesi üç milyon dolar olan bir şirket düşünelim. Açılış sırasında tanesi 300 dolardan on bin hisseye sahip olsun. İşte bu kısma, hisse senedi diyoruz. Hissenin sahibi sahip olduğu hisseler oranında şirketin ortağıdır.

Hisse Senetlerinin alım satım hükmü

Şirketin faaliyetlerine haram olmadığı veya şirket işlemlerine fazi bulaşmadığı sürece muhahtır.

Hisse senetlerinin zekatının verilme şekli

-Şirket yönetimi, ortakların yerine zekatı hesaplar. Bunun için hisse sahibinin yazılı olarak yetki vermesi gerekir.

-Şirketin, zekat yükümlülüğünü üzerine alması. İslam Konferansı Teşkilatı Fıkıh Konseyi, tüzel kişi olarak gördüğü şirketin; hadislerde hayvanların zekatıyla ilgili zikredilen ve fıkıh alimlerinin genel bir ilke haline getirdikleri karma sistemini, zekatta uygulamasına cevaz vermektedir. Diğer bir ifadeyle şirtket burada malların tümünü bir kişinin malı gibi değerlendirmiş nisap ve zekat miktarı yönünden bunları zekata tabi tutmuştur.

-Alimlerin çoğu (cumhur) şirketlerin zekatında karma ilkesini kabul etmemektedir. Bunun yerine her ortağın payı ayrı ayrı değerlendirilmiştir.

İslami Araştırmalar Akademisi İkinci Konferansında, zekatta karma ilkeyi reddeden cumhurun görüşü benimsenmiştir. Her ortağın payı ayrı ayrı değerlendirilerek şu karara varılmıştır:

https://www.al-feqh.com/tr

"Birden fazla ortağı bulunan şirketlerde, bu hükümlerin uygulanmasında şirketlerin toplam kazancı yerine her bir ortağın ayrı ayrı hissesi göz önünde bulundurulmalıdır."

-Bu durumda şirket yönetimine düşen, sermayesinden –vakıf ve hayır kurumlarının hisseleriyle bunlara tabi olan araç ve gereçler gibi- zekat düşmeyen malları çıkarmaktır.

Şirket yönetimi, zekatı belirleme yoluna gitmediği takdirde, ortaklara düşen bu işlemi bizzat kendileri yapmalıdır. Bunu yaparken şu hususlara dikkat edilmelidir:

1. Tarım şirketlerinin hisselerinin zekatı, ekin ve meyvelerin zekatı gibidir.
2. Ticari şirketlerin hisselerinin zekatı, sermaye ve karın toplamı esas alınarak ve zekat tahakkuk ettiği andaki hisselerin piyasa değeri hesaplanarak verilir.
3. Sanayi şirketlerin paylarının zekatı net kazancından verilir. Şirketin yapı ve ekipmanlarından zekat verilmez.
4. Ortaklardan biri, zekat yılı dolmadan hisselerini satarsa, bunların parasını malına eklemeli ve bunların zekatını yıl bitiminde malının zekatıyla birlikte vermelidir. Müşteri ise satın aldığı hisselerin zekatını yukarıda zikredildiği üzere vermelidir.[1]

(1) Kadâyâ Fıkhıyye Muâsira (Çağdaş fıkıh meseleleri) Dr. Salah es-Sâvî, s. 54 ve sonrası.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Resimli İbadet Fıkhı

İslam Hükümlerinin Basitleştirilerek Öğretilmesi

Temizlik | Namaz | Oruç | **Zekat** | Hac

Dr. Abdullah Bahmmam

Behîmetü'l-En'âmın Zekatı

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

5 Behîmetü'l-En'âmın Zekatı

Behîmetü'l-En'âm

Deve, sığır ve koyunlar

İçindekiler

Behîmetü'l-enâmın tanımı

Behîmetü'l-enâmın zekâtının hükmü

Behîmetü'l-enâmın zekâtının gereklilik şartları

Behîmetü'l-enâmın zekâtının şerî nisabı

Develerin nisap miktarları

Sığırların nisap miktarları

Koyunların nisap miktarları

Vacip olan zekat malının özelliği

Behîmetü'l-enâmın zekâtının hükmü

Vaciptir. Peygamber (sallâllahü aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: "Şunu bilin ki, devesi, sığırı, davarı olup da zekâtını vermeyen her insan kıyamet günü, o malları, mümkün olan en iri ve en semiz şekilde karşısına çıkıp, sırayla boynuzlarıyla toslayacak, ayaklarıyla çiğneyecek. Sonuncusu da bu muameleyi yapınca birinci tekrar başlayacak. Bu hal, insanlar arasındaki hüküm bitinceye kadar devam edecek"[1]

Behîmetü'l-enâmın zekâtının gereklilik şartları

1. Kişinin zekatla yükümlü olması için sahip olduğu hayvanların üzerinden bir yıl geçmiş olması gerekir. Peygamber (sallâllahü aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: "Üzerinden bir -kamerî- yıl geçmedikçe, o malda zekât yoktur."[2]

(1) Müslim rivayet etti.
(2) İbn Mace rivayet etti.

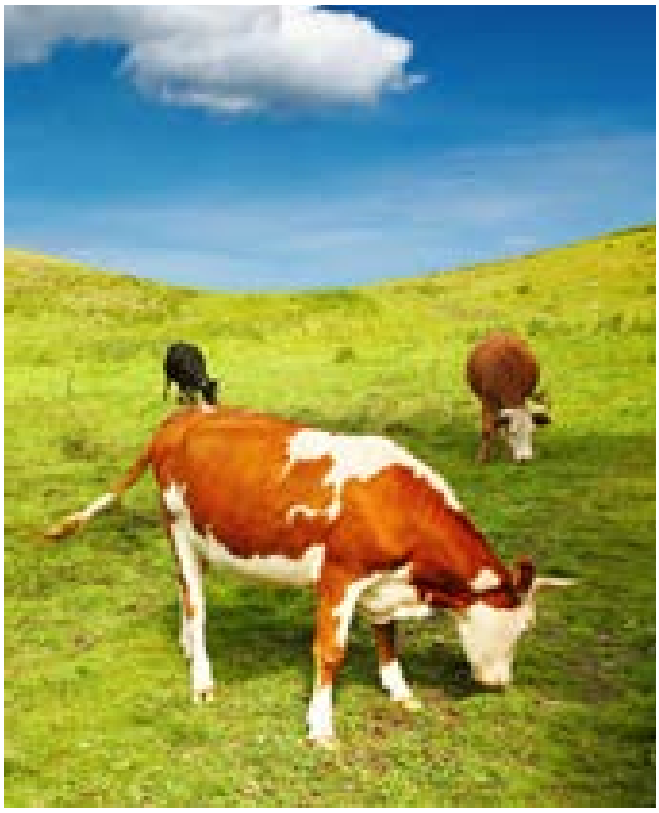

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

2. Sâime (otlak) olmalıdır. "Saime (otlak) develerde her kırk için bir bintu lebûn (iki yaşını doldurup üçüncü yaşına basan dişi deve) (zekât) gerekir"[1] Saime develer: Gıdasını yerden alan otlak develerdir. Kimsenin ekmeksizin Allah'ın izniyle yerden biten otlaklardan beslenenler saime hükmündedir. İnsanların ektiği ekinden veya nebattan beslenen develer saime hükmünde olmadığı için bunlarda zekat vacip olmaz.

3. Sütünden ve yavrularından istifade edilen türden olmalıdır. Çalışan cinsten olmamalıdır. Çalışan develer: Sahibi tarafından yerin sürülmesinde ve sulanmasının yanısıra yük taşımada kullanılan develerdir.

Çalışan develerde zekat yoktur. Bunlar kişinin elbiseleri gibi havâic-i asliyedendir. Şayet ücret karşılığında çalıştırılıyorsa bu develerin çalışmasından elde edilen ücretler üzerinden bir yıl dolduktan sonra haklarında zekat vacip olur.

4. Hayvanların, şerî nisab miktarına ulaşması.

Behîmetü'l-enâmın zekâtının şerî nisabı

Birincisi: Develerin nisabı ve her nisapda vacip olan miktar.

Enes bin Malik (radiyellahu anh) Ebu Bekir sıddık (radiyellahu anh)'in kendisine şöyle yazdığını nakletmiştir: "Bu, Resûlullah (sallâllahü aleyhi vesellem)'ın müslümanlara farz kıldığı ve Allah'ın da Resûlüne emretmiş olduğu zekât farizasıdır. 24 ve daha aşağı miktardaki deve için koyun olarak vâcib zekât, her beş devede bir koyundur. 25'e ulaştı mı, 35'e kadar, bir bintu mehâz (ikinci seneye basan dişi deve); 36'ya ulaştı mı 45'e kadar, bir dişi bintu lebun (üç yaşına basan dişi deve). 46'ya ulaştı mı 60'a kadar, erkek devenin aşacağı bir deve. 61'e ulaştı mı 75'e kadar, bir ceza'a (beş yaşına basan bir deve). 71'e ulaştı mı 90'a kadar iki bintu lebun. 91'e ulaştı mı 120'ye kadar, erkek devenin aşacağı iki hıkka (dördüne basan deve). 120'yi aşınca, her kırk için bir bintu lebun. Her 50'de, bir hıkka. Sâdece 4 devesi olana zekât düşmez, sahibi nâfile olarak verirse o başka. 5 devesi olana bir koyun düşer."(Buhari rivayet etti).

(1) Nesaî rivayet etti.

Develerin zekatı ve nisap miktarları

Develerin sayısı	Ondaki vacip olan zekat miktarı
5: 9	Bir koyun
10: 14	İki koyun
15: 19	Üç koyun
20: 24	Dört koyun
25: 35	Bintu mehaz (bir yılı tamamlamış deve)
36: 45	Bintu lebün (iki yılı tamamlamış deve)
46: 60	Hıkka (üç yılı tamamlamış deve)
61: 75	Cez'a (dört yılı tamamlamış deve)
76: 90	İki Bintu mehaz
91: 120	İki Hıkka
120:....	Her kırkta bir Bintu lebün ve her ellide bir Hıkka

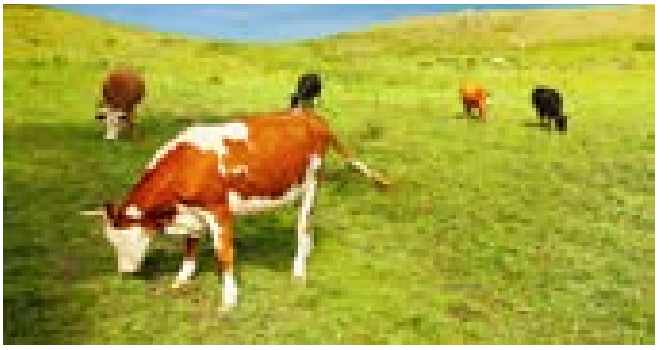

https://www.al-feqh.com/tr

İkincisi: Sığırların nisabı ve her nisapda vacip olan miktar.

Muaz bin Cebel (radiyellahu anh) anlatıyor: "Peygamber (sallâllahü aleyhi vesellem) beni Yemen´e gönderdi. Bana her 30 sığırdan, bir yaşında erkek veya dişi bir sığır, her 40 sığırdan İki yaşında bir dişi sığır almamı emretti."(Ebu davud rivayet etti).

Sığırların zekatı ve nisap miktarları

Sığır sayısı	Ondaki vacip olan zekat miktarı
30 : 39	Tebî'(sığırdan bir yaşını dolduran)
40 : 59	Müsinne (iki yaşını dolduran)
60 : 69	İki adet tebî'
70 : 79	Tebî' Müsinne

Üçüncüsü: Koyunların nisabı ve her nisapda vacip olan miktar.

Yukarıda zikredilen Enes bin Malik (radiyellahu anh)'ın hadisinin devamında şöyle denmektedir: "Koyunun zekâtı sâime olanlardan alınır. (Sâime kırda otlatılan hayvana denir.) Sâime koyun 40'a ulaştı mı 120'ye kadar, bir koyun alınır. 120'yi geçti mi 200'e kadar, iki koyun alınır. 200'ü geçti mi 300'e kadar, üç koyun alınır. 300'ü geçti mi her yüz koyunda bir koyun alınır. Adamın sâime koyunları 40'tan bir eksik olsa ona zekât düşmez. Sahibi (nafile olarak) kendiliğinden verirse o başka." (Buhari rivayet etti).

Koyunların zekatı ve nisap miktarı

Koyunların adedi	Ondaki vacip olan zekat miktarı
40: 120	Koyun
121: 200	İki koyun
201: 300	Üç koyun (ve her yüz koyuna bir koyun düşer)

Vacip olan zekat malının özelliği

Vacip olan zekat malı, malların ortası olmalıdır. Ne en iyisi ne de en kötüsü olmamalıdır. Kişi zekat vereceği hayvanın yaşını gözetmeli, yaşından daha küçük olanı seçmemelidir. Böyle yaparak fakirlere kötülük etmiş olur. Daha yükseğini almamalıdır ki böyle yaparak zenginleri kayırmış olur. Otlak, yavrusunu emziren, gebe ve malın en gözde hayvanını de vermemelidir. Peygamber (sallâllahü aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: "Ancak onların mallarının en güzellerini almaktan sakın." (1)

(1) Buhari rivayet etti.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Behîmetü'l-Enâmın Birbirine Eklenmesi

Bu da iki çeşittir:

Birinci çeşit: Ayân karışımı

Malın iki kişinin ortak mülkiyetinde olmasıdır. Birinin payının, diğerinkinden ayırtedilemediği karışımdır. Ayân karışımı ya mirasla ya da satın almakla gerçekleşebilir.

İkinci çeşit: Evsâf karışımı

Her birinin payının bilindiği bir karışımdır. Aralarında civar yönünden bir yakınlık bulunmaktadır.

Her iki çeşitte birbirine eklenen iki malın, nisap miktarına ulaşmaları halinde, tek mal olarak değerlendirilmesi söz konusudur. Karışıma ortak olan iki tarafın zekat düşen kimseler olması gerekmektedir. Şayet taraflardan biri kafir olursa karışım sahih olmaz. Peygamber (sallâllahü aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: "Zekât korkusuyla, müteferriklerin araları birleştirilmez, birleşik olanlar da ayrılmazlar. İki ortağın malından alınan zekâtta her ikisi de adalet üzere birbirlerine müracaat ederler." [1] Sözkonusu karışım işi zekatın vücubuna neden olduğu gibi geçersizliğine de yol açabilir. Bu husus sadece behimetu'l-enâmla ilgilidir.

(1) İbn Huzeyme rivayet etti.

Müteferrik (ayrı) olanı birleştirmeye örnek: Her biri 40 koyuna malik olan üç kişi düşünelim. Bunların tamamı 120 koyun etmektedir. Bunları tek başına aldığımızda, herbirine bir koyun; dolayısıyla üçüne toplamda üç koyun zekat düşecektir. Fakat koyunların tümünü birleştirdiğimizde üçüne sadece bir koyun zekat düşecektir. Dolayısıyla bu üç şahıs, üç koyun zekat vermemek için müteferrik (ayrı) olanı birleştirme yoluna gitmişlerdir.

Mütecemmi (birleşik) olanı ayırmaya örnek: 40 koyunu olan bir adam düşünelim. Bunları farklı iki mekandaki iki çobana vererek 20'sini bir yerde diğer 20'sini de başka yere gönderdiğini düşünelim. Birbirinden ayrı olarak nisap miktarına ulaşamayacakları için bunlardan zekat alınmayacaktır.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Resimli İbadet Fıkhı

İslam Hükümlerinin Basitleştirilerek Öğretilmesi

Temizlik | Namaz | Oruç | Zekat | Hac

Dr. Abdullah Bahmmam

Diğer zekât çeşitleri

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

6 Diğer zekât çeşitleri

https://www.al-feqh.com/tr

İçindekiler

Borçların zekatı
Senetlerin zekatı
Hizmet sonundaki ikramiyenin zekatı
Emeklilik ikramiyesi
Emeklilik maaşı
Kiralık malların zekatı
Kiracının ödediği depozitonun zekatı
Manevi hakların zekatı
Ücret ve maaşların zekatı
Serbest mesleklerin karları
Haram malın zekatı

Borçların zekatı

Borç

Borçlunun ödemekle yükümlü olduğu mal.

Başkalarına borcu olan kişinin zekatı

Bir şahsın nisap miktarı kadar ya da ondan daha az borcu varsa ona zekat düşmez. Şayet borç, nisabı eksiltmiyorsa o vakit borç miktarı kadar maldan düşülür. Malın geri kalanı göz önünde bulundurulur.

Örnek: 10.000 doları olan bir şahsın 10.000 dolar borcu olsa ona zekat düşmez. Çünkü borç, nisabla eşitlenmiştir. Aynı şekilde borç 9.950 dolar olması halinde de nisap eksildiği için yine ona zeket düşmez. Fakat borcu 4000 dolar olması halinde 6000 dolar olacaktı ki buna zekat düşer.

Kişinin yatırım amaçlı borçları zekata tabi midir?

Bu durumda ne yazık ki fakirler yüklü miktardaki bir zekattan mahrum olmaktadırlar. Çağımızdaki iş

https://www.al-feqh.com/tr

adamlarının çoğuna zekat düşmediğini görüyoruz. Hicri 1409 – miladi 1989 Zilkade ayında Küveyt'te düzenlenen İkinci Çağdaş Zekat Sorunları Sempozyumunda şu karara varılmıştır:

= Zekat vacip olmaz

= Zekat vacip olur

Birincisi: Kişi bir ticaret işinde kullandığı borçların tümünü toplar. Topladığı bu borçları da zekata tabi olan varlıklardan çıkarır. Burada esas olan şey; borçlunun, asli ihtiyaçlarından artan sabit mallarının olmamasıdır.

İkincisi: Kişi, asli ihtiyaçlarından artan sabit mallarının olmaması kaydıyla, sanayi projelerini destekleyen yatırımlardan kaynaklanan borçlarını zekata tabi olan varlıklardan çıkarabilir.

Üçüncüsü: Uzun taksitler halinde ödenen konut kredisinin yıllık ödenen miktarı ayrılmak suretiyle geriye kalan miktar nisap miktarını karşılıyorsa, borçlu kişi, nisap miktarına ulaşan bu malının zekatını vermekle yükümlüdür.

Tahsil edilemeyen borcun zekata etkisi

1. Kişinin iflas etmesi sebebiyle ödeyemediği veya zengin kimsenin kasıtlı olarak geciktirip ödemeye yanaşmadığı borç sebebiyle, alacaklı, her yıl bu borcun zekatını hesaplayıp vermek zorunda değildir. Eline geçtiği yılki zekatı vermesi yeterlidir.
2. Ödenecek türden borçlara gelince bunlar kişinin varlıklarından sayıldığı için alacaklı bu borçların zekatını her yıl hesaplayarak vermelidir.

Senetlerin zekatı

Senet

Borçlu tarafından adı belirtilen bir alacaklıya verilen belli bir miktardaki bir paranın belli bir süre sonunda, üzerinde anlaşılan bir faizle birlikte kayıtsız ve şartsız ödeneceğini gösteren bir belgedir.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Bu açık ve haram kılınmış bir faizdir; senetler genel itibariyle caiz değildir; çünkü açıkça faizli bir borçtur. Böyle bir işleme maruz kalan kişinin hemen tevbe edip yüce Allah'tan bağışlanma dilemelidir.

Senetlerin zekatının hükmü ve miktarı

Senetler, borçlunun vadesi geldiğinde ödemekle yükümlü ertelenmiş borçlardan ibarettir. Senetlerin zekatında, borç zekatının hükümleri uygulanır. Tek başına veya sahibinin mallarına eklenen diğer para, ticaret mallarıyla nisab miktarına ulaşması ve üzerinden bir yıl dolması halinde zekata tabidir. Ve bundan öşrün çeyreği zekat olarak ödenir. Senetler vadesi gelmeden bozduruladığı hallerde bile üzerinden zekat sakıt olmaz. Ancak vadesi dolduğu vakit geçmiş senelerin tümünün zekatı hesaplanarak ödenir.

Hizmetin sonundaki ikramiye, emeklilik ikramiyesi ve emeklilik maaşının zekatı

Hizmetin sonundaki ikramiye

Kanun ve yönetmeliklere uygun olarak gerekli şartları taşıması halinde işçinin hizmetinin sonunda işverenden almayı hak ettiği mali bir meblağdır.

Emeklilik ikramiyesi

Devletin veya ilgili kurumların sosyal güvenlik kanunu tabi olan işçi veya memura –emekli maaşının tahakkukuyla ilgili gerekli bütün şartların sağlanamadığı durumlarda- ödediği mali bir tutardır.

Emekli Maaşı

Kanun ve yönetmeliklere uygun olarak gerekli şartları taşıması halinde işçinin hizmetinin sonunda işverenden aylık olarak almayı hak ettiği mali bir meblağdır.

Hükmü

Zekatı gerekli kılan tam mülkiyetin tahakkuk etmemesi sebebiyle işçi veya memura; hizmet süresi boyunca aldığı maaştan dolayı zekat vacip değildir. Şayet bunun, tek seferde veya taksitli olarak memur veya işçiye ödenmesi kesinleşmişse tam mülkiyet kapsamına girmiş olur. Dolayısıyla bundan müstefad malın zekat hükümleri yatbik edilir. Birinci Zekat Kongresinde mal-ı müstefâdın diğer mallara eklenmesiyle yıl sonunda oluşan nisap miktarı oranında zekata tabi olacağı belirtilmiştir.[1]

Kiralık malların zekatı

Kiralık mallar

Ticaret için olmayıp sadece kira için kullanılan ev, araba ve fabrika gibi mallar.

Alimler bunlarda zekat düşmediği üzerinde ittifak etmişlerdir. Zekata tabi olan kısmı bunlardan elde edilen kira gelirleridir. Bunlara paraların zekat hükümleri tatbik edilir. Dolayısıyla öşrün çeyreği zekat miktarı olarak verilir.[2]

(1) Kadâyâ Fıkhıyye Muâsira, Dr. Salah es-Sâvî, s. 58
(2) Kadâyâ Fıkhıyye Muâsira, Dr. Salah es-Sâvî, s. 58

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Kiracının ödediği depozitonun zekatı

Depozito

Bir taşınmaz değerin, yani gayrimenkulun geçiçi bir süre için kullanımı sırasında ve o mülkün tahliyesinden sonra gayrimenkul sahibine ödenecek, zarar ve ziyanı tazmin için alınan miktardır.

Bunların zekatı kiracıya vacip değildir. çünkü onun mülkünde yer almamaktadır. Onda zekatın yükümlülük şartlarından biri olan tam mülkiyet gerçekleşmemiştir.[1]

Manevi hakların zekatı

Manevi haklar

Bir kişinin maddi olmayan bir üzerindeki yetkisi. Bir kişinin bir kitap üzerindeki telif hakkı veya bir icatla ilgili tescil hakkı gibi fikirsel bir ürünler bu kapsamdadır. Bir kişinin, müşterileri çekmek üzere bulduğu şirket ismi veya marka tescili gibi faaliyetler de manevi haklar kapsamında değerlendirilir.

Manevi hakların zekatının hükmü

Manevi haklar, günümüzde dinen itibar edilen mali bir değere kavuşmuştur. Şerî kurallar çerçevesinde bunlarda tasarrufta bulunmak caizdir. Her türlü ihlale karşı da korunmuştur. Dolayısıyla bunların ihlali caiz değildir. Zekat şartlarını taşımaması nedeniyle salt telif ve icat işinde zekat vacip değildir. fakat bunlar para karşılığında devredilirse üzerinde müstefad malın hükümleri uygulanır.[2]

(1) Kadâyâ Fıkhıyye Muâsira, Dr. Salah es-Sâvî, s. 60
(2) Kadâyâ Fıkhıyye Muâsira, Dr. Salah es-Sâvî, s. 60

Ücret, maaş ve serbest meslek karlarının zekatı

Ücretler ve maaşlar

İşçinin bir iş ve emek karşılığında kazandığı para

Hükmü

Bu mallar tek başına zekata tabi olmazlar. Fakat diğer zekat mallarına eklenmeleri suretiyle bu malların nisab ve yıl hesabına bağlı olarak zekata tabi olurlar. Bu malların tamamının zekata tabi olması için üzerinden bir yıl geçmesi ve nisab miktarına ulaşması şarttır. Bunların zekat oranı öşrün çeyreği, yani %2,5'tir.

https://www.al-feqh.com/tr

Haram malın zekatı

Haram mal

Edinilmesi veya ondan istifade edilmesi dinen yasaklanmış malların tümü. Haramlığı ister içindeki bir zarardan olsun ya da leş eti ve içki gibi pis bir şey olsun yahut da kazanç yollarında halel bulunan ve sahibinin izni dışında alınıp gaspedilen veya –karşılıklı rıza olsa bile- faiz ve rüşvet yoluyla kazanılmış mallar haram mallardır.

Haram malın zekatının hükmü

Haram malın –domuz ve içki gibi- zekatı haramdır. Çünkü dinin nazarında bunların bir değeri olmayıp bir an önce bunlardan kurtulmak gerekir.

-Kazanç esnasındaki bir halel sebebiyle içine haram bulaşan malın zekatı yoktur. Kabul görüşe göre haramlığa sebep olan halel ortadan kalktığında ise –üzerinden yıllar geçmiş olsa bile- sadece içinde bulunulan yılın zekatı vaciptir.

-Sahibinden gaspedilen malın zekatı hesaplanıp verilse de caiz değildir. Kişi, bu malı sahibine iade etmedikçe sorumluluktan kurtulamaz. Sahibini arayıp da bulamazsa sahibinin yerine o malın zekatını kendisi vermelidir.[1]

Öğütler

Haram malla ilgili işlemler

a. Haram mal ne kadar uzun zaman geçerse geçsin mülk niteliği kazanmaz. Kişi sahibine veya varislerine iade edilmesi şarttır. Eğer sahibi bilinmiyorsa –bu maldan kurtulmak için- hayır işlerinde harcanması gerekir. Sahibinin yerine sadaka niyetiyle verilmesi gerekir.

b. Şayet bu mal, haram bir işte çalışılması sonucu elde edilmiş bir ücret ise kişi bunu hayır işlerinde harcamalı ve bir harama daha sebebiyet vermemek için aldığı kişiye iade etmemelidir.

c. Faizli işlemlerden kazanılan mallar da alındığı kişiye iade edilmemeli ve yine hayır işlerinde harcanmalıdır.

d. Haram malın kendisi yoksa onun benzeri (misli) veya değeri sahibine iade edilmelidir. Şayet sahibi bilinmiyorsa sahibinin yerine sadaka niyetiyle hayır işlerinde harcanması gerekir.[2]

(1) Kadâyâ Fıkhıyye Muâsira, Dr. Salah es-Sâvî, s. 61 ve sonraki sayfalar.

(2) Kadâyâ Fıkhıyye Muâsira, Dr. Salah es-Sâvî, s. 61 ve sonraki sayfalar.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Resimli İbadet Fıkhı

İslam Hükümlerinin Basitleştirilerek Öğretilmesi

Temizlik | Namaz | Oruç | **Zekat** | Hac

Dr. Abdullah Bahmmam

Kendilerine zekat verilecek kimseler ve Zekatın verilişi

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

7

Kendilerine zekat verilecek kimseler ve Zekatın verilişi

https://www.al-feqh.com/tr

İçindekiler

Kendilerine zekat verilecek kimseler
1. Fakirler
2. Miskinler
3. Zekât memurları
4. Müellefe-i kulub
5. (Hürriyetlerini satın almaya çalışan) Köleler
6. Borçlular
7. Allah yolunda savaşanlar
8. Yolcu
Kendilerine zekât verilemeyecek kimseler
Zekâtın verilişi

Kendilerine zekat verilecek kimseler

Kendilerine zekat verilecek kimseler: Bunlar zekatı hak eden ve Kur'ân'da sekiz kısma ayrılan kimselerdir. Yüce Allah şöyle buyurmaktadır: «Sadakalar (zekâtlar), Allah'tan bir farz olarak ancak fakirlere, düşkünlere, (zekât toplayan) memurlara, kalpleri İslâm'a ısındırılacak olanlara, kölelik altında bulunanlara, borçlulara, Allah yoluna ve yolcuya mahsustur. Allah bilendir, hükmünde hikmet sahibidir.» (Tevbe: 60)

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

1. Fakirler:

Fakirler

Fakirin çoğuludur. Kendisinini ve ailesinin yiyecek, içecek, giyecek ve barınma gibi ihtiyaçlarını karşılayacak durumda olmayan kimselerdir.

Ona ve ailesine bir yıl yetecek kadar zekattan bir pay verilir.

2. Miskinler

Miskinler

Miskinin çoğuludur. İhtiyaçların yarısına veya daha fazlasına olan –örneğin 100 lirası olup 200 liraya ihtiyacı olan- kimseler. Bu durumdaki kişiye ve ailesine bir yıllık ihtiyaçları karşılanacak şekilde zekattan pay verilir.

https://www.al-feqh.com/tr

3. Zekat memurları

Zekat memurları

Yetkili mercilerin tarafından zekatı toplayıp ihtiyaç sahiplerine dağıtmak üzere görevlendirilen kimselerdir. Bunlar zengin olsalar bile yaptıkları iş oranında bir ücret şeklinde zekattan bir pay verilir. Çünkü bunlar bu işe ayrı bir vakit ayırmışlardır. Şayet bunlar, devletten maaş ve ücret alıyorlarsa bunlara zekattan pay verilmez. Zekatı toplayan, katipliğini yapan, koruyan ve hak sahiplerine dağıtan kişiler zekat memurları kapsamındadır.

https://www.al-feqh.com/tr

Zekat işinde çalışan kimselere zekat malından pay tahsis edilmesi

Zekat işinde çalışan kimselere, zengin de olsa bile borçlulara, kendi geçimini sağlayabilecek durumdayken zamanını şerî ilimlerin tahsiline ayırdığı için malı olmayan kimselere zekat malından pay tahsis edilmesi caizdir. Çünkü ilim tahsili, Allah yolunda cihadla eşit sayılmıştır. kendi geçimini sağlayabilecek durumdayken zamanını ibadete ayıran abitlere ise zekat verilmez. İbadetin faydası, ilmin aksine, onu ifa eden kişiyle sınırlıdır. Yüce Allah şöyle buyurmaktadır: «Ey iman edenler! Kazandıklarınızın iyilerinden ve rızık olarak yerden size çıkardıklarımızdan hayra harcayın. Size verilse, gözünüzü yummadan alamayacağınız kötü malı, hayır diye vermeye kalkışmayın. Biliniz ki Allah zengindir, övgüye lâyıktır. Şeytan sizi fakirlikle korkutur ve size cimriliği telkin eder. Allah ise size katından bir mağfiret ve bir lütuf vâdeder. Allah herşeyi ihata eden ve herşeyi bilendir.» (Bakara: 267-268)

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

4. Müellefe-i kulub

Müellefe-i kulub

Kavimlerinde söz sahibi olup da kendilerine verilen zekat payıyla İslam'a girmeleri ya da düşmanlıklarını azaltmaları yahut da Müslümanlardan bir düşmanı defetmeleri umulan kimselerdir.

Kalpleri İslam'a ısınması ölçüsünde zekattan kendilerine pay verilir.

5. (Hürriyetlerini satın almaya çalışan) Köleler

(Hürriyetlerini satın almaya çalışan) Köleler

Mükâteb (hürriyetlerini satın almaya çalışan) Köleler: Hürriyetini satın almak üzere efendisiyle anlaşan köleler. Bunlara kölelik sözleşmesindeki borçları kadar zekattan pay verilir.

Buradaki temel amaç, bunları özgürlüklerine kavuşturmak, toplumda yararlı birer fert haline getirmek ve eksiksiz bir şekilde Allah'a kulluk yapma imkanına kavuşturmaktır. Müslümanların savaş esirleri de bu kapsamdadır.

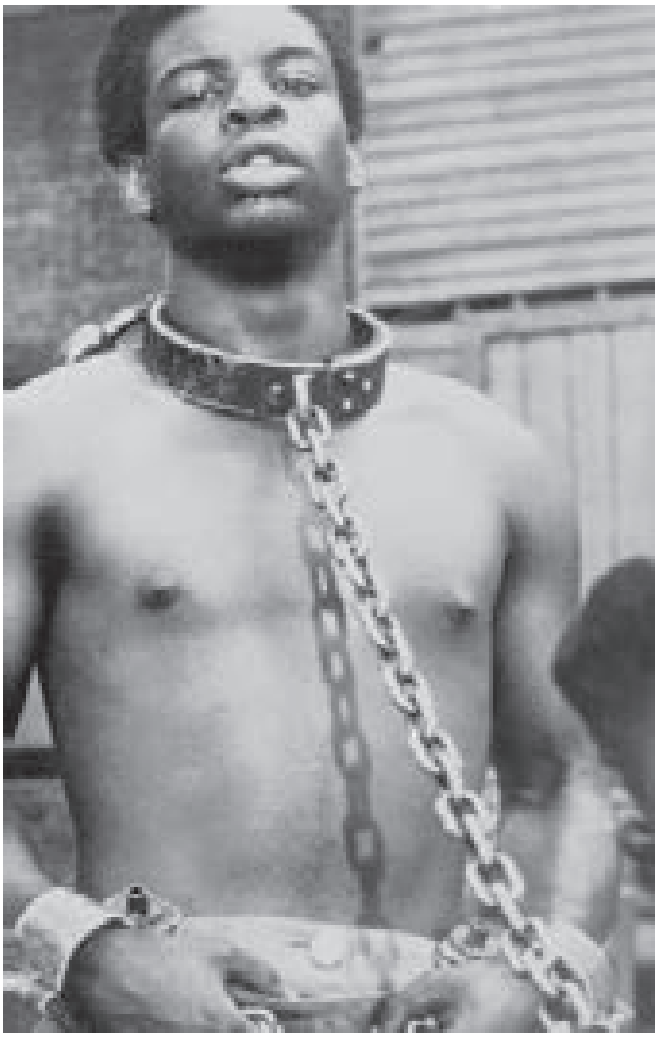

6. Borçlular

Borçlular

Borcu olan kimse.

Borçlular iki çeşittir:

Birincisi: Kendi ihtiyaçlarından dolayı borçlanan kimseler. Bunlara –fakir olmaları kaydıyla- borçlarını ödemeleri için zekattan pay verilir.

İkincisi: Müslümanlardan iki topluluğu barıştırması sebebiyle borçlanan kimseler. Bunlara –zengin olsalar bile- sözkonusu borçlarını ödemeleri için zekattan pay verilir.

https://www.al-feqh.com/tr

7. Allah yolunda savaşanlar

Allah yolunda savaşanlar

Allah yolunda cihad eden kimselerdir.

Bunlara Allah yolunda cihad için yetecek kadar zekattan pay verilir.

Allah yolunda cihad etmiş sayılan –fakat maddi kaynaktan yoksun olan- islam davetçileri de bu kapsamdadır.

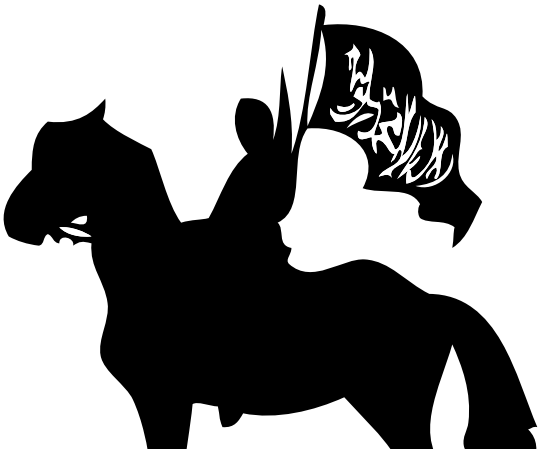

8. Yolcu

Yolcu

Yolculuk esnasında parası tükenip yolda kalan kimse

Bu kişi zengin de olsa onu memleketine ulaştıracak kadar zekattan pay verilir.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Dikkat edilecek hususlar

1. Zekat zikredilen sekiz kısımdan başkasına ödenmez. Cami, okul, hastane inşaatı gibi hayır işlerinde de olsa zekattan pay ödenmez; bu tür harcamalar sadakalardan karşılanabilir.
2. Zekatın zikredilen sekiz sınıfa paylaştırma zorunluluğu yoktur. Kişinin bunlardan dilediğine zekatını vermesi caizdir.

Kendilerine zekât verilemeyecek kimseler

1. Zenginler ve geçimini sağlayabilen güçlü kuvvetli kimseler.

Peygamber (sallâllahü aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: "Zengine ve geçimini sağlayabilen güçlü kuvvetli kimseye zekattan payı yoktur."[1]

2. Kişinin bakmakla yükümlü olduğu usul (ana-baba, nine-dede), füru (çocuklar ve torunlar) ve zevcesi.

Kişinin bakmakla yükümlü olduğu ana-baba, nine-dede, çocuk, torun ve zevcesine zekât vermesi caiz değildir. Çünkü bunlara zekât verilmesi, onlara bakma yükümlülüğünü ortadan kaldıracaktır. Böyle bir yükümlük ortadan kalktığı için dolaylı olarak zekatı kendisine vermiş gibi olacaktır.

(1) Ebu davud rivayet etti.

3. Müellefe-i kulub dışındaki kafirler

Müellefe-i kulub dışındaki kafirlere zekat vermek caiz değildir. Peygamber (sallâllahü aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: "Zenginlerinden alınıp fakirlerine dağıtılır."[2] Burada zengin ve fakir Müslümanlar kastedilmektedir. Çünkü zekatın amaçlarından birisi de fakir Müslümanların ihtiyaçlarını karşılamak ve islam toplumunda sevgi ve kardeşlik bağlarını tesis etmektir. Kafirlere ise böyle katkının yapılması caiz değildir.

4. Peygamber (sallâllahü aleyhi vesellem)'in ehli beyti.

Peygamber (sallâllahü aleyhi vesellem)'in ehli beytine zekat verilmesi caiz değildir. Peygamber (sallâllahü aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: "Şüphesiz bu sadaka (zekât)lar, insanların kiri olduğundan Muhammed'e ve Muhammed'in Ehl-i Beyt'ine helal değildir."[3]

5. Peygamber (sallâllahü aleyhi vesellem)'in ehl-i beytinin azatlıları.

Bunlar Peygamber (sallâllahü aleyhi vesellem)'in ehl-i beytinin azat ettiği kölelerdir. Peygamber (sallâllahü aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: "Bize sadaka helâl değildir; bir kavmin âzadlısı onlardandır."[4] Hadiste geçen "onlardandır" ibaresinden azatlı kölelerin kendilerini azat eden ehl-i beytten aynı hükümde oldukları anlaşılmaktadır. Dolayısıyla Haşimoğulları'nın azatlılarına zekat haramdır.

6. Köle

Zekat köleye verilmez. Çünkü kölenin malı efendisine aittir. Kendisine verilen zekat efendisine intikal edecektir. Kölenin zeten nafakası (geçimi)

(2) Buhari rivayet etti.
(3) Müslim rivayet etti.
(4) Tirmizî rivayet etti.

https://www.al-feqh.com/tr

efendisine aittir. Bundan mükateb (hürriyetini satın almak üzere efendisiyle anlaşan) köle istisna edilmiştir. Bunlara kölelik sözleşmesindeki borçları kadar zekattan pay verilir. Zekat memuru köleye de zekattan pay verilir. Çünkü bu kişi, ücretli çalışan kişi hükmündedir. Efendisinin izniyle kölenin ücretli çalıştırılması caizdir.

https://www.al-feqh.com/tr

Zekatın verilişi

Zekatın veriliş zamanı

Zekatı vaktinde ödemek gerekir. Ödenecek zekat malının uzakta olması, zekatla yükümlü kimsenin hapiste olması gibi zaruret hali dışında zekatı geciktirmek caiz değildir. Zekatın hemen verilmesiyle ilgili yüce Allah şöyle buyurmaktadır: «Ürün verdiği zaman ürününden hakkını (zekatı) verin,.» (Enâm: 141) «Ve zekâtı verin.» (Nur: 56)

Tahakkuk eden zekatı vermekte acele etmenin hükmü

Nisab miktarları tam olmak kaydıyla zekatı vermekte acele edip -en fazla- iki yılın zekatını erkenden vermek caizdir.

Zekatın veriliş mekanı

Malın bulunduğu şehirde zekatın verilmesi daha faziletlidir. İhtiyaç durumunda zekat malı –yakın olsun uzak olsun- bulunduğu şehirden başka bir şehre götürülmesi caizdir. Diğer şehrin daha çok ihtiyaç sahibi olması ya da zekat sahibinin o şehirde kendi şehrindeki fakirler gibi fakir akrabaları olması halinde buna cevaz verilmiştir. Zira zekatı akrabalarına vermiş olması sadaka ve sıla-i rahim gibi önemli maslahatları ön plana çıkarmaktadır. Dolayısıyla zekatın nakline cevaz veren sahih görüş budur. Yüce Allah şöyle buyurmaktadır: «Sadakalar (zekâtlar), Allah'tan bir farz olarak ancak fakirlere, miskinlere…» (Tevbe: 60) Yani her yerdeki fakir ve yoksullar kastedilmektedir.

Zekat olarak verilecek ve verilemeyecek mallar

Zekat, malın ne iyisinden ne kötüsünden; malın ortasından verilir. Kendi rızasıyla vermesi haricinde kişinin hayvanlarından semiz ve gebe olanı verme zorunluluğu yoktur.

Aynı şekilde malın kötüsünü seçip vermesi de caiz değildir. Hayvanlarının tümü hasta olması

https://www.al-feqh.com/tr

halinde zekat malını bunlardan seçmesi caizdir.

Yüce Allah şöyle buyurmaktadır: «Size verilirse göz yummadan alamayacağınız kötü ve değersiz şeyleri sakın vermeye kalkmayın.» (Bakara: 267) Peygamber (sallâllahü aleyhi vesellem) de şöyle buyurmaktadır: "Zekât olarak çok yaşlı, ayıplı ve (koç, teke gibi) döl hayvanı verilmez, zekât memuru kabûl ederse o başka."[1] Peygamber (sallâllahü aleyhi vesellem) Muaz (radiyellahu anh)'a şöyle demiştir: "Ancak onların mallarının en güzellerini almaktan sakın."[2]

Öğütler

1. Kişi zekatını verirken hak sahiplerini aramalıdır. Bunu yıllık bir alışkanlık haline getirip hak etmeyen kişilere vermemelidir. Peygamber (sallâllahü aleyhi vesellem) de şöyle buyurmaktadır: "Zengine ve geçimini sağlayabilen güçlü kuvvetli kimseye zekattan payı yoktur." [3]
2. Kişi zekatını verirken ihtiyaç sahiplerine öncelik vermelidir. Kişi araştırdıkça fakir akraba, fakir öğrenci gibi bir çok öncelik ortaya çıkacaktır.

Zekatı en fazla hak eden kişiler

Kişi zekatını verirken zekatı en fazla hak eden kişileri arayıp bunlara öncelik vermelidir. Kişi araştırdıkça fakir akraba, fakir öğrenci gibi birçok öncelik ortaya çıkacaktır.

(1) Buhari rivayet etti.
(2) Buhari rivayet etti.
(3) Ebu davud rivayet etti.

Zekatla ilgili önemli bilgiler

Zekatta bazı alınacak değer:

Zekatta aslolan, vacip olan maldan verilmesidir. Fakat ihtiyaç veya maslahat gereği malın değeri üzerinden verilmesidir.

Devletin zekatla ilgisi:

Aslolan, malın zekatının, sultanın sorumluluğunda olması ve üzerlerine zekat düşenlerin kişisel takdirine bırakılmamasıdır. Devletin bunu yürütemediği hallerde, bu iş, artık her Müslümanın kişisel sorumluluğundadır.

Zekat mallarıyla zekattan yararlananlar lehine yatırım yapılması:

Faydası zekatı hak edenler lehine olacak şekilde zekat mallarıyla yatırım yapılması caizdir. Zekat mallarını acilen dağıtılmasını gerektiren bir durum olmadığı sürece buna cevaz verilmiştir.

Malda zekattan başka -vergiler gibi- bir hak var mıdır?

* Zekat, hali vakti yerinde olanların malından yıllık takdir edilen bir haktır.
* Malda zekattan başka haklar da bulunmaktadır. Bunlar, acil niteliğinde, belli miktarı olmayan, zekat gibi kesinlik arzetmeyen bu haklar, mal sebebiyle vacip olmazlar. Vaciplik sebepleri tamamen arizîdir. Mal ise bunların temel şartıdır. Afet hallerinde devletin kaynaklarının yetmediği durumlarda ana-babanın, akrabaların ve zevcenin nafakası bu maldan ödenir.
* Vergi ne kadar adil olursa olsun zekatın yerini tutamaz. Çünkü zekat ibadetlerden bir ibadettir. Vergi ise bir kamu görevidir. Biri diğerinin yerine geçemez.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Resimli İbadet Fıkhı

İslam Hükümlerinin Basitleştirilerek Öğretilmesi

Temizlik | Namaz | Oruç | **Zekat** | Hac

Dr. Abdullah Bahmmam

Fıtır zekâtı

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

8 Fıtır zekâtı

Fıtır zekâtı

Peygamber (sallâllahü aleyhi vesellem)'in Ramazan da oruç bitiminde verilmesini emrettiği sadakadır.

Fıtır zekâtının hükmü

Bayram günü ve gecesi, kendisinin ve ailesinin ihtiyacından fazla varlığa sahip olan herkesin fıtır zekâtı vermesi vaciptir.

Aile reisinin, kendisi, hanımı ve nafakasını karşılamakla yükümlü olduğu kimselerin fıtır zekâtını çıkarması vaciptir. Ana karnındaki ceninin de fıtır zekâtını vermesi müstehabtır. Vacip olduğuna dair delil ise İbn Ömer (radiyellahu anh)'ın rivayet ettiği şu hadistir: "Resulullah (sallâllahü aleyhi vesellem) fıtır sadakasını bir sâ' (ölçek) hurma ve bir sâ' arpa olmak üzere köle, erkek, kadın, küçük ve büyüklere farz kılmış ve insanlar (bayram) namazına çıkmadan önce verilmesini emretmiştir."[1]

Fıtır zekâtının veriliş zamanı

Fıtır zekâtının bayram günü sabahı tan yerinin ağarmasından sonra ve bayram namazından önce verilmesi efdaldir. Ashab-ı kiramın yaptığı gibi bayramdan bir veya iki gün önce verilmesi de caizdir. Fakat onu bayram namazından sonraya bırakmak caiz değildir. Bu husus, İbn Ömer'in yukarıdaki hadisinde geçen hadisinde "İnsanlar (bayram) namazına çıkmadan önce verilmesini emretmiştir" şeklinde ifade edilmiştir. İbn Abbas (radiyellahu anh) şöyle demektedir: "Fitreyi kim namazdan önce öderse, bu makbul bir zekât, kim de namazdan sonra öderse, herhangi bir sadaka olur."[2]

(1) Buhari ve Müslim rivayet ettiler.
(2) Ebu davud rivayet etti.

İçindekiler

Fıtır zekâtının tanımı
Fıtır zekâtının hükmü
Fıtır zekâtının veriliş zamanı
Fıtır zekâtının miktarı
Fıtır zekâtının verilmesi gereken yerler
Fıtır zekâtının hikmeti
Önemli bilgiler

Yaş hurma

Arpa

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Fıtır zekâtının miktarı

Her kişinin yerine bir sâ'dır. Pirinç, hurma ve buğday gibi insanın yediği gıdalardan olmalıdır. Ebu Said el Hudri (radiyellahu anh) şöyle demiştir: "Biz Resulullah (sallâllahü aleyhi vesellem)'in zamanında Ramazan bayramı gününde fıtır zekatını her çeşit gıdadan bir sa' olarak verirdik." Ebu Said şöyle demiştir: "Bizim mutad olan gıdalarımız ise arpa, kuru üzüm, peynir ve kuru hurma idi."(Buhari rivayet etti). Hanefilere göre bir sâ' 3,25 kg'dır. Cumhura göre 2,040 kg'dır. Bazılarına göre sa' normal dört avuçtan ibarettir.

Fıtır zekâtının verilmesi gereken yerler

Fıtır zekâtı kendilerine zekat düşen sekiz sınıfa verilir. Yüce Allah şöyle buyurmaktadır: «Sadakalar (zekâtlar), Allah'tan bir farz olarak ancak fakirlere.» (Tevbe: 60)

Fıtır zekâtının hikmeti

1. Oruçluyu gereksiz ve çirkin sözlerden arındırmaktır. İbn Abbas (radiyellahu anh) şöyle demektedir: "Resûlullah (sallâllahü aleyhi vesellem) oruçluları gereksiz ve çirkin sözlerden arındırmak ve yoksullara yiyecek sağlamak için fitreyi farz kılmıştır."(Ebu davud rivayet etti). Fıtır zekâtı, oruçluyu; oruca zarar veren ve sevapları azaltan; sarfedilmesi de haram veya mekruh olan faydasız ve çirkin sözlerden arındırır.
2. Bayram günü fakir ve yoksullara verilen fıtır zekatı, onları; sevinç ve mutluluk dolu bayram gününde dilenme ve başkalarına muhtaç olma sıkıntısından kurtarıp diğer insanlarla bayram mutluluğunu paylaşmalarını sağlar.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Resimli İbadet Fıkhı

İslam Hükümlerinin Basitleştirilerek Öğretilmesi

Temizlik | Namaz | Oruç | **Zekat** | Hac

Dr. Abdullah Bahmmam

Nafile sadaka

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

9 Nafile sadaka

Nafile sadaka

Farz olmaksızın Allah Teâlâ'ya yakınlaşmak için verilen sadaka

İçindekiler

Nafile sadakanın tanımı
Nafile sadakanın hükmü
Nafile sadakanın adabı
Vacip olan adaplar
Müstehab olan adablar
Nafile sadakanın faydaları
Kişiye yönelik faydalar
Topluma yönelik faydalar

Nafile sadakanın hükmü

Nafile sadaka bütün vakitlerde –özellikle ihtiyaç anında- verilmesi müstehab olan bir sadakadır. Bu sadaka, Allah'ın Kitabında ve Peygamber (sallâllahü aleyhi vesellem)'in sünnetinde teşvik edilmiştir.

Yüce Allah şöyle buyurmaktadır: «Kimdir o yiğit ki Allah'a güzelce ödünç verir, Allah da onun verdiğinin mükâfatını kat kat artırır.» (Bakara: 245)

Ebu Hureyre (radiyellahu anh) anlatıyor: Resulullah (sallâllahü aleyhi vesellem) buyurdu ki: "Kim helâl kazancından bir hurma tanesi kadar bir şey sadaka verirse Allah Teâla onu güzellikle kabul eder –ki Yüce Allah zaten sadece helâl kazançtan verilen sadakayı kabul eder.- Sonra, sizden biriniz kendi çocuğunu besleyip büyüttüğü gibi, Yüce Allah da bu sadakayı, sahibi için bir dağ oluncaya kadar büyütür."[1]

-Peygamber (sallâllahü aleyhi vesellem), sadakasını gizli verenleri, yüce Allah'ın, hiçbir gölgenin olmadığı kıyamet gününde kendi gölgesinde gölgelediği yedi sınıf insan arasında saymıştır. O (sallâllahü aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: "Sağ elinin verdiğini sol elinin bilemeyeceği kadar gizli sadaka veren kimse"[2] Ka'b bin Ucre (radiyellahu anh)'ın rivayet ettiğine göre Peygamber (sallâllahü aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: "Suyun ateşi söndürdüğü gibi, sadaka da günahları söndürür (yok eder)."[3]

(1) Buhari ve Müslim rivayet ettiler.
(2) Buhari ve Müslim rivayet ettiler.
(3) Tirmizi rivayet etti.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Nafile sadakanın adabı

1. Vacip olan adaplar

a. Allah'a karşı samimi olmaktır. Dolayısıyla kişi, zekatını riya ve gösteriş için olmaksızın sadece Allah'ın rızasını kazanmak için vermelidir.

b. Kişi, yardım ettiği kimselere minnet etmek ve onları incitmekten kaçınmalıdır. Yüce Allah şöyle buyurmaktadır: «Ey iman edenler! Yardım ettiğiniz kimselere minnet etmek ve incitmek sûretiyle o sadakalarınızı boşa çıkarmayın.» (Bakara: 264)

2. Müstehab olan adablar

a-Müslümanın; amcaları, dayıları ve kadının fakir durumdaki kocası gibi bakmakla yükümlü olmadığı akrabalarına sadaka vermesi müstehabtır. Akrabalara bu hususta öncelik verilmesi daha faziletlidir. Yüce Allah şöyle buyurmaktadır: «Akraba olan yetimi» (Beled: 15) Hadiste de "Yoksula verilen sadaka bir sadaka, akrabaya verilen sadaka ise iki sadaka yerine geçer: Biri sadaka sevabı, öteki de akrabayı koruyup gözetme sevabıdır."[1]

b-Kişi, sadaka olarak malının helal, güzel ve kendisine en sevimli olanını seçip vermelidir. Yüce Allah şöyle buyurmaktadır: «Sevdiğiniz şeylerden (Allah için) vermedikçe iyiliğe erişemezsiniz.» (Al-i İmran: 92)

c. Gizlice verilmelidir. Böyle yapılması ihlas ve samimiyete ve daha yakın; riya ve gösterişe daha uzaktır. Fakiri de gözetmenin en güzele yoludur. Yüce Allah şöyle buyurmaktadır: «Eğer sadakaları açık olarak verirseniz o, ne güzeldir. Şayet onu gizleyip de fakirlere verirseniz, o da sizin için hayırlıdır. (Allah bununla) günahlarınızdan bir kısmını bağışlar. Allah, yaptıklarınızdan tamamıyla haberdardır.» (Bakara: 271) Müslümanların dikkatini çekip onları iyilik yapmaya teşvik etme gibi önemli bir maslahatı ortaya çıkaracaksa sadakanın açık olarak verilmesinde bir sakınca yoktur.

(1) Nesâî rivayet etti.

d. Sadakanın belirli bir miktarı yoktur. Az da olsa verilmesi efdaldir. Peygamber (sallâllahü aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: "Yarım hurma vermek suretiyle de olsa kendinizi cehennem ateşinden koruyunuz."[2]

Nafile sadakanın faydaları

Birincisi: Kişiye yönelik faydalar

1. Nefsi arındırmaktır. Yüce Allah şöyle buyurmaktadır: «Mallarının bir kısmını kendilerini temizleyip, arındıracak sadaka olarak al, ve onlar için dua et. Senin duan, onlar için bir huzurdur. Allah işitendir, bilendir.» (Tevbe: 103)

2. Efendimiz Muhammed (sallâllahü aleyhi vesellem)'e tabi olmaktır. Çünkü cömertlik onun temel vasıflarındandır. O (sallâllahü aleyhi vesellem), malını infak ederken fakirlikten korkmazdı. Bilal (radiyellahu anh)'a şöyle derdi: "Ey Bilal! İnfak et! Kısarak veya cimrilik ile arşın sahibi olan [Allah'tan] endişelenme!"[3]

3. Allah Teâla, malını tasadduk eden kimsenin rızkını genişletir ve o malın yerine daha iyisini verir.

Yüce Allah şöyle buyurmaktadır: «İnfak ettiğiniz herhangi bir şeyin yerine daha iyisini verir. Çünkü O, rızık verenlerin en hayırlısıdır.» (Sebe: 39)

4. Malı, satış esnasındaki karmaşadan kurtarmak. Kays bin Ebi Ğareze (radiyellahu anh) anlatıyor: "Resulullah (sallâllahü aleyhi vesellem) zamanında bize 'simsarlar' adı veriliyordu. Resulullah (sallâllahü aleyhi vesellem) yanımıza uğradı ve bize bu isimden daha güzel isim vererek şöyle dedi: "Ey tüccarlar topluluğu! Muhakkak ki bu alış-verişe boş söz ve yemin dâhil olur. O halde onu sadaka ile arındırın."[4]

(2) Buharî rivayet etti.
(3) Bezzâr rivayet etti.
(4) Ebu davud rivayet etti.

https://www.al-feqh.com/tr

5. Sevap kazanmaya ve günahların bağışlanmasına vesile olmak. Peygamber (sallâllahü aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: "Kim helâl kazancından bir hurma tanesi kadar bir şey sadaka verirse Allah Teâla onu güzellikle kabul eder –ki Yüce Allah zaten sadece helâl kazançtan verilen sadakayı kabul eder.- Sonra, sizden biriniz kendi çocuğunu besleyip büyüttüğü gibi, Yüce Allah da bu sadakayı, sahibi için bir dağ oluncaya kadar büyütür."[1]

6. Müslümanın, sadaka-i cariye olarak öldükten sonra istifade edeceği bir amel olması. Ebu Hureyre (radiyellahu anh) anlatıyor: Resulullah (sallâllahü aleyhi vesellem) buyurdu ki: "İnsanoğlu öldüğü zaman bütün amellerinin sevabı da sona erer, şu üç şey bundan müstesnadır: sadaka-i cariye, istifade edilen ilim, kendisine dua eden hayırlı evlat."[2]

7. Sadaka malı artmasını ve gelişmesini sağlar. Verilen nimetlere gösterilen şükrün bir göstergesidir. Şükredene de fazlası vadedilmiştir. Yüce Allah şöyle buyurmaktadır: «Hani Rabbiniz: 'Şükrederseniz elbette size nimetimi artırırım ve eğer nankörlük ederseniz, hiç şüphesiz ki azabım çok şiddetlidir' diye bildirmişti.» (İbrahim: 7)

İkincisi: Topluma yönelik faydalar

1. Sadaka, toplumlar açısından zekatın misyonunu tamamlamaktadır.

2. İslam toplumundaki dayanışma, yardımlaşma, istikrar ve muhabbeti pekiştirir.

(1) Buhari ve Müslim rivayet ettiler.
(2) Müslim rivayet etti.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Resimli İbadet Fıkhı

İslam Hükümlerinin Basitleştirilerek Öğretilmesi

Temizlik | Namaz | Oruç | Zekat | Hac

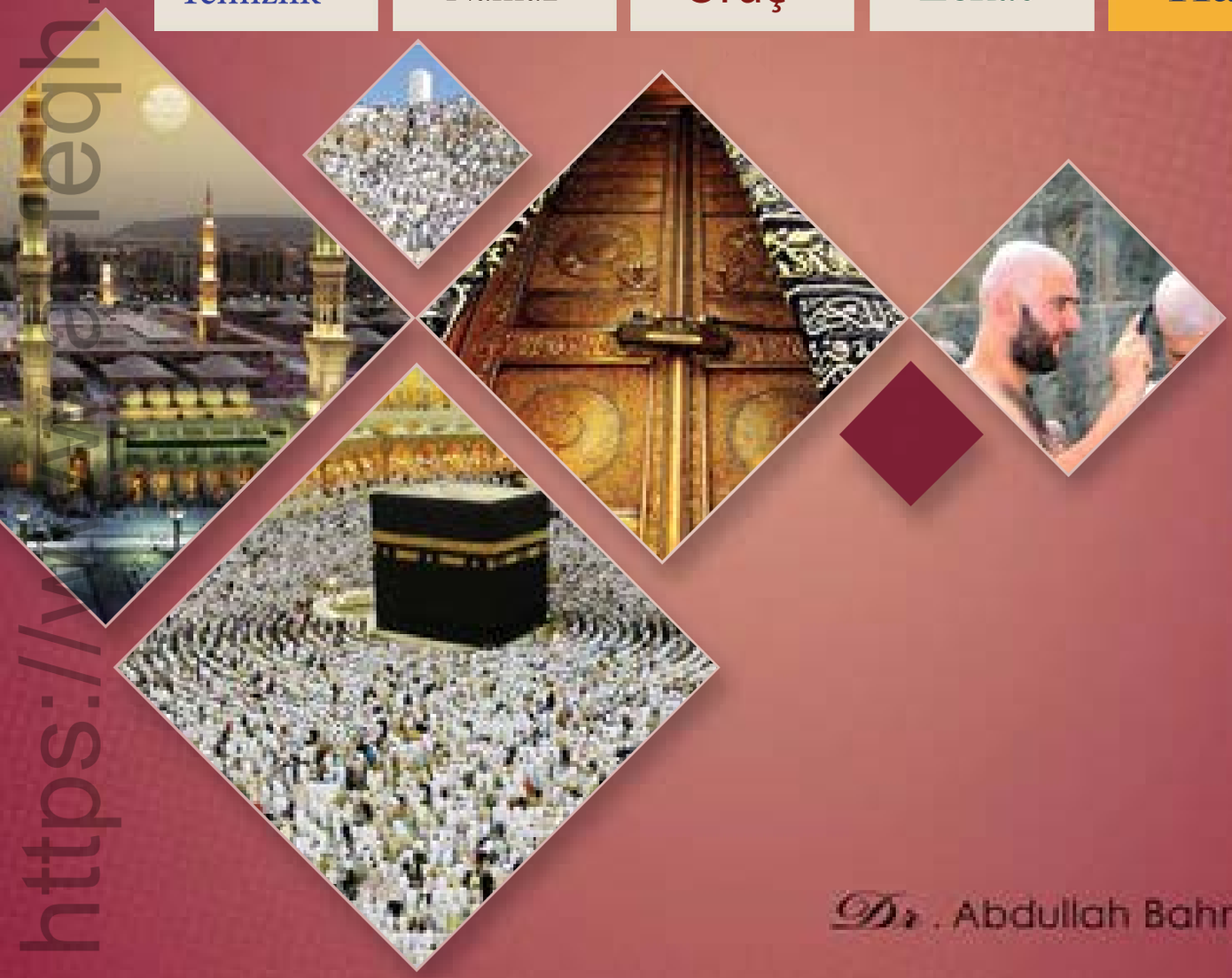

Dr. Abdullah Bahmmam

Haccın tanımları ile ilgili ön bilgiler

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

1 Haccın tanımları ile ilgili ön bilgiler

https://www.al-feqh.com/tr

Tarihte ve günümüzde Mekke

Mekke

(Bekke) kelimesinden Türemiş bir isimdir. Vadi anlamında samiye(yüksek) demektir.

Mekke ismi Bekka lafzıyla şu ayeti kerimede geçmektedir: «Şüphesiz, insanlar için kurulan ilk ibadet evi, elbette (Bekke) Mekke'de, âlemlere rahmet ve hidayet kaynağı olarak kurulan (Kâ'be) dir.» (Al-i İmran:96). Mekke'nin tarihi geçmişi MÖ. 19. Asra ve İbrahim (aleyhisselam) ve İsmail (aleyhisselam) dönmemine kadar uzanır. Zira Mekke'ye ilk yerleşenlerdir. Nitekim Allah'u Teala İbrahim'den şöyle bahseder:

«Rabbimiz! Ben çocuklarımdan bazısını, senin kutsal evinin (Kâbe'nin) yanında ekin bitmez bir vadiye yerleştirdim. Rabbimiz! Namazı dosdoğru kılmaları için (böyle yaptım). Sen de insanlardan bir kısmının gönüllerini onlara meylettir, onları ürünlerden rızıklandır, umulur ki şükrederler.» (İbrahim:37) Annesi ve İsmail'in suları kalmayınca; İbrahim (aleyhisselam)'ın duasıyla İsmail'in ayağı altından Zemzem suyu çıktı. O zamandan beri kabileler suyun olduğu yere yerleştiler ve hayat yeniden başladı. Kureşyliler hükmü alıncaya kadar kabileler buraya gelip yerleşti. Mekke Peygamber (sallâllahü aleyhi vesellem) in gelişine kadar Kureyşlilerin elinde kaldı. Peygamber (sallâllahü aleyhi vesellem)'in gelmesiyle hem Mekke'yi hem de dünyayı değiştirdi. Mekke'de Peygamber

içindekiler

Tarihte ve günümüzde Mekke
Mekke'nin fazileti
Mekke ve Harem'le ilgili özel hükümler
Hac ziyaret yerleri

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

(sallâllahü aleyhi vesellem) gönderildi. Ka'be Müslümanların kıblesi haline geldi. İslam'ın doğuşu buradan ortaya çıktı. Ancak halkı Müslümanlara eziyet ettiler ve yurtlarından çıkarak Medine'ye hicret edip İslam ülkesini kurdular. Daha sonra Peygamber Efendimiz Mekke'yi fethederek günümüze kadar İslam sancaktarlığını yapmaktadır. Mekke bilhassa Halifelerden, İslam hakimleri tarafından önemsendi ve geliştirme ve genişletme çalışmaları yaptılar. Ve hala İslam merkezi olarak bulunmaktadır.

Mekke'nin fazileti

1. Girenler için güvenli bir şehirdir.

Allah şöyle buyurmaktadır:.«Oraya kim girerse, güven içinde olur.» (Al-i İmran: 97) Yani Mekke Haremi.

2. Taun hastalığı ve Deccal giremez.

Ebu Hureyre (radiyellahü anh)'ın naklettiğine göre; Peygamber Efendimiz (sallâllahü aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır:

"Mekke ve Medine'nin giriş çıkış deliklerinde, yâni kapıları önünde bir takım melekler vardır. Mekke ve Medine'ye Deccâl ve Tâûn hastalığı giremez."[1]

3. Mescid-i Haram'da bir namaz yüz bin namaza denktir.

Cabir (radiyellahü anh) rivayet edildiğine göre; Peygamber Efendimiz (sallâllahü aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur:

"Mescid-i Haram'da kılınan bir namaz, onun dışındaki mescitlerde kılınan yüz bin namazdan daha fazîletlidir."[2]

(1)Ahmed rivayet etti.
(2)İbn-i Mace rivayet etti.

4. Allah'ın yanında en sevimli topraktır

Resülullah (sallâllahü aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır:

"Vallahi sen Allah'ın yanında en hayırlı topraksın ve Allah'ın yanında en sevimli topraksın!"[3]

Mekke-i Mükerreme

Mekke ve Haremle ilgili özel hükümler

1. Harem'de kötülük ve haksızlık yapamaya kalkan kimseye şiddetli azap beklediği ister yapsın ister yapmasın

Cenab-ı Hak şöyle buyurmaktadır:

«Kim de orada zulmederek haktan sapmak isterse, biz ona elem dolu bir azaptan tattıracağız.» (Hac: 25) İlhad demek; her türlü masiyettir. Ayrıca İbn-i Abbas (radiyellahü anh)'ın rivayetine göre; Peygamber (sallâllahü aleyhi vesellem) şöyle buyurdu:

"Allah katında Müslümanların en sevimsiz olanları şu üç gruptur: onlardan biri de "Harem'de haksızlık yapıp zulüm işleyen (mülhid)."[4]

(3)Tirmizi rivayet etti.
(4)Buhari rivayet etti.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

2. İçinde kan dökmenin ve savaşmanın haram olduğu

Allah'u Teala şöyle buyurdu:

«Hani, biz Kâbe'yi insanlara toplantı ve güven yeri kılmıştık.» (Bakara:125).

Kim Mekke'ye girerse güvendedir. Nitekim Peygamber (sallâllahü aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır:

"Mekke'de silah taşımak size helal değildir."[1]

Başka bir hadiste Peygamberimiz (sallâllahü aleyhi vesellem) şöyle buyurur:

"Mekke'yi insanlar değil, Allah haram kılmıştır. Allah'a ve ahirete inanan hiçbir mü'mine orada kan dökmek helal olmaz. Ağaç sökmekde helal olmaz."[2]

Savaşma ve kan dökme

3. Kafirlerin ve Müşriklerin Harem'e girmelerinin haram oluşu

Allah şöyle buyurmaktadır:

«Ey iman edenler! Allah'a ortak koşanlar ancak bir pislikten ibarettir. Artık bu yıllarından sonra, Mescid-i Haram'a yaklaşmasınlar.» (Tevbe: 28)

Ayrıca Peygamber (sallâllahü aleyhi vesellem) halka seslenmesini emretmiş ve sonra şöyle buyurmuş:

"Bu yıldan sonra hiçbir müşrik hac yapamaz. Ka'beyi çıplak olarak tavaf edemez."[3]

4. Avlanmanın yasak oluşu, ağaçları kesmek ve sokakta yere atılmış ve sahibi belli olmayan nesne alınmaması ancak sahibinin izniyle alınması

İbn Abbas (radiyellahü anh)'ın rivayetine göre; Peygamberimiz (sallâllahü aleyhi vesellem) şöyle buyurdu:

"Şüphesiz bu Mekke beldesini Allah, haram kılmıştır! Bu şehir, Allah'ın haram kılması sebebiyle kıyamete kadar haramdır! Şu muhakkak ki, benden önce burada savaş hiç kimseye helal olmamıştır! Benim için de bir gündüzün bir saatinden başkasında helal olmamıştır! Bu belde Allah'ın haram kılması ile kıyamet gününe kadar haramdır! Buranın dikeni kesilmez! Av hayvanı ürkütülmez, yitiğini, sahibini arayacak olan kimseden başkası el uzatıp alamaz, yeşil otları koparılmaz!"[4]

(1)Müslim rivayet etti.
(2)Buhari rivayet etti.

(3)Buhari rivayet etti.
(4)Buhari rivayet etti.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Hac ziayeret yerleri

Hac ziyaret yerleri

Hac ibadetini ayrıcaklı kılan zahiri alametler

1. Arafat

"Arafat" kelimesi "Arefe" kelisinin tekilidir. Adem ve Havva burada buluştukları için Arafat diye adlandırıldı. Veya insanlar günahlarını burada itiraf ettiklerinde dolayı bu ad verildi. Arafat; meşairi Haram dışında bir yerdir. Mescid-i Haram'ın doğu güneyinde olup 22 km uzaklıktadır. 10,4 km karelik bir alanı vardır. Hacılar Zilhicenin dokuzunda Arafat'ta toplanır.

Arafat

Nemira Mescidi

Nemira mescidin batısında bulunan bir dağdır. Bundan dolayı Nemira mescidi adlandırıldı. Peygamber (sallâllahü aleyhi vesellem) Urane vadisinde inerek hutbe okudu. Ve daha sonra hutbe okuduğu yere Abbasi hilafeti döneminde mescid inşa edildi. Suudi hükümeti döneminde mescidin genişletmesi yapıldı. Günümüzdeki caminin alanı 110 metre kareye ulaşmış durumdadır. Hacılar Zilhicce ayının 9'unda içinde toplanır.

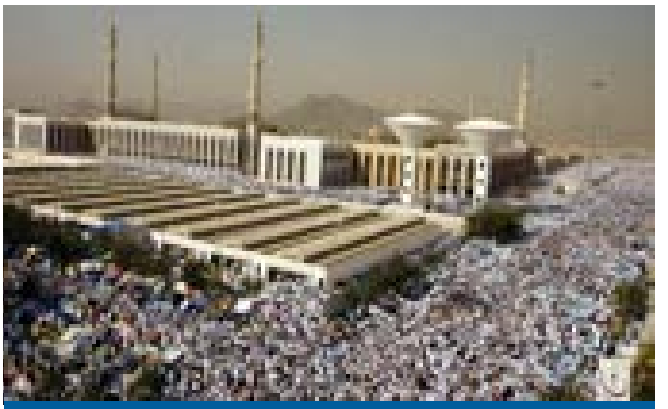

Nemira Mescidi

Saharat mescidi

Arafat'ta bulunan Rahmet dağının sağ eteğinde bulunmaktadır. Çevresinde de büyük kayalıklar vardır. Peygamber Efendimiz (sallâllahü aleyhi vesellem) Arafat akşamında burada vakfe yaptı. Hacılar da Zilhicce'nin 9'unda toplanmaktadır.

Saharat Mescidi

Cebel-i Rahme (Rahmet Dağı)

Küçük bir dağ olup içinde büyük kayalıklar vardır. Mekke'nin doğusunda olup 20 km uzaklıktadır. Geniş bir tavana sahip olup 640 metredir. Hacılar Zilhicce'nin 9'unda toplanmaktadır.

https://www.al-feqh.com/tr

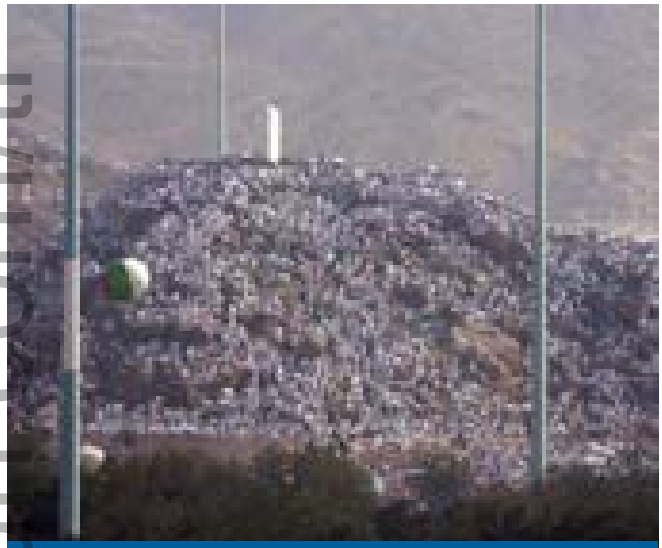

Rahmet dağı

2. Mina

İçinde kan akıtıldığından dolayı Mina adlandırıldı. Mekke ile Müzdelife arasında olup 7 km uzaklıktadır. Mescid-i Haram'ın doğusundadır. Acele eden hacılar burada Zilhicce'nin 11-12. Gecelerinde kalırlar. Gecikenler içinde 13. Gece kalırlar. Harem'in içinde bulanan meşairlerdendir. Aynı zamanda içinde Hayf Mescidi ve Cemaratlar bulunmaktadır.

Mina

Cemaratlar

"Cemarat" "Cemre" kelimesinin çoğuludur. Küçük taşlar anlamına gelmektedir. Mina'da Nüsük cemaratları (Şeytan Taşlama) üçtür: Bunlar: Cemratü's-Suğra (küçük şeytan) orta ve akabedir. Havuzun içinde taşlardan yapılı üç direkten ibarettir. Burası Şeytan'ın İbrahim (aleyhisselam)'e zuhur edip, taşlandığı yerlerdir. Akabe cemresi ile Vusta cemresi arasındaki mesafe 247 metredir. Vusta ile suğra arasında ise 200 metre civarındadır.

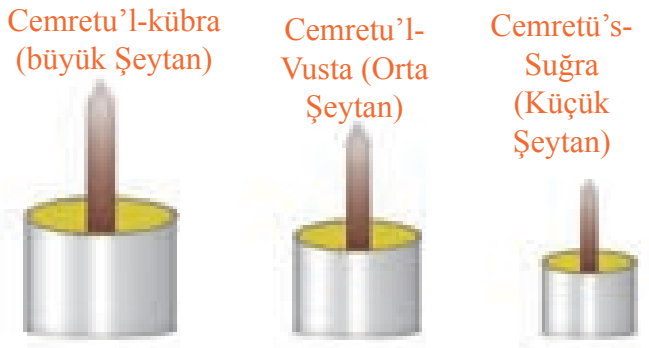

Hayf Mescidi

Cemreti suğra yakınında bulunan ve Mina'nın güneyindeki dağların eteklerinde bulunmaktadır.

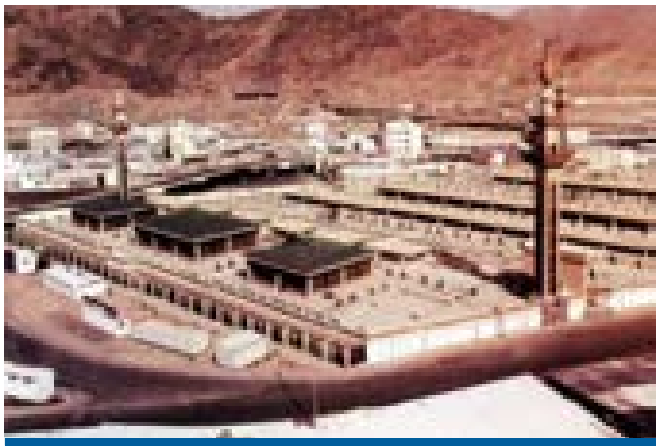

Hayf Mescidi

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

3. Müzdelife

Müzdelife; Mina ile Arafat arasında bulunan bir yerdir. Hacılar Arafat vakfesinden sonra gece kaldıkları yerdir. Müzdelife'nin ortasında Meşari'l-Haram vardır. Hacıların müstehap olarak vakfeye durup dua ettikleri ve Allah'ı şükrettikleri ve zikrettikleri yerdir. Hacıların Arafatta vakfe yapıp döndükleri akşam olan Zilhice'nin 9'udur.

Müzdelife

4. Mescid-i Haram

Kabe-i Müşerrefe

Ka'be dikdörtgen şeklindedir.

Hicr-i İsmail

Beytu'llah'ın kuzeyindedir. Ka'be'nin yeniden inşasında Kureyşliler ellerindeki malzemenin tamamlamaya yetmeyeceğini anlayınca, Hicr denilen yeri göğüs hizasına kadar bir duvarla çevirerek Ka'benin dışında bıraktılar ve buranın Ka'beden anlaşılsın diye burayı taşla döşediler. Bu adlandırma genel olup şeri' değildir.

Kabe-i Müşerrefe

Haceru'l-Esved

Ka'be kapısının sol tarafında olup Ka'benin güneyindedir. Cennetten bir taştır. Gerçek şu ki: haceru'l-Esved küçük parçacılar halinde kırıldı. Ondan sadece hurma büyüklüğünde 8 adet taş kaldı.

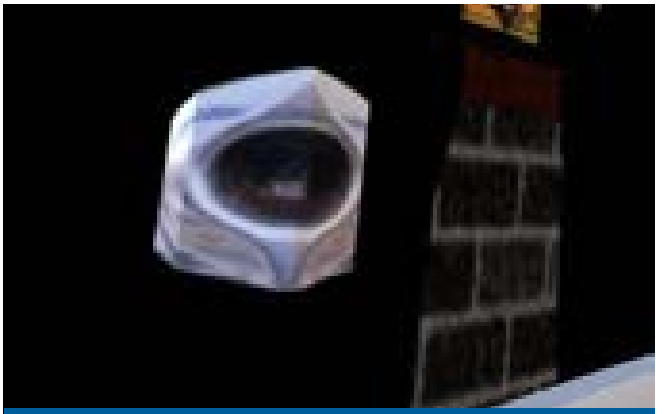

Haceru'l-Esved

https://www.al-feqh.com/tr

Rükn-i Yemani

Ka'benin batı güneyindedir. Yemen yönünde olduğundan Rükn-i Yemani diye adlandırılır. Rükn-i Yemani'nin ayrıcaklı olmasının sebebi; İbrahim ve Ismail'in attıkları temel üzerinde hala bulunmasıdır.

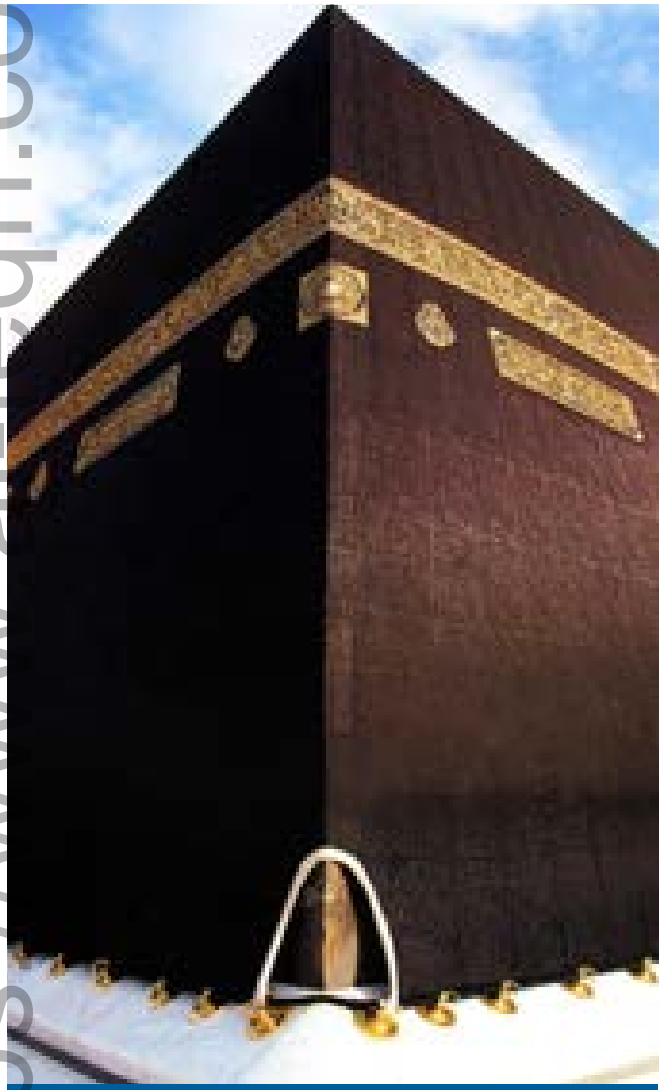

Rukn-i Yemani

Mültezem

Kendisi Haceru'l-Esved ile Ka'be kapısının arasındadır. Iki metre büyüklüğündedir. Duaların Kabul edildiği yerdir. Sünnet olan; dua yaparken yanakları, kolları ve avuçları mültezeme yapıştırarak yapmaktır.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

http://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Resimli İbadet Fıkhı

İslam Hükümlerinin Basitleştirilerek Öğretilmesi

Temizlik | Namaz | Oruç | Zekat | Hac

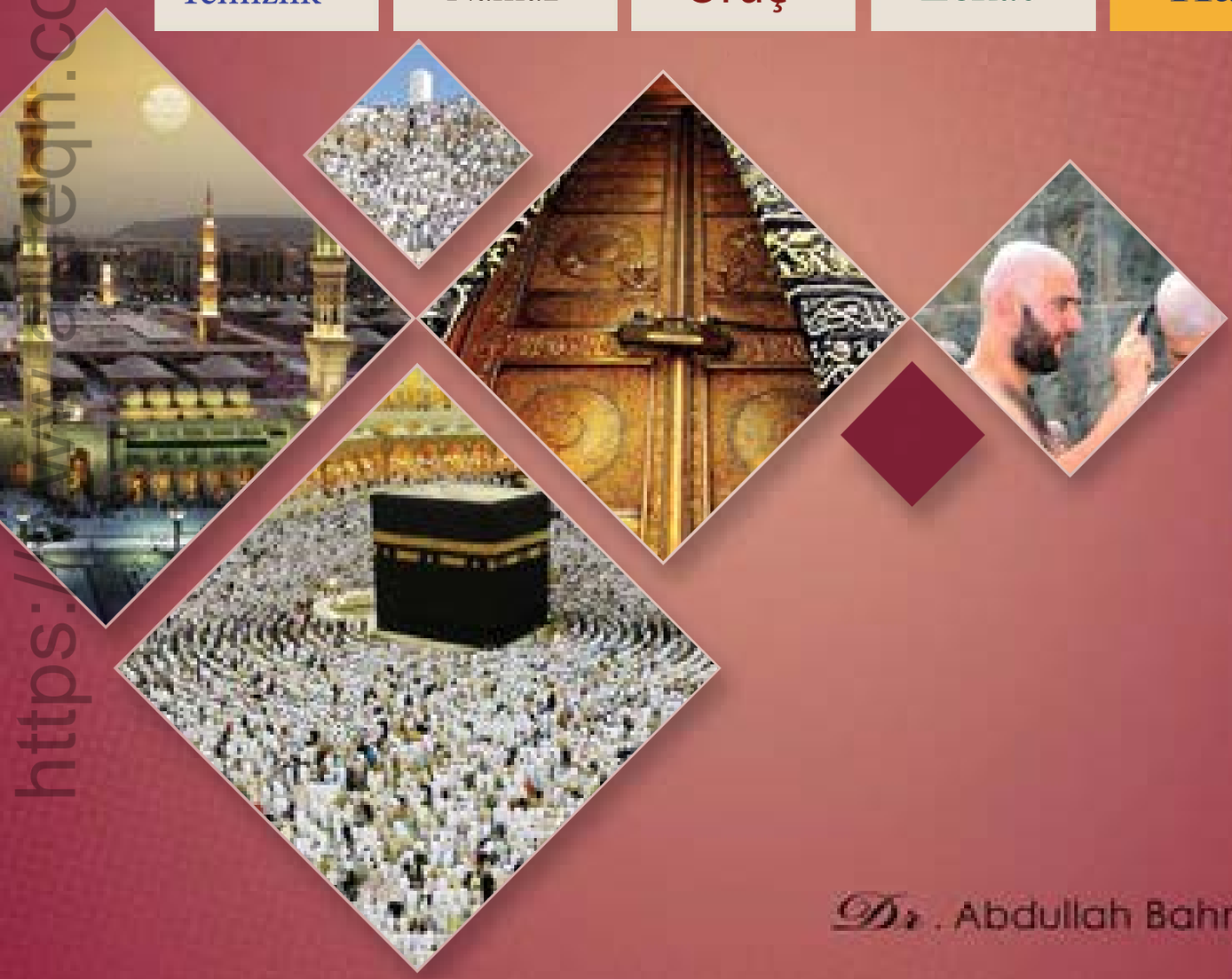

Dr. Abdullah Bahmmam

Hac ve Umre'nin Hükümleri

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

2

Hac ve Umre'nin Hükümleri

İçindekiler

Hac
Haccın Hükmü ve Fazileti
Haccın Şartları
Umre
Umre'nin tanımı
Umre'nin Hükmü ve Fazileti

Hac

Hac, sözlükte

Yönelmek ve kast etmek / ziyaret etmek

Dini Terim olarak Hac

Belli günlerde, belirli ibadetleri yerine getirmek için Mekke'yi ziyaret etmektir.

Haccın hükmü ve fazileti

Hac; İslam'ın rükülerinden biridir. Allah kullarında farz etti. Nitekim şöyle buyurdu:

«Allah'ın insanlar üzerinde bir hakkıdır. Kim inkâr ederse (bu hakkı tanınmazsa), şüphesiz Allah bütün âlemlerden müstağnidir. (Kimseye muhtaç değildir.» (Al-i İmran: 97)

Ayrıca Peygamberimiz (sallâllahü aleyhi vesellem) şöyle buyurdu:

"İslâm beş şey üzerine bina olunmuştur: Allahtan başka ilah olmadığına şehadet etmek, Muhammedin O'nun kulu ve elçisi olduğuna şehadet etmek, namaz kılmak, zekat vermek, beytüllahı haccetmek, ve Ramazan orucu tutmak" [1] yine Peygamberimiz başka bir hadisi şerifinde.

"Kim hacceder de hac esnasında kötü söz söylemez ve günah işlemezse geçmiş günahları bağışlanır ve günahsız olarak geri döner." [2]

Ömürde bir defa haccetmek vaciptir.

Haccın Şartları

1. Müslüman olmak

Kafir birine vacip olmamakla birlikte kendisinden kabul edilmez.

(1)Buhari ve Müslim rivayet ettiler.
(2)Tirmizi rivayet etmiştir

https://www.al-feqh.com

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

2. Akıl

Deliye hac vacip değildir. Nitekim Peygamberimiz (sallâllahü aleyhi vesellem) şöyle buyurur:

"Kalem üç kişiden kaldırılmıştır: uyanıncaya kadar uyuyan kimseden, akıl baliğ oluncaya kadar çocuktan, akli dengesi yerine gelinceye kadar deli ve benzeri kişilerden." (1)

3. Bulüğ

Çocuklara hac vacip değildir. Eğer hac ederse yaptığı hac sahihtir. Ancak farz olan haccın yerine geçmez. Nafile hac olmuş olur.

Nitekim İbn Abbbas naklettiği hadise göre; kadının biri Resülullah (sallâllahü aleyhi vesellem)'in huzuruna bir çocuk getirdi. Ve buna hac düşer mi? diye sordu. Bunun üzerine Peygamberimiz: "Evet, sana da ecir vardır." (2)

Çocuğun hacda ihram giymesi sahihtir.

4. Özgürlük / Hürriyet

Hac köleye vacip değildir. Nitekim Peygamberimiz (sallâllahü aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır:

"Herhangi bir köle ki hac etti, sonra azad edildi. Bunun üzerine gene hac vardır." (3)

(1)Ebu Davud rivayet etti.
(2)Müslim rivayet etti.
(3)Müslim rivayet etti.

5. Haccı ifaya gücünün yetmesi

Tüketeceği yemek, oraya varabilmek için bineceği vasıta olmasıdır. Nitekim Allah'u Teala şöyle buyurmaktadır:

«Yolculuğuna gücü yetenlerin haccetmesi, Allah'ın insanlar üzerinde bir hakkıdır.» (Al-i İmran: 97)

6. Kadın için beraberinde mahrem bulunması

Ibn Abbas'ın rivayet ettiğine göre dedi ki:

Resülullah (sallâllahü aleyhi vesellem) hutbe verdiğini ve şöyle dediğini işittim: "Bir kadının mahremi olmadan yolculuk yapmasın." Adamın biri ayağa kalkarak dedi ki: Ey Allah'ın Resulü! Benim eşim hacca gitti. Bende filan gazvedeydim. Bunun üzerine Resülullah (sallâllahü aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: "Git ve eşinle birlikte hac et!"(Buhari ve Müslim rivayet ettiler).

Bedel yoluyla hac

Yaşlılıktan veya şifası mümkün olmayan hastalıktan veya binmek için bedeni zayıf olup hac ve umre'ye gücü yetmeyenlerin başkasını vekalet etmesi caizdir. Vekili ihrama girdikten sonra iyleşse dahi caizdir.

Fudayl bin Abbas (radiyellahü anh)'ın rivayetine göre: Has'am kabilesinden bir kadın gelip: -Ya Resûlallah! Allah'ın kullarına farz olan hac ihtiyarlık devresinde babama yetişti. Kendisini deve üzerinde tutacak bir takati yoktur. Onun yerine hacca gidebilir miyim?" diye sordu: Allah Resulü kendisine "Evet"(Tirmizi rivayet etti). dedi.

Vekaleten başkasının yerine hacedecek kimsenin iki şart vardır

1. Daha önce anlattığımız haccın şartlarının gerçekleşmesi
2. Vekaleten hac yapacak kimsenin kendi nefsine hac yapmış olması. Eğer bir kimse başkasının yerine hac eder ve kendisi hac etmemişse yaptığı hac sahih değildir. Yaptığı hac kendine olmuş

https://www.al-feqh.com/tr

olur. Bunun delili ise, İbn Abbas (radiyellahü anh)'ın naklettiği rivayettir:

İbn Abbas›ın "Paygember (sallâllahü aleyhi vesellem) bir adamın "Şibrime için Lebbeyke" diye söylediğini işitti ve adama: 'Şibrime kimdir?' diye sordu. Adam da ya: "Benim kardeşimdir" ya da: "Bir yakınımdır" dedi. Rasûl-i Ekrem (sallâllahü aleyhi vesellem): "Kendin haccetmiş misin?" diye sordu ve adam: 'Hayır', deyince: "Şu halde önce kendin için sonra Şibrime yerine haccet"(Ebu Davud rivayet etti). dedi.

Hac yapmaktan aciz olan kimse

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Umre

Umre sözlükte

Ziyaret

Dini terim olarak Umre

Belirli ibadetleri yerine getirmek için herhangi bir vakitte Beytu'l-Haram'ı ziyaret etmek

Umre'nin hükmü ve fazileti

Ömürde bir defa Umre yapmak Hac gibi vaciptir. Nitekim (sallâllahü aleyhi vesellem) şöyle buyurdu:

"İslam Allah'tan başka ilah olmadığına ve Muhammed'de Allah'ın elçisi olduğuna şahadet etmen, namaz kılman, zekat vermen, hac ve umre yapman, cenabetten yıkanman, abdest alman ve Ramazan orucunu tutmandır."[1] Başka bir hadisi şerifte Peygamberimiz (sallâllahü aleyhi vesellem) şöyle buyurdu:

"Umre'den sonra yapılan bir umre, ikisi arasında işlenen günahlara kefarettir. Mebrur haccın karşılığı cennettir."[2]

(1)İbn-i Huzeyma rivayet etti.
(2)Buhari ve Müslim rivayet ettiler.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Resimli İbadet Fıkhı

İslam Hükümlerinin Basitleştirilerek Öğretilmesi

Temizlik | Namaz | Oruç | Zekat | Hac

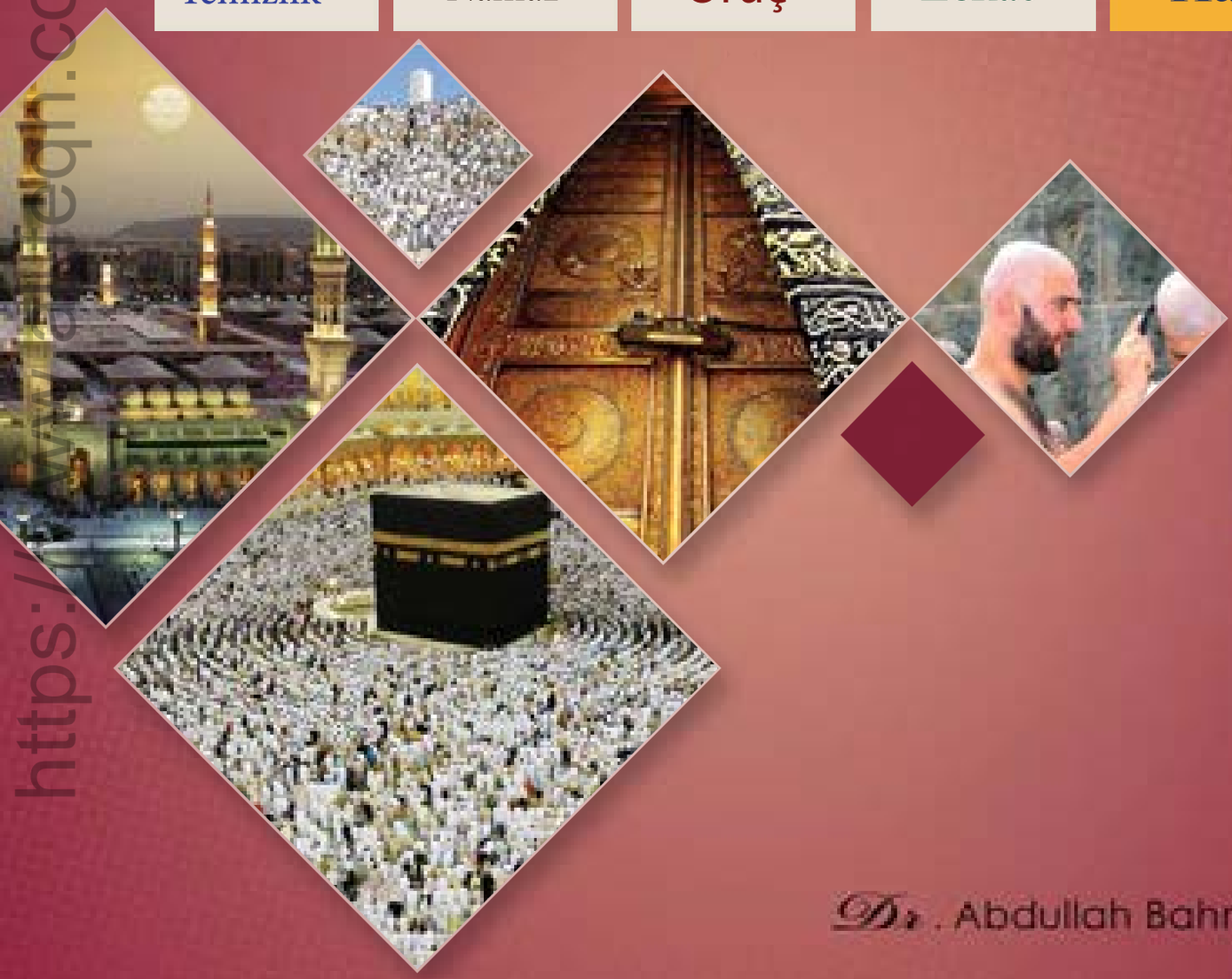

Dr. Abdullah Bahmmam

Mikatlar

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

3 Mikatlar

Mikat sözlükte

İki şey arasında sınır

Istilahta Mikat

Şariin ibadet için vaktini belirlediği zaman ve mekan

Mikat çeşitleri

Birincisi: Mikatların yerleri

Mikatların yerleri

Şariin ihram için belirlediği mekanlar / yerler

İçindekiler

Mikatın tanımı
Mikatın çeşitleri
Mikat yerleri
1. Zülhuleyfa
2. Cuhfe
3. Yelemlem
4. Karnu'l-Menazil
5. Zat-i Irk
Mikatın vakti

Hac ve Umre yapmak isteyenlerin bu mikat yerlerini ihramsız geçmesi caiz değildir. Mikat yerleri beş yerden meydana gelir.[1]

1. Zülhuleyfa

Medine-i Münevvere'nin güney cephesinde bulunmaktadır. Abyar-ı Ali diye adlandırılır. Mekke'ye yaklaşık 420 km uzaklıktadır. Medine'den gelenlerin mikat yeridir.

(1)Mikatlar ve uzaklıkları, Şeyh Abdullah el-bessam, İslam Fıkıh Kurumu dergisi, sayı;3, cüz',3 sh;1553.

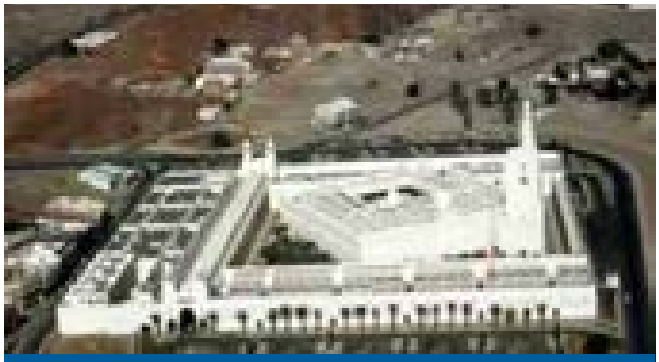

Zülhuleyfa

2. Cuhfe

Rabığ şehrine yakındır. Mekke'ye yaklaşık 186 km uzaklıktadır. Şam, Mısır ve Mağrib'ten gelenlerin mikatıdır.

Cuhfee

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

3. Yelemlem

Büyük bir vadi olup Yemen'den Mekke'ye gelenlerin mikatıdır. Günümüzde Sa'diye adlandırılır. Mekke'ye yaklaşık 120 km uzaklıktadır. Yemen'den gelenlerin mikatıdır.

Yelemlem (Sa'diye)

4. Karnu'l-Menazil

Günümüzde Seyli'l-Kebir diye adlandırılır. Mekke'ye yaklaşık 75 km uzaklıktadır. Necd ve Taif'ten gelenlerin mikatıdır. Taif'in yolu üzerinde olup El-Heda yönünde olan ve Muhrim Vadisi diye adlandırılan yerdir. İkisi de Necd ve Taif'ten gelenlerin mikatıdır.

Karnu'l-Menazil (Seyl)

5. Zat-ı Irk

Günümüzde "Dariba veya el-Hıraybat" diye adlandırılır. Mekke'nin güneyinde olup 100 km uzaklıktadır. Ancak günümüzde kullanılmamaktadır. Doğudan gelenlerin (Irak, İran ve gerilerinde kalanların) mikatıdır. Daha önce geçen bilginin delili olarak İbn Abbas'ın rivayet ettiğine göre şöyle buyurmaktadır:

"Resülullah (sallâllahü aleyhi vesellem) Medineliler için Zulhuleyfa'yı, Şamlılar için Cuhfe'yi, Necidliler için Karnu'l-Menazil'i, Yemenliler için Yelemlem'i mikat yerleri olarak tayin etmiştir. Bu yerler, oranın halkı ve oraya başka yerlerden hac ve umre yapmak için gelenlerin mikat yerleridir. Bu söylenen mikat yerlerinin berisinde bulunanlar için mikat, bulunduğu yerdir. Daha yakın yerde olanlar da böyledir. Nitekim Mekkeliler de Mekke'de ihrama girerler."[1]

Fakat Zat-ı Irk geçen hadiste ismi geçmemektedir. Kendisini Ömer (radiyellahü anh) belirledi.[2]

(1)Buhari ve Müslim rivayet ettiler.
(2)Buhari rivayet etti.

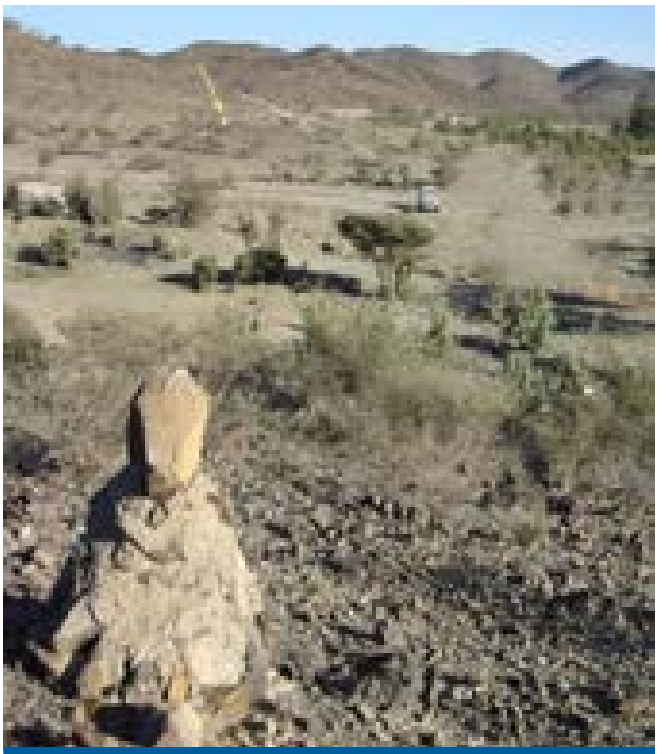

Zat-i Irk (El-Hıraybat)

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

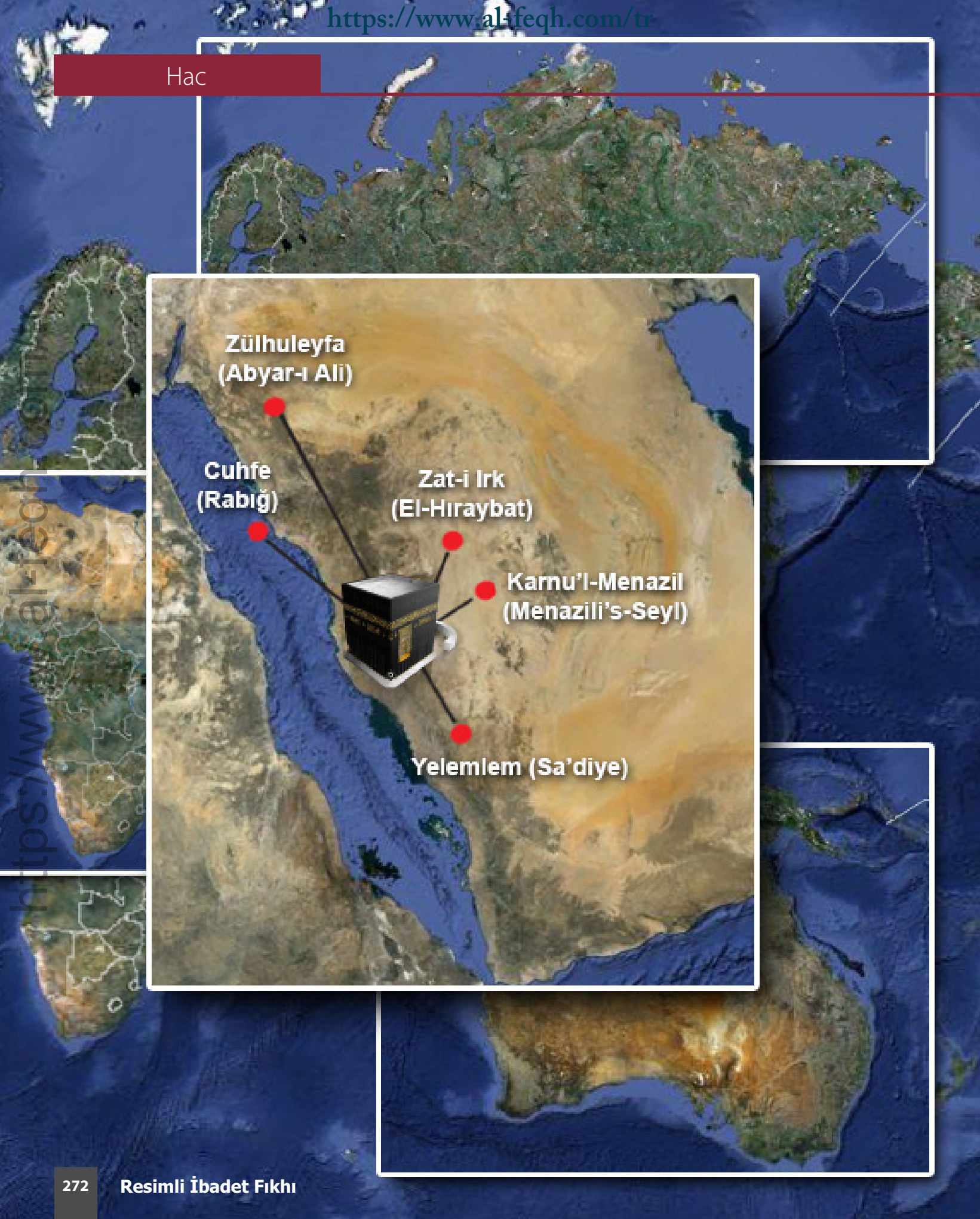

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Konular

-İhramsız olarak bu mikatları geçen imkan varsa tekrar dönmesi, eğer mümkün değilse fidye vermesi gerekir.

- Bu mikatlardan geçmek isteyen ve oranın halkından olmasa dahi ihrama buradan geçer. Örneğin; Necd halkından biri Medine yolundan gelirse Abyar-ı Ali'den ihrama geçer.

-Evi Mikatın ilerisinde yani Mekke tarafında ise, hac ve umre için yerinden ihrama girer. Cidde, Bahre ve Şerai' şehirlerinde kalanlar gibi.

-Karadan veya denizden veya havadan gelip mikatlara uğramayacak olursa, kendisine en yakın bir mikatın hizasına geldiğinde ihrama girer. Nitekim bu konuda Ömer (radiyellahü anh) şöyle buyurmaktadır:

"Öyleyse onun kendi yolunuzdaki hizasına bakın."[1]

Mekkeli veye başkası olsun Mekke'de hac niyetini getiren orada ihrama girmiş olur. Ümre niyetini getiren ise haremin sınırı dışında en yakın olan Ten'im ve Ci'ranede ihrama girmiş olur.

(1)Buhari rivayet etti.

İkincisi: Mikatların vakitleri

Mikatların vakitleri

Hac ve Umre'nin vakti

a. Hac için mikat vakti

Hac ayları: Şevval, Zilkade, Zilhiccenin ilk on günü

b. Umre için mikat vakti

Yılın tümü

https://www.al-feqh.com/tr

Resimli İbadet Fıkhı

İslam Hükümlerinin Basitleştirilerek Öğretilmesi

Temizlik | Namaz | Oruç | Zekat | Hac

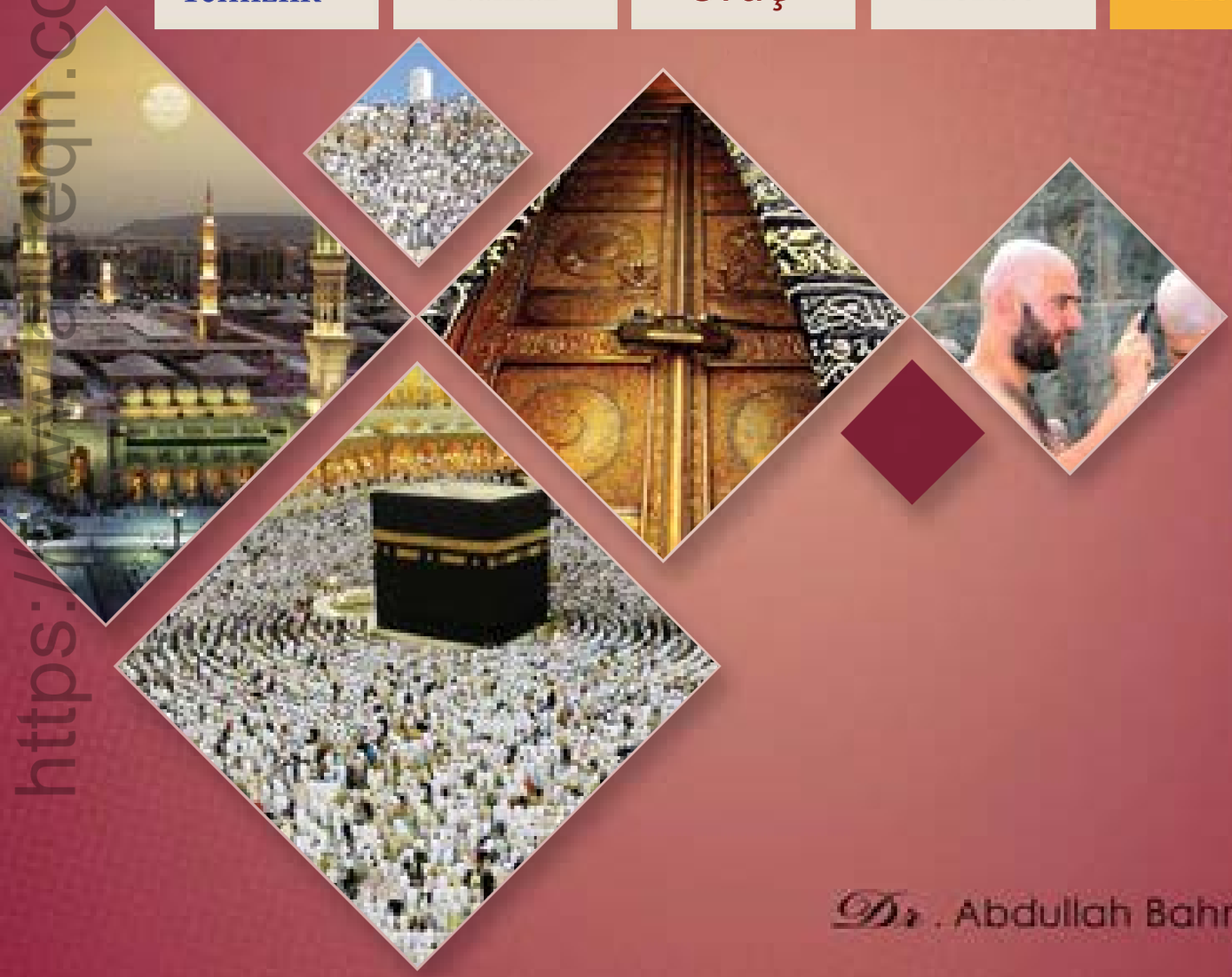

Dr. Abdullah Bahmmam

İhram

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

4 İhram

İhram, sözlükte

Menetmek / Yasak

İhram sözlükte

İbadete niyetle başlamak haccın amelleriyle birleştirilmiştir.

İhram girmek niyetle olur. Kişi hacca veya umreye azmetmekle ihrama girmiş olmaz. Çünkü evinden çıktığı andan itibaren hacca ve umreye azmetmiş olmaktadır. Dikişsiz ihram giymekle veya telbiye getirmekle ihramlı sayılmaz. Ancak ibadete niyetle girmesi gerekir. Nitekim peygamberimiz (sallâllahü aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır:

"Ameller niyete göredir: Herkese niyet ettiği vardır."[1]

İhramın müstehapları

1. Gusül abdesti almak (Yıkanmak)

Harice bin Zeyd bin Sabit o da babasından rivayetle; Peygmberimizi (sallâllahü aleyhi vesellem) ihramı çıkarıp yıkandığını gördü."[2]

(1)Buhari ve Müslim rivayet ettiler.
(2)Tirmizi rivayet etti.

İçindekiler

İhramın tanımı
İhramın müstehapları
İhramın yasakları
Açıklamalar
Hacılara genel tavsiyeler

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

2. Temizlik

Koltuk altı saçları kesmek, bıyıkları ve tırnakları kesmekle temizlik yapmak

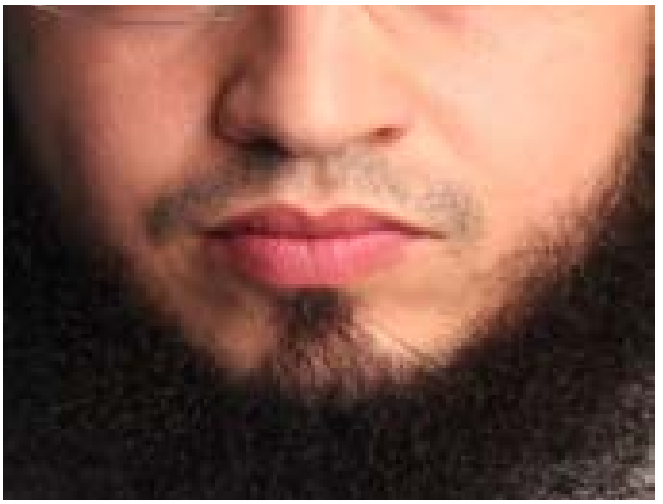

3. Koku

Aişe (radiyellahü anh) naklederek dedi ki: “Resülullah (sallâllahü aleyhi vesellem) ihrama gireceği zaman en güzel kokuyu sürerdim.”[1] Ancak elbiselerine koku sürmezdi. Zira Peygamber Efendimiz (sallâllahü aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır:

“Zaferan Vers’le (Yemen’de yetişen güzel kokulu sarı bir ot) boyanmış elbise giymeyin.”[2]

(1)Buhari ve Müslim rivayet ettiler.
(2)Buhari ve Müslim rivayet ettiler.

Koku

https://www.al-feqh.com/tr

4. İhramdan önce kişinin tüm dikişli elbiselerden soyunması, beyaz izar ve rida ile terlik giymesi.

Peygamber Efendimiz (sallâllahü aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır:

"Sizden biriniz, bir izâr (alt peştemal), bir ridâ (üst peştemal) ve iki nalınla ihrama girsin. Nalın bulamazsa, mest giysin, mestlerin topuklarından aşağısını ayırsın."(Ahmed rivayet etti). *Fakat kadın istediği elbiseyle ihrama girebilir. Muayyen bir renk yoktur. Ancak erkeklere benzememeye ve süslenmemeye dikkat etmelidir. İhramlı iken peçe ve eldiven giymemesi. Ancak yabancı erkeklerin huzurunda olursa giymelidir. Zira Aişe* (radiyellahü anh) *şöyle buyurdu:*

"Biz (kadınlar) ihramlı olarak Resulullah (sallâllahü aleyhi vesellem)'la beraber iken binekliler bize uğrardı. Onlar tam hizamıza gelince herbirimiz cilbabını başından yüzünün üzerine sarkıtıverirdi. Bizi geçtiler mi tekrar kaldırırdık." (Ebu Davud rivayet etti).

İhramlı için İzar (aşağı peştemal) ve Rida (üst peştemal)

İhramlı olan için terlik, sandalet

İhramlı olan kadın için eldivenler

İhramlı olan kadın için peçe

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

İhram yasakları

1. Erkeğin başını take ile örtmesi

Abdullah bin Ömer (radiyellahü anh)'ın hadisinde; bir adam Peygamber (sallâllahü aleyhi vesellem)'e sordu;Ya Resulallah! İhrama girmek isteyen bir kimse hangi elbiseyi giyer? Peygamber (sallâllahü aleyhi vesellem):

"Gömlekleri, sarıkları, donları, başa giyilenleri ve bornozları giyemez."(Buhari ve Müslim rivayet ettiler). İhramlı olup vefat eden kimse hakkında şöyle buyurdu:

"Başını örtmeyin, şüphesiz kıyamet gününde telbiye getirir halde haşr edilecektir."(Buhari rivayet etti).

Başına yapışık değilse şemsiye ve tavanlar gibi zararı yoktur.

İhramlı için takke

İhramlı için sarık

İhramlının şalvar giymesi

İhramlı için şemsiye

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

2. Erkeklerin dikişli elbise giymeleri

Dikişten maksat; bedene veya bir kısmına dikilen elbisedir. Gömlek, şalvar, mest, çorap, eldiven ve benzerleri. Daha önce geçen bin Ömer'in hadisine dayanarak, şöyle ki: "Gömlekleri, sarıkları, donları, başa giyilenleri ve bornozları giyemez."(Buhari ve Müslim rivayet ettiler).

Şayet ihram giyecek olan kimse izar bulmazsa, izar buluncaya kadar şalvarı giyebilir. Eğer terlik bulmazsa , mest giymesinde bir sakınca yoktur. Bu konuda Peygamberimiz (sallâllahü aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır:

"Nalın bulamazsa, mest giysin, mestlerin topuklarından aşağısını ayırsın."(İbn-i Huzeyma rivayet etti).

İhramlı için dikişli giymek

Ayakabı (cizme)

İhramlı için mest

3. Karada hayvanları avlamak ve öldürmek

Allah'u Teala şöyle buyurmaktadır:

«İhramlı iken (karada) av hayvanı öldürmeyin.» (Maide:95) Yani hac ve umrede ihramlı iken. Başka bir ayette ise şöyle buyurmaktadır:

«Sizin için de yolcular için de bir geçimlik olmak üzere deniz avı yapmak ve deniz ürünlerini yemek sizlere helâl kılındı.» (Maide:96)

Kara hayvanından maksat; yenilmesi mubah olan vahşi hayvan ve kuşlardır. Evcil hayvanları kesmek, tavuk, küçük ve büyük baş hayvanları kesmek av değildir. Fakat deniz avcılığı caizdir.

Allah'u Teala şöyle buyurmaktadır:

"Deniz avı ve onu yemek size helal kılındı."

Fakat yenilmesi haram olan hayvanları avalamak caizdir. Yılan, akrep gibi. Aynı zamanda ihramlıya eziyet veren ve tecavüz eden hayvanı öldürmek caizdir.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Akrep

Yılan

İhramlı için deniz avı caizdir

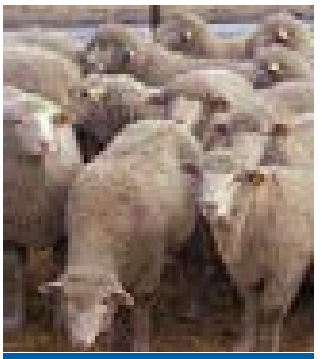

Sığır, dana kesmek caizdir

Kara kuşları avlamak

4. Saçları traş etmek veya kesmek veya yolmak

Allah'u Teala şöyle buyurmaktadır:

«Bu kurban, yerine varıncaya kadar başlarınızı tıraş etmeyin.» (Bakara:196). Yasak tüm bedenin saçını kapsamaktadır. Başın saçıyla kıyas yapılmaktadır.

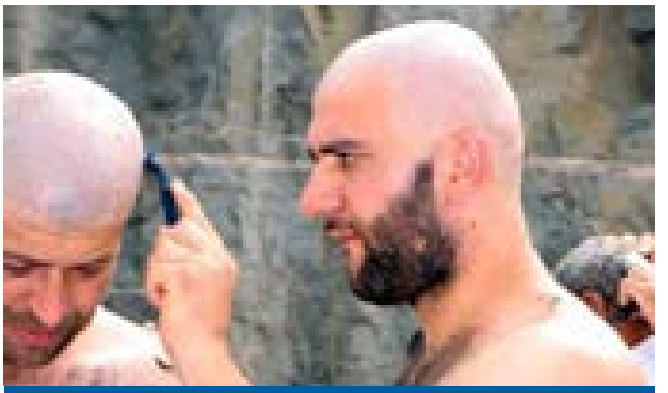

Traş etmek ve kısaltmak

5. Tırnakları kesmek

Ellerindeki ve ayaklarındaki tırnaklar farketmez.

Ayak tırnaklarını kesmek

El tırnaklarını kesmek

6. Beden ve Elbiseye koku sürmek

Iharama girdikten sonra ihramlı olan birinin bedenine ve elbisesine koku sürmek yasaktır. Daha önce geçen rivayette olduğu gibi.

"Zaferan Vers'le (Yemen'de yetişen güzel kokulu sarı bir ot) boyanmış elbise giymeyin"[1] ihramlı ölen kimse için ise;

"Mumyalamayınız"[2]

(1)Buhari ve Müslim rivayet ettiler.
(2)Buhari rivayet etti.

İhramlı olan birinin ellerine koku sürmesi

İhramlı olan birinin elbiseye koku sürmesi

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

7. Nikah kıymak

Osman (radiyellahü anh)'ın rivayet ettiğine göre; Resülullah (sallâllahü aleyhi vesellem) şöyle buyurdu:

"İhramlı iken bir kişi ne nikahlanabilir. Ne de başkasının nikahını kıyabilir."(1)

8. Cinsi münasebette bulunmak

Erkekle kadın arasında cinsi münasebet demektir. Nitekim Allah şöyle buyurur:

«Kim o aylarda hacca başlarsa, artık ona hacda cinsel ilişki yoktur.» (Bakara:197) İbn Abbas (radiyellahü anh) dedi ki: "Cinsi münasebettir" ihramlıya en şiddetli yasaktır.

9. Şehvetle kadına dokunmak

Öpmek, dokunmaktır. Zira bu davranışlar yasak olan cinsi münasebete yol açar.

(1)Müslim rivayet etti.

İhramlı kadınlar için yasaklar

Kadınların ihram yasakları aşağıdaki hususlar dışında erkekler gibidir:

1. Dikişli elbise giyebilir.
2. Başını örtebilir
3. Peçeli olamaz, eldiven giyemez. Nitekim Resülullah (sallâllahü aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır:

"İhramlı kadın peçeli olmaz ve eldiven giyemez."(1)

Kadın yabancı erkekler arasında yüzünü kapatır. Örtüyü başına indirmekle, altınla süslenmek mubahtır.

(1)Buhari rivayet etti.

Açıklamalar / Yönlendirmeler

1. İhram için kılınan iki rekat sünnet namazının aslı yoktur. Ayrıca ihrama girerken bilirli bir dua okumak meşru değildir.
2. Hac yapmayı kasteden kimse uçağa biner ve ihramı giymek için zaman bulamayacağından korkan biri, ihramı evinden veya havaalanından itibaren giyer. Ancak giymekle ihramlı sayılmaz. Mikat hizasına gelmeden önce niyetini yapar.

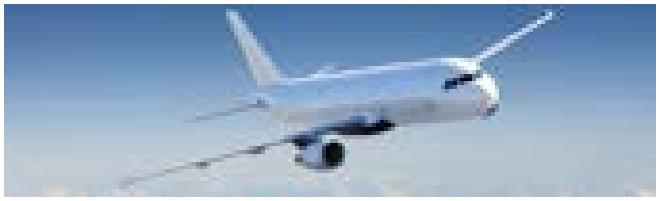

3. Hacıların bir kısmı ihramı giyer giymez sağ omuzlarını açık bırakmaktadırlar. Buna ıztıba' denilmektedir. Bunu yapmak sahih değildir. Iztıba' sadece Kudüm Tavafında olur. Diğer durumlarda omuzunu kapatır.

Hacılara Genel tavsiyeler

İztıba'

Bir müslüman yolculuğa, hacca veya umreye azmederse aşağıdaki kuralları yapması gerekir:

1. Ailesine ve arkadaşlarına Allah'tan sakınmayı tavsiyede bulunur. Emirlerini yerine getirmeyi ve yasaklarından kaçınmayı tavsiye eder.

2. Şahitler huzurunda alacak ve verecek olan borçlarını yazar.

3. Tüm işlediği güahlardan tevbe etmelidir. Ey iman edenler! Toptan Allah'a tevbe edin ki kurtuluşa eresiniz! Allah'u Teala şöyle buyurmaktadır:

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

«Ey iman edenler! Allah'a içtenlikle tövbe edin. Umulur ki, Rabbiniz sizin kötülüklerinizi örter, peygamberi ve onunla birlikte iman edenleri utandırmayacağı günde Allah sizi, içlerinden ırmaklar akan cennetlere sokar.» (Tahrim: 8)

4. Başkalarından haksızlıkla mal almışsa yolculuğundan önce onları iade etmeli ve sahipleriyle helallaşması gerekir. Nitekim Peygamberimiz (sallâllahü aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır:

"Kimin üzerinde kardeşine karşı ırz veya başka bir şey sebebiyle hak varsa, (Bir kimsenin diğer bir kimsenin haysiyetine yahut malına tecavüzden dolayı üzerinde bir hak bulunursa) dinar ve dirhemin bulunmadığı (altın ve gümüşün geçmediği) hesap günü gelmeden helalleşsin. Aksi takdirde o gün,- salih bir ameli varsa, o zulmü nispetinde (yaptığı haksızlık ölçüsünde)- kendinden alınır. Eğer hasenatı (iyiliği) yoksa hak sahibinin günahından alınıp haksızlık eden kimseye yüklenir." (1)

5. Hacda ve umrede infak etmek için helal malından bir kısmını ayırmak. Yine bu konuda Peygamberimiz (sallâllahü aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır:

"Allah temizdir, ancak temiz olanı kabul eder. Şüphesiz Allah mü'minlere neyi emretti ise onu Peygamberlere de emretmişti ve (Allah peygamberlere): "Ey peygamberler, temiz ve helâl olanlardan yeyin ve salih amel işleyin" (Allah mü'minlere de): "Ey mü'minler size rızık olarak verdiğimiz temiz ve helâl olanlardan yeyiniz" buyurdu. Sonra Peygamber (sallâllahü aleyhi vesellem) uzun yolculuğa katlanan, saçları birbirine karışan, toz toprak içinde kalan bu haliyle ellerini gökyüzüne açan ve Ya Rab! Ya Rab! diye (yalvaran) birini hatırlattı ve halbuki onun yediği haram, içtiği haram, giydiği haram, haramla beslenmiş. Bunun duası nasıl kabul olunur.

6. Hac ve umrede yaptığı davranışlarda ve amellerde Allah rızasını gözetmelidir. Ayrıca ahireti kazanma ve Allah'a yakınlaşmayı kastetmelidir. Hac ve umrede dünya menfaatinden ve riyakarlıktan kaçınmalıdır."(2)

7. Hac esnasında yerine getirecek görevleri sorması ve bilen birinden öğrenmelidir. Günümüzde maalesef hacılarımız yapacakları görevleri sormadan öğrenmeden yerine getirmeye çalışmakta ve böylece sevap kazandıracak bir çok görevi yapmamaktadırlar.

Hacılara Genel tavsiyeler

İhramlı olan birinin abdest alırken veya yıkanırken başından saç tellerin düşerse bir zarar gelmez. Aynı şekilde bıyığından veya sakalından veya tırnaklarından bir şey düşerse zarar gelmez. Ancak amden yaparsa durum değişir. Bu hükümde erkek ve kadın müsavidir. İhramlı olan bi-rinin ihtiyaç ve maslahat gereği ayaklarına bir kemer bağlamasında bir sakınca yoktur.

Niyette şart koşmak

Kimin bir hastalığı varsa veya ibadeti tamamlamaya bir maruzatı varsa, müstehap olan ihrama girerken şart koşarak şöyle der: "Eğer bir engel beni hac veya umremi tamamla-maktan alıkoyarsa ih-ramdan çıkacağım yer, en-gellendiğim yerdir" Aişe (radiyellahü anh)'den nakledildiğine göre dedi ki: "Resülullah (sallâllahü aleyhi vesellem) Dubâ'a binti'z-Zübeyr'in yanına girdi ve ona, "Herhalde sen Hac yapmayı istetiyorsun?" dedi. Dubâ'a, "Vallahi, hastayım. (Hac yolculuğuna çıkarsam yarıda bırakmak zorunda kalabilirim)" diye cevap verdi. Bunun üzerine Resülullah ona, "Hacca niyet et ve şart koş. (İhrama girerken) 'Ey Allahım! İhramdan çıkacağım yer, beni devam etmekten alıkoyduğun yerdir' de" buyurdu. Eğer bunu söyler ve engel çıkarsa kendisine tahallül caiz olur ve herhangi bir şey gerekmez.

(1)Buhari rivayet etti.
(2)Müslim rivayet etti.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Resimli İbadet Fıkhı

İslam Hükümlerinin Basitleştirilerek Öğretilmesi

Temizlik | Namaz | Oruç | Zekat | Hac

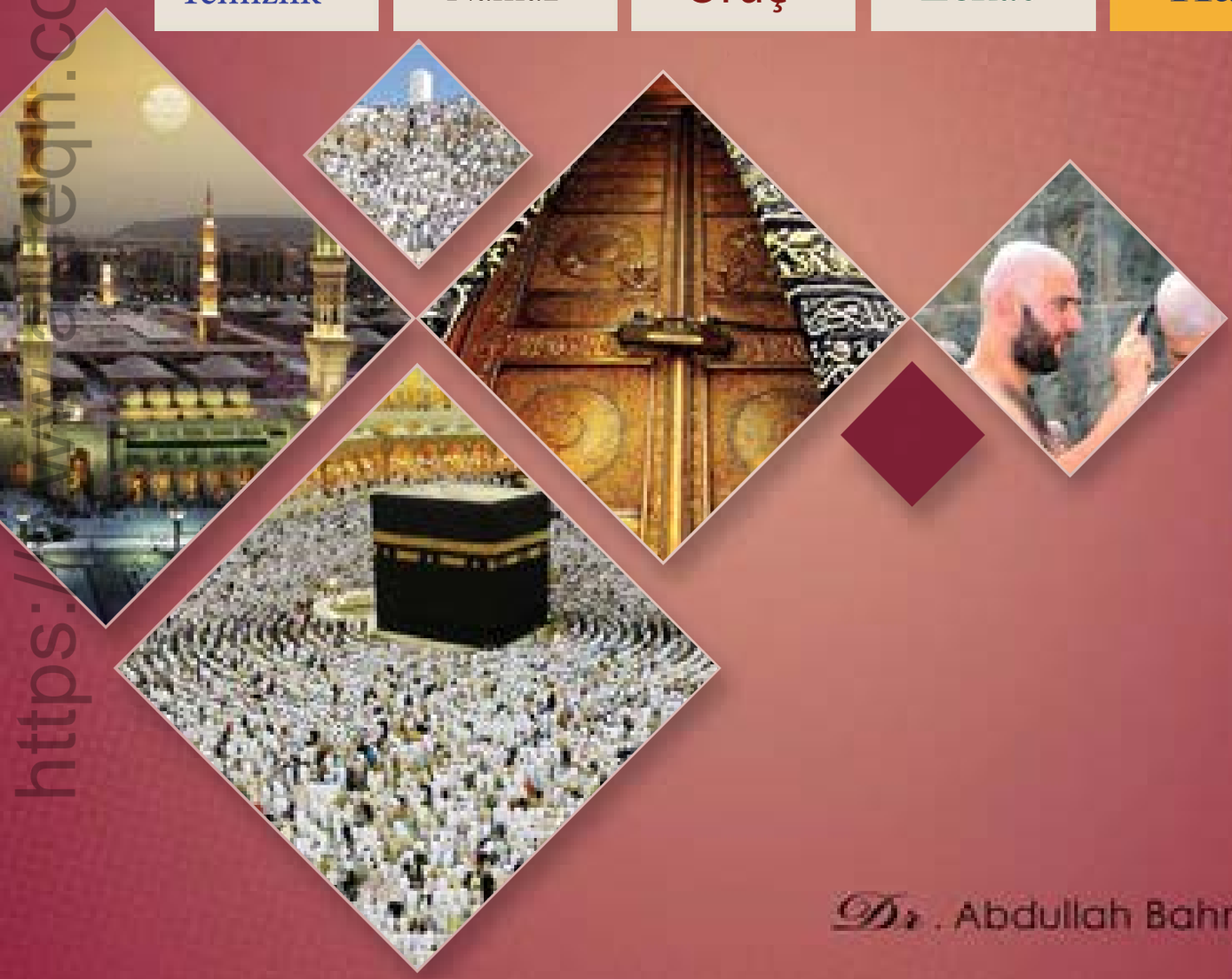

Dr. Abdullah Bahmmam

Menasik ve Telbiye

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

5

Menasik ve Telbiye

Menasik

Menasik sözlükte

İbadet

Dini terim olarak Menasik

Hac ve Umre yapan kimsenin yapacağı ve söyleyeceği şeyler

Menasikin niyet şekli

İhrama girecek kimse yıkandıktan ve temizlendikten sonra dikişli elbiseleri çıkarır. Umre veya hac ibadeti için niyetini yapar. Müstehap olan yapacağı ibadeti diliyle söylemesidir. Umre yapıp daha sonra temettu' ve hac yapmak isteyen şöyle demelidir: "Buyur Allahım! Umre yapmak temettu ederek hac yapmak istiyorum" veya "buyur Allahım umre yapmak istiyorum." Daha sonra hac esnasında; "Buyur Allahım hac yapmak istiyorum." Kıran haccı yapmak isteyen de; "buyur Allahım hac yapmak istiyorum." Kıran haccı yapmak isteyen de hac ile umre arasında şöyle der: "Buyur Allahım hac ve umre yapmak istiyorum." Nitekim Enes (radiyellahü anh) şöyle dedi: "Resülullah (sallâllahü aleyhi vesellem)'in şöyle buyurduğunu işittim: Buyur Allahım hac ve umre yapmak istiyorum."[1] Eğer diliyle teleffuz etmezse dahi kalbiyle yeterli olur.

İçindekiler

Menasik
Menasikin tanımı
Menasikin niyeti
Menasikin çeşitleri
Üç Menasik arasındaki fark
Telbiye
Telbiyenin Tanımı
Telbiyenin hükmü
Telbiyenin yeri ve zamanı

(1)Buhari ve Müslim rivayet ettiler.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Menasikin (İbadetin) Çeşitleri

1. Temettu'

Hac aylarında umre için ihrama girmek ve yaptıktan sonra tahallül ederek ihramdan çıkmak ve daha sonra aynı yılda tekrar hac için ihrama girmektir. Temettu' haccı yapacak kimse Mekke'ye vardığında umrenin amellerini yapar. Tavaf eder, sa'y eder ve traş veya saç kısaltarak ihramdan çıkar. Zilhicce'nin 8. Günü için ihrama girer. Daha sonra haccın amellerini yerine getirir. Temettu' haccı yapan kimseye Hedy kurbanı vaciptir.

2. Kıran:

Hac ve Umre için aynı anda ihrama girer. Veya önce Umreye niyet eder ve umre tavafına başlamadan önce hacca niyet eder. Kıran haccı yapan kimse haccın tüm amellerini yaptıktan sonra ihramdan çıkar. Kendisine kurban kesmesi vacip olur.

3. İfrad:

Sadece hac için ihrama girer ve haccın tüm amellerini tamamlayıncaya kadar ihramdan çıkmaz. Kendisine kurban gerekmez. Menasiklerin (ibadetlerin) en faziletlisi temettu' haccıdır. Zira Peygamber Efendimiz (sallâllahü aleyhi vesellem) ashabına yapmayı emretmiştir. Daha sonra Kıran ondan sonra İfrad haccı gelir.

https://www.al-feqh.com/tr

Üç Menasik (İbadet) arasındaki Farklar

	Temettu'	Kıran	İfrad
Niteliği	Umre daha sonra hac	Umre ve Hac	Sadece hac yapılır.
İhram	İki defa ihrama girer. Birincisi; umre için ihrama girer sonra tahallül eder ve daha sonra hac için ihrama girer.	Hac ve umre için aynı anda ihrama girilir.	Hac için ihrama girilir
Telbiye	İlk girdiği ihrama şöyle der: "Allahım buyur! Umre yapmak istiyorum" daha sonra ihram için ihrama gireceği zaman da şöyle der: "Allahım buyur! Hac yapmak istiyorum. Veya şöyle der: "Buyur Allahım! Umre yapmak ve hacca kadar temettu' yaptıktan sonra hac yapmak istiyorum."	İhrama girerken şöyle der: "Buyur Allahım! Umre ve hac yapmak istiyorum."	İhrama girerken şöyle der: "Buyur Allahım! Hac yapmak istiyorum."
Hedy	Hedy Kurbanı kesmek vaciptir.	Hedy kurbanı vaciptir.	Hedy Kurbanı vacip değildir.
Tavaf	İçinde iki tavaf vardır. Birincisi umre tavafı ikincisi ise; hac için tavaf eder.	Hac tavafı olan bir kere tavaf yapılır.	Hac tavafı olan bir defa tavaf yapılır.
Sa'y	İçinde iki Sa'y vardır: birincisi umre Sa'yi, ikincisi ise; hac sa'yidir.	Hac Sa'yi olan bir kere sa'y edilir.	Hac Sa'yi olan bir defa sa'y yapılır.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Telbiye

Telbiye

İhramlı olan kimse şu şekilde telbiye getirir:

"Allahım! Davetine isteyerek uydum, Allahım! Ermine amadeyim. Senin eşin ve ortağın yoktur. Sana yöneldim, hamd senin, nimet senin, mülk senindir. Eşin ve ortağın yoktur."

İbn-i Ömer'in naklettiği hadis şerifte Peygamber Efendimizin (sallâllahü aleyhi vesellem) telbiyesi böyleydi.

"Leybeyk Allahümme Lebbeyk" in manası; buyur Allahım buyur, emrindeyim. Telbiye Allah'ı övmek ve ona şükrü ifade eder. Ayrıca emrine icabet etmeyi, birliğini ızhar etmeyi ve ortaklıktan beri olduğunu ifade eder.

Telbiyenin Hükmü

Telbiye sünnettir. Erkek olan kişi sesini yükselterek söylemelidir. Fitne korkusuyla kadın telbiyeyi sessiz getirir.

Telbiyenin yeri ve zamanı

Kişi ihrama girdikten sonra telbiyeye başlar. Yolculukta iken çokça söyler. Söylenecek bir çok yer vardır. Bunlardan bir kısmı şöyle: yüksek bir yere çıkarken, vadiye inerken, Beytullah'I gördüğünde, Hacaru'l-Esvedi selamlarken, hac yaparken bayram günü cemre-i Akabeye taş attığı zaman söylenir.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Resimli İbadet Fıkhı

İslam Hükümlerinin Basitleştirilerek Öğretilmesi

Temizlik | Namaz | Oruç | Zekat | Hac

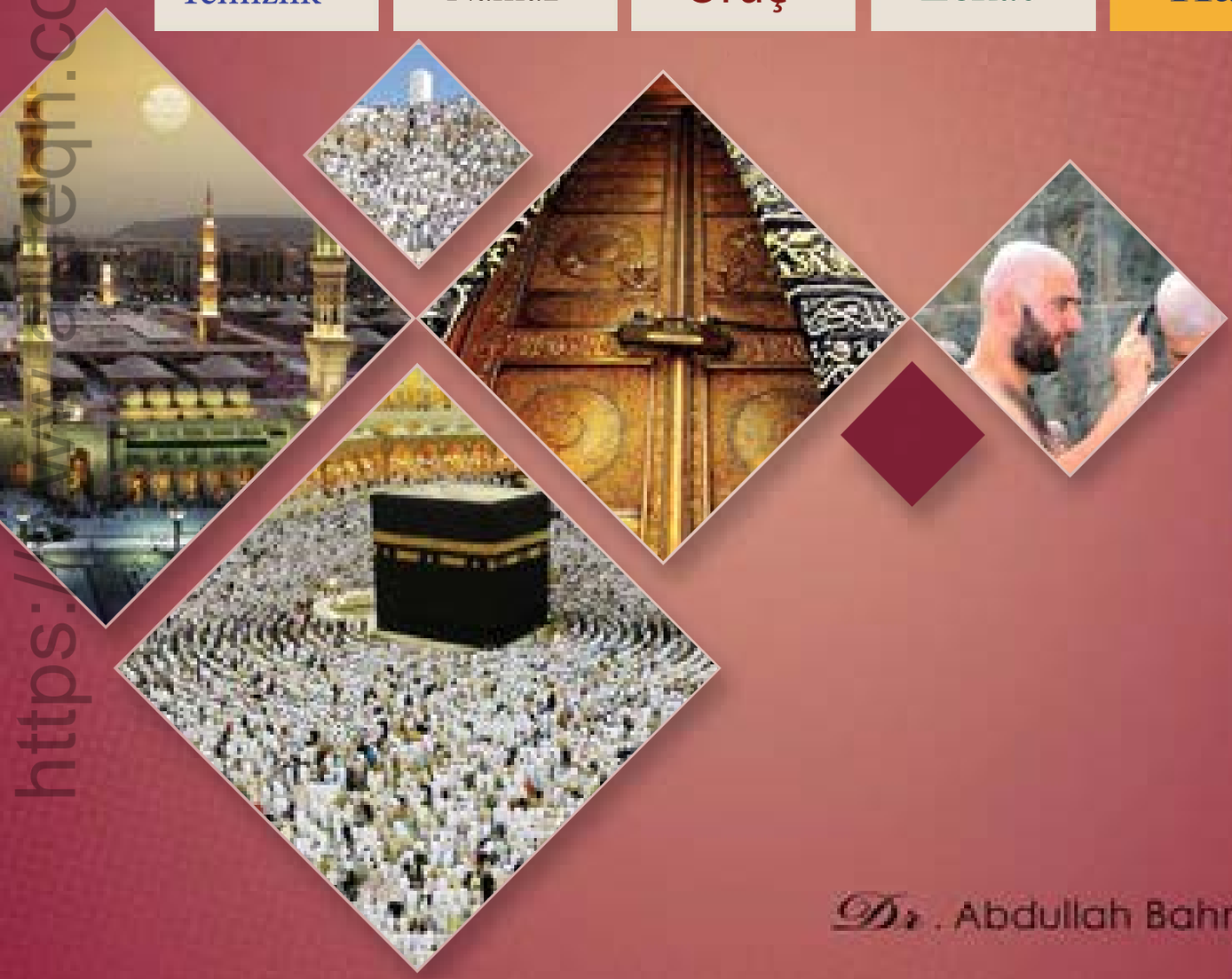

Dr. Abdullah Bahmmam

Hac ve Umre'nin yapılışı

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

6

Hac ve Umre'nin yapılışı

Haccın Yapılışı

Haccı kast eden kimse; ya Temmetu' veya Kıran veya İfrad haccı yapacaktır. Temmettu' haccına kasteden kimse Umre yaptıktan sonra ihramdan çıktı. Kıran ve İfrad haccı olanlar ihramlarına devam etmekteler. Hac ibadeti 8. gününden 13. Günün sonuna kadar devam eder. Günlere göre yapılan açıklamalar şu şekildedir.

Zilhiccenin 8. Günü (Terviye günü).

1. Zilhiccenin 8. Gününde öğleden önce hac için ihrama girmek sünnettir. Bulunduğu yerde ihrama girer. Mekke'de ise içinde ihrama girer. Eğer Mina'da bulunursa oradan ihrama girer. İhram elbiselerii giyer ve hac için niyet ederek şöyle der:

"Buyur Allahım hacca niyet ettim. Allahım! Davetine isteyerek uydum, Allahım! Emrine amadeyim. Senin eşin ve ortağın yoktur. Sana yöneldim, hamd senin, nimet senin, mülk senindir. Eşin ve ortağın yoktur."(Buhari rivayet etti).

İçindekiler

Haccın yapılışı

Zilhicenin 8. Günü

Zilhiccenin 9. Günü

Zilhiccenin 10. Günü

Zilhiccenin 11. Günü

Zilhiccenin 12. Günü

Zilhiccenin 13. Günü

Umre'nin yapılışı

2. Mina'ya doğru yönelir. Orada öğle, ikindi, akşam, yatsı ve ertesi günün sabah namazını kılar. Her namazı vaktinde kılar ve dört rekatlı olan namazları kısaltarak kılar. Zilhiccenin 9. Günü güneş doğuncaya kadar kalır. Sünnet olan burada çokça telbiye getirmektir.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

İhram

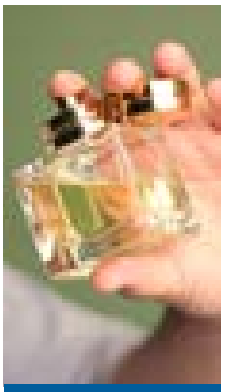
Koku Sürmek

Yıkanmak

Mina

Zilhicce ayının 9. Günü (Arafe Günü)

1. Bu günde güneşin doğmasıyla birlikte hacılar telbiye getirerek Arafat'a doğru yol alırlar. Sünnet olan haccının Nemire'ye gitmesidir. Nemire'de zeval vaktine kadar kalır. Zeval vaktinden sonra öğle vakti girer. Böylece müslümanların yöneticisine veya naibi olan kimsenin bulundukları duruma göre hutbe okur. Birlik ve beraberliğie çağırır. Ayrıca haccın hükümlerini ve önemini açıklayarak öğretir.

2. Daha sonra namazı kısaltarak öğle ve ikindi namazlarını cemi takdim olarak kılar. Bu günde hacılar kıbleye yönelerek çokça dua ederler. Nitekim Resülullah (sallâllahü aleyhi vesellem) şöyle buyurur:

"Duanın en hayırlısı Arefe günü yapılan duadır. Ben ve benden önce Peygamberlerin en hayırlı söyledikleri söz: Allah'tan başka ilah yoktur. O'nun ortağı da yoktur. Mülk O'nun, Hamd O'nun ve o her şeye gücü yeter!"[1] sahih olan dualarla dua etmesine itina etmelidir. Eğer Kur'andan bir şey okursa daha güzel olur. Bol bol Peygamber Efendimize salat ve selam getirmelidir.

3. Hacılar güneş batttıktan sonra Arafat'tan Müzdelife'ye doğru hareket ederler. Güneş batmadan Arafat'tan ayrılmak caiz değildir. Eğer güneş batmadan önce Arafat'tan ayrılırsa gece de olsa geri döner. Eğer dönmezse kendisine kan gerektirir. (Kan de; koyun veya deve veya dana)

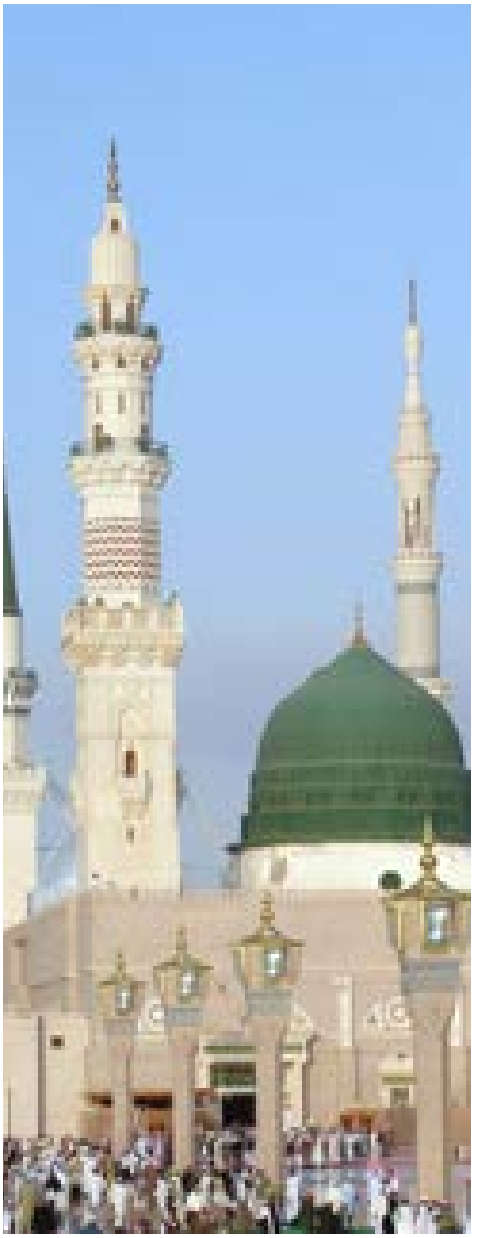

(1)Tirmizi rivayet etti.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Müzdelife

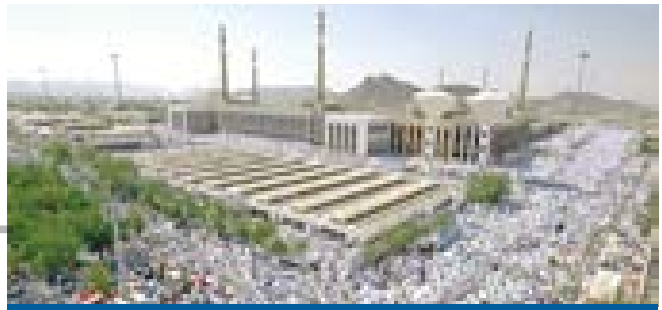

Nemira

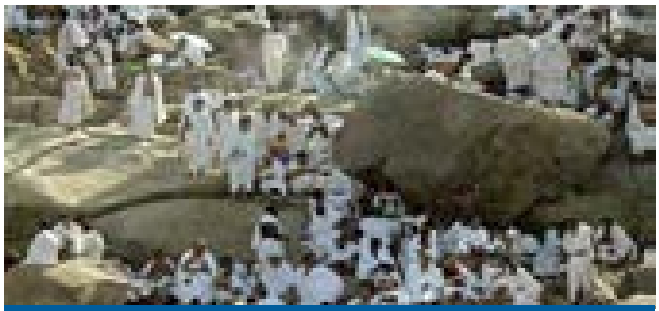

Arafat

Açıklamalar / Yönlendirmeler

1. Zilhiccenin 9. Gününde Arafat'ta vakfe gerçekleşir. Hacı ister ayakta, ister oturarak, ister yatarak, ister binerek hiç farketmez.

2. Arafat'ta vakfe yapmak haccın rükünlerindendir. Bu rükün olmadan hac olmaz. Şayet vakfe zamanı kaçırılırsa hac da olmaz. Nitekim Peygamberimiz (sallâllahü aleyhi vesellem) şöyle buyurur:

"Hac Arafat'tır."[1]

3. Arafat'ta vakfenin vakti; dokuzuncu gününün fecrinden başlar, 10. Günün fecrine kadar devam eder. Bu vakitlerde bir an bile vakfe yapsa haccı sahih olur. Ancak bu vakitlerde vakfeye hasıl olmazsa haccı sahih olmaz. Nitekim bu konuda ibn Abbas (radiyellahü anh) merfu olarak rivayet edildiğine göre;

"Kim Arafat vakfesini fecir doğmadan önce idrak ederse haccı idrak etmiş olur."[2]

4. Arafat dağının her yeri vakfe yeridir. Zira Peygamberimiz (sallâllahü aleyhi vesellem) Saharatın yanında dağın üzerinde durdu ve kıbleye yönelerek şöyle buyurdu:

"Ben burada vakfe yaptım. Arafat'ın tümü vakfe yeridir."[3] Eğer mümkünse Peygamberin durduğu yerde durması ancak mümkün değilse istediği yerde durur ve vakfesini yapar. Arafatın karşısında olan vadide (Urane vadisi) vakfe yapmak sahih değildir. Dağa çıkıp kayalarda durması gerektirmez. Nitekim Arafat'ın sınırlarını gösteren işaretler eskiden beri vardır. Günümüzde de daha büyük ve her yerden görülür işaretler konulmuştur.

5. Hacıya düşen görev bugünün faziletini ve azametini hatırlamasıdır. Nitekim Allah bugünde kullarına bol ihsanlar bahşeder. Melekler huzurunda iftihar eder. Cehennemden çokça kişiyi azad eder. Resülullah (sallâllahü aleyhi vesellem) şöyle buyurdu:

"Allah, hiçbir günde, arefe günündeki kadar bir kulu ateşten çok azat etmez. Allah mahlukata rahmetiyle yaklaşır ve meleklere karşı onlarla iftihar ederek "Bunlar ne diliyorlar?" [4] hacıya düşen bugünün faziletinden nasibini almak için çalışması, tevbesini tazelemesi, kendini muhasebe etmesidir. Bugünü gezmekle ve boş konuşmalarla geçirmemelidir.

(1)Ahmed rivayet etti.

(2)Albani tashih etmiştir, Sahihi cami'de no: 5995.
(3)Müslim rivayet etti.
(4)Müslim rivayet etti.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Zilhicce ayının 10. Günü, Müzdelife'ye gitmek ve orada gecelemek.

1. Hacı güneş battıktan sonra Arafat'tan Müzdelife'ye iner. Sünnet olan hacının sekinet ve vakarla hareket etmesi ve insanlara eziyet vermemesidir. Telbiye ve Allah'ı çokça zikretmelidir.
2. Hacı Müzdelife'ye varınca eşyalarını ve malzemelerini bırakmadan namazını kısaltarak akşam ve yatsıyı cemi' te'hir yaparak kılmalıdır.
3. Geceyi Müzdelife'de geçirip erken saatlerde fecir namazını kılmalıdır. Özrü olmadan fecir vaktinden önce ayrılmamalıdır. Zayıf kadınlar ve çocuklarla birlikte refakat edenler veya kendilerine hizmet edenler hariç. Bu gibilere ay battığı ve gecenin sonunda Müzdelife'den ayrılmalarında herhangi bir sakınca yoktur.
4. Hacı fecir namazını kıldıktan sonra Meş'ari Haram'a gelerek ve kıbleye doğru yönelerek çokça zikretmeli, dua etmeli, tekbir getirmelidir. Bu durum tan yeri ağarıncaya kadar devam eder. Müzdelife'nin herhangi bir yerinde vakfe yapmak caizdir. Nitekim Peygamberimiz (sallâllahü aleyhi vesellem) şöyle buyurdu:

"Ben burada vakfe yaptım. Arafat'ın tümü vakfe yeridir." [1] Buradaki maksat; Müzdelife'nin tamamıdır.

5. Hacı Müzdelife'den ayrılacağı zaman birinci gününde şeytan taşkamak için yedi taş toplamalıdır. Fakat diğer taşlama günleri için Mina'dan veya herhangi bir yerden toplaması caizdir.

Zilhicce ayının 10. Günü (Bayram Günü)

1. Fecir namazını kılar ve güneş doğuncaya kadar Allah'ı çokça zikrederek dua eder.
2. Hacı güneş doğuşuna yakın Müzdelife'den Mina'ya doğru ilerler. Yolda bol bol telbiye getirir. Muhassır vadisine ulaştığında hızlı yürür. Mina ve Müzdelife arasında bulunan bir vadidir. Mina'ya vardığında Bayram hazırlıklarını yapar. Hazırlıklara gelince bunlar; akabe cemresine taş atmak, kurban kesmek, traş veya saç kısaltmak, tavaf ve Sa'y yapmaktır.
3. Hacı Mina'ya varır varmaz Akabe cemresine gider. Mina tarafından en son cemre olup Mekke tarafından ilkidir. Akabe cemresine varınca telbiyeyi keser ve topladığı yedi taşı peş peşe atar ve her attığında tekbir getirir. Müstehap olan taşlama vakti Bayram gününün fecrinden başlamaktır. Eğer fecirden önce gecenin son vaktinde taşlarsa sahih olur, caizdir. Taşlama vakti Zilhiccenin 11. Günün fecrine kadar devam eder.

Açıklamalar / Yönlendirmeler

-Müslümana düşen görev; cemaratlara taşlama yaparken ve diğer hac görevlerini yaparken başkasına eziyet etmemesi.

-Haccı taşın havuza düştüğünden emin olmalıdır. Bazı insanlar taşları rasgele atmakta ve taşın havuza düştüğünü zannetmektedir. Bazıları da uzak mesafeden atmakta ve havuza düşmemektedir. Bu yapılan hatadır. Bu gibi davranışlarda bulunanlar taşlamayı yerine getirmemiş sayılırlar.

-Müslüman taş atarken mübalağa yaparak büyük taş veya terlik atmamalıdır. Sünnet olan taşın nohuttan biraz büyük olmasıdır. Nitekim Cabir bin Abdullah rivayetine göre;

"Resülullah (sallâllahü aleyhi vesellem)'ı taşlarken gördüm. Attığı taşlar nohut büyüklüğündedir." [2]

(1)Müslim rivayet etti.

(2)Müslim rivayet etti. Hazf; küçük taşlardır, şahadet parmakları arasında tutularak atılır.

https://www.al-feqh.com/tr

-Yedi taşı bir defada atacak olursa bir taş atmış sayılır. Taşları havuzda bırakacak olursa sahih olmaz. Bilakis onları atmak gerekir.

4. Kişi başının tümünü traş eder veya her taraftan kısaltır. Traş etmek daha faziletlidir. Fakat kadın saçlarının ucundan bir miktar keser.

5. Mekke'ye İfada tavafı yapmak için iner. Bu tavafta ıztıba' ve reml yapılmaz. Tavaftan sonra iki rekat namaz kılar. Bu tavafta en faziletli olan, kişinin ihram elbiselerini çıkarması, traş olması ve günlük elbiselerini giyip koku sürmesidir.

"Resülullah (sallâllahü aleyhi vesellem) ihrama girerken ve Beytullah'ı tavaf etmeden önce elbisesine koku sürerdim." [1]

6. Tavaf vakti, bayramın birinci günü fecir doğduktan sonra başlar. Müzdelife'den acele edenler ve zayıf olanlar için bayram gecesinin son vaktinde tavaf etmeleri caizdir. Bayram gününden sonraya tehir etmek caizdir. Fakat hilafı daha faziletlidir.

(1)Buhari ve Müslim rivayet ettiler.

7. Temettu' haccını yapanlar için ifada tavafından sonra Safa ve Merve arasıda sa'y etmesi gerekir. Ifrad ve Kıran haccı yapanlar ise; eğer Kudüm tavafından sonra sa'y yapmışlarsa ifada tavafından sonra sa'y etmeleri gerekmez. Hacı ifada ve (sa'y etmesi gerekiyorsa) sa'y yaparsa bayram gününün görevlerini bitirmiş olacaktır. Mina'ya 11. Gece kalmak için tekrar döner.

Bayram Günü Yapılacakları Düzenlemek

Bayram günü yapılacaklar şöyledir: Taşlama, kurban, traş, tavaf ve daha sonra üzerinde sa'y olan için sa'y etmektir. Birini diğerinden daha önce yaparsa caizdir. Zira Peygamberimiz buna ruhsat vermiştir. Şayet önce traş edip sonra taşlarsa sahih olur. Eğer önce kurban keser ve sonra tavaf eder ve sonra da taşlarsa sahih olur. Nitekim Peygamberimize takdim ve tehir ile ilgili sorulan soruya cevap olarak şöyle buyurmuştur:

"Yap herhangi bir sakıcası yoktur." [2]

(2)Buhari ve Müslim rivayet ettiler.

Akabe Cemresini Taşlama

Hedy Kurbanını Kesme

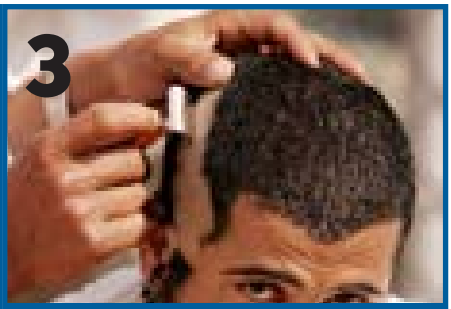

Traş ve Saç kısaltma

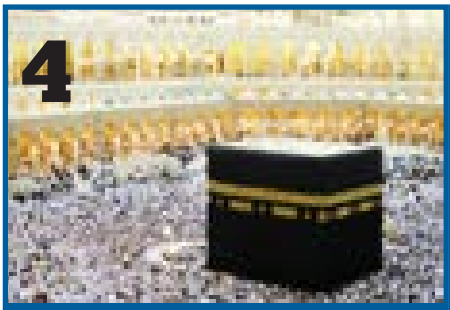

Tavaf

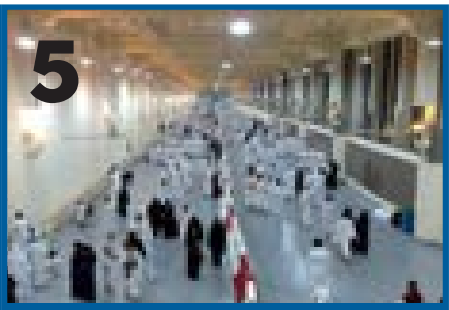

Safa ve Merve Arasında Sa'y Etmek

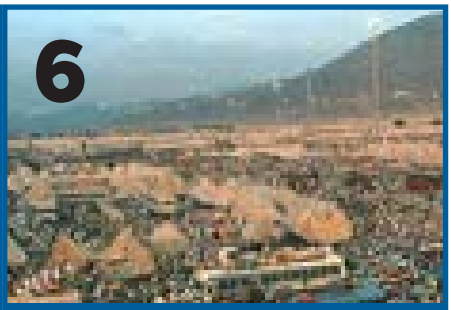

Mina'da Gecelemek

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Birinci Tahallül ve İkinci Tahallül

Birinci Tahallül: Cinsel ilişkiler veya nikah akdi dışında ihramlıya yasak olan şeylerin sona ermesidir. İhramlı olan kişi; Akabe cemresini taşlamakla, traş veya saçlarını kısaltmakla, tavafla birlikte üzerinde sa'y varsa sa'y yapmakla ilk tahallülden çıkmış olur.

İkinci Tahallül: Cinsel ilişki dahil olmak üzere ihram yasaklarının tamamıyla kalkmasıdır. İkinci tahallül; ziyaret tavafının yapılmasıyla gerçekleşir.

Tahallülün hedy kurbanıyla ilişkisi yoktur. Şayet hedy kurbanını Zilhiccenin 11. Gününe geciktirirse ve bayram gününde yapılacak diğer görevleri yaparsa kurban kesmese dahi tahallülden eder.

Teşrik Günleri

Teşrik günleri üçtür: Zilhicce ayının 11. 12. ve 13. Günleridir. Zira bugünlerde kurban etleri güneşe konulurdu. Yani kesilir ve parçalanarak güneşte kurutulurdu. Resülullah (sallâllahü aleyhi vesellem) bu günlerle ilgili şöyle buyurdu:

"Teşrik günleri yeme içme ve Allah'ı zikretme günleridir." (Ebu Davud rivayet etti).

Zilhice ayının 11. Günü ve gecesi

Zilhiccenin 11. Gecesi Mina'da gecelemek vaciptir. 11. Günün zeval vaktinden sonra üç cemre taşlanmaya başlanır. Her cemreye yedi taş atılır.

Taşlamanın Yapılışı

Birinci cemreyle başlar: peş peşe yedi taş atar. Her taş atışında tekbir getirir. Taşın havuza düşmesi gerekir. Daha sonra biraz ilerler ve Kabul etmesi için Allah'a dua eder. Daha sonra Orta Cemre'ye gelir ve yedi taş atar ve ellerini kaldırarak dua eder. Daha sonra da Akabe cemresini yedi taş atarak dua için durmaz.

Zilhicce Ayının 12. Günü ve gecesi

Zilhiccenin 12. Gecesi Minada kalmalıdır. Zeval vaktinde üç cemreyi 11. Günde olduğu gibi taşlar. Bu günde aceleyi istiyorsa taşlar ve güneş batmadan ayrılır. Eğer güneş batar ve kendisi hala Minada ise gecelemesi ve 13. Günde taşlama yapması gerekir. Ziyade etmek daha hayırlıdır. Nitekim Allah şöyle buyurmaktadır:

«Kim iki gün içinde acele edip (Mina'dan Mekke'ye) dönerse, ona günah yoktur. Kim geri kalırsa, ona da günah yoktur.» (Bakara: 203). Bu ayetten maksat; teşrik günlerinden iki günde acele eden yani on birinci gün ve on üçüncü güne tamamlar.

Zilhicce Ayının 13. Günü ve gecesi

13. günün zevalinden sonra söylendiği gibi üç cemreyi de taşlar. Güneşin batmasıyla taşlamalar da biter.

Taşlamaları Geciktirmek

Hacı taşlama günlerini bir gün sonrasına geciktirirse caiz olur. Çünkü teşrik günlerinin tümü taşlama günleridir.

Birinci cemre

https://www.al-feqh.com/tr

Akabe cemresi

Vüsta cemret

Geciktirilen Taşlamanın Yapılışı

Birinci gün için üç cemreyi taşlamayla başlamalıdır. Daha sonra cemre suğradana (küçük şeytan) dönerek ertesi gün için taşlar. Ve bu şekilde yapar. Bu taşlamanın zamanı zevalden sonradır.

Veda Tavafı

Hacı Mekke'den ayrılmak istediğinde veda tavafını yapar. Hacın vaciplerindendir. Bu tavaftan sonra tavaf yoktur. Lohusa ve hayızlı kadınlar için veda tavafı sakıt olur.

İfada Tavafını Veda Tavafına kadar geciktirmek

Hacı İfada tavafını, Veda tavafına kadar geciktirirse caiz olur. Fakat bunun hilafı daha faziletlidir. Niyeti İfada tavafı olup bu tavafı yaparsa Veda tavafı yapmasa dahi İfada tavafı kafidir. Tavaftan sonta sa'y yapsa dahi Veda tavafı yapmasına gerek yoktur.

Tavafın hikmeti

Tavafın, Sa'yın, Taşlamanın ve Allah'ı zikretmenin Hikmeti

Umre'nin Yapılışı

1. Umre yapacak kimse Mikat'a vardığında yıkanır, koku sürünür ve daha sonra ihram elbiselerini giyer. Sonra da Umre için şöyle niyet eder: "Buyur Allahım! Umre'ye niyet ettim."

2. Daha sonra telbiye getirir:

"Allahım! Davetine isteyerek uydum, Allahım! Emrine amadeyim. Senin eşin ve ortağın yoktur. Sana yöneldim, hamd senin, nimet senin, mülk senindir. Eşin ve ortağın yoktur." (Buhari rivayet etti).

Beyt-i (Ka'be'yi) görünce ve Hacer-i Esvedi değdiğine kadar Telbiye getirecektir.

3. Mescid-i Haram'a girmek için gider ve sağ ayağıyla girmeye başlar. ayrıca Mescid'e girerken okunacak duayı okur.

Yıkanmak

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

İhram

Koku sürmek

4. Telbiye etmeyi keser ve Ka'be'yi tavaf etmeye başlar. Tavafa Haceru'l-Esved'i selamlayarak ve mümkünse öperek, değilse işaret ederek tavafa başlar.

5. Beyti (Ka'be'yi) soluna alarak yedi şavt tavaf eder. Tavafına Haceru'l-Esved'ten başlar ve O'nunla bitirir.

6. İlk üç şavtta remel yapması sünnettir. Remel demek: Koşmadan hızlı adımlarla yürümektir. Tavafın tümünde Iztıba' etmesi sünnettir. Iztıba' şekli ise; sağ omzunu açık bırakıp ridayı koltuğun altından geçirip uçlarını sol omzuna atması demektir.

Tavafın şartları

Tavafta şu şartlar yerine getirilir: niyet, taharet ve avret mahallini örtmek, yedi defa tavaf etmektir. Tavafa Haceru'l-Esved'ten başlayarak Ka'beyi sol tarafına alarak peş peşe tavaf etmektir. Ancak namaz vakti için kamet getirilirse veya cenaze getirilirse namaz kılar ve kalan tavafları tamamlar. Tavafı Ka'benin çevresinde dolaşmaktır. Hicrin ortasından içeri tavaf etmek caiz değildir. Zira hicr Ka'bedendir.

7. Tavaf esnasında istediği gibi dua eder. Rükn-i Yemaninin hizasına geldiğinde selamlar ve tekbir getirir. Şayet mümkün değilse Rükn-i Yemani ile haceru'l-Esved arasında şöyle der:

"Ey Rabbimiz! Bize dünyada ve ahirette güzellikle ihsan eyle! Bizi cehennem ateşinden koru." (Ebu Davud rivayet etti.).

8. Yedinci şavtı bitirir. Omuzlarını ridasıyla birlikte örter ve ıstıba'yı terk eder. Çünkü ıstıba' sünnettir. Ve Umre tavafı ve Kudüm tavafı sünnettir. Şayet imkan olursa Makam-ı İbrahim'e yönelirek arkasında iki rekat namaz. kılar. fatiha'dan sonra ilk rekatta Kafirun ve ikinci rekatta İhlas süresi okunur. Yok eğer Makam'ın arkasında namaz kılmak için imkan yoksa istediği yerde kılar.

Açıklamalar / Yönlendirmeler

a. Müslümana düşen görev; tavaf edenleri sıkıştırmamalı ve haceru'l-esvedi selamlarken dokunmak ve öpmek için kendine eziyet vermemelidir. Tavaf edenlere eziyet verecekse remel yapmaması.

b. Tavafta istediği gibi dua eder. Daha önce söylendiği gibi tavaf için herhangi bir dua yoktur. Veya tavaf esnasında Kur'an okursa dahi bir beis yoktur.

c. Iztıba' Umre veya Kudüm tavafında her şavtta sünnettir.

d. Kadın tavafta ziynetini saklamalı ve koku sürülmemelidir. Sesi de dua ve zikirle sesi yükseltmek.

9. Safa'ya çıkar ve yaklaştığında şu ayeti okur: "Şüphesiz Safa ile Merve, Allah'ın (dininin) nişanlerindendir. Onun için her kim hac ve umre niyetiyle Kâbe'yi ziyaret eder ve onları da tavaf ederse, bunda bir gunah yoktur. Kim kendiliğinden bir iyilik yaparsa bilsin ki Allah karşılığını verir, (yaptığını) bilir."

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

10. Safa'ya çıkar, kıbleye doğru yönelir, ellerini kaldırarak tekbir getirir ve Allah'a hamd ederek şöyle der:

"Allah'tan başka ilah yoktur. O'nun ortağı yoktur. Mülk O'nundur. Hamd O'nundur. O her şeye gücü yeter. Allah'tan başka ilah yoktur. Vadini gerçekleştirdi, kuluna yardım etti ve ahzapları yalnız başına mağlup etti." (Buhari rivayet etti). Daha sonra dua eder. Bunun gibi üç defa tekrar eder. Hadisi şerifte "Safa'da yaptığı gibi Merve'de de aynısını yapar."[1]

11. Daha sonra Safa'dan Merve'ye doğru iner. Ve iki yeşil işaretler arasında hızlı adımlarla yürür. Daha sonra Merve'ye çıkar ve Safa'da yaptığının aynısını yapar.

12. Safa ile Merve arasında sa'y eder. Her gidiş ve gelişe Şavt adı verilir.

13. Daha sonra erkek saçını kısaltır. Kadın da saçlarının ucundan keser. Erkekler için faziletli olan traş etmektir. Nitekim Ebu Hureyre (radiyellahü anh) rivayetine göre Resülullah (sallâllahü aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur:

"Allahım! Traş olanları bağışla! Dediler ki: saçlarını kısaltılanlara da mı? dedi ki: "Allahım! Traş olanları bağışla! Dediler ki: saçlarını kısaltılanlara da mı? üç defa söyledi. Daha sonra ve kısaltanları bağışla!"[2] temettu' hacı yapanlar saçlarını uzatacak bir sure yoksa Umre'de kısaltır ve hacda traş eder.

14. İhramından tahallül eder. Böylece Umresini bitirmiş olur. Kadın tavafta reml yapmaz ve Sa'yde iki işaret arasında hızlı yürümez ve erkek gibi başı traş etmez. Bunlar hariç tüm görevler erkekle aynıdır.

Safa ile Merve Arasında Sa'y etmek

(1)Müslim rivayet etti.
(2)Buhari rivayet etti.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

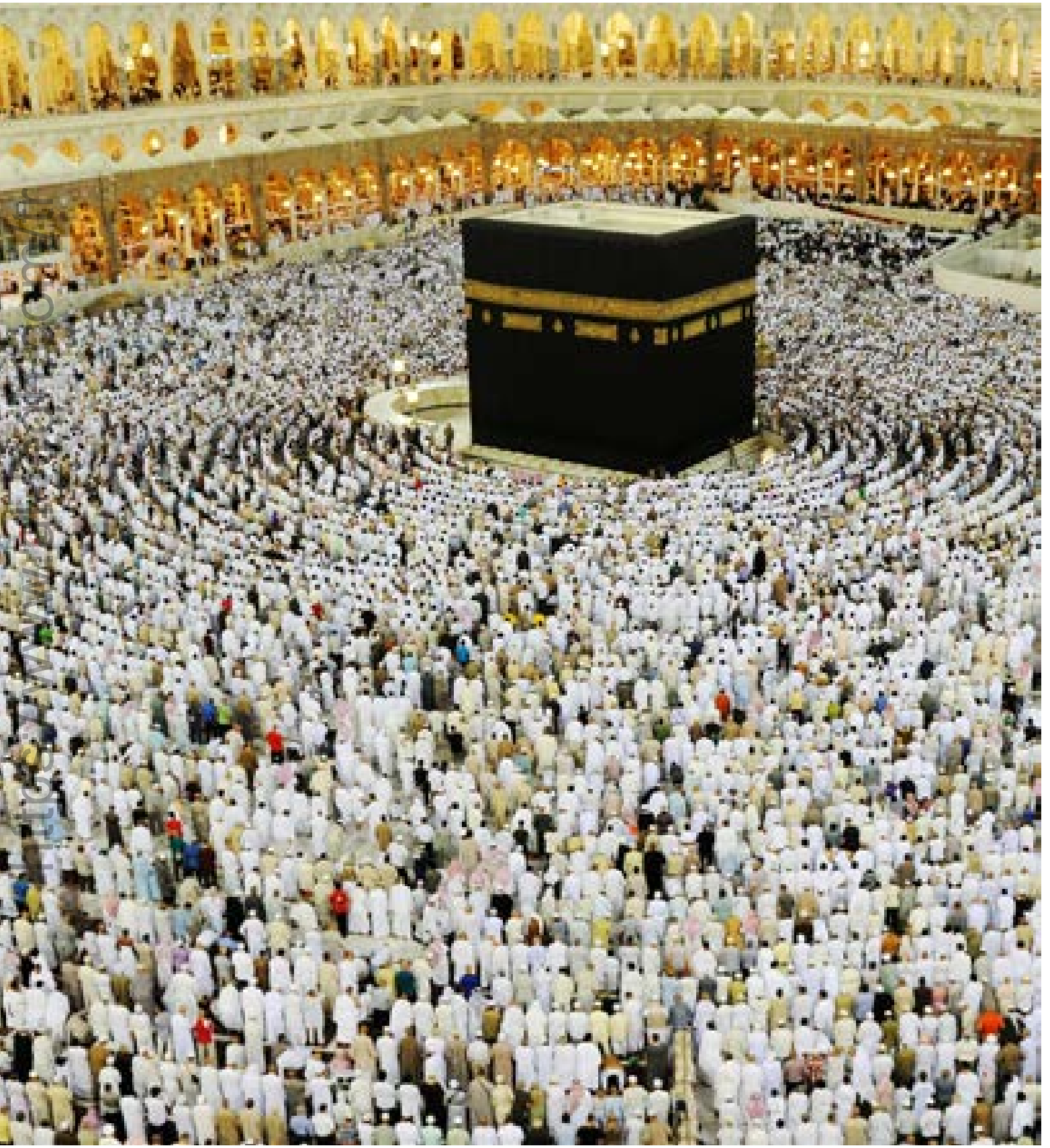

https://www.al-feqh.com/tr

Resimli İbadet Fıkhı

İslam Hükümlerinin Basitleştirilerek Öğretilmesi

Temizlik | Namaz | Oruç | Zekat | Hac

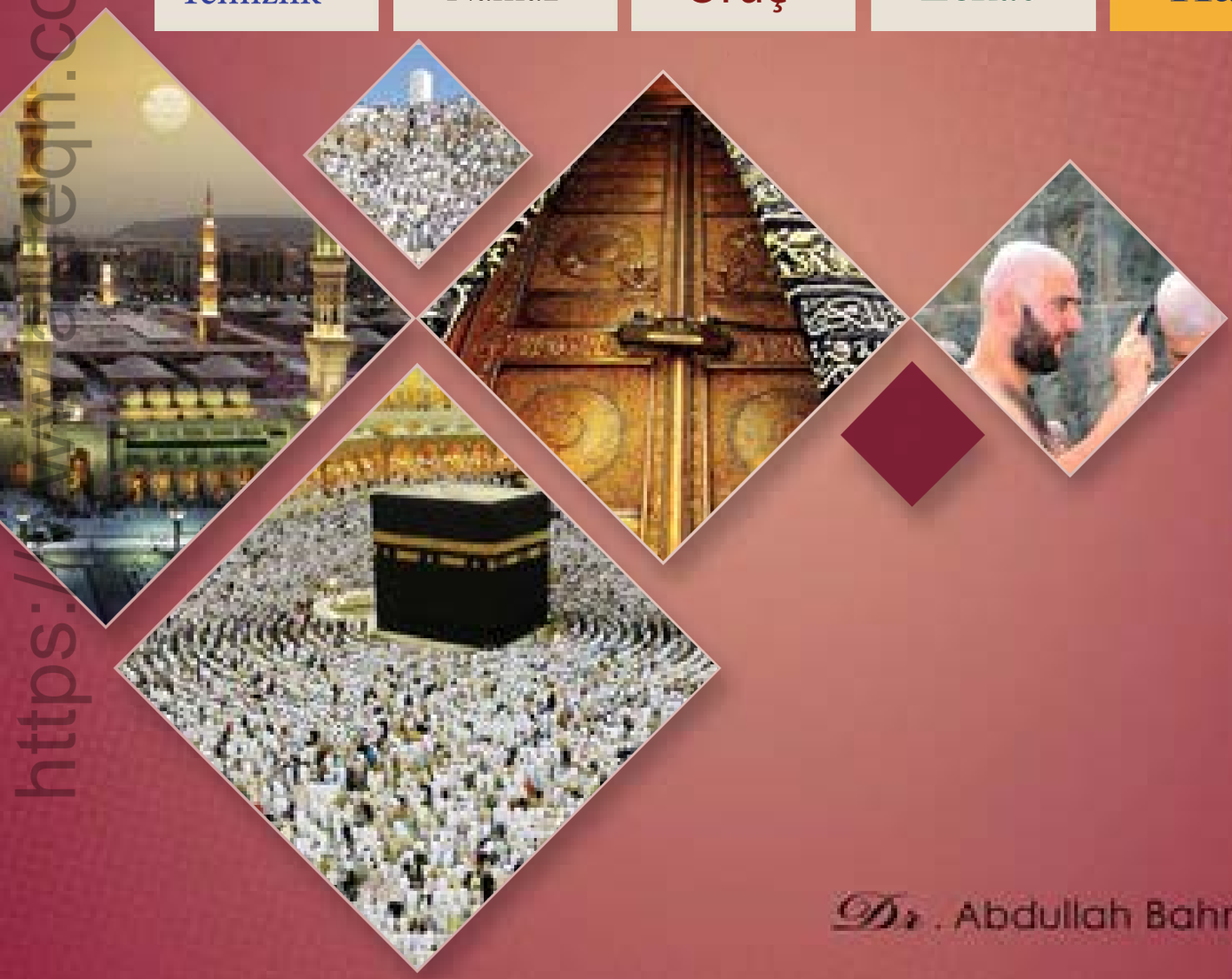

Dr. Abdullah Bahmmam

Haccın Rükünleri, Vacipleri ve Sünnetleri

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

7 Haccın Rükünleri, Vacipleri ve Sünnetleri

İçindekiler

Haccın Rükünleri
Haccın Vacipleri
Haccın Sünnetleri

https://www.al-feqh.com/tr

Haccın Rükünleri

1. İhram: Peygamber (sallâllahü aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır:

"Ameller ancak niyete göredir. Herkesin niyeti ne ise eline geçecek odur. Kimin hicreti Allah ve Resülu (rızası ve hoşnutlukları) için ise, onun hicreti Allah ve Resülune müteveccih sayılır. Kim de nail olacağı bir dünya veya nikahlayacağı bir kadından ötürü hicret etmişse, onu hicreti de hedeflediği şeye göredir."[1]

2. Safa ile Merve arasında sa'y yapmak, Peygamberimiz (sallâllahü aleyhi vesellem) hadisinde şöyle buyurdu:

"Dinleyiniz/işitiniz! Şüphesiz ki Allah Sa'yi üzerinize farz kıldı."[2]

3. Arafat'ta vakfe yapmak, Peygamberimiz (sallâllahü aleyhi vesellem) şöyle buyurur:

"Hac Arafat'tır"[3]

(1)Buhari rivayet etti.
(2)Ahmed rivayet etti.
(3)Tirmizi rivayet etti.

4. İfada (Ziyaret) tavafı: Allah şöyle buyurmaktadır:

«Ve Beyt-i Atik'i (Kâbe'yi) tavaf etsinler.» (Hac: 29)

Uyarı

Hac rükünlerinden birini terk ederse, eğer terk ettiği ihram ise; ibadeti yerine getirmiş sayılmaz. Zira niyet etmemiş olur. İbadet ancak niyetle gerçekleşir. Eğer ihramdan başka bir rüknü terk etmişse onu yapıncaya kadar ibadeti tamamlanmış sayılmaz.

Haccın Vacipleri

1. İhrama mikattan girmek: nitekim Peygamberimiz (sallâllahü aleyhi vesellem) mikatları zikrettiğinde şöyle buyurdu:

"Onlar onlarındır, hac ve umre yapmak için başka yerden gelenler için de mikattır."[4]

2. Arafat'ta gündüz saatinden itibaren duranlar için güneş batıncaya kadar kalmalarıdır. Çünkü Peygamber Efendimiz güneş batıncaya kadar bekledi.

3. Müzdelife'de gecelemek, çünkü Peygamber Efendimiz (sallâllahü aleyhi vesellem) gecelemişti. Ve şöyle buyurmuştu:

(4)Buhari rivayet etti.

https://www.al-feqh.com/tr

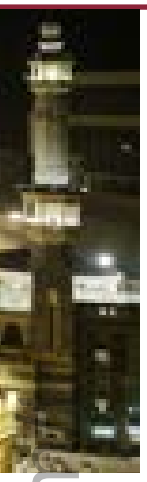

https://www.al-feqh.com

"Ümmetim ibadetini alsın! Şüphesiz ki ben onları bu yılımdan sonra burada bulmayabilirim."[1] Ayrıca Peygamberimiz zayıf olanlar için ayrılmalarına izin vermişti. Bu da Müzdelife'de geceleme ve Meş'ari Haram'da Allah'ı çokça zikretmeye delildir.

4. Teşrik günlerinde Mina'da kalmak. Peygamberimizden sabit olan; "İnsanlara Mina'da kalmalarına ruhsat vermesidir."[2] Bu da asıl olan Mina'da kalmaya delildir.

5. Taş atmak: Cenab-ı hak şöyle buyurur:

«Sayılı günlerde Allah'ı anın (telbiye ve tekbir getirin).» (Bakara:203). Sayılı günlerden maksat; teşrik günleridir. Taş atmak Allah'ın bahsettiği bir ibadettir. Nitekim Peygamberimiz (sallâllahü aleyhi vesellem) şöyle buyurdu:

"Beytullah'ı tavaf etmek, Safa ile merve arasında sa'y etmek ve taş atmak ancak Allah tarafından zikrini ayakta tutmak için kılındı."[3]

6. Traş etmek veya saçını kısaltmak: Allah'u Teala şöyle buyurmaktadır:

«Allah dilerse, siz güven içinde başlarınızı kazıtmış veya saçlarınızı kısaltmış olarak, korkmadan Mescid-i Haram'a gireceksiniz.» (Fetih: 27).

7. Veda Tavafı: ibn Abbas'tan sabit olan rivayete göre şöyledir: "İnsanlara en son yapacakları ahd Beytullah'ı tavaf etmeleri emredildi. Ancak hayızlı kadın için affedildi."[4]

Haccın Sünnetleri

1. İhrama girmek için yıkanmak ve koku sürmek.
2. Beyaz renkte izar ve rida giymek.
3. İhrama girdikten Akabe Cemresine kadar Telbiyede bulunmak.
4. Kıran ve İfrad haccı yapmak isteyenler için Kudüm Tavafı yapmak.
5. Kudüm tavafının ilk üç şavtında remel yapmak.
6. Kudüm tavafında ıztıba' yapmak. Şöyle ki: Ridanın orta kısmını koltuğunun altına koyup ve uçlarını boynuna atmaktır.
7. Arafe gecesinde Mina'da gecelemek
8. Haceru'l-Esvedi öpmek.
9. Müzdelife'de akşam ile yatsı vakitlerini cemi takdim ile kılmak.
10. Müzdelife'de, meş'ari haramın yanında fecir vaktinden güneş doğuncaya kadar mümkünse vakfe yapmak. Yok mümkün olmazsa Müzdelife'nin herhangi bir yerinde vakfe yapabilir.

(1)İbn Mace rivayet etti.
(2)Ebu Ya'la Müsnedinde rivayet etti.
(3)Ebu Davud rivayet etti.
(4)Müslim rivayet etti.

Haccın Sünneti

Kim haccın sünnetlerinden birini terkederse onun üzerine bir şey yoktur ve yaptığı hac sahihtir.

Haccın Vacibi

Kim haccın vaciplerinden birini terk ederse kendisine kan gerektirir. Yerine getirmeye mecburdur. Yoksa eksiklik olur.

https://www.al-feqh.com/tr

Resimli İbadet Fıkhı

İslam Hükümlerinin Basitleştirilerek Öğretilmesi

Temizlik | Namaz | Oruç | Zekat | Hac

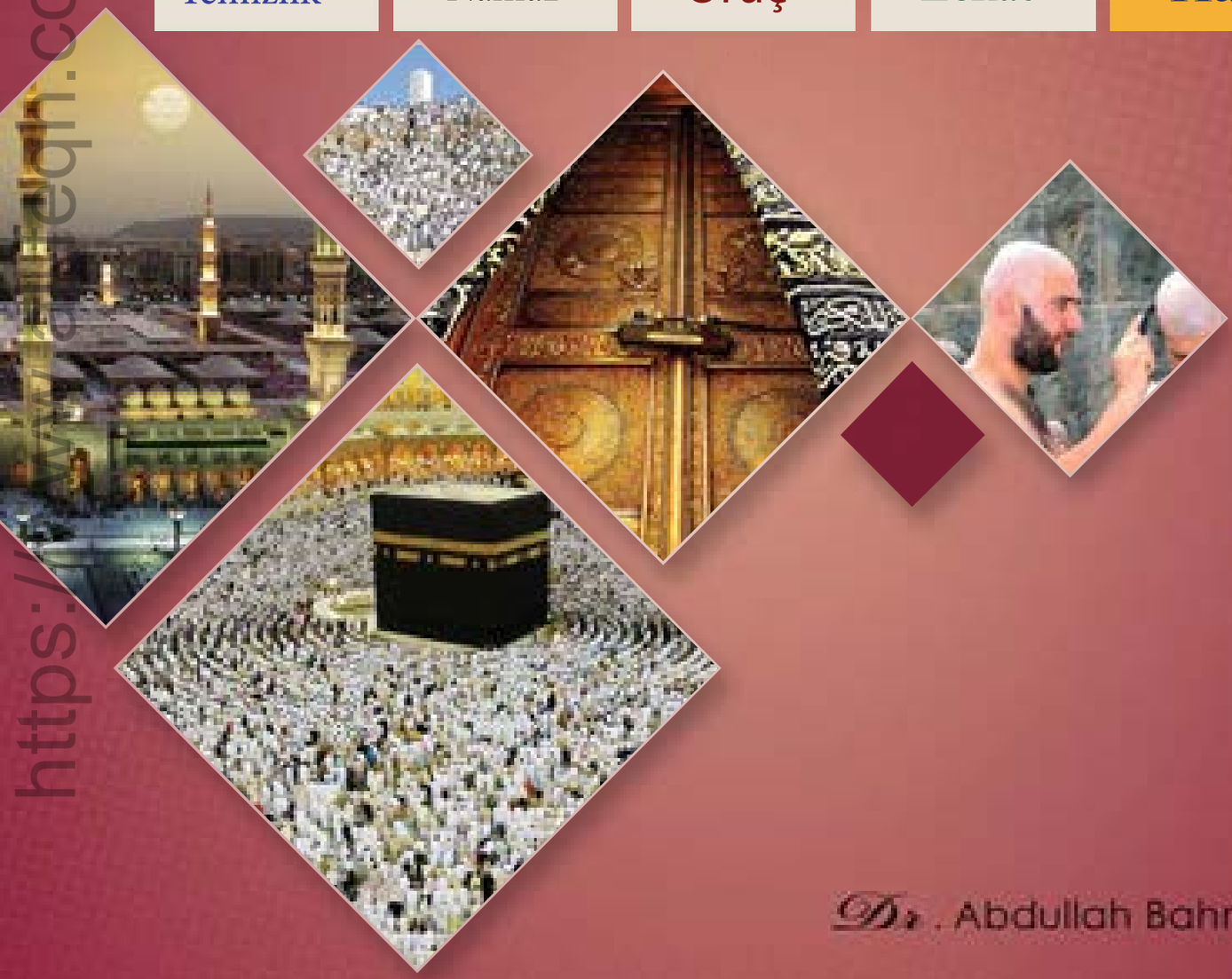

Dr. Abdullah Bahmmam

Umre'nin Rükünleri, Vacipleri ve Sünnetleri

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

8 Umre'nin Rükünleri, Vacipleri ve Sünnetleri

https://www.al-feqh.com/tr

Umre'nin Rükünleri

1. İhram:

Peygamberimiz (sallâllahü aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır:

"Ameller ancak niyete göredir. Herkesin niyeti ne ise eline geçecek odur. Kimin hicreti Allah ve Resülü (rızası ve hoşnutlukları) için ise, onun hicreti Allah ve Resülune müteveccih sayılır. Kim de nail olacağı bir dünya veya nikahlayacağı bir kadından ötürü hicret etmişse, onu hicreti de hedeflediği şeye göredir."[1]

İhram

(1)Buhari rivayet etti.

içindekiler

Umre'nin Rükünleri

Umre'nin Vacipleri

Umre'nin Sünnetleri

2. Safa ile Merve arasında sa'y yapmak,

Peygamberimiz (sallâllahü aleyhi vesellem) hadisinde şöyle buyurdu:

"Dinleyiniz / işitiniz! Şüphesiz ki Allah Sa'yi üzerinize farz kıldı."[2]

(2)Ahmed rivayet etmişitir.

https://www.al-feqh.com/tr

3. Tavaf:

Allah'u Teala şöyle buyurmaktadır:

«Ve Beyt-i Atik'i (Kâbe'yi) tavaf etsinler.» (Hac: 29)

Umre'nin Vacipleri

1. Mikatta İhrama girmek: nitekim Peygamberimiz mikatları zikrettiğinde şöyle buyurdu:

"Onlar onlarındır, hac ve umre yapmak için başka yerden gelenler için de mikattır."(Buhari rivayet etti).

2. Traş olmak veya saçları kısaltmak:

Allah'u Teala şöyle buyurmaktadır:

«Allah dilerse, siz güven içinde başlarınızı kazıtmış veya saçlarınızı kısaltmış olarak, korkmadan Mescid-i Haram'a gireceksiniz.» (Fetih: 27).

Umre'nin Sünnetleri

Rükünler ve vacipler hariç kalanların tümü sünettir.

Uyarılar:

1. Kim umre'nin rükünlerinden birini terk ederse tekrar getirmezse ibadeti tam olmaz.
2. Kim umre'nin vaciplerinden birini terk ederse dem kesmesi gerekir. (koyun, dana ve bedene)
3. Kim Umre'nin sünnetlerinden birini terk ederse onun üzerine bir şey yoktur. Umresi de sahihtir.

İhram

Traş olmak ve saçları kısaltmak

Yıkanmak

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Resimli İbadet Fıkhı

İslam Hükümlerinin Basitleştirilerek Öğretilmesi

Temizlik | Namaz | Oruç | Zekat | Hac

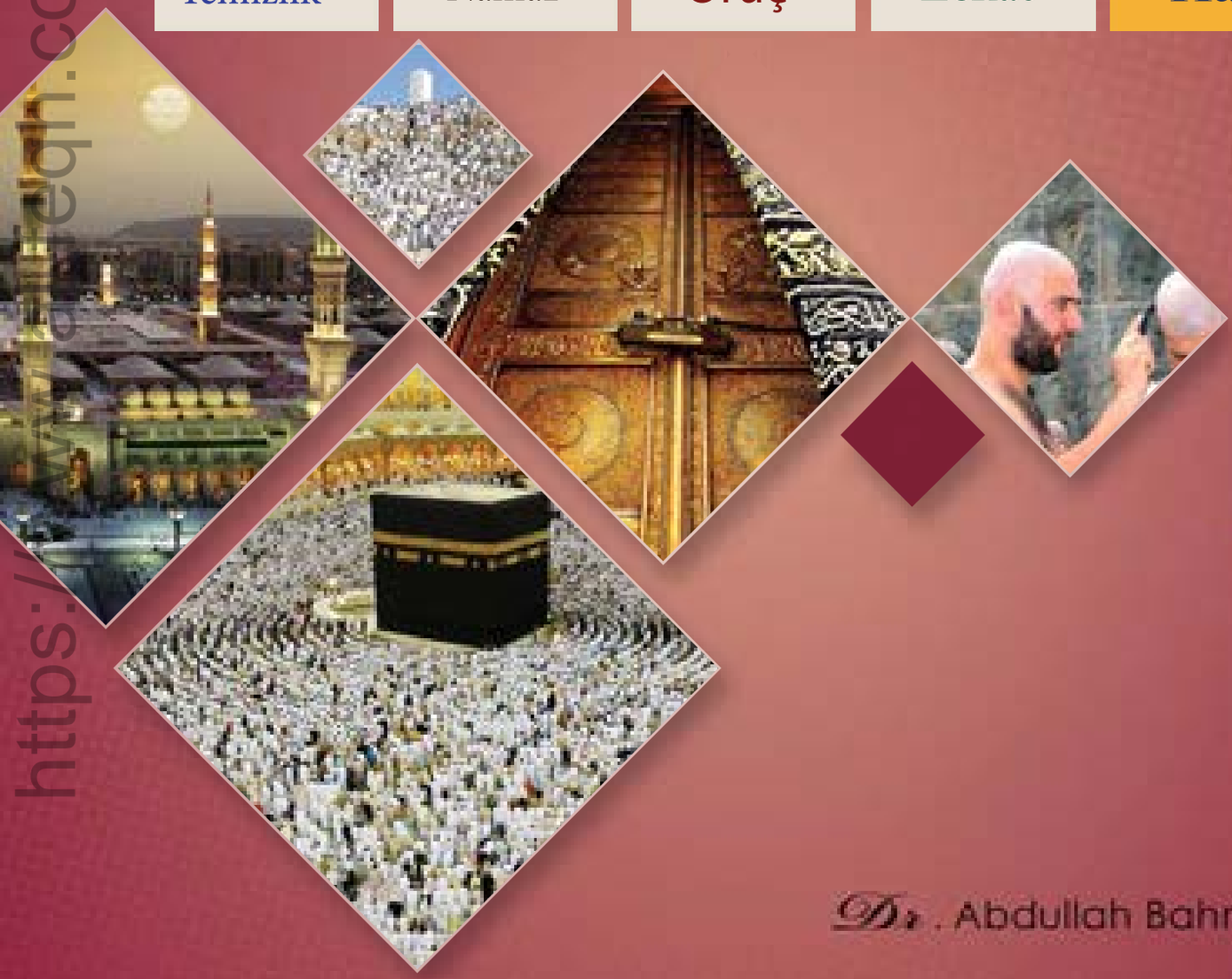

Dr. Abdullah Bahmmam

Fidye ve Hedy

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

9

Fidye ve Hedy

İçindekiler

Fidye

Fidyenin tanımı

Vacibi terk için fidye

Yasakları yapmanı fidyesi

Hedy

Hedy'in tanımı

Hedy'in çeşitleri

Hedy'in kesim yeri

Hedy'in kesim zamanı

Birincisi: Fidye

Fidye

Hac ve Umre yapan kimseye bir vacibi terk etmenin veya yasakları yapmanın gerekleri

Birincisi: Vacip terkinde Fidye

Kim haccın ve umre'nin vaciplerinden birini terk ederse, örneğin; Müzdelife'de gecelemeyi veya traş olmayı ve buna benzer şeyleri terk ederse kendisine fidye olarak kan gerektirir. Kan ise; dişi veya erkek devedir. Veya dana veya bir yaşını doldurmuş keçi veya altı aylık koyundur. Tüm bunlar Harem'de kesilerek fakirler arasında dağıtılır. Şayet gücü yoksa on gün oruç tutar. Imkanı varsa üç gün hac yerinde ve yedi gün hacdan döndükten sonra tutar.

Cenab-ı Hak şöyle buyurmaktadır:

«Kurban bulamayan kimse üçü hacda, yedisi de döndüğünüz zaman (olmak üzere) tam on gün oruç tutar. Bu (durum), ailesi Mescid-i Haram civarında olmayanlar içindir. Allah'a karşı gelmekten sakının ve Allah'ın cezasının çetin olduğunu bilin.» (Bakara: 196).

ikincisi: Fidyeyi gerektiren yasaklar

1. Dikişli elbise giymenin, başını örtmenin, koku sürünmenin, traş olmanın ve tırnak kesmenin fidyesi

Bu gibi şeylerde üç şeyde muhayyer bırakılır:

a. Üç gün oruç tutmak.

b. Altı yoksulu doyurmak, her yoksula yarım sa'y pirinç ve benzeri ile karnını doyurur.

c. Koyun kesmek; delili şu ayettir:

Cenab-ı Hak şöyle buyurmaktadır:

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

«Bu kurban, yerine varıncaya kadar başlarınızı tıraş etmeyin. İçinizden her kim hastalanır veya başından rahatsız olur (da tıraş olmak zorunda kalır)sa fidye olarak ya oruç tutması, ya sadaka vermesi, ya da kurban kesmesi gerekir.» (Bakara: 196).

Kim bu beş şeyden birini kasten yaparsa veya yapmaya ihtiyaç duyup yaparsa (Ka'b gibi) fidye verir. Buna eziyet fidyesi denilir. Ancak bunları unutarak veya sehven yaparsa kendisine herhangi bir şey gerekmez.

Koku Sürmek

Tırnakları Kesmek

Saçı Traş Etmek

Takke ile Başı örtmek

Dikişli Elbise Giymek

2. Cinsel ilişkiye girmeden dokunmakla fidye gerektirenler, birinci tahallülden sonra hacda cinsel ilişki kurmak.

Daha önce geçen eza fidyesinin keyfiyeti

3. Birinci tahallülden önce hacda cinsel ilişkinin fidyesi

Cezası dişi deve kesmektir. Eğer gücü yoksa hacda üç gün ve ailesine döndükten sonra yedi gün oruç tutar. Haccı bozulur ve kendisine tamamlama vacip olur ve de gelecek yıl haccın kazasını yapar.

4. Umre'de cinsel ilişkiye girmenin fidyesi

Koyun keser ve yaptığı umre bozulur. Ve kazası gerektirir.

5. Avı öldürmenin fidyesi

Avlanılan hayvan misli varsa misli verip vermemekle muhayyer kılınır veya değeri hesaplanarak para ile yiyecek alır ve aldığı yiyecekleri ölçeklere dağıtır. Her fakire iki ölçek (müd) yedirir. Veya gücü yoksa her iki ölçek için bir gün oruç tutar. Avalanılan hayvanın misli demek; kendisine benzer veya yaklaşık olarak, buradaki murad; tıpa tıp aynısı demek değildir. Çünkü bu mümkün değildir.

Örneğin: Deve kuşu avalanırsa bir deve kesmesidir. Çünkü devekuşu deve cinsindendir. Veya onun değeriyle yiyecek alınır ve her fakire iki ölçek dağıtılır. Veya her iki ölçek için iki gün oruç tutar. Vahşi bir eşek avlarsa benzeri olan dana kesmelidir veya değeri kadar yiyecek ve gıda maddesi alınır ve her birine iki ölçek dağıtılır. Gücü yoksa iki ölçek yerine bir gün oruç tutar. Hac ve umre esnasında nikah akdi yapılmaz ve fidye de verilmez.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

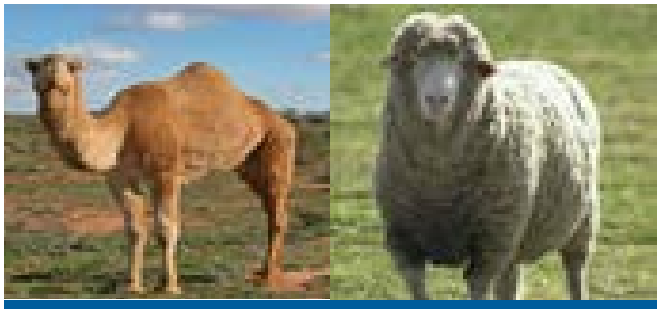

Bedene Koyun

İkincisi: Hedy

Hedy

Hareme hediye edilen hayvan cinsi, Allah'a yakınlaşmak için yapılan ibadet şeklidir. Temettu' veya Kıran veya İhsar nedeniyle vuku bulan kurbandır.

Hedy'in çeşitleri

1. Kıran ve Temettu' için Hedy

Kıran ve temettu' hac yapanlar için hedy gerektirir. Hedy; koyun, deve ve dana gibi hayvanları kesmektir. Eğer imkanı yoksa on gün oruç tutar. Bunun üç günü hacda ve yedi günü de ailesine döndükten sonra tutar. Bu hüküm Mekke halkından olmayanlar içindir. Şayet Mekkeli ise kendilerine ne Hedy ne de oruç gerekir. Nitekim Allah'u Teala şöyle buyurmaktadır:

«Güvende olduğunuz zaman hacca kadar umreyle faydalanmak isteyen kimse, kolayına gelen kurbanı keser. Kurban bulamayan kimse üçü hacda, yedisi de döndüğünüz zaman (olmak üzere) tam on gün oruç tutar. Bu (durum), ailesi Mescid-i Haram civarında olmayanlar içindir.» (Bakara: 196).

2. Nafile Hedy

İfrad hac yapan veya nafile umre yapan kimsenin kestiği kurbandır. Veya Kıran ve temettu' hacı yapanlar kendisine vacip olandan fazla kestiği kurban şeklidir. Ayrıca ihramlı olmayan kimsenin Allah'a yakınlaşmak için kesmek üzere Mekke'ye gönderdiği kurban. Nitekim Peygamberimiz (sallâllahü aleyhi vesellem) kesilmek üzere 100 bedene gönderdi.[1] Kıran ve temettu' için kesilen nafile kurbanlardan sahibi yiyebilir. Bilakis nafile Hedy'den yemek yemek müstehaptır. Nitekim Resülullah (sallâllahü aleyhi vesellem) bunu yapmıştır.

(1)Buhari rivayet etti.

Hedy'in hükümlerinden

Temettu' ve Kıran haccı yapan birinin hedy kurbanını kesmeye güvenilir birini vekil etmek caiz olur. Ancak en faziletlisi kendisinin yapmasıdır. Zira Peygamberimiz (sallâllahü aleyhi vesellem) bunu kendisi yapmıştır. Fidye kurban yerine geçmez. Çünkü fidye temettu'içindir. Kurban ise haccıya ve başkasına sünnetir.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

"Resülullah (sallâllahü aleyhi vesellem) her bedeneden bir parçanın pişirilmesini buyurdu ve daha sonra suyundan içti." (1)

3. İhsar Hedyi

İhsar; hac veya umre yapmak üzere ihrama girdikten sonra, herhangi bir sebeple yapma imkânının ortadan kalkması demektir. Hac ve umre için ihrama giren kimse düşmanın engellemesiyle veya bir kaza geçirir ve Beytullah'a ulaşamazsa yerine bir hedy kurbanı keser ve ihramından tahallül ederek çıkar. Allah şöyle buyurmaktadır:

«Eğer (düşman, hastalık ve benzer sebeplerle) engellenmiş olursanız artık size kolay gelen kurbanı gönderin.» (bakara:196). İhsarın hedy ise; koyun, bedene ve dana cinsindendir.

Hedyin Kesim yeri

Kıran ve Temettu' hacıların kestiği nafile hedy harem sınırları içinde kesilir ve fakirlerine dağıtılır. Eğer harem sınırları dışında kesilirse caiz değildir.

Ihsar hedyi ise, ihsar olduğu yerde kesilir.

Hedyin kesim zamanı

1. Nafile, Temettu' ve Kıran hedyi

Bayram namazından sonra başlar, teşrik günlerinin son günü güneş batıncaya kadar devam eder. Yani Zilhiccenin 13.günüdür.

2. İhsar hedyi

Bu hedyin vakti ihsar olduğu zamandır.

(1)Tirmizi rivayet etti.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Resimli İbadet Fıkhı

İslam Hükümlerinin Basitleştirilerek Öğretilmesi

Temizlik | Namaz | Oruç | Zekat | Hac

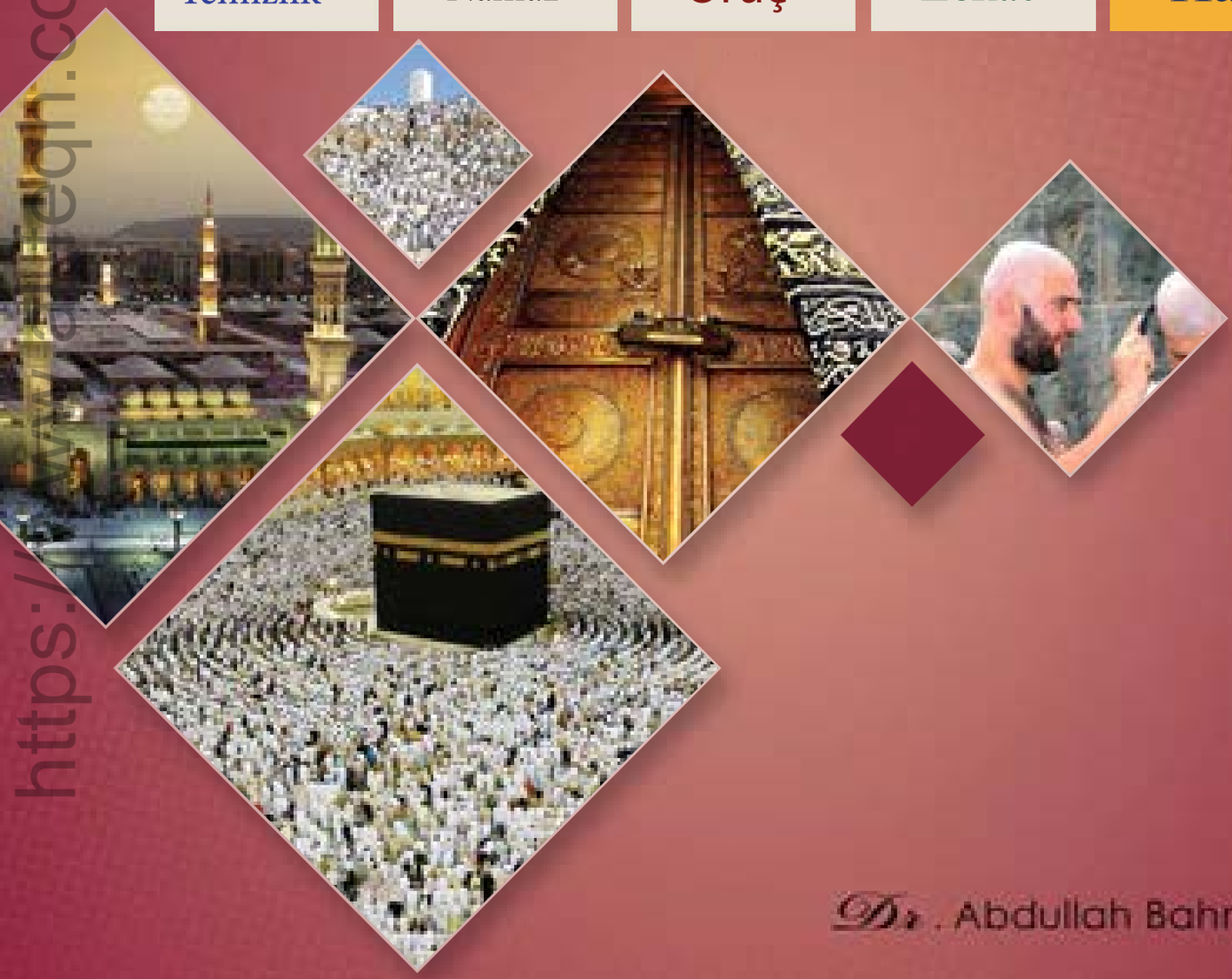

Dr. Abdullah Bahmmam

Kurban

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

10 Kurban

Kurban

Nahr günleri Allah'a yakınlaşmak için kesilen hayvan cinslerindendir.

İçindekiler

Kurbanın tanımı
Kurbanın hükmü
Kurbanın kesim zamanı
Ortaklık usulü kurban kesme şekli
Kurbanda caiz olan yaş
En faziletli kurbanlar
Kurban ayıpları
Kurbanın taksimi

Kurbanın hükmü

Sünneti Müekkededir. Allah şöyle buyurur:

«Rabbin için namaz kıl ve kurban kes» (Kevser: 2) Enes (radiyellahü anh)'ın rivayetine göre; "Peygamber (sallâllahü aleyhi vesellem) boynuzlu ve beyaz iki koç kurban etti. Onları eliyle kesti. Besmele çekti, tekbir getirdi ve ayağını da yanlarına koydu."[1]

Kurbanın Kesim zamanı

Kurban kesme zamanı; bayram namazından sonra başlar teşrik günlerin son gününe kadar devam eder. (Zilhicce ayının 11. 12. ve 13. günüdür).

Ortaklık usulü kurban kesme şekli

1. koyun bir kişi için geçerlidir. Ancak ecirde istediğini ortak edebilir. Çünkü peygamber Efendimiz (sallâllahü aleyhi vesellem) kurbanını kestiği zaman şöyle buyurdu:

"Allah'ın Adıyla. Allahım! Muhammed'den, aile fertlerinden ve ümmetinden kabul eyle!"[2]

2. Konuyla ilgili bir rivayetinde Cabir (radiyellahü anh) şöyle demiştir: "Resülullah (sallâllahü aleyhi vesellem) ile birlikte kurban kestik. Bir deve yedi kişi için, bir sığır da yedi kişi için kurban edildi."[3]

(1) Tirmizi rivayet etti.

(2) Buhari ve Müslim rivayet ettiler.
(3) Müslim rivayet etti.

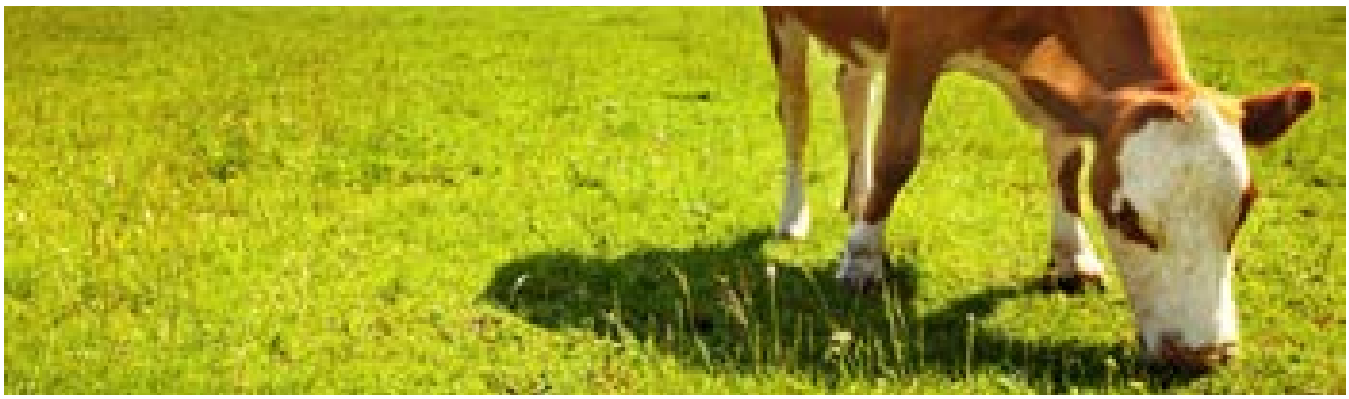

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Kurbanda caiz olan yaş sınırı

- Küçük baş hayvan; altı aylık olan koyun
- Keçilerden bir yaşını dolduranlar
- Danalardan olanlar iki yaşını dolduran
- Develerden olanlar beş yaşını dolduran

En Faziletli kurbanlar

En faziletlisi devedir. Tümü dağıtılırsa fakirler için faydalıdır. Daha sonra danalar, eğer tümü çıkarılır ve dağıtılırsa, sonra koyun, daha sonra bedene ve sonra inektir.

Kurbanın ayıpları

1. Sahih olmaya engel olan ayıplar.

- Tek gözü kör olan hayvan

Körlüğe neden olacak tek gözün görmemesi.

- Topal:

Yürüyemeyecek durumda olan hayvan

- Zayıf:

Çok zayıf olup beyni olmayan hayvan

- Hastalığı açıkça görülen hayvan

Berra' bin Azib (radiyellahü anh) rivayeti bunun delilidir. Şüphesiz Resülullah (sallâllahü aleyhi vesellem) şöyle buyurdu:

"Kurbanlardan körlüğü belli olan hayvan, açık bir şekilde topallığı belli olan hayvan, hastalığı belli olan hayvan, uyuzlığu açık ve beyni olmayan hayvan kurban edilmesi caiz değildir." [1] Ayrıca bu ve bundan daha kötü olan şeyler de ayıpların içine girer.

(1)Müslim rivayet etti.

https://www.al-feqh.com/tr

2. Sahih olmasında engel olmayan ayıplar

• Betra’

Kuyruksuz olan hayvan

• El-Cemma’

Yaratılıştan boynuzsuz olan hayvan

• Kasnı (doğuştan testis olmayan) / Mıskılama (Sonradan testis organları ezilen)

Testis organı kesilen hayvan

• kulağında kesik veya delik bulunması veya boynuzunun kırılması.

Kurbanlarda caiz olan ve olmayan şeyler de hedy ve fidyede geçerlidir.

Zayıf olan hayvan

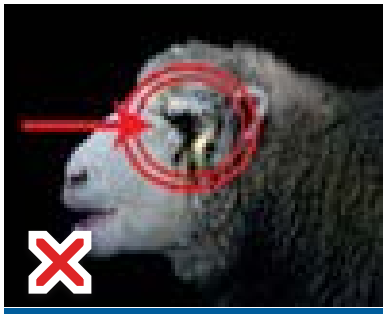

Tek gözü kör olan

Topal olan hayvan

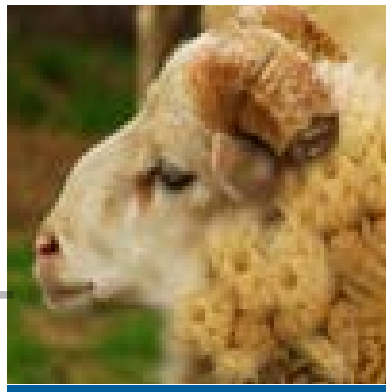

Boynuzunda kırık olan hayvan

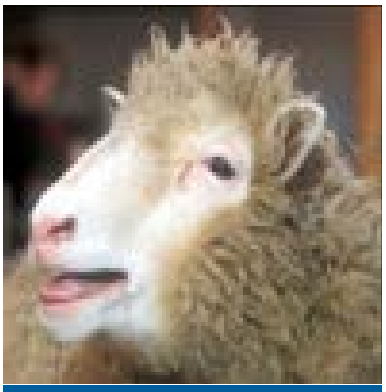

Boynuzsuz olan hayvan

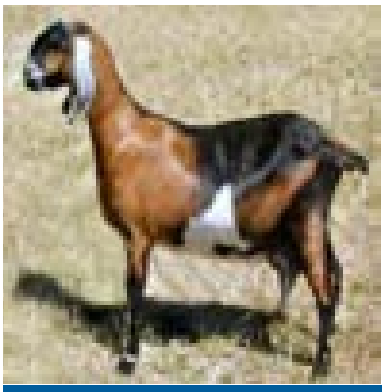

Kuyruksuz olan hayvan

Kurbanın taksimi

Kurban sahibi kestiği kurbanın üçte birini yemesinde, üçte birini hediye etmesinde ve üçte birini sadaka vermesinde bir sakınca yoktur. Tümünü tasadduk ederse veya çoğunu yerse caizdir.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Fayda

Kurban kesecek kimsenin kurbanını kesinceye kadar, Zilhicce ayının on günü girdiğinde saçını, tırnaklarını ve bedenin saçlarını kestirmesi caiz değildir. Ümmü Seleme (radiyellahü anha) rivayetine göre; Peygamberimiz (sallâllahü aleyhi vesellem) şöyle buyurdu:

"Sizden biriniz kurban kesecek olurda Zilhiccenin ilk on gününe girerse bedeninden ve saçından bir şey kesmesin!"[1]

(1)Müslim rivayet etti.

https://www.al-feqh.com/tr

Resimli İbadet Fıkhı

İslam Hükümlerinin Basitleştirilerek Öğretilmesi

Temizlik | Namaz | Oruç | Zekat | Hac

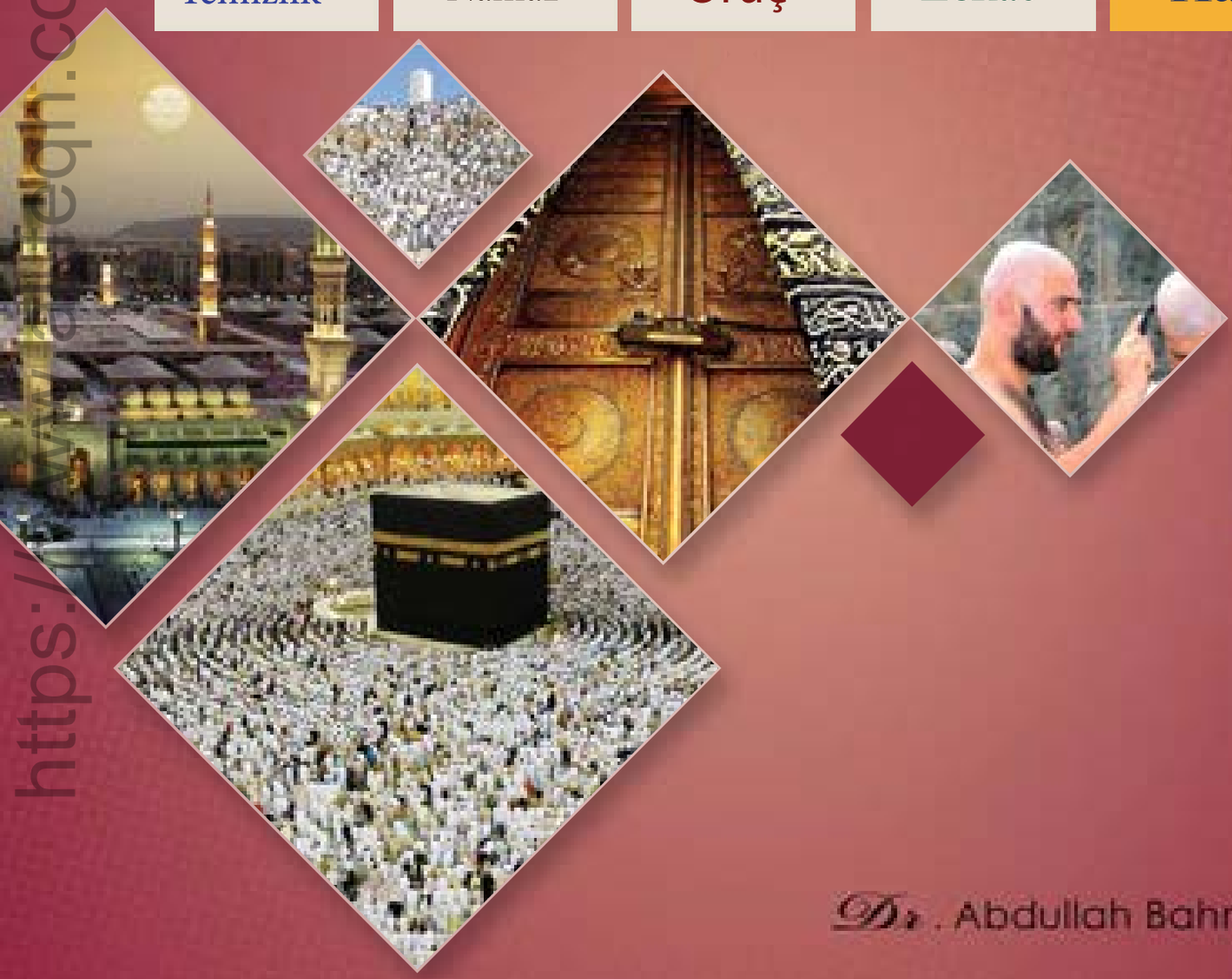

Dr. Abdullah Bahmmam

Medine'yi Ziyaret Etmek, Fazileti ve Önemi

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

11

Medine'yi Ziyaret Etmek, Fazileti ve Önemi

https://www.al-feqh.com/tr

İçindekiler

Medine-i Münevvere'nin Adları
Medine-i Münevvere'nin Fazileti
Medine-i Münevvere'nin Özelliklerinden
Mescid-i Nebevi'yi ziyaret Etmenin Hükmü
Ziyaretin Adabı ve Hükümleri
Ziyaretlerde Yapılan Hatalar ve Uyarılar

Medine-i Münevvere'nin Adları

1. Medine:

Cenab-ı Hak şöyle buyurmaktadır:

«Onlar, "Andolsun, eğer Medine'ye dönersek, üstün olan, zayıf olanı oradan mutlaka çıkaracaktır" diyorlardı.» (Münafikun: 8)

2. Tabe:

Cabir bin Semerete (radiyellahü anh) naklederek dediki: Resülullah (sallâllahü aleyhi vesellem)'ı şöyle buyurduğunu işittim:

"Şüphesiz ki Allah, Medine'yi Tabe diye adlandırdı."[1]

3. Taybe:

Zeyd bin Sabit (radiyellahü anh) rivayetine göre Peygamber (sallâllahü aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır:

"Taybe ateşin gümüşteki kiri temizlediği gibi insanın da günahlarını da temizler."[2]

Medine-i Münevvere'nin Fazileti

1. Sa'd bin Ebi Vakkas (radiyellahü anh)'ın rivayetine

(1)Müslim rivayet etti.

(2)Buhari ve Müslim rivayet ettiler.

https://www.al-feqh.com/tr

göre; Resülullah (sallâllahü aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır:

"Halbuki bilselerdi, Medine onlar için hayırlıydı. Bir kavim Medine'den aileleri ve kendilerine tabi olanlarla oraya göç edecekler. Medine'nin sıkıntı ve meşakkalerine ümmetimden sabır gösteren herkese, kıyamet günü şefaatçi ve hayır ameline şahit olacağım."[1]

2. Ebu Hureyre (radiyellahü anh) naklediyor. Peygamberimiz şöyle buyurmaktadır:

"Ben karyeleri yiyen karye (ye hicret)le emredildim. Buna Yesrib diyorlar. Burası Medine'dir. Medine, tıpkı körüğün curufu ayırması gibi insanların kötüsünü defedip ayırır."[2]

Medine-i Münevvere'nin Özelliklerinden

1. Ayr ve Sevr (iki dağ) arasında emin haremdir. Ağaçları kesilmez ve avı da avlanmaz.

Resülullah (sallâllahü aleyhi vesellem) şöyle buyurdu:

"Medine Ayr dağı ile Sevr dağı arasında kalan sınır içerisinde haramdır. Kim orada bir bidatte bulunur veya bidatçiyi himaye ederse, Allah, Melekler ve bütün insanların laneti onun üzerine olsun. Allah onun farz, ne nafile hiçbir hayrını kabul etmesin. Onun kıyamet gününe farz ve nafile hiçbir hayrı Kabul edilmez."[3]

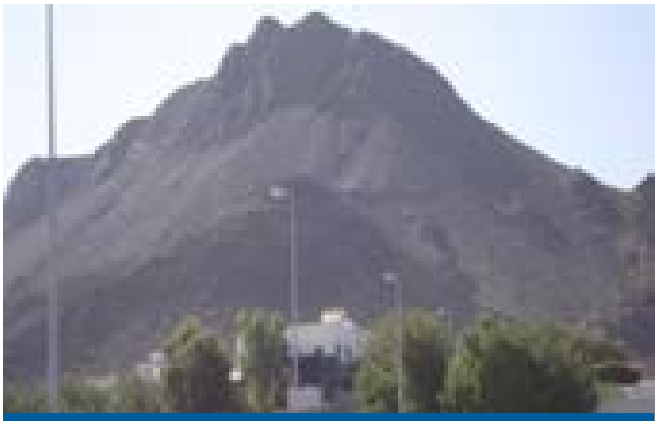

Ayr Dağı

Sevr Dağı

Resülullah (sallâllahü aleyhi vesellem) İbrahim (aleyhisselam) Mekke'yi haram kıldığı gibi Medine'yi haram kıldı. Abdullah bin Zeyd (radiyellahü anh) rivayetine göre; peygamberimiz (sallâllahü aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır:

"Şüphesiz İbrahim (aleyhisselam) Mekke'yi haram kıldı ve dua da bulundu. İbrahim Mekke'yi haram kıldığı gibi ben de (Medine'yi) iki dağ arasıyla haram kılıyorum. Allahım! (Medine halkını) müdd ve sa'larınla mübarek kıl!"[4] Medine ve Mekke haramlığı arasındaki fark ise; Mekke'nin haram oluşu ayet ve icma ile sabittir. Medine'nin haram oluşu ihtilaflıdır. Sahih olan da haram oluşudur.

2. İçinde namaz kılmanın sevabı kat kattır.

Resülullah (sallâllahü aleyhi vesellem) şöyle buyurdu:

"Benim mescidimde namaz kılınan bir namaz Mescid-i Haram hariç bütün mescidlerde kılınan bin namazdan daha hayırlıdır."[5]

3. İçinde cennet bahçelerinden bir bahçe vardır ve içinde namaz kılmak sünnettir.

Ebu Hureyre (radiyellahü anh) rivayet ettiğine göre; Peygamber (sallâllahü aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır:

"Evimle minberim arası cennet bahçelerinden bir bahçedir. Minberim havuzumun üzerindedir."[6]

(1)Müslim rivayet etti.
(2)Buhari ve Müslim rivayet ettiler.
(3)Buhari ve Müslim rivayet ettiler.
(4)Buhari rivayet etti.
(5)Buhari rivayet etti.
(6)Buhari ve Müslim rivayet ettiler.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Ravza Mutahhara

4. Ahir zamanda mesih Deccal giremeyecektir. Taun hastalığı da giremez.

Enes bin Malik (radiyellahü anh) rivayet ettiğine göre Resülullah (sallâllahü aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır:

"Deccal Medine'ye gelecek, Meleklerin koruduğunu görecektir. Allah'ın izniyle Deccal ve Taun hastalığı girmeyecektir."[1]

5. Resülullah (sallâllahü aleyhi vesellem) Medine'ye bereketle dua etti.

Enes (radiyellahü anh) rivayetinde, Peygamber (sallâllahü aleyhi vesellem) şöyle buyurdu:

"Allahım! Mekke'ye verdiğin bereketi iki katıyla Medine'ye ver!" (Buhari ve Müslim rivayet ettiler).

6. Mekke'de avalanmak günah ve cezası vardır. Medine'de avlanmak günahtır ancak cezası yoktur. Mekke'deki avlanmanın günahı Medine'deki avlanmanın günahından daha fazladır.[2]

(1)Tirmizi rivayet etti.
(2) Bakınız; el-Mümti' c,7 sh;257.

Mescid-i Nebevi'yi Ziyaret Etmenin Hükmü

Mescidi Nebevi'yi ziyaret etmek haccın ne şartlarından ne rükünlerinden ne de vaciplerindendir. Ancak sünnettir. Her vakitte yapılabilir. Ziyaretten maksat; mescidi Nebevide namaz kılmak olmalıdır. Kabri ziyaret etmek değildir. Ebu Hureyre (radiyellahü anh) rivayetinde, Peygamber Efendimiz (sallâllahü aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır:

"Üç mescidten başkasına yolculuk edilmez: Mescidi Haram, Mescidi Nebevi ve Mescidi Aksadır."[3]

Şeyhu'l-İslam İbn Teymiyye dedi ki: "Eğer yolculuğu Peygamberin kabrini ziyaret etmek ve namaz kılmak değilse. İmamların ve alimlerin çoğuna göre; bu meşru değildir ve onunla emredilmemiştir. Peygamberimiz (sallâllahü aleyhi vesellem)'in kabrini ziyaret ile ilgili rivayet edilen tüm hadisler hadis alimlerince zayıftır. Ve hatta mevzudur. İtimat edilen ehli sünenden hiç kimse bu konuyla ilgili hadis rivayet etmemiştir. İmamlardan hiç kimse hüccet olarak almamıştır."[4]

Ziyaretin Adabı ve Hükmü

1. Ziyaretçi mescide vardığında sünnet olan sağ ayakla girmesidir. Ve şöyle demesidir:

"Allahım! Rahmet kapılarını bana aç!"[5]

2. Girer girmez iki rekat tahiyyatu'l-mescid kılar. Ravza Mutahhara'da kılarsa daha faziletlidir.

3. Peygamber Efendimiz (sallâllahü aleyhi vesellem)'in ve iki ashabının kabrini ziyaret etmek sünnettir. Peygamberimiz (sallâllahü aleyhi vesellem)'in kabri önünde edeple durur. Vakur ve alçak bir sesle şöyle der:

"Allah'ın bereketi ve rahmeti senin üzerine olsun

(3)Müslim rivayet etti.
(4) Mecmu' Fetave c,27 sh; 26.
(5)Müslim rivayet etti.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Ey Peygamber! Allah sana rahmet etsin. Ümmetin için en hayırlılarını kılsın." Daha sonra bir iki adım at ve Ebu Bekir'in kabir hizasına gel ve şöyle selamla: "Ey Ebu Bekir! Allah'ın selamı senin üzerine olsun Ey resülullah'ın halifesi! Allah'ın rahmeti ve bereketi senin üzerine olsun. Allah senden razı olsun ve Mühammed ümmetine verdiği hayırları sana da versin. Daha sonra sağına doğru bir iki adım at ve Ömer (radiyellahü anh)'ın kabri önünde dur ve şöyle de: Ey müminlerin Emiri Ömer! Allah'ın rahmeti ve bereketi senin üzerine olsun. Allah senden razı olsun ve Mühammed ümmetine verdiği hayırları sana da versin.

4. Mescidi Nebeviyi ziyaret eden kimsenin beş vakit namazını mescitte kılması sünettir. Bol bol dua eder, Allah'ı zikreder ve bilhassa Ravza Mutahhara'da nafile namaz kılar.

5. Kuba mescidini ziyaret etmek sünnettir. Eğer Cumartesi günü olursa daha faziletlidir. Ibn Ömer bir rivayetinde şöyle dedi:

"Resülullah (sallâllahü aleyhi vesellem) Kuba mescidinde iki rekat namaz kılmak için bazen binerek bazan yürüyerek gelirdi."[1] Başka bir lafızda ise; "Kuba'ya gelirdi." Yani her Cumartesi günü.

6. Baki' şehitler mezarlığını ve Hamza'nın kabrini ziyaret etmek sünnettir. Çünkü Peygamber Efendimiz kendilerini ziyaret eder onlara şöyle dua ederdi:

"Ey müslüman ve müminlerin diyarı! Selam sizin üzerinize olsun. Biz de Allah'ın izniyle size kavuşacağız. Allah'tan bize ve size iyi akibeti dilerim."[2]

Ziyaret esnasında yapılan hatalar ve uyarılar

1. Medine'de bulunan tarihi eserleri ve kabri ziyaret kastıyla yolculuk yapmak. Yolculuk ancak Mescidi Nebeviyi ziyaret etmek ve içinde namaz kılmak için olmalıdır. Ve içine kabir ziyaretini yaparsın.

2. Dua esnasında kabre doğru durmak

3. Peygamber Efendimize dua etmek ve ihtiyaçları ondan talep etmek. Bu da büyük şirktir.

4. Hücre Saadetin duvarlarına bereket kastıyla sürtünmek. Bu durum haram olan bidatlardan ve şirkin vesilelerindendir.

5. Peygamber Efendimizin kabri yanında yüksek sesle konuşmak ve uzun durmak. Mescide her girdiğinde uzaktan selamı tekrar etmek, Selam esnasında namaza durur gibi sol eli sağ elinin üzerine koyarak durmaktır.

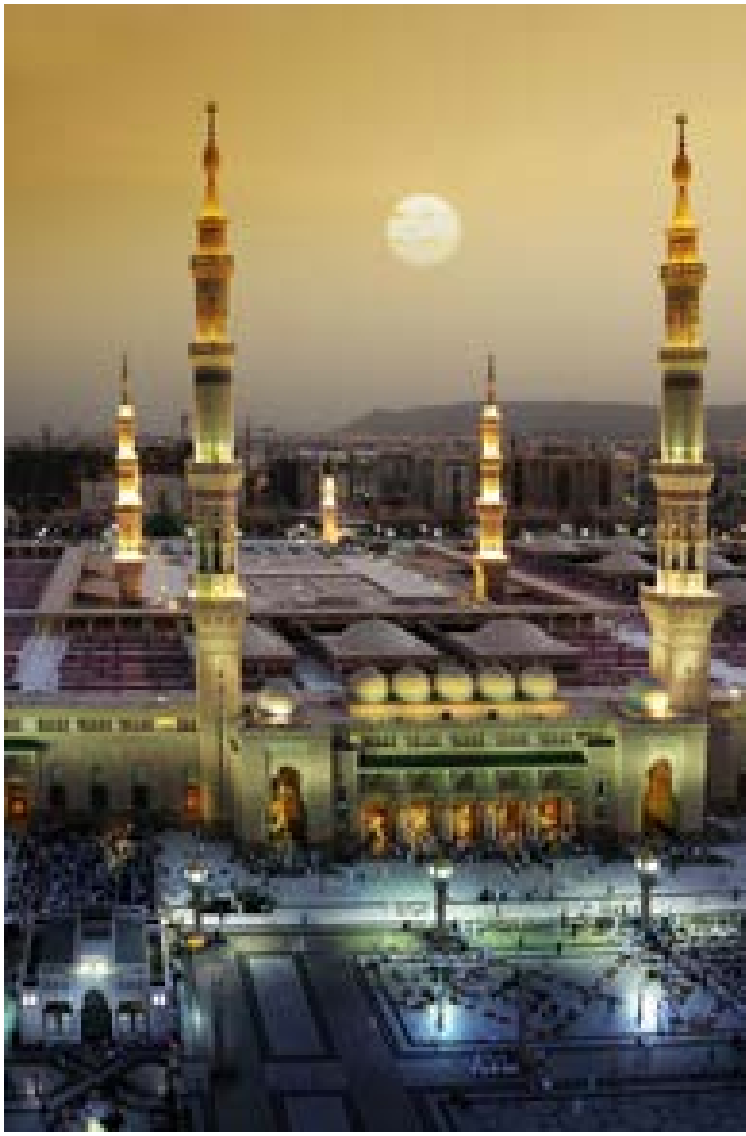

(1)Müslim rivayet etti.
(2)Müslim rivayet etti.

https://www.al-feqh.com/tr

https://www.al-feqh.com/tr

Kullanıcı dostu web siteleri

أكاديمية البلدة الطيبة
Balda Tayiba Academy

Imam Academy
أكاديمية الأئمة والخطباء

أكاديمية شيخ الإسلام ابن تيمية

حوّاء
أكاديمية

الهدى أكيدمى
Alhuda academy

Al-Huda Academy

AIA
African Islamic Academy

AIA
African Islamic Academy

ইলম একাডেমি
2024

أكاديمية الإمامين
علم
ابن باز - ابن عثيمين

KAP
KNOWLEDGE ACADEMY
PHILIPPINES

تدارس

جامعة ابن كثير الدولية
Ibn Kathir International University
of Humanities and Islamic Sciences